

ALEKSANDAR SAŠA ZEKOVIĆ JOVAN KOJIČIĆ PREDRAG TOMOVIĆ

MITOVI I STEREOTIPI NASILJE I GOVOR MRŽNJE PREMA LGBT OSOBAMA: POLICIJSKA I PRAVOSUDNA PRAKSA U CRNOJ GORI

KORACI KA PRIHVAĆENOJ, VIDLJIVOJ I ZAŠTIĆENOJ LGBTIQ ZAJEDNICI

Preporuka (2010) 5 Komiteta ministara državama članicama o mjerama za borbu protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta predstavlja snovni okvir za planiranje i implementaciju LGBT projekta Savjeta Evrope.

Dugoročni cilj LGBT projekta Savjeta Evrope bio je da doprinese kvalitetu života LGBT zajednica širom Evrope. Posebna, rekli bi istorijska, važnost LGBT projekta, je ta što je pružio snažan podsticaj razvijanju nacionalnih politika borbe protiv diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije ili rodnog identiteta.

LGBT projekat se implementira u okviru LGBT Jedinice koja, od oktobra 2011., funkcioniše pod okriljem Direktorata za ljudska prava i antidiskriminaciju Savjeta Evrope. LGBT Jedinica je ključno mjesto za LGBT pitanja u okviru Savjeta Evrope. Osim implementacije navedenih preporuka Komiteta ministara njen zadatak je da organizuje i podrži odgovarajuće aktivnosti i konferencije kao i da dokumentuje relevantan razvoj.

LGBT projekat je podržao različiti spekat mjera i aktivnosti u skladu sa potrebama i prioritetima u pojedinim državama članicama.

U Crnoj Gori, između ostalog, podržan je program "Prikupljanje podatka o govoru mržnje i diskriminaciji" (LGBT Project Activity N° SO1 MON 037) koji je implementirala lokalna organizacija "LGBT Forum Progres".

Misija "LGBT Forum Progres" je kreiranje sigurnog, inkluzivnog i podsticajnog okruženja za sve LGBTIQ osobe kroz obezbjeđivanje obrazovnih mogućnosti, izgradnju zajednice, javno zastupanje, političku participaciju i povećanje pristupa različitim servisima koji doprinose kvalitetnijem životu i zdravlju.

Skoro godinu dana je intenzivno i pažljivo rađeno na prikupljanju podataka koji se odnose na govor mržnje, nasilje i diskriminaciju nad pripadnicima crnogorske LGBTIQ zajednice. U fokusu pažnje je bio odnos policije i ostalih državnih institucija, posebno pravosuđa, prema prijavljenim slučajevima.

Kreirana je dokumentaciona osnova koja pruža pouzdane i autentične podatke o razmjerama izazova s kojima se suočava lokalna LGBT zajednica. Raspoloživi podaci govore o odgovoru nadležnih organa i tretmanu prijavljenih slučajeva kod policije, državnog tužilaštva, pred ombudsman tijelima, pred prekršajnim i redovnim sudovima kao i o odnosu same Vlade.

Ovaj zahtjevan i intenzivan napor preduzet je i uz podršku "Komiteta pravnika za ljudska prava" kroz program, u kojem je "LGBT Forum Progres" aktivno učestvovao, "Umrežavanje civilnog društva na kritičnim vrijednostima ljudskih prava u Srbiji, Crnoj Gori i Kosovu".

Kreirani dokumentacioni fond, i prikupljeni podaci, pružaju dobru osnovu da se nastavi kvalitetan monitoring LGBT tematike u kontekstu standarda i preporuka Savjeta Evrope.

Vjerujemo da se kroz predstavljene slučajeve, izdate ocjene, zaključke i preporuke, mogu nastaviti zajednički napori svih aktera na daljem unapređenju ljudskih prava LGBT osoba u Crnoj Gori i razvoju kapaciteta i resursa za uspješno suočavanje sa svim izazovima diskriminacije.

Stevan Milivojević
izvršni direktor "LGBT Forum Progres"

**MITOVI I STEREOTIPI
NASILJE I GOVOR MRŽNJE PREMA LGBT OSOBAMA:
POLICIJSKA I PRAVOSUDNA PRAKSA U CRNOJ GORI**

studija

**Mitovi i stereotipi - Nasilje i govor mržnje prema LGBT osobama:
Policijska i pravosudna praksa u Crnoj Gori**

Autori:

mr Aleksandar Saša Zeković, dr Jovan Kojičić, Predrag Tomović

Biblioteka:

Zaštita LGBT prava u praksi

Urednik:

Stevan Milivojević

Izdavač:

nevladina organizacija
LGBT FORUM PROGRES

www.lgbtprogres.me

info@lgbtprogres.me

Istraživači/Prevodioci:

Andrijana Jokanović

Armina Kadić

Ivana Jovović

Jovana Šebek

Jasmina Kaljić

Stevan Milivojević

Priprema i štampa:

IVPE Cetinje

Publikovano u okviru LGBT projekta Savjeta Evrope.

Mišljenja iskazana u tekstu koji slijedi su odgovornost autora i ne predstavljaju
neophodno zvaničnu politiku Savjeta Evrope.

ALEKSANDAR SAŠA ZEKOVIĆ JOVAN KOJIČIĆ PREDRAG TOMOVIĆ

MITOVI I STEREOTIPI

**NASILJE I GOVOR MRŽNJE PREMA LGBT OSOBAMA:
POLICIJSKA I PRAVOSUDNA PRAKSA U CRNOJ GORI**

Podgorica
2014

UVOD

Posljednjih pet godina u Crnoj Gori su prepoznatljive po izuzetno snažnim inicijativama za društveno prihvatanje LGBT zajednice.

Preduzeti naponi, prvenstveno inicirani od organizacija civilnog društva, doprinose snaženju ukupne društvene svijesti o potrebi uspostavljanja ravnopravnosti i razvijanja kulture ljudskih prava.

Istorijski doprinos tom procesu pružen je i kroz usvajanje prve nacionalne LGBT politike. Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori, koju je Vlada Crne Gore usvojila 9. maja 2013. godine, predstavlja sistemski odgovor na izraženu potrebu dosledne borbe protiv svih oblika diskriminacije. S tim u vezi Vlada se obavezala da će raditi, zajedno sa LGBT zajednicom, kroz implementaciju LGBT politike, da proširi i produbi društveno prihvatanje i uključenost LGBT osoba.

Povećanje bezbjednosti i stvaranje bezbjedne, inkluzivne, okoline ključna je potreba crnogorske LGBT zajednice. To je ozbiljan izazov, za sve društvene aktore, jer se homoseksualnost dominantno, i dalje, shvata kao nemoralna i neprirodna pojava. Problem mržnje, nasilja, predrasuda, neprijateljstva i diskriminacije nad LGBT osobama je izuzetno izražen. Zato su, uz napore u sektoru obrazovanja i školama, ključne aktivnosti policije i pravosudnog sistema.

Knjiga *“Mitovi i stereotipi - Nasilje i govor mržnje prema LGBT osobama: Policijska i pravosudna praksa u Crnoj Gori”* predstavlja svjedočanstvo o društvenom neprihvatanju LGBT zajednice odnosno o društvenoj kriminalizaciji LGBT osoba.

Problem preciznog utvrđivanja razmjera diskriminacije, po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta, izražen je gotovo u svim državama članicama Savjeta Evrope. Ova istinska panevropska asocijacija pruža suštinski doprinos primjeni standarda ljudskih prava i sprečavanju diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta.

Zato, ova knjiga predstavlja ozbiljan doprinos formiranju podataka o govoru mržnje, nasilju i diskriminaciji nad LGBT zajednicom u Crnoj Gori.

Slučajevi nasilja i govora mržnje, o kojima dokumentovano svjedoči ova studija pokazatelj su atmosfere i prilika u kojima živi LGBT zajednica. Važno je da istaknemo da je proces kreiranja nacionalnih podataka o nasilju nad LGBT zajednicom započeo studijom *“Zastupa-*

nje slučajeve diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse” čiji su autori Marijana Laković i Aleksandar Saša Zekovi, a koju su, 2012. godine, zajednički publikovali “LGBT Forum Progres” i “ILGA Europe”.¹

Stručna literatura ove vrste, koja uključuje studiju slučajeve i statistiku, može biti, itekako, korisna kod planiranja mjera i pri implementaciji nacionalne LGBT politike. Knjige ove vrste, kroz činjenično sagledavanje stanja, doprinose promovisanju pravde, jačanju pravnog sistema i poštovanju zakona ali i profesionalnoj izvrsnosti nadležnih institucija, posebno policijske i tužilačke organizacije, ali i sudova.

Pri radu na knjizi konsultovali smo značajan broj izvora: preko hiljadu stranica podnijetih prijava i odgovora s tim u vezi, uključujući brojna rešenja i presude kao i značajan broj Internet izvora i medijskih tekstova. Takođe, neposredno smo razgovarali s brojnim žrtvama i postupajućim javnim službenicima.

U studiji je predstavljeno ukupno 218 prijava podnijetih Upravi policiji Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i nadležnim osnovnim državnim tužilaštvima u 2013. i prvom kvartalu 2014. godine. Tim prijavama LGBT zajednice je obuhvaćeno oko 314 osoba. Ove prijave je, uglavnom, podnijela nevladina organizacija (NVO) “LGBT Forum Progres”

Na osnovu tih prijava Uprava policije i državni tužioci, u 2013. i prvom kvartalu 2014. godine, podnijeli su zahtjev za vođenje prekršajnog postupka protiv 108 osoba. Okončano je, u posmatranom periodu (2013. godina i prva četori mjeseca 2014. godine), ukupno 48 prekršajnih postupaka postupaka. U ovaj zbir se uključuju i postupci koji su započeti u 2012. godini. Ukupno je 36 osoba kažnjeno novčanom kaznom u rasponu od 50 do 700 eura. Ukupno je prema 12 osoba, uključujući i maloljetnike, saopštena mjera opomena ili ukor. Dvije osobe su uslovno kažnjenje na kaznu zatvora od deset dana. Ukupno je 15 osoba oslobođeno od prekršajne odgovornosti usled nedostatka dokaza.

¹ U periodu od 2010-12 godina LGBT zajednica podnijela je preko 65 prijava prema Upravi policije, 22 pritužbe zbog diskriminacije različitih državnih organa i neprofesionalne primjene službenih ovlašćenja (uglavnom policijskih službenika). U istom posmatranom periodu, prema podacima NVO “LGBT Forum Progres” podnijeto je 15 zahtjeva za vođenje prekršajnog postupka. U periodu od 2010-12 okončano je ukupno 9 prekršajnih postupaka u kojima je jedna osoba oslobođena odgovornosti, njih 4 su kažnjenje novčanim kaznama u iznosu od 150 do 800 eura, dvije osobe na kaznu zatvora od 15 odnosno 12 dana, a i jedno osoba uslovnom kaznom zatvora od 10 dana.

U 2013. godini, i prvom kvartalu 2014. godine, okončana su, pravosnažno, kod Osnovnih sudova u Baru i Podgorici, tri krivična postupka koja su vođena zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti LGBT osoba a koji su vođeni po optužnom predlogu nadležnog tužioca. U tim postupcima kod jednog slučaja je izrečena kazna zatvora od tri mjeseca, kod drugog kazna zatvora od mjesec dana i u trećem slučaju uslovna kazna zatvorom od tri mjeseca.

U toku su dva krivična postupka zbog nasilničkog ponašanja na štetu LGBT osoba. Izviđaj je u toku, od strane nadležnog tužioca, povodom tri podnijete krivične prijave od strane iste NVO.

Pred redovnim sudovima okončana su dva postupka zbog zaštite od diskriminacije LGBT osoba. U oba postupka je utvrđena i zabranjena dalja diskriminacija LGBT zajednice.

Podnijeto je i nekoliko predstavki zbog neadekvatne primjene policijskih ovlašćenja koje je Ministarstvo unutrašnjih poslova ocijenilo osnovanim.

U istom posmatranom periodu LGBT zajednica je podnijela preko dvadeset pritužbi zbog diskriminacije protiv različitih državnih i lokalnih organa, uključujući i škole i nastavnike, kao i državne službenike i starešine državnih organa.

Pred institucijom Ombudsmana protiv više javnih službi, organa i pojedinaca podnijeto je desetak pritužbi zbog diskriminacije. Zbog neblagovremene reakcije institucije Ombudsmana neke su pritužbe povučene a posledice diskriminacije su prevaziđene kroz direktnu komunikaciju i izvinjenje tuženih institucija. U jednom, rekli bi istorijskom, slučaju, po osnovu tužbe NVO "Kvir Montenegro", Etički odbor Crne Gore je ustanovio kršenje Kodeksa državnih službenika i namještenika zbog javnih uvreda na račun LGBT osoba.

Trudili smo se da u knjizi predstavimo suštinu i iskažemo, što je moguće kraće, sve relevantne činjenice. Tekst prati značajan broj sadržajnih fusnota kako bi se osigurala jasnost i informativnost. Na kraju studije date su i određene ocjene, zaključci i preporuke, prema svim akterima procesa društvene inkluzije LGBT osoba.

U Podgorici, aprila 2014. godine

*mr.sc. Aleksandar Saša Zeković
dr.iur Jovan Kojičić
Predrag Tomović*

V.R. iz Podgorice osuđen na kaznu zatvora

Protiv okrivljenog V.R. Osnovno državno tužilaštvo (ODT) u Podgorici je podnijelo optužni predlog zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti iz člana 168 stav 1 Krivičnog zakonika.

Krivičnu prijavu protiv V.R. podnio je LGBT aktivista Zdravko Cimbalević sredinom novembra 2010. godine. U prijavi, dostavljenoj na ocjenu i odlučivanje ODT, Cimbalević je ukazao na elemente mogućih krivičnih djela - zlostavljanje, iz člana 166a , i ugrožavanje sigurnosti, iz člana 168. st.2. Krivičnog zakonika Crne Gore. Za detalje o ovom slučaju posjetiti <http://media.lgbtprogres.me/2011/03/Book-4-web.pdf>

Rješavajući po optužnom predlogu Osnovni sud u Podgorici je R.V. oglasio krivim za krivično djelo stavljeno mu na teret i izrekao mu uslovnu osudu.²

Protiv presude, ODT je izjavilo žalbu zbog odluke o kazni. Viši sud u Podgorici je istu uvažio i preinačio prvostepenu presudu u pogledu odluke o krivičnoj sankciji, i okrivljenog osudio na kaznu zatvora u trajanju od 30 dana.³

Ovo je prvi slučaj javno prijavljenog homofobičnog nasilja u Crnoj Gori.

Nakon institucionalnog deklarisanja Cimbalević se ubrzo i javno deklariseo kao homoseksualac i postao prvi vidljivi lider crnogorske LGBT zajednice.

Presuda protiv V.R. postala je pravosnažna 19. novembra 2013. god.

Aktiviranje suzavca na muzičkom koncertu

Nepoznate osobe aktivirale su suzavac na koncertu hrvatske grupe "Lollobrigida" u Podgorici, dana 16. maja 2011. godine kojem je prisustvovao značajan broj LGBT osoba. Koncert je usled bacanja dimne bombe bio privremeno prekinut.

Organizator koncerta nevladina organizacija (NVO) "Juventas" iznijela je primjedbe na postupanje policije kojoj je podnijeta i krivična prijava protiv nepoznatih izvršilaca.⁴

² Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 17-20; Dostupno na www.lgbtprogres.me

³ Presuda Višeg Suda u Podgorici Kz. br. 1593/13 od 19.11. 2013. godine; Vijeće radiolo u sastavu gđa M.P., predsjednica, te sudije g. R.I. i gđa B.B; LGBT FP Dokumentacija

⁴ Marijana Laković, Priručnik o postupanje policije u slučaju homofobičnog nasilja, (Podgorica: Juventas, 2012) 44-45; Dostupno na www.juventas.co.me

Primjenu policijskih ovlaštenja povodom rasvjetljavanja incidenta ocjenjivao je i Savjet za građansku kontrolu rada policije.⁵

Slučaj je detaljno predstavljen u knjizi “Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta”⁶ kao i publikaciji “Ljudska prava u Crnoj Gori 2010-11”.⁷

Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore informisala je Savjet za građansku kontrolu rada policije da je sprovedena kriminalistička obrada, izvršen uviđaj i izuzeti predmeti značajni za istragu ali da dosadašnje aktivnosti nisu dale rezultate na osnovu kojih bi se dokumentovala osnovana sumnja u odnosu na počinioca i njegovo procesuiranje prema nadležnom organu.⁸

NVO “LGBT Forum Progres”, marta 2014. godine, informisan je iz Vrhovnog državnog tužništva Crne Gore da provjerom kroz službenu evidenciju Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici nije evidentirana krivična prijava povodom bacanja dimne bombe na koncertu muzičke grupe “Lolobrigida” u Podgorici 16. maja 2011. godine.

Z.N. iz Pljevalja novčano kažnjen

“LGBT Forum Progres” podnio je, avgusta 2011. godine, prijavu policiji protiv Z.N. (1973), iz Pljevalja, zato što je uputio prijeteću poruku tadašnjem direktoru ove organizacije Zdravku Cimbaleviću u kojoj je rekao: “*Ubij se bre mater ti jebem pedersku. Hitler vama treba!*”.⁹ Policija je podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 9. Zakona o javnom redu i miru.

Ovdje samo vršimo dopunu predstavljenog slučaja sa informacijom o odluci Područnog organa za prekršaje Pljevlja. Z.N. je novčano kažnjen sa 150 eura uz plaćanje troškova postupka u iznosu od 30 eura.¹⁰

⁵ Aleksandar Saša Zeković i Zorana Bačović, Služiti i štiti - građanska kontrola rada policije u Crnoj Gori (Podgorica: Savjet za građansku kontrolu rada policije, 2012) 75-76; Dostupno na www.kontrolapolicije.me

⁶ Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 24-26; Dostupno na <http://media.lgbtprogres.me/2011/03/Book-4-web.pdf>

⁷ uredila mr Tea Gorjanc Prelević, Ljudska prava u Crnoj Gori 2010-11 (Podgorica: Akcija za ljudska prava, 2011) 116-117; Dostupno na www.hracion.org

⁸ Dokumentacija Savjeta za građansku kontrolu rada policije

⁹ Detaljnije o slučaju: Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 44; Dostupno na www.lgbtprogres.me

¹⁰ Informacija Vijeća za prekršaje Crne Gore o konačnom ishodu prekršajnih predmeta po osnovu prijave LGBT Forum Progres od aprila 2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

B.Ž. iz Podgorice novčano kažnjen

“LGBT Forum Progres” podnio je, novembra 2011. godine, prijavu policiji protiv B.Ž., iz Podgorice, koji je na “Facebook” stranici nevladine organizacije “Centar za građansko obrazovanje”, na vijest o održavanju premijere prvog igranog televizijskog spota za ravnopravnost LGBT osoba u društvu, napisao komentar “Sve pobit”.¹¹

Policija je protiv B.Ž. podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka kod Područnog organa za prekršaje u Podgorici, zbog prekršaja iz čl. 9 Zakona o javnom redu i miru.

Ovdje vršimo dopunu već predstavljanog slučaja s informacijom da je B.Ž. novčano kažnjen sa 250 eura uz plaćanje troškova postupka u iznosu od 25 eura.¹²

V.R. iz Podgorice ponovo novčano kažnjen

Zdravko Cimbalević, LGBT aktivista, podnio je policiji, dana februara 2012. godine, prijavu protiv V.R. zato što ga je uznemiravao i prijetio mu.

Dok se Cimbalević igrao sa psom ispred zgrade, u prisustvu komšija i prijatelja, prišao im je V.R., i fotografisao ih, bez odobrenja. Fotografisao je i malodobno dijete prisutnog N.B. Cimbalević se popriječio između djeteta i psa, s jedne, i V.R. s druge strane, pokušavajući, tako, da mu ne dozvoli da ih dalje fotografiše. Međutim, prema navodima iz prijave, V.R. je nastavio da to radi i rekao “*Daću ja vama*”. Cimbalević mu je rekao “*Nijesam znao da smo tako popularni*” na što je V.R. odgovorio “*I više, đubradi jedna*”. Svi prisutni su negodovali prema V.R. i tražili su da obustavi dalje fotografisanje.¹³

Policija je podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka kod Područnog organa za prekršaje u Podgorici protiv V.R. zbog prekršaja iz člana 7. stav 1 Zakona o javnom redu i miru.

¹¹ Detaljnije o slučaju: Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 56; Dostupno na www.lgbtprogres.me

¹² Informacija Vijeća za prekršaje Crne Gore o konačnom ishodu prekršajnih predmeta po osnovu prijava LGBT Forum Progres od aprila 2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹³ Slučaj je detaljno predstavljen na stranama 59-61 u knjizi M.Laković i A.S.Zeković, “Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse”, LGBT Forum Progres i ILGA Europe, Podgorica, 2012; Dostupno na www.lgbtprogres.me

Postupak je okončan juna 2013. godine i V.R. je jula 2013. godine novčano kažnjen sa 200 eura uz plaćanje troškova postupka u iznosu od 20 eura.

Studentski aktivista Ug.B. novčano kažnjen zbog drskog ponašanja

Početak juna 2012. godine nevladina organizacija (NVO) "Juventas" sprovela je aktivnost lijepljenja plakata, u užem i širem centru Podgorice, koju su podržali aktivisti i volonteri NVO "LGBT Forum Progres". Akcija je promovisala toleranciju i prihvatanje LGBT osoba. Tokom same akcije Ug.B., aktivista "Studentske unije", onemogućio je slobodu izražavanja članova LGBT zajednice zbog čega je nevladina organizacija "LGBT Forum Progres" podnijela prijavu policiji zbog neprimjerenog i drskog ponašanja dok je Osnovnom državnim tužiocu (ODT) dostavljena krivična prijava sa pratećim štampanim i video materijalom.¹⁴

Područnom organu za prekršaje u Podgorici zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka podnijelo je ODT u Podgorici po osnovu člana 7. stav 1 Zakona o javnom redu i miru.

Konačno, 17. maja 2013. godine Ug.B. je pred ovim Područnim organom novčano kažnjen sa 100 eura uz plaćanje troškova postupka u iznosu od 30 eura.

R.R. osuđen na tri mjeseca zatvora

Sredinom oktobra 2012. godine napadnut je u Podgorici, ispred ulaza u zgradu u kojoj stanuje, T.V., počasni član NVO "LGBT Forum Progres" i glumac u prvom crnogorskom spotu kojim je promovisana ravnopravnost LGBT osoba.

"Vidio sam sve te osobe još dok sam boravio u taksi vozilu i prilazio ulazu. Prilikom izlaska iz taksija potrčao sam ka ulazu pokušavajući da izbjegnem bilo kakvu komunikaciju sa njima. Za mnom je krenuo prvo jedan muškarac, a zatim i više njih uz glasne povike: „Dođi pičko pederska, sad ćemo da ti jebemo majku!!!" Uspio sam da ih izbjegnem

¹⁴ Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 68-70; Dostupno na www.lgbtprogres.me

*tako što sam brzo ušao u ulaz i zatvorio vrata za sobom. Oni su ostali ispred vrata koja su srećom bila ojačana rešetkom, pa nijesu mogli da ih probiju. Tu su nastavili sa uvredama i prijetnjama, pozivajući me da izađem vani, ako nijesam „pička“ - saopštio je T.V. istraživačima „LGBT Foruma Progres“.*¹⁵

Protiv okrivljenog R.R. iz Podgorice Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici je podnijelo optužni predlog zbog krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti iz člana 168 stav 1 Krivičnog zakonika. Rješavajući po optužnom predlogu Osnovni sud u Podgorici je R.R. oglasio krivim za krivično djelo stavljeno mu na teret, i osudio na kaznu zatvora u trajanju od tri mjeseca.

Prema informacijama iz marta 2014. godine, dostupnim NVO „LGBT Forum Progres“, iz Vrhovnog državnog tužilaštva, protiv presude, Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici je izjavilo žalbu zbog odluke o kazni, ali je Viši sud u Podgorici odbio žalbu i potvrdio prvostepenu odluku.

Presuda je postala pravosnažna 27. decembra 2012. godine i u kaznu se uračunava vrijeme provedeno u pritvoru od 16. oktobra 2012. godine pa na dalje.¹⁶

Prijava zbog kršenja Zakona o zaštiti imovine i lica

Nevladina organizacija (NVO) „LGBT Forum Progres“ zatražio je od tadašnjeg ministra unutrašnjih poslova i njegovog pomoćnika za bezbjednosno zaštitne poslove i nadzor da nalože provjeru zakonite i profesionalne primjene odredbi Zakona o zaštiti imovine i lica u slučaju međunarodne utakmice između domaćeg košarkaškog kluba (KK) „Budućnost“ i KK „Partizan“ (Beograd, Srbija) od strane zaštitarske agencije „Popović security“ koja je bila angažovana na poslovima zaštite na ovom sportskom događaju.¹⁷

Zatraženo je da odgovorajući sektor MUP-a, preko ovlašćenog službenika, provjeri da li su osobe koje su, kritičnog dana, angažovane od strane ove agencije posjedovale dozvolu za obavljanje zaštitarskih poslova.

¹⁵ Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 99-100; Dostupno na <http://media.lgbtprogres.me/2011/03/Book-4-web.pdf>

¹⁶ Presuda Osnovnog Suda u Podgorici, sudija gospođa L.M.S. K.br. 1113/12; LGBT FP Dokumentacija.

¹⁷ Prijavu od 23.10.2012. godine, podnijetu tadašnjem ministru g. I.B. i njegovom pomoćniku g. V.V., u ime „LGBT Forum Progres“ je potpisao Z.C., tadašnji izvršni direktor; LGBT FP Dokumentacija

Ova NVO je zatražila da bude informisana o utvrđenom činjeničnom stanju, obavljenom inspekcijskom nadzoru i eventualno preduzetim mjerama i radnjama povodom kršenja Zakona. Takođe ista NVO je zatražila informaciju da li je MUP-u Crne Gore odgovorno lice u ovom u privrednom društvu u zakonski definisanom roku dostavilo pisani izvještaj o primjeni ovlašćenja kritičnog dana.

Zakon o zaštiti imovine i lica jasno precizira obaveze i dužnosti odnosno domen službenih ovlašćenja licima koja se u različitim objektima angažuju na poslovima zaštite.

“LGBT Forum Progres” na osnovu kazivanja, svojih članova i drugih građana, cijeni da je došlo do pogrešne primjene zakonom definisanih ovlašćenja odnosno do prekoračenja istih od strane službenika agencije „Security Popović“.

LGBT Forum Progres je informisan da su nakon događaja, u stanicu policije CB Podgorica, podnijeto, od strana građana, nekoliko prijave protiv službenika Agencije za zaštitu imovine i lica “Guard Popovic Security”. Uz prijavu su priloženi i video dokazi. ODT Podgorica protiv službenika ovog obezbjeđenja B. V. i O. G. podnio je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Na tražene provjere i inicijativu za pokretanje postupka ocjene zakonitosti primjene ovlašćenja ovoj NVO tadašnji ministar unutrašnjih poslova nikada nije odgovorio.

Savjet za građansku kontrolu rada policije koji je ocjenjivao primjenu policijskih ovlašćenja zaključio je da je na konkretnom sportskom događaju, od 21. oktobra 2012. godine, došlo do ozbiljnog prekoračenja ovlašćenja.

Pravosnažno osuđen zbog ugrožavanja sigurnosti Zdravka Cimbalevića

Osnovni sud u Baru, sudija gospođa Ljiljana Joković, u krivičnom predmetu po optužnom predlogu Osnovnog državnog tužilaštva (ODT) u Baru¹⁸, oglasio je krivim M.P. (1988), studenta iz Bara, zato što je dana 2. oktobra 2012. godine, ugrozio sigurnost Zdravka Cimbalevića, prijetnjom da će napasti na njegov život i tijelo, na način što

¹⁸ Kt. br. 711/12 od 19.10.2012. godine; LGBT FP Dokumentacija. O ranijem statusu ovog predmete možete se informisati u knjizi: Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 100-01; Dostupno na <http://media.lgbtprogres.me/2011/03/Book-4-web.pdf>

je sa svog računara i profila, putem mreže "Facebook", uputio sledeće riječi: *"Pederčino ljigava što sramiš Crnu Goru i ovaj napaćeni narod. Kidnapovaću te i ima da ti okinem to malo kurca što imaš. Sram te bilo ti baljega ljudska. Pitaj tatu kako je lijepo kad vodiš ljubav sa ženom. Idi liječi se ili pucaj sebi u glavu... Samo toliko Sotono! Stop paradi grešnika!!!"* čime je izvršio krivično djelo - ugrožavanje sigurnosti iz čl. 168. St.1.Krivičnog zakonika.

Osnovni sud u Baru izrekao je uslovnu presudu kojom mu je utvrđena kazna zatvora u trajanju od tri mjeseca i istovremeno određuje da se kazna neće izvršiti ukoliko okrivljeni u roku od 2 (dvije) godine, po pravosnažnosti presude ne učini novo krivično djelo.¹⁹

Okrivljeni M.P. je priznao sve navode u krivičnoj prijavi i kazao da je bio iznerviran medijskom izjavom Cimbalevića kako planira da održi gej paradu u Crnoj Gori. Njega je to jako iznerviralo, te je Cimbaleviću odgovorio na prozivku i to ne smatra prijetnjom. Kaje se što je ovo uradio ali je bio, kako je to već naveo, revoltiran izjavom Cimbalevića i njegovih pristalica.

Na glavnom pretresu održanom 31. januara 2013. godine M.P. je izjavio da su tačni navodi iz optužnog akta. Naime, osjećao se isprovocirano, sjedio je sa društvom, vidio je nešto na televiziji, bio je isprovociran i u afektu je poslao riječi navedene iz optužnog akta. Okrivljeni M.P. je pred Sudom kazao da riječi koje je uputio oštećenom Cimbaleviću su bile u afektu i da nema namjeru da zaista prijetnju koju je uputio i ostvari.

Oštećeni Cimbalević je izjavio da se dana 02.oktobra 2012. godine ulogovao na svoj profil i zatekao u pošti poruku od M.P. već navedene sadržine. Osjetio se ugroženim zbog upućenih riječi kao i nesigurnost jer je to bila prijetnja upućena na njegov život. Prijetnju je shvatio krajnje ozbiljno obzirom da je poruka došla od osobe koja nije prikrivala svoj identitet i zato je odmah otišao u policiju i prijavio slučaj.

Sud je u odbranu okrivljenog cjenio kao neosnovanu i sračunatu na izbjegavanje krivice dok je iskaz svjedoka, oštećenog Zdravka Cimbalevića, Sud cijenio kao jasan, istinit i uvjerljiv.

¹⁹ Oštećeni Z. Cimbalević je, radi ostvarivanja imovinsko pravnog zahtjeva, upućen na parnični postupak dok je okrivljeni dužan da plati troškove krivičnog postupka u iznosu od 70 eura; Oštećeni je postavio imovinsko pravni zahtjev, ali isti nije precizirao, a kako podaci krivičnog postupka ne pružaju pouzdan osnov ni za potpuno, ni za djelimično presuđenje, a njihovo pribavljenje vodilo znatnom odugovlačenju postupka, Sud je oštećenog uputio da imovinsko pravni zahtjev može u cjelosti ostvariti u parničnom postupku; Presuda Osnovnog suda u Baru K. br. 394/12 je postala pravosnažna dana 06.03.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija.

Za postojanje krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti neophodno je da prijetnja napadom na život i tijelo oštećenog bude ozbiljna. Prijetnja, kao radnja izvršenja krivičnog djela ugrožavanje sigurnosti, mora da bude objektivno ostvarljiva da bi stvorila strah kod oštećenog. Posledica krivičnog djela jeste strah kod oštećenog, koji mora biti takvog inteziteta da se usled njega stvara osjećaj lične nesigurnosti i ugroženosti. Usled ponašanja okrivljenog, oštećeni Zdravko Cimbalević je osjetio ugroženost za svoj život i tijelo. Radnje okrivljenog koji je putem mreže „Facebook” oštećenom Zdravku Cimbaleviću na njegov „face book” profil, uputio poruku prijeteće sadržine koja je bliže opisana u izreci presude, a kod činjenice da je oštećeni po sopstvenom kazivanju bio u ubjeđenju da će okrivljeni tu prijetnju i ostvariti jer nije krio svoj identitet, u subjektivnom i u objektivnom smislu predstavljaju ozbiljne prijetnje, imajući u vidu tok događaja, kao i cjelokupno ponašanje okrivljenog, a u sklopu svih okolnosti koje je detaljno u svom iskazu prezentovao oštećeni Zdravko Cimbalević. Okrivljeni je krivično djelo izvršio sa direktnim umišljajem. Pravno kvalifikujući utvrđeno krivično stanje sud je našao da je okrivljeni M.P. izvršio krivično djelo ugrožavanje bezbjednosti iz čl. 168.st.1. Krivičnog zakonika.

Odlučujući se za krivičnu sankciju prema okrivljenom sud je imao u vidu sve okolnosti iz člana 42 Krivičnog zakonika. Od olakšavajućih okolnosti na strani okrivljenog Sud je cijenio činjenicu da je okrivljeni izdržavano osoba, student, kao i raniji život okrivljenog, jer nije osuđivan.²⁰ Otežavajućih okolnosti na strani okrivljenog nije bilo. Imajući u vidu kvalitete olakšavajućih okolnosti, a u nedostatku otežavajućih, Sud je okrivljenom izrekao uslovnu osudu, jer je ocijenjeno da prema okrivljenom nije potrebno izricanje efektivne kazne zatvora, da će se izricanjem uslovne osude u potpunosti postići svrha izricanja osude i na taj način dovoljno uticati na okrivljenog da ubuduće ne vrši krivična djela.

Spaljena zastava LGBT zajednice

U Podgorici je, ispred sjedišta institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore (Ombudsman), spaljena, u noći između 17. i 18. juna 2012. godine, zastava duginih boja koja predstavlja zvanično univerzalno obilježje LGBT zajednice i svih LGBT pokreta u svijetu.

Zastava je postavljena, na jarbolu ispred zgrade u kojoj je sjedište ove institucije, nakon prijema tadašnjeg direktora nevladine or-

²⁰ Iz Kaznene evidencije Uprave policije PJ Podgorica br. 29-245/12-29046/2-4425 od 06.11.2012.godne za okrivljenog M.P. je utvrđeno da nije osuđivan.

ganizacije (NVO) "LGBT Foruma Progres" g. Zdravka Cimballevića kod Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore g. Šučka Bakovića i tadašnje zamjenice Zaštitnika gospođe Marijane Laković. Tada je i prihvaćena inicijativa ove NVO da na službenoj zgradi bude istaknuta zastava duginih boja kao vid podrške ove institucije obilježavanju Mjeseca Ponosa (Pride month).

Službenici ove institucije su neposredno prijavili slučaj policiji koja je obavila uviđaj.

"LGBT Forum Progres" u svom javnom saopštenju je ocijenio da spaljivanje zastave predstavlja još jednu manifestaciju mržnje i netolerancije prema LGBT zajednici. *"Ovaj postupak dodatno zabrinjava, s aspekta ukupne bezbjednosti, iz razloga što je postavljanje zastave, javno najavljeno i izvršeno kao dio početka priprema za održavanje prve Povorke ponosa"* kazali su, tom prilikom, u "LGBT Forum Progres". Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova je pozvana da identifikuje i procesuirá osobe odgovorne za ovaj neprimjeren postupak uz ocjenu *da će te radnje potvrditi profesionalnost i stvarne kapacitete crnogorske policije.*

U javnom saopštenju institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda je najoštrije osudila spaljivanje zastave LGBT populacije navodeći da je to vandalski čin, koji potvrđuje da je u društvu i dalje prisutan visok stepen homofobije prema toj zajednici. Ombudsmán je takođe izrazio očekivanje da nadležni istraže slučaj i preduzmu sve mjere u skladu sa svojim ovlašćenjima.²¹

Ambasadorka Sjedinjenih Američkih Država u Crnoj Gori gospođa Su K. Braun i šef Delegacije Evropske unije u Crnoj Gori gospodin Leopold Maurer, u zajedničkom saopštenju, iskazali su zabrinutost zbog vijesti da je zastava LGBT populacije u duginim bojama spaljena ispred kancelarije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda. *"Paljenje zastave predstavlja sraman pokušaj zastrašivanja pripadnika LGBT zajednice u njihovima naporima da ostvare jednaka prava u društvu". "Posvećeni smo radu sa svim relevantnim partnerima u Crnoj Gori kako bismo obezbijedili da LGBT prava budu zaštićena. Pozdravljamo to što je Vlada Crne Gore osudila incident i nastavićemo pažljivo da pratimo istragu ovog nasilnog akta"*, navedeno je u zajedničkom saopštenju ambasadora.²²

²¹ Dostupno na <http://www.vijesti.me/vijesti/podgorica-zapaljena-lgbt-zastava-is-pred-zgrade-ombudsmana-clanak-78673>

²² <http://www.vijesti.me/vijesti/podgorica-lgbt-zastava-ce-ponovo-biti-postavljena-clanak-78844>

Iako je bilo najavljeno zastava LGBT zajednice nije ponovo postavljena. Vlasnici poslovne zgrade, koju između ostalih koristi i institucija Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore, bili su mišljenja da postavljanje zastave navodno više nije moguće iz bezbjednosnih razloga. Umjesto postavljanja na ranije mjesto zastava je postavljena u holu, u unutrašnjosti zgrade, pored prijavne recepcije. NVO "LGBT Forum Progres" je povodom toga ocijenio da "u datim okolnostima nije bilo moguće postići više".²³

"LGBT Forum Progres" je, uz podsjećanje da je Ombudsman ustavna institucija, pozvao crnogorsku Vladu da ovoj instituciji obezbijedi trajni prostor. Ova NVO je iskazala i žaljenje što su se neki pravni subjekti i advokati, koji su takođe korisnici zgrade, protivili isticanju zastave duginih boja i što su tim povodom, imali i neprimjerenu komunikaciju sa vlasnicima zgrade. "Ostaje da vjerujemo da će se vremenom popraviti njihov odnos prema ljudskim pravima LGBT osoba" zaključili su u ovoj NVO.

Institucija Ombudsmana jedina je prihvatila ida javno istakne zastavu LGBT zajednice. Ostali državni organi su to odbili. Nezvanično je ovoj NVO pojašnjeno da "to ne bi bilo u skladu sa zakonom".

Prema raspoloživim informacijama, iz NVO "LGBT Forum Progres", dio sakupljenih ostataka spaljene zastave postaće sastavni dio izložbe Unstraight muzeja, projekta pokrenutog u Švedskoj, 2007. godine, kao vid saradnje muzejskih profesionalaca i grupe vodećih tradicionalnih nacionalnih muzeja (Vojni muzej, Nobelov muzej, Nacionalni muzej nauke i tehnologije, Istorijski muzej i Policijski muzej).

Crnogorski Zaštitnik ljudskih prava i sloboda g. Š. Baković, pisanim putem, informisao je direktora "LGBT Forum Progres" da su aktivnosti ove Institucije, povodom obilježavanja „Prajd“ mjeseca i spaljivanja zastave duginih boja, univerzalnog obilježja LGBT zajednice, u noći između 17. i 18. juna 2012 godine, detaljno opisane u godišnjem Izvještaju o radu za 2012 godinu.²⁴ Godišnji Izvještaj o radu je razmatran i usvojen u Skupštini Crne Gore, u decembru 2013. godine, naveo je u svom odgovoru Ombudsman. Takođe, on je informisao da prema njegovim saznanjima, iz aprila 2014. godine, prijavljeni slučaj još uvijek nije rasvijetljen od strane Uprava policije.²⁵

²³ Dostupno na <http://lgbtprogres.me/2012/06/lgbt-zastava-se-nece-vijoriti/#more-1506>

²⁴ Dostupno na http://www.ombudsman.co.me/docs/izvjestaji/Final_Izvjestaj_za_2013_310320131450.pdf

²⁵ Dopis Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore direktoru NVO "LGBT Forum

Cimbaljević je navodno nedostojan državnih simbola

“LGBT Forum Progres” nekoliko je puta ukazao na javno ispoljen govor mržnje, obično na medijskim portalima i društvenim mrežama, prema Zdravku Cimbaljeviću, dugogodišnjem lideru LGBT zajednice i jedinom javnom deklarisanom pripadniku LGBT pokreta u Crnoj Gori.

Cimbaljević je na nekoliko javnih manifestacija u zemlji i inostranstvu vidljivo isticao, uz zastavu duginih boja, i državnu zastavu Crne Gore.²⁶

Ova NVO je ukazala da su “LGBT osobe još uvijek nepoželjne u Crnoj Gori” i da se i dalje, svakodnevno, na različitim mjestima i prilikama, suočavaju s fašizmom i nasiljem. Cimbaljević je javno proglašen nedostojnim nošenja crnogorske državne zastave samo zato što je različitog seksualnog identiteta.

Tim povodom, i zbog ispoljenog govora mržnje, policiji je podnijeto više prijava.

Z.D. novčano kažnjen zbog vrijeđanja i drskog ponašanja

Policija je prekršajno procesuirala Z.D., zato što je ispred zgrade Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici vrijeđao i omalovažavao reditelja D.M. po osnovu člana 7. stav 1. Zakona o javnom redu i miru.

D.M. je u službene prostorije pristupio povodom rasvjetljavanja napada na njega i dvojicu prijatelja u centru Podgorice od strane grupe navijača iz nevladine organizacije “Varvari”. Motiv napada je bio režiranje prvog crnbogorskog TV spota o ravnopravnosti i prihvatanju LGBT osoba.

Pred Područnim organom za prekršaje dana 12. septembra 2012. godine donijeta je odluka kojom je Z.D. novčano kažnjen sa 300 eura uz plaćanje troškova postupka u iznosu od 25 eura.

Progres” S.M. pod 10.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

²⁶ Obilježavanje državnog praznika 13. jula, učešće na Povorci ponosa u Splitu, Stockholmu, Varšavi, učešće na različitim LGBT manifestacijama u Beogradu, Tirani...; LGBT FP Foto Dokumentacija

R.Ć. novčano kažnjen zbog diskriminacije LGBT aktiviste

Nevladina organizacija “LGBT Forum Progres” podnijela je prijavu policiji protiv R.Ć., (1977), iz Nikšića, zaposlenog u “Security Guard Montenegro”, zato što je vrijeđao i prijetio LGBT populaciji.

R.Ć. je u poruci upućenoj Zdravku Cimbaleviću, direktoru nevladine organizacije “LGBT Forum Progres”, na mreži “Facebook”, preko svog lažnog profila, između ostalog, napisao i sljedeće: *“Pederčino, bit vas kao stoku treba, ne, zapalit, povezat gole, fukaro jebena, pas vam mater jebao, ljage zemaljske, pi, serem ti se u usta”*.²⁷

Osnovno državno tužilaštvo Podgorici je, krajem juna 2012. godine, Područnom organu za prekršaje protiv R.Ć. podnijelo zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog prekršaja iz člana 19. Zakona o javnom redu i miru.

Područni organ za prekršaje u Podgorici donio je 8. oktobra 2012. godine rješenje da je R.Ć. kriv zato što je dana 8. aprila 2012. godine “na javnom mjestu u Podgorici posredstvom elektronske komunikacije mreže „Fejsbuk“ po osnovu ličnog svojstva – seksualne orijentacije (suprotno članu 2. i članu 7. Zakona o zabrani diskriminacije) vrijeđao i doveo u nejednak položaj u odnosu na druga lica oštećenog Zdravka Cimbalevića Zdravka, na način što je sa svog naloga oštećenom poslao i učinio javnom poruku sadržine koja je kod oštećenog Cimbalevića izazvala osjećaj neugodnosti i uvrijeđenosti. R.Ć. je kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 700 eura.”²⁸

Protest uredniku novine “Dan”

Generalni direktor nevladine organizacije (NVO) “Centar za antidiskriminaciju - Ekvista” Milan Šaranović u ime ove i NVO “LGBT Fo-

²⁷ Povodom ovog slučaja pažnji posebno preporučujemo knjigu: Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 61-64; Dostupno na www.lgbtprogres.me

²⁸ Odlučujući o vrsti i visini kazne sudija je ocijenio sve okolnosti koje su od značaja za donošenje odluke pa je od olakšavajućih okolnosti na strani okrivljenog cijenio potpuno priznanje prekršaja, njegove materijalne prilike, te da isti nije prekršajno pravosnažno kažnjavan, dok je od otežavajućih okolnosti cijenjen stepen težine prekršaja pa je okrivljenom izrekao novčanu kaznu smatrajući da će se njome ostvariti svrha kažnjavanja iz člana zakona 6. Zakona o prekršajima i da je tako odmjerena kazna neophodna i dovoljna za ostvarivanje pomenute svrhe, kako sa gledišta generalne tako i sa gledišta specijalne prevencije te da će uticati da okrivljeni ubuduće ne vrši prekršaje; strana 64.; Isto.

rum Progres” uputio je protestno pismo glavnom i odgovornom uredniku dnevne novine “Dan” povodom teksta „Suđenje koriste za reklamu“.²⁹

U pismu je prenijet zajednički stav dvije NVO povodom navedenog teksta:

“Smatramo da naslov, a time i tekst u potpunosti, nije korektan, utemeljen i objektivan. Svjesni smo činjenice da je u samom tekstu citirana izjava prof.dr S.R., međutim smatramo da ovakav naslov nema utemeljenje, a pogotovo ne zbog toga što je definisan na taj način da se ne može jasno rasuditi da li je ovo stav prof. dr S.R., stav Dnevne novine „Dan“ ili urednika. Podsjećamo, da su “LGBT Forum Progres” i “Ekvista” organizacije u čijoj je misiji promocija i zaštita ljudskih prava ugroženih grupa, a posebno LGBT populacije. Kako zaštita ljudskih prava pored ostalih načina šticećenja istih podrazumijeva i sudsku zaštitu, to je pokretanje postupka protiv prof. dr S.R. u potpunosti opravdano. S toga je taj postupak potpuno legitiman korak, a ne nikako reklama “Progres” i “Ekviste” kako u naslovu sugerišete. Nadamo se da ovo ipak nije stav “Dan”-a, niti namjera da se “LGBT Forum Progres” i “Ekvista” diskredituju, već da se radi o nespretno odabranom naslovu, pa vas stoga pozivamo da se odredite prema ovom našem dopisu i razmotrite mogućnost određenog korektivnog ponašanja. Tim prije što je, protekla, saradnja sa novinom “Dan” bila zaista korektna, često smo vam pružali ekskluzivne informacije, uvijek bili dostupni vašim novinarima_kama a više puta je i izostala naša reakcija onda kada je ona bila više nego potrebna zbog odgovornosti medija ili novinara. To nijesmo uradili zbog reklamerstva kao što ni sada nijesmo tužili univerzitetskog profesora kojem, “Dan”, i nije trebao dati prostor za plasman onako diskvalifikujućih stavova o LGBT zajednici, posebno ne bez stava druge strane”, stoji na kraju Šaranovićevog pisma uredniku dnevne novine “Dan”.³⁰

Zatraženo razmatranje odgovornosti univerzitetskog profesora i medija

Nevladina organizacija (NVO) “LGBT Forum Progres” dostavila je na ocjenu i odlučivanje Osnovnom državnom tužilaštvu (ODT) tekst “Ljudi se ne rađaju kao gejovi”, koji potpisuje novinar M.S., objavljen u

²⁹ Dnevne novine “Dan”, tekst „Suđenje koriste za reklamu“, objavljen dana 17.10.2012. godine; rubrika “Društvo”, strana 15

³⁰ Pismo generalnog direktora NVO “Centar za antidiskriminaciju - Ekvista” g. M.Š. gl. i odg. uredniku dnevnih novina “Dan” od 17.10.2012. godine; LGBT FP Dokumentacija

dnevnoj novini "Dan", izdanje od 11. februara 2013. godine, radi utvrđivanja postojanja eventualne krivične ili prekršajne odgovornosti kako građanina prof. dr S.R. tako i medija, i odgovornih osoba u njemu, zbog diskriminacije i povrede ravnopravnosti.³¹

U tekstu, koji predstavlja razgovor sa univerzitetskim profesorom dr S.R. se iznosi niz neutemeljenih kvalifikacija na račun osoba homoseksualne orijentacije a koje su protivne uspostavljenom ustavnom okviru i antidiskriminatornoj politici u Crnoj Gori. Konkretnim razgovorom se zagovara i promoviše teza da na razvoj homoseksualizma utiče spoljašnja sredina a homoseksualcima govori u kontekstu pedofilije. LGBT aktiviste posebno zabrinjava pristup u tekstu kroz koji se homoseksualnost dovodi u istu ravan sa različitim devijacijama što je opasno i štetno u društvu sa ovolikom stopom homofobije. Kroz ispoljeni pristup doprinosi se, veoma aktivno, uznemiravanju LGBT populacije u Crnoj Gori i kao akademski autoritet, kroz ispoljenu manipulaciju, S.R. definitivno sužava prostor za prihvatanje i direktno onemogućava ravnopravnost u društvu.³²

U konkretnom tekstu na djelu je manipulacija, i populistički pristup, kroz koji se državni organi (policija, tužilaštvo), državne ustanove i NVO prozivaju što "više vremena, medijskog prostora i sredstva poklanjaju homoseksualizmu nego mladim talentima, stručnjacima i studentskoj populaciji". S.R. je, u tekstu, dodao "da o takvoj pojavi treba da se izjasne stručnjaci ljekari, pedagozi, psiholozi i drugi jer postoji više vrsta homoseksualnosti, a da se među takvim osobama nerijetko kriju i pedofili". *"Političko stanje diktira orijentaciju, a primijetili su naši političari šta nam donosi Zapad. Među homoseksualcima se mogu kriti i pedofili, i zamislite katastrofu da takav bračni par usvoji dijete - to je strašno i nedopustivo. Zasižno da takvih osoba ima i na nekim mjestima u Vladi i Skupštini, međutim, ne mogu da to potvrdim kao 100 odsto tačno jer nemam dokaz"* kazao je profesor Univerziteta Crne Gore prof. dr S.R. *"Ti ljudi neće da se eksponiraju, nastavio je on, ne zato što su plašljivi, nego zato što ne žele da obilježe porodicu jer se to kod nas smatra kao nešto sramotno"*.

"Postoji prolazna ili latentna homoseksualnost i ona koja se javlja kao trajna osobina. Kod nekih osoba homoseksualnost je latentna, prikrivena. Ima i homoseksualaca koji su sposobni za heteroseksualne odnose. Nekada ona dolazi kao posledica nedostatka mogućnosti za

³¹ Dnevne novine "Dan"; rubrika "Povodi"; strana 12, tekst "Ljudi se ne rađaju kao gejevi"; ponedjeljak 11.02.2013. godine

³² Intervju sa E.Đ., S.M. i Z.C., LGBT aktivistima, povodom ovog teksta.

normalan polni odnos. Kod nekih neuroza, emocionalni problemi unutar porodice tokom ranog djetinjstva dovode do homoseksualizma. Razvoj homoseksualnosti je u vezi sa odnosima djeteta i roditelja, braće i sestara. Ljudi se ne rađaju kao gej osobe ali uticaj spoljašnje sredine određuje takav razvoj. Uzroci nekih oblika homoseksualanosti su u nepravilnom vaspitanju, zabranama druženja sa djecom suprotnog pola ili stvaranja odbojnosti” - kazao je tom prilikom S.R.

On je istakao dalje u tekstu *“da na osnovu dugogodišnjeg predavačkog i istraživačkog rada o seksualnom prosvjećivanju omladine može konstatovati da se seksualnošću oduvijek manipulisalo, uvijek u ime morala, ali da je teško odgovoriti na pitanje zašto je za tu temu iznenada poraslo interesovanje u Crnoj Gori”*.

“Odrasli ljudi moraju biti načisto s tim da su seksualne nevolje mladih vrlo velike i zaslužuju punu pažnju. Biologija je jasna. Razmnožavanje je opšta karakteristika opstanka živioh bića i to je osnovni uslov opstanka na zemlji. Polne funkcije su prirodna potreba muškarca i žene. Osnovni zadatak polnih organa je stvaranje potomstva, reprodukcija. Razumno je i ljudski priznati pravo nekim homoseksualcima na život kakav im odgovara ako ne ugrožavaju prava drugih, ako nijesu silovatelji djece i nemoćnih” istakao je prof. dr S.R.

“U suštini uticaj spoljašnje sredine određuje razvoj homoseksualnosti. Pravilan biološki razvoj dovodi sigurno do heteroseksualnosti dok se nepravilan razvoj s pravom može smatrati jednim od uzroka homoseksualnosti” kazao je u ovom razgovoru, između ostalog, prof. dr S.R.

Dnevne novine “Dan” su najavile, u konkretnom tekstu, da će uskoro, u ovom mediju, biti objavljen feljton istog autora, prof. dr S.R., o homoseksualanosti. Takva najava začudila je i zabrinula organizacije civilnog društva posebno zbog činjenice da je prof. dr S.R. tužen od strane tih subjekata zbog diskriminacije LGBT zajednice. U postupku pred Osnovnim sudom ovaj univerzitetski profesor je nepravosnažno oglašen krivim a isti medij ima obavezu da objavu presudu.

Vrhovno državno tužilaštvo, u Informaciji za ovu NVO, kraj aprila 2014. godine, obavijestilo je da je ODT u Podgorici, formiralo predmet Ktr br.108/13. Ocjenom prijave, tužilaštvo je našlo da nema osnova za preduzimanje krivičnog gonjenja protiv bilo kojeg lica zbog krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.

Ista NVO podnijela je ODT u Podgorici prijavu, iz sličnih razloga, protiv navijača M.Đ. iz Nikšića, koji je u “Dnevnim Novinama” dao izjavu pod nazivom “Za tako nešto se dobijaju batine”. ODT nije našlo elemente odgovornosti M.Đ. već je podnijelo Područnom organu za

prekršaje u Podgorici, zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv okrivljenog pravnog lica preduzeća "Media Nea", iz Podgorice, i odgovornih osoba u tom pravnom licu, B.D. i S.R.

Nastavljeni fizički napadi na aktere prvog crnogorskog LGBT TV spota

Reditelj D.M. i studenti B.B. i T.V., koji su bili glumci u prvom crnogorskom TV spotu posvećenom toleranciji prema LGBT osobama, od same promocije i javnog predstavljanja ovog spota na meti su homofobne javnosti. Žrtve su obično bile i sve osobe koje bi se našle u društvu s njima.

Osim ovdje predstavljenih slučajeva preporučujemo pažnji, zbog detaljnijeg upoznavanja i daljih istraživanja, i knjigu "Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse", autori Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, koja je dostupna na www.lgbtprogres.me.³³

Poveća grupa mladića napala je dana 7. januara 2013. godine u centru grada, u Podgorici, ispred ugostiteljskog objekta "Tropikana" D.M., reditelja iz Podgorice, novinara M.B. i studente T.V., B.B. i M.Pr.

Motiv napada na njih je opet bio prvi crnogorski televizijski LGBT spot.

Policija je ubrzo protiv šest identifikovanih napadača i to I.B., M.P., M.V., Mi.Po., D.V. i A.R. podnijela zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7. st.1 i člana 8. Zakona o javnom redu i miru.³⁴

Područni organ za prekršaje Podgorica, sredinom septembra 2013. godine, izrekao je kaznu zatvora od deset dana - uslovno pet mjeseci I.B. i D.V.

Isti organ donio je rešenje kojim su krivice, usled nedostatka dokaza, oslobođeni M.P., M.V., Mi.Po. i A.R.³⁵

Pravni program NVO "LGBT Forum Progres" registrovao je, i povodom ovih napada, da se jedne te iste osobe često nalaze u ulozi

³³ Obratiti pažnju na strane 49-50; 56-57; 81-83; 94; 95; 99-100; Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, *Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse*, LGBT Forum Progres i ILGA Europe, Podgorica, 2012, <http://media.lgbtprogres.me/2011/03/Book-4-web.pdf>

³⁴ UP br. 03-25 od 05.02.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

³⁵ Rešenje Područnog organa za prekršaje PP broj 1255/13-26 od 16.09.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

napadača na LGBT osobe i njihove javne podržavaoce ili su svjedoci u postupcima koje različiti organi vode protiv njih. U ovom programu ističu posebnu zabrinutost zbog odnosa državnih tužilaca koji su, i povodom ovog, veoma ozbiljnog incidenta izjasnili da nema elemenata krivičnog djela.

Ponovni napad na T.V. iz Podgorice

T.V., student iz Podgorice, počasni član "LGBT Forum Progres", prve crnogorske LGBT organizacije i glumac u prvom crnogorskom TV LGBT spotu, često je bio žrtva govora mržnje i homofobnog nasilja.

Njega su 22. januara 2013. godine, u ranim jutarnjim satima, u poznatom podgoričkom kafiću "Berlin", fizički napali V.M. i D.J. upravo zbog činjenice što je glumio u TV spotu posvećenom društvenom prihvatanju LGBT zajednice.

Zamjenik Osnovnog državnog tužioca u Podgorici g. I.P. izjasnio se, povodom ovog napada, da nema elemenata krivičnog djela.

Policija je, u konkretnom slučaju, profesionalno i efikasno primijenila svoja ovlaštenja. Već 5. februara 2013. godine Područnom organu za prekršaje podnijet je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv V.M. i D.J., obojica iz Podgorice.³⁶

LGBT aktivisti napadnuti na skupu protiv nasilja nad ženama

Dana 14. februara 2013. godine na Trgu Republike u Podgorici održan je, izuzetno posjećen, skup povodom sprečavanja nasilja nad ženama, koji je dio globalne kampanje "1 milijarda ustaje".

Ovom događaju prisustvovala je i delegacija LGBT zajednice, odnosno tada jedine transparentne LGBT grupe u Crnoj Gori - nevladine organizacije "LGBT Forum Progres".

Delegacija je bila prisutna s vidljivim obilježjima LGBT zajednice.

Između fontane na trgu i improvizovane bine desio se incident koji je registrovan od strane prisutnih policijskih službenika. Mladić, kojeg je kasnije identifikovala policija, zatražio je od prisutnih LGBT osoba da mu predaju zastavu duginih boja. Kazao je "*Dajte mi tu pedersku zastavu, da je zapalim*". Svi su negodovali i kazali mu da ih ostavi na miru, da gleda svoja posla i da se ne brine on oko zastave.

³⁶ UP br. 03-26 od 05.02.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Mladić se privremeno povukao ali je ostao u njihovoj blizini i nastavio da im dobacuje i ismijava ih. Konstantno je pokušavao da ometa njihovo učešće na skupu. Nakon svega desetak minuta mladić je iznenađeno napao i oborio jednog od prisutnih aktivista pokušavajući da mu iz ruku otme LGBT zastavu. Ovaj je uz pomoć ostalih iz delegacije uspio da se odbrani i skloni kod policajca kojeg je informisao o nastavku incidenta.

Uprava policije je kasnije, pisanim putem, informisala "LGBT Forum Progres", da se u vezi opisanog događaja zamjenik Osnovnog državnog tužioca u Podgorici g. I.P. izjasnio da u predmetnoj radnji nema elemenata krivičnoj djela koje se goni po službenoj dužnosti kao ni obilježja prekršaja iz oblasti Zakona o zaštitu od diskriminacije.³⁷

Uprava policije informisala je da je napadač identifikovan i da se radi o R.F., studentu iz Kragujevca, državljaninu Srbije, nastanjenom u Baru protiv kojeg je podniet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka zbog osnovane sumnje da je počinio prekršaj iz člana 19. Zakona o javnom redu i miru - vrijeđanje po osnovu ličnog svojstva.³⁸

Sredinom aprila 2014. godine "LGBT Forum Progres" je iz Uprave policije informisan da je od strane Područnog organa za prekršaje u Podgorici doneseno rješenje, PP br. 2958/13-5 od 23.05.2013. godine, kojim je R.F. kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 250 eura uz plaćanje troškova postupka u iznosu od 25 eura. Odluka je postala pravosnažna 18. septembra 2013. godine.³⁹

Policija nezakonito postupala u slučaju rasvjetljavanja napada

Savjet za građansku kontrolu policije razmatrao je pritužbu NVO "Centar za građansko obrazovanje" (CGO) iz Podgorice koja je tražila provjeru zakonitosti primijenjenih službenih mjera i radnji.

CGO je pred ovim ovim kolektivnim ombudsman tijelom zaduženim za ocjenu primjene policijskih ovlašćenja iznio tvrdnju da mjera prepoznavanja u slučaju rasvjetljavanja prebijanja reditelja D.M., novinara M.B. i studenta T.V., incident od 10.09.2012. godine, nije zakonito sprovedena. Ova NVO je saopštila da su oštećeni dovođenjem u, ne-

³⁷ Dopis PJ Podgorica Uprave policije broj 03-224/13-4731/1 od 13.03.2013. godine koji je potpisao rukovodilac Ekspoziture za javni red i mir g. R.R.; LGBT FP Dokumentacija

³⁸ Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka UP broj 03-58; LGBT FP Dokumentacija

³⁹ Informacija Vijeća za prekršaje Crne Gore o konačnom ishodu prekršajnih predmeta po osnovu prijave LGBT Forum Progres od aprila 2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

posredni, kontakt s mogućim izvršiocima, izloženi neprijatnoj situaciji koja ih je dodatno uznemirila.

Savjet je od rukovodioca Ekspoziture za javni red i mir Područne jedinice policije u Podgorici dobio informaciju o radnjama koje su preduzete tim povodom. U predmetnoj informaciji je naglašeno da su sve istražne radnje u vezi sa prepoznavanjem izvršene u skladu sa zakonom i da su istima rukovodili zamjenici Osnovnog državnog tužioca u Podgorici. U informaciji policije je navedeno da je došlo, usljed nedovoljnih tehničkih kapaciteta policije (posjedovanje dvije kancelarije koje se koriste za informativne razgovore po liniji rada svih događaja) do kontakta između oštećenog M.B. i građanina A.P. koji je bio doveden, prema informaciji policije, po osnovu drugog događaja. Policija je navela da je M.B. upoznat da se ne radi o osobi koja je predmet prepoznavanja.

Sa odgovorom iz Uprave policije upoznat je CGO koji se dodatno, nakon toga, obratio Savjetu za građansku kontrolu rada policije ukazujući na sporne elemente iz policijskog izvještaja. Iz ove NVO je ocijenjeno da su radnje prepoznavanja zakonito sprovođenje tek od trenutka njihovog obraćanja Savjetu za građansku kontrolu rada policije, dana 11. septembra 2012. godine, a da su sve ranije radnje učinjene na neprofesionalan način.

Savjet je stupio, preko člana koji je radio na predmetu, i u neposredni kontakt sa građaninom M.B. koji je potvrdio iznijetu konstataciju policije ali i dodao da ta službena informacija ne uključuje opis svih preduzetih radnji i mjera povodom rasvjetljavanja ovog napada. On je pred Savjetom potvrdio da je imao neposredni kontakt, u službenim prostorijama, s više osoba koje su bile predmet prepoznavanja. Između ostalog, u neposrednom kontaktu, lice u lice, u službenoj kancelariji, od njega je zatraženo da se izjasni da li je jedan od napadača bio i F.R. koji se kasnije pojavljuje kao svjedok, na strani optuženih, u krivičnom postupku.

Savjet za građansku kontrolu rada policije je zaključio da dio mjera prepoznavanja, koje su sproveli policijski službenici u konkretnom slučaju, nijesu sprovedene u skladu sa zakonom jer lice koje je predmet prepoznavanja ne može da vidi svjedoka niti da sa njim ima neposredni kontakt.⁴⁰

⁴⁰ Iz knjige "Građanska kontrola policije u praksi", autori mr Aleksandar Saša Zeković i Zorana Baćović, Savjet za građansku kontrolu rada policije, Podgorica, 2014; Dostupno na http://kontrolapolicije.me/index.php?option=com_content&view=article&id=5&Itemid=107

Prijetnje trans osobi iz Bara

Trans osoba iz Bara A.A.S. obratio se Internet timu nevladine organizacije NVO „LGBT Foruma Progres“ koji rade na praćenju i registrowanju govora mržnje i najave nasilja i prijavio transfobično nasilje i prijetnje s kojima se suočio na društvenoj mreži “Facebook”.

Početakom marta 2013. godine ova trans osoba, koja je dugo boravila i u LGBT skloništu u Podgorici zbog uskraćene porodične podrške, postavila je sliku na svom “Facebook” profilu koja je tu osobu predstavila u preferiranom, ženskom, rodu. Nakon postavljanja slike, više osoba je istu komentarisalo na vrlo neprikladan način, uključujući i ozbiljne prijetnje.

Građani A.M., S.K. i maloljetni V.D. (kojeg je policija uspješno identifikovala), iz Budve, su prednjačili s negativnim i prijetecim komentarima. Internet tim ove NVO je sve komentare arhivirao i dostavio, uz prijavu, policiji.

Predstavnik “LGBT Foruma Progres” je početkom aprila 2013. godine pozvan u stanicu policije za javni red i mir i ovlaštenom službeniku policije Ž.R. pružio dodatna potrebna obavještenja o čemu je izdata kopija zapisnika o obavještenju prikupljenom od građanina.

O ovom događaju policija je upoznala Zamjenika Osnovnog državnog tužioca u Podgorici g. I.P. koji se izjasnio da nema elementa krivičnog djela.

Prijave su na dalje postupanje dostavljene Centru bezbjednosti (CB) Budva.

U NVO “LGBT Forum Progres” iznenadili su se odgovorom iz CB Budva u kojem je navedeno da su zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka protiv ove tri osobe od strane Područnog organa za prekršaje u Budvi odbačeni jer “nisu podnijeti u zakonskom roku od 60 dana”. Za tu nemarnost i neblagovremenost isključivo je odgovorna Uprava policije MUP Crne Gore kažu u ovoj NVO i ističu da to ne doprinosi očuvanju izgrađenog povjerenja.

“LGBT Forum Progres” direktoru Uprave policije MUP Crne Gore podnio je pritužbu protiv policijskih službenika koji su radili na ovom predmetu.

Dana 30. aprila 2014. godine, iz Uprave policije, povodom podnijete pritužbe, su informisali da je “utvrđeno da je odgovorni službenik CB Budva, koji je bio zadužen predmetnom prijavom, neblagovremenim i nesavjesnim vršenjem službenih obaveza propustio da u zakonskom roku

(60 dana od saznanja za prekršaj) izvrši radnju koja je bila neophodna da se Područnom organu za prekršaje u Budvi podnese zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv navedenih lica". LGBT Forum Progres" je obaviješten da je, s tim u vezi, neposredni rukovodilac odgovornog službenika inicirao pokretanje disciplinskog postupka protiv njega. "Odgovorni službenik je, shodno članu 106 st. 1 t. 11 Zakona o unutrašnjim poslovima, nakon disciplinskog postupka koji je sprovedla Disciplinska komisija, sankcionisan zbog počinjene teže povrede radne dužnosti. Identitet policijskih službenika kao i preduzeta sankcija nisu saopšteni.

Gay muškarac iz Podgorice prijavljen policiji zbog nasilničkog ponašanja

M.C. (1986), student iz Podgorice, podnio je prijavu protiv nepoznatog mladića s kojim je imao intimne odnose, a stupili su u kontakt preko jednog od društvenih čatova.

Dana 12. marta 2013. godine taj mladić ga je posjetio na njegovom stanu. Pošto su imali intimni odnos mladić ga je pitao da li želi da opet imaju odnos. Ovaj mu je kazao da nije raspoložen što je ovog uznemirilo. Vikao je na njega. Tražio mu je novac i prijetio da ću mu sve ponijeti iz stana. M.C. je prvobitno mislio da se ovaj šali i rekao mu da nema ništa u stanu. Kako se to ponašanje nastavilo, u prijavi podnijetoj policiji, je naveo da je tek tada shvatio ozbiljnost situacije.

"Zamolio sam ga da izađe napolje, zbog čega je vikao na mene i govorio mi "Kako možeš da mi se protiviš". Iz čista mira je počeo da me šamara. Oborio me je na pod. Uspio sam da ustanem i krenuo sam ka vratima kako bih pobjegao. Tada me je nasilno podigao i bacio na krevet. Bio sam jako uplašen i zabrinuo sam se za život. Počeo je da me guši rukama oko vrata. Ležao je punom težinom na meni, a kako je bio fizički jači nisam se mogao oduprijeti. Uspio sam dohvatiti lampu koja se nalazila na podu, pored kreveta. Njome sam ga udario, u pokušaju samoodbrane, dok me je davio. Udarac je bio dovoljan da uspijem da se otrgnem iz njegovog stiska, dohvatim telefon i pokušam da izađem kroz vrata koja su u tom trenutku bila zaključana. Dok sam otključavao vrata nastavio je udara, čupa me i vuče, nazad u sobu. Uspio sam da otključam, uzmem farmerice i telefon. Sakrio sam se u kupatilo. Kazao mi je "Sada ćeš mi platiti za sve. Nisi svjestan šta će te snaći zbog ovoga". Kroz kupatilo sam izašao napolje. Nazvao sam drugaricu. Tada sam i shvatio da sam bos. Drugarica Đ.K. me je srela u dvorištu. Želje-

la je da mi pomogne ali smo shvatili da bi nas nadjačao. Odlučili smo da sačekamo da izađe iz kuće. Nakon nekih desetak minuta je izašao i pokazao nam, u pravcu automobila u kojem smo sjedjeli, moju ličnu kartu kao i moj lapt top koji je nosio ispod ruke. Kasnije sam vidio da mi je otuđio i 30 eura iz novčanika”- naveo je C.M. u prijavi.

Nakon incidenta M.C. se obratio LGBT Skloništu gdje mu je pružena potrebna pomoć i podrška. Uspostavljen je kontakt s policijom kojoj je pružen detaljan opis ovog mladića kao i podaci čime se bavi i gdje orijentaciono živi.

“LGBT Forum Progres” je uspio da identifikuje napadača i iskazao prema policiji uvjerenje da slučaj neće biti zataškan bez obzira što postoji saznanje da se radi o osobi u najbližem srodstvu s visokim službenikom Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore.

M.C. je aprila 2014. godine, timu koji je radio na ovoj knjizi, kazao da “ništa nije preduzeto”, da “neko napadača štiti i gotovo” i “da ne želi više da se sjeća tog užasnog događaja”.⁴¹

Maltretiranje gay mladića u Podgorici

Gay mladić R.B. iz Podgorice (1992) prijavio je policiji nekoliko mladića koji su ga, nekoliko puta, u Drvarskoj ulici u Podgorici, uznemiravali, vrijeđali i gađali različitim predmetima zbog njegove seksualne orijentacije.

Poslednji prijavljeni incident se desio početkom maja 2013. god.

Jednog iz grupe R.B. je prepoznao. Policiju je obavijestio da se radi o A.B. takođe iz Podgorice. Zahvaljujući mreži “Facebook” on je identifikovao još neke iz navedene grupe i policiji je dostavio njihove fotografije.⁴²

Trans muškarac uzmemiravan zbog svog rodnog identiteta

Trans muškarac (1993) iz Podgorice podnio je podgoričkoj policiji prijavu protiv svog dugogodišnjeg poznanika O.O. koji ga je vrijeđao, na mreži “Facebook” zbog njegovog rodnog identiteta.⁴³

⁴¹ Bilješka razgovora A.S. Zekovića sa M.C. obavljenog 14.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁴² Prijava R.B. Upravi policije Centar bezbjednosti Podgorica od 04.05.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁴³ Prijava broj 4687/2013 podnijeta je Ekspozituri za dežurstvo PJ Podgorica Uprave policije dana 06.05.2013. godine. Prijavu je primio ovalšćeni policijski službenik B.R.; LGBT FP Dokumentacija

O.O. je znao da je njegov poznanik biološki rođen kao žena ali da već godinama živi u preferiranom muškom rodu. Obzirom da je tih dana ovaj trans muškarac zvanično promijenio ime, i dobio nova lična dokumenta, ovaj mu je u znak neodobravanja tog čina i revolta na njegovom profilu, javno, objavio njegovu stariju fotografiju (dok je bio žena) i naglasio sledeće: „*Ko god da je ima za frienda nek zna da je žensko i da laže cure da je u stvari muškarac inače ime joj je*”.

Takođe ovom trans muškarcu poslao je i sledeću privatnu poruku: „*Jebem li ti mater, napraviću ti haos od života pa ti mami, što te bije i zaključava u orman, piši da pije pivo ... ti uspjela... šta da zavodiš curice po 13-14 godina i da misle da imaš kurac... jadnice odvratna stidi se što si takva a samo kad te ode vidim sve ću ti jebat... okrećeš ljude protiv voljenih... ne znam kako te nije sramota što si živa glupačo...!!! Ti si žensko lezbijka imaš sisice koje kriješ steznikom... ne mogu vjerovat... jebi ga nije ti to kao kod nas muškaraca”.*

Govor mržnje i prijetnje povodom obilježavanja IDAHO Dana

Nevladina organizacija “LGBT Forum Progres” u sklopu obilježavanja 17. maja, Međunarodnog dana borbe protiv homofobije i transfobije (IDAHO) realizovala je ulični performans posvećen prihvatanju LGBT osoba.⁴⁴

Pješački most u centru Podgorice, koji spaja obale Morače, bio je ukrašen balonima i trakama u duginim bojama s porukama kojima se članstvo ove organizacije obratilo podgoričkoj i crnogorskoj javnosti. Na mostu su bile istaknute i zastave LGBT zajednice. “LGBT Forum Progres” je ocijenio da su javne aktivnosti LGBT zajednice važne za njenu “vidljivost, izlazak iz izolacije i podsticanje društvene prihvatljivosti”.

Ukrašavanje mosta je učinjeno u prisustvu policije.

Nakon svega par sati svi postavljeni ukrasi i obilježja LGBT zajednice su uništeni.

Crnogorskoj LGBT zajednici IDAHO dan čestitala je gospođa Urlike Lunaček, poslanica evropskog Parlamenta.⁴⁵ Povodom 17. maja svečano je promovisan rad i javno djelovanje nove crnogorske LGBT orga-

⁴⁴ Za više informacija posjetiti <http://lgbtprogres.me/2013/05/postovanje-razlika-i-tolerancije-su-u-krizi/#>

⁴⁵ Njena poruka je dostupna na <https://www.youtube.com/watch?v=Ktflxgw1R90&feature=youtu.be>

nizacije - "Crnogorske LGBTIQ Asocijacije Kvir Montenegro".⁴⁶ Takođe, povodom IDAHO Dana predsjedniku Skupštine Crne Gore poštom je poslata prva LGBT razglednica Podgorice.⁴⁷

Realizovana aktivnost izazvala je brojne negativne komentare na medijskim portalima i društvenim mrežama.

U.N. zvani "Uki", iz Podgorice, na svom profilu, između ostalog je napisao "*Pederi, lezbejke i ostali bolesnici, ne širite bolest po našoj Podgorici! Želim vam sve najgore, sporu i bolnu smrt!!!!!!*". L.M., je napisao na fotografijama povodom izvedene akcije, "*Ima leka za to. Štangle, motike, cigle i tako dalje*".

Policiji je prijavljen i N.Š. iz Podgorice zbog komentara "*Ubi ubi ubi pедера!*".

Povodom ovih prijava, Uprava policije MUP Crne Gore obavijestila je, aprila 2014., NVO "LGBT Forum Progres" da Jedinica kriminalističke policije za maloljetničku delikvenciju nije identifikovala ove osobe. Tim, ove NVO, za praćenje govora mržnje na Internetu saopštio je da navode policije treba uzeti s rezervom jer su profili ovih osoba na mreži "Facebook" i dalje aktivni i puni elemenata za uspješnu identifikaciju.

Državni tužioci nisu uzeli učešće u programu jačanja kapaciteta

Vrhovno državno tužilaštvo Crne Gore (VDT) nije uzelo učešće u programu koji je bio fokusiran na unapređenje odnosa LGBT zajednice s policijskom i tužilačkom organizacijom.

VDT nije, i pored brojnih urgencija, odgovorilo na poziv da tužiocu uzmu učešće u policijskoj obuci, organizovanoj od 31. maja do 6. juna 2013. godine, kao ni na poziv da tadašnja Vrhovna državna tužiteljka bude predavačica na obuci na temu "Mjesto i uloga državnih tužilaca u zaštiti LGBT osoba od nasilja, govora mržnje i druge povrede prava".

Takođe nisu nikada odgovorili na poziv da ona, ili neko drugi iz tužilaške organizacije, pripremi i priloži stručni prilog za knjigu/priručnik "Policija, Tolerancija i Prihvatanje identiteta".⁴⁸

Od decembra 2013. godine došlo je do značajnog unapređenja komunikacije između ove NVO i tužilačke organizacije.

⁴⁶ Za više informacija posjetiti www.queermontenegro.org

⁴⁷ Za više info posjetiti <http://lgbtprogres.me/2013/05/promovisana-prva-lgbt-razglednica-podgorice/#>

⁴⁸ Dostupno na http://media.lgbtprogres.me/2011/03/prirucnik_web.pdf

Gay mladić opljačkan u Baru

Tridesetogodišnji gay mladić opljačkan je u Baru, dana 9. juna 2013. godine, dok se nalazio u kruzing zoni. Nepoznata muška osoba, s kojom je prethodno kratko porazgovarao, tražila mu je novac, kako bi mu dozvolila da ide kući. Usled nedostatka novca, gay mladić je bio prinuđen da mu preda svoj mobilni telefon. Policija je uspjela da oštećenom, dana 24. aprila 2014. godine, vrati ukradeni telefon. Protiv R.Đ. (1968), iz Sutomora, podnijeta je krivična prijava zbog krivičnog djela krađa krajem decembra 2013. godine.⁴⁹

Prijava protiv vjerskog lidera

Zdravko Cimbalević, tadašnji izvršni direktor nevladine organizacije "LGBT Forum Progres" podnio je krajem juna 2013. godine Osnovnom državnom tužilaštvu (ODT) u Podgorici krivičnu prijavu protiv A.R. (građanski R.R.), mitropolita Crnogorsko -primorskog, iz razloga što je dana 28. juna 2013. putem emisije „Živa istina“ na Televiziji "Atlas" širio mržnju prema LGBT osobama, vrijeđao ih, izjednačavao sa nekim određenim društvenim anomalijama (pedofilija). Zabrinjavajuće je što su njegovu izjavu prenijeli gotovo svi mediji, domaći i regionalni, i što njegov istup otežava prihvatanje i život svake LGBT osobe kako u društvu tako i u njihovim porodicama, navedeno je, uz ostalo, u njegovoj prijavi.

Uz poziv da ODT ocjeni da li u predmetnim izjavama ima elemenata krivičnog ili prekršajnog djela Cimbalević je, u prilogu prijave, dostavio kopije izjave, on line link kao i video snimak, na disku, kompletne TV emisije.⁵⁰

Uprava policije MUP Crne Gore informisala je, aprila 2014., da je zamjenica ODT gospođa A.R. *„tražila da joj se predmet dostavi na dalje postupanje što je i urađeno“*.

Osnovno državno tužilaštvo (ODT) Podgorica, nakon interesovanja NVO "LGBT Forum Progres", obavijestilo je, dana 14. aprila 2014. godine, da je zamjenica ODT gospođa A.K. odbacila krivičnu prijavu podnijetu protiv A.R., mitropolita Crnogorsko-primorske mitropolije, građanski R.R., zbog krivičnog djela rasna i druga diskrimina-

⁴⁹ Informacija načelnika CB Bar dostavljena NVO "LGBT Forum Progres".

⁵⁰ TV emisija dostupna na <https://www.youtube.com/watch?v=cyLQqZdWzMM>

cija iz člana 443. st. 1 i 3 Krivičnog zakonika i krivičnog djela povreda ravnopravnosti iz člana 159. st. 1 Krivičnog zakonika, jer u njegovim radnjama nema elemenata bića prijavljenih, niti drugog krivičnog djela za koje se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti.⁵¹

U obrazloženju odbacivanja prijave je navedeno da je iz dostavljenih, uz prijavu, priloga utvrđeno da je A.R. u označenoj TV emisiji izjavio da su pedofili i homoseksualci dio iste priče, da među njima nema razlike, navodeći da *“lično i kao mitropolit ima isti odnos prema slučaju K. i ostalim nastranim dešavanjima unutar crkve, kao i prema gej paradama”*. Takođe, prijavljeni je istakao da sada u Americi postoji pokret koji je ozakonio homoseksualizam i zapitao se zašto ne ozakone i pedofiliju. Na reagovanje novinara da se ne radi o istoj stvari ostao je pri svom stavu pojašnjavajući: *“Oprostite, grijeh je grijeh. Možete ga nazvati kako hoćete. U suštini ista priča. Biblijski, evanđeljski i hrišćanski gledano to je potpuno ista priča.”* Komentarišući činjenicu da je vladika K. samo penzionisan, ali ne i razriješen, odgovorio je: *“Dat je znak da crkva ne toleriše grijeh, a posebno ne nastrani grijeh”*, dok je upoređujući svoje javne komentare iznesene povodom parade u Beogradu i slučaja K. izjavio: *“Ništa drugačiji nije bio moj lični odnos i odnos kao mitropolita prema ovom slučaju i drugim slučajevima unutar crkve nego prema tim paradama”*, konačno konstatujući da Crkva ne osuđuje čovjeka, već grijeh.

“Cijeneći ovako činjenično stanje nalazim da u radnjama A.R. nema elemenata bića prijavljenih krivičnih djela, niti drugog krivičnog djela za koje se gonjenje preuzima po službenoj dužnosti” stoji u obrazloženju zamjenice ODT gospođe A.K.

“Naime, iz sadržine cjelokupnog govora, a posebno iz konstatacije govornika da iznosi stav sa “biblijskog, evanđeljskog i hrišćanskog” aspekta, ne proizilazi zaključak da su iznijetim govorom prekršena, uskraćena ili ograničena osnovna ljudska prava i slobode pripadnika LGBT zajednice u smislu čl. 159 Krivičnog zakonika i čl. 443 st. 1 Krivičnog zakonika. Naprotiv, izgovorene riječi predstavljaju sud govornika koji je iznijet u okvirima slobode izražavanja zajamčene Ustavom i međunarodnim dokumentima, a kojima je govornik, kao mitropolit Crnogorsko - primorske mitropolije, izrazio svoje uvjerenje o konkretnoj društvenoj pojavi. Za napomenuti je da krivičnim djelom rasna i druga diskriminacija iz člana 443. stav 3 Krivičnog zakonika, koji je važio u vrijeme kada je sporna izjava data, bila propisana jedino tzv. rasna

⁵¹ Rešenje zamjenice Osnovnog državnog tužioca u Podgorici o odbacivanju krivične prijave Kt. br. 413/14 od 14.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

propaganda - širenje ideje o superiornosti jedne rase nad drugom, propagiranje rasne mržnje i podsticanje na rasnu diskriminaciju, dok nije bila inkriminisana propaganda u odnosu na diskriminaciju po osnovu rodnog identiteta i seksualne orijentacije, pa u konkretnom slučaju prijavljene radnje shodno čl. 2 i čl. 5 istog zakonika ne mogu spadati u zonu zaštićenu krivičnim zakonodavstvom. Stoga, kod ovakvog stanja stvari, nalazim da u konkretnom slučaju izgovorene riječi nemaju takav karakter i intezitet, a ni posljedicu, da bi se kvalitativno mogle cijeliti kao propaganda mržnje i netrpeljivosti, još manje kao kršenje ljudskih prava i sloboda drugoga, na osnovu čega bi se mogla zasnovati krivična odgovornost. Iz navedenih razloga krivičnu prijavu je valjalo odbaciti” - stoji na kraju orazloženja gospođe A.K., zamjenice ODT u Podgorici.

Državne Željeznice prozване za diskriminaciju

Nevladina organizacija “LGBT Forum Progres” obratila se, krajem juna 2013. godine, Željezničkom prevozu Crne Gore (ŽPCG) s molbom da Odbor direktora i izvršni direktor ove kompanije, u državnom vlasništvu, razmotre mogućnost dodjeljivanja povlastica za putovanje za aktiviste koji rade na zdravstvenom programu i distribuciji kondoma, lubrikanata i informativnih materijala o seksualnom zdravlju.⁵²

Iz Korporativnih komunikacija ŽPCG je odgovoreno, kratko i korektno, na način što je “LGBT Forum Progres” upućen na web sajt kompanije na kojem su pojašnjeni načini dobijanja povoljnosti i povlastica.⁵³

Ništa ne bi bilo sporno da izvršni direktor mr M.Z. nije greškom, umjesto svojoj kolegini, T.K., koja je sastavila i poslala gore navedeni odgovor, elektronsku poruku poslao NVO “LGBT Forum Progres” u kojem je napisao “*vrlo kvalitetno i diplomatski*”.⁵⁴ Iz tih razloga se ova NVO ponovo obratila direktoru ŽPCG: “*Uz uvažavanje, Vaših obaveza i posla, cijenimo da je naš poziv da pomognete, krajnje minimalno, zdravstvene aktivnosti u jednoj od ugroženih*

⁵² Tražene su snižene cijene voznih karata za deset aktivista koji rade na unapređenju zdravlja LGBT osoba; Pismo zamjenika direktora NVO “LGBT Forum Progres” izvršnom direktoru “Željeznički prevoz Crne Gore” mr M.Z. od 25.06.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁵³ <http://www.zpcg.me>; Odgovor, od 26.06.2013. godine, T.K., iz Korporativnih komunikacija ŽPCG; LGBT FP Dokumentacija

⁵⁴ mail izvršnog direktora ŽPCG mr M.Z. od 07.01.2013. godine greškom upućen NVO “LGBT Forum Progres”; LGBT FP Dokumentacija

*manjinskih grupa, bio jasan, precizan i razumljiv. Na to smo očekivali profesionalan i senzibilisan odgovor. Nije imalo potrebe, smišljati, što ste vi uradili, opravdanje, kako nas odbiti, a da to bude, kako ste i sami rekli "kvalitetno i diplomatski". ŽPCG nije diplomatsko - konzularno predstavništvo da biste se Vi, u profesionalnoj komunikaciji, koristili diplomatskim rječnikom" - stoji između ostalog u poslatom pismu.*⁵⁵

Iz NVO je primijećeno da se menadžment ŽPCG postavio drugačije prema ovoj molbi u odnosu na druge, ranije, zahtjeve. Iz "LGBT Forum Progres"-a su to argumentovali podsjećanjem da je Željeznički prevoz Crne Gore omogućio je potpuno besplatne transfere, čak na međunarodnim linijama, navijačkim grupama.⁵⁶

"Poznato Vam je, zbog Vašeg profesionalnog rada, i službene poslovne dokumentacije, ne samo iz medija, kako su se navijači odnijeli prema servisu koji ste im besplatno omogućili. Oni su demolirali voz. Da li ste i prema njima bili "kvalitetni i diplomatski" ili pak mislite, da je njihov postupak prema Vama bio krajnje korektan i diplomatski" - navedeno je, uz ostalo, u ponovnom obraćanju menadžmentu ŽPCG. Za detalje o incidentu na koji je ukazano posjetiti ovaj link: <http://www.pobjeda.me/2012/12/18/navijaci-demolirali-voz-na-povratku-iz-beograda>

Izvršni direktor ŽPCG mr M.Z. uputio je opširan i detaljan odgovor.⁵⁷

Iako bi se u njegovom pismu mogli prepoznati brojni elementi malicioznosti i cinizma čini se da je njegov postupak dobronamjeran i da predstavlja uvažavanje sagovornika. Potvrđeno je da nije bilo troškova sponzorstva, sem za grupe navijača, shodno donijetom Planu mjera, štednje i racionalizacije troškova u ŽPCG. Ipak, snažno su odbačeni navodi o postojanju diskriminacije i istaknuto da su u ŽPCG sprovedene veoma kvalitetne obuke izvršnog željezničkog osoblja kako bi se spriječila diskriminacija bilo koje vrste prema putnicima ili zaposlenima.⁵⁸

⁵⁵ Pismo zamjenika direktora NVO "LGBT Forum Progres" direktoru ŽPCG mr M.Z. od 04.07.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁵⁶ <http://www.pobjeda.me/2012/12/14/besplatne-vozne-karte-do-beograda-za-navijace-lavica>

⁵⁷ Odgovor izvršnog direktora Željezničkog prevoza Crne Gore mr M.Z. zamjeniku direktora NVO "LGBT Forum Progres" S.M.; LGBT FP Dokumentacija

⁵⁸ *"Polaznicima naše obuke je ponavljano naglašavano tokom kursa komunikacije sa strankama da o putnicima koji koriste naše usluge mogu misliti šta god žele (to je, najzad, njihovo neprikosnoveno pravo), ali da o njima ne smiju izražavati sud na osnovu boje*

Direktor ŽPCG je protestovano zašto je "LGBT Forum Progres" pomenuo "nemile slučajeve zloupotrebe naše dobre volje da pomognemo" (slučaj odobravanja besplatnih karata i demoliranja voza) kad se u javnim izdatim saopštenjima, tim povodom, iz ŽPCG nije krila "ogorčenost zbog postupaka nekih (ne svih) navijača iz grupa za koje je u nekoliko navrata organizovan besplatan prevoz na važne sportske događaje".

Direktor je pojasnio upotrebu riječi iz sporne elektronske poruke (koju je greškom uputio ovoj organizaciji): "Mi smo preduzeće koje pruža usluge od javnog interesa, otuda i naš senzibilitet za različite aktivnosti u kojima prepoznajemo javni interes, ali nas pomenuta ograničenja sprečavaju da ih sasvim konkretno i podržimo. Naša frustracija takvim prilikama traži od nas i kvalitetnu posvećenost poslu odnosa sa javnošću u ovoliko ograničavajućim uslovima, ali i diplomatsku delikatnost u odgovorima koja često ne mogu sadržavati ništa drugo do frustrirajućeg odbijanja finansijske pomoći aktivnostima koje iskreno podržavamo".

Tadašnji direktor "LGBT Forum Progres" pošto se upoznao sa kompletnim predmetom, naložio je da se obustavi dalja prepiska sa menadžmentom ŽPCG kao i da se odustane od bilo kakvih zahtjeva prema ovoj državnoj kompaniji: "Suočavamo se sa svakodnevnim problemima. U ovom trenutku nam je primarna naša bezbjednost pa zato našu dalju profesionalnu i ličnu pažnju ne treba usmjeravati na smišljene birokratske pristupe i demagogiju kojima se prikriva očigledan različit tretman dvije socijalne grupe - navijača i LGBT zajednice" kazao je, Zdravko Cimbalević, u obraćanju osoblju ove organizacije.⁵⁹

"Podgorički čuvar" nedostupan policiji

Nepoznata osoba, koja se krije iza i dalje aktivnog profila "Podgorički čuvar" prijetila je više puta Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem direktoru NVO "LGBT Forum Progres".

Ova osoba, koja se nekada predstavlja i kao N.K. početkom jula 2013. godine napisala je sledeće prijeteće poruke: "Glibo jedan čekaju

kože, nacionalne opredeljenosti, vjerskog ubjeđenja, seksualne orijentacije, umjetničkih, estetskih ili modnih afiniteta, ili bilo kakvih predrasuda i predubjeđenja" pojasnio je izvršni direktor ŽPCG mr M.Z. u pismu NVO "LGBT FP".

⁵⁹ Obraćanje tadašnjeg direktora NVO "LGBT Forum Progres" Z.C. programskom direktoru i pomoćnicima direktora ove organizacije od 25.07.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

te batine. Pratimo te od danas samo da znaš” i “Jedino što vas mrzim je zato što nemate nasljednike i zato sto bi ste djecu da usvajate!! Zato što će da bude gej parada a ti se javno ovako po Facebooku predstavljáš kao peder i cio grad te sada zna. Pazi da te mrak ne pojede ovih dana”.

Ista osoba je prijetila Cimbaleviću i nakon održane prve crnogorske Povorke ponosa: “*Glibo zato što bi me prijavio ja nemam para kao ti da se hranim iz drugih džepova i da jedva čekaš da te neko napadne da ga prijaviš. Samo da znaš da ovo što ste napravili gadno ćeš proći zbog toga dosta momaka će od noćas da te prati kroz grad i da te napadnu neđe đe nema kamera, đe ne možeš ništa da im napraviš”.*

Ista ova osoba je prijetila, kroz privatne poruke, Cimbaleviću i tokom njegovom službenog boravka u Kanadi kada je predvodio Paradu ponosa u Vancouver-u.⁶⁰ Ova osoba mu je napisala sledeću poruku “*Mislím da znaš koliki ti je rizik da dođeš u Podgoricu da prošetaš kroz ulice”.*

Sve ove prijetnje uredno su prijavljene policiji koja je, aprila 2014. godine, informisala “nemoguće identifikovati osobu - profil ugašen”. “LGBT Forum Progres” Tim za praćenje govora mržnje na Internetu saopštio je da je profil i dalje aktivan.

Mladić prijetio učesnicima budvanskog Prajda

Mladić I.B. je preko svog profila danima uoči budvanskog Prajda prijetio organizatorima i učesnicima najavljujući neredu i “*klanje*” zbog čega je prijavljen policiji. Takođe je Zdravka Cimbalevića, predsjednika Organizacionog odbora Prajda, kroz privatnu komunikaciju, vrijeđao nazivajući ga “*džukelom*” i prijetio mu smrću. Profil više nije aktivan.

Za L.P. dobri su samo mrtvi gejevi

Student L.P. , sa Cetinja, nastanjen u Podgorici, na grupi “Podgoričke legende” na slici o Povorci ponosa ostavio je komentar “*Samo mrtav derpe je dobar derpe*” zbog čega ga je, dana 16. jula 2013. godine, policiji prijavio Tim za praćenje govora mržnje na Internetu NVO “LGBT Forum Progres”.

⁶⁰ Za više informacija posjetiti <http://lgbtprogres.me/2013/08/cimbalevic-na-jednoj-od-najvecih-svjetskih-povorki/>

Policija je aprila 2014. informisala povodom ove prijave da nije moguće ustanoviti identitet ove osobe usled navodnog gašenja profila.

Tim je provjerio ove navode i ustanovio da je profil i dalje aktivan i da sadrži mnoštvo podataka za kvalitetnu i uspješnu identifikaciju.

Poznati sportski novinar vrijeđao LGBT zajednicu

Timu "LGBT Foruma Progres" za praćenje govora mržnje obratio se član LGBT zajednice Zdravko Cimbalević obavještenjem da njega, i LGBT zajednicu, vrijeđa, omalovažava i upućuje ozbiljne prijetnje izvjesni N.Š. iz Podgorice.

Cimbalević je u svom obraćanju kazao da nije siguran da je riječ o uglednom sportskom novinaru N.Š. ali da predlaže da se policiji podnese odgovarajuća prijava kako bi se ustanovio prije svega identitet te osobe.

NVO "LGBT Forum Progres" podnio je prijavu Upravi policije MUP Crne Gore protiv N.Š. iz Podgorice zato što je u nekoliko navrata, jula 2013. godine, članu LGBT zajednice uputio niz uvredljivih i prijetljivih poruka koje su se odnosile na LGBT osobe u cjelosti.

N.Š. je uputio sledeće poruke:

"Pederčino nemoj da ti jebem mater, ruglo jedno, iskopaćemo vas. Tebe će moji prijatelji da eliminišu s lica zemlje izrode sve ti jebem. Ovo je samo prijetnja, tek ćeš da vidiš što te čeka i na što smo spremni ja i moji prijatelji iz bloka 5. Mi smo djeca podgorička svima nam je mila pička".

"Ja jesam javna ličnost i prvi sam u Crnoj Gori digao glas protiv vas jer je za mene a i za 99% građana majke naše Crne Gore, to što vi radite u najmanju ruku skandalozno. Mene iskreno ne zanima što vi radite u privatnom životu, ali zašto da šetate sa ponosom? Kojim ponosom pederčino?"

„Bolesniče raspali sve ti zakoljem jer ti ga neću jebat zbog toga što su ti možda i oni koji su te napravili bolesni.... Čekamo Vas!!!”

Uprava policije MUP-a Crne Gore obavijestila je, pobodom predmetne prijave, da je protiv N.Š. podniet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, Up.br. 03-421, po osnovu člana 7. stav 1 i člana 8. Zakona o javnom redu i miru.⁶¹

⁶¹ Up. br. 03-421 od 14.11.2013. godine; Član 7. stav 1 je već citiran. Član 8. Zakona o JRM kaže: "Član 8 Ko na javnom mjestu izazove osjećanje ugroženosti kod drugog prijetnjom da će napasti na život ili tijelo tog ili njemu bliskog lica, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 250 eura do 1.500 eura ili kaznom zatvora do 60 dana; LGBT FP Dokumentacija

U slučaju istupa N.Š. prema pripadnicima LGBT zajednice na bilo koji način nisu reagovala profesionalna udruženja novinara niti nevladine organizacije za zaštitu ljudskih prava.

S druge strane sami Cimaljević, koji je neposredno primio ove poruke, ali i LGBT zajednica, kroz dva svoja udruženja, uvijek je manifestovala snažnu solidarnost prema svim ugroženim novinarima i medijskim djelatnicima u Crnoj Gori.

U konkretnom slučaju zamjenici ODT u Podgorici g. I.P. i gđa A.R. upoznali su se s predmetom i ocijenili da nema elemenata krivičnog djela.

Dan uoči Povorke ponosa u Budvi se pojavila Cimaljevićeva umrlica

“LGBT Forum Progres” prijavio je policiji distribuciju, u Budvi, umrlice za Zdravka Cimaljevića, tadašnjeg lidera ove NVO i organizatora budvanskog Pride-a.

Dana 23. jula 2013. godine Cimaljević je obaviješten da je u Budvi, na za to predviđena mjestu, postavljena njegova umrlica odnosno plakat kojim se zainteresovana javnost informiše o njegovoj navodnoj smrti.⁶²

Plakat o obavijesti o smrti Cimaljevića, formom i sadržajem, se nije razlikovala od standardnih umrlica. Sadržala je njegove lične podatke i fotografiju. Umrlica je širena potom i preko Interneta a njena distribucija je bila u direktnoj vezi sa organizovanjem Povorke ponosa u Budvi.

U prijavi podnijetoj policiji Cimaljević je jasno naveo da se osjeća ugroženo, drugačije i ne bi podnosio prijavu, i da je smatra “*direktnom prijetnjom na život i najavom nasilja na samoj Povorci ponosa*”.

Povodom ove prijave Centar bezbjednosti Budva je aprila 2014. godine informisao da je ovlašćeni policijski službenik Stanice kriminalističke policije g. A.T. obavio razgovor sa zamjenikom Osnovnog državnog tužioca u Kotoru g. Ž.P. “*koji je saopštio da se u događaju stiču elementi bića krivičnog djela ugrožavanja sigurnosti iz člana 168. Krivičnog zakonika ali da ne postoji subjektivni element krivičnog djela jer se Cimaljević putem sredstava javnog informisanja izjasnio da ga objavljivanje umrlice nije uplašilo, te da nema elemenata za dalje postupanje u vezi sa događajem*”.⁶³

⁶² <http://www.cdm.me/drustvo/crna-gora/budva-citulje-za-zdravka-cimaljevic>

⁶³ <http://www.antenam.net/web/index.php/drustvo/992-numanovic-ostro-osudio-stampanje-citulja-sa-likom-cimaljevic>;
<http://www.vijesti.me/kolumne/ponos-citulja-budvu-kolumna-140746>

Povodom ovih navoda iz ODT Kotor, "LGBT Forum Progres" je zatražio mišljenje samog Cimbalevića.

Cimbalević je u pisanoj izjavi kazao da u potpunosti odbacuje tvrdnje tužilaštva. *"Svakako mi nije prijatno bilo da vidim umrlicu ali sam rekao da nas to neće uplašiti niti stopirati s organizovanjem Povorke ponosa. Zar sam mogao, bez obzira na lični strah, sve stopirati i reći neće biti Povorke. Imao sam i obavezu, moralnu i aktivističku, da ne pokazujem javno bilo kakav strah iako sam se preko tri godine svakodnevno plašio za svoj život. To je sve kasnije, baš zbog ovakvog rada, bolje reći nerada tužilaštva, prouzrokovalo moj odlazak iz zemlje"*.⁶⁴

U "LGBT Forumu Progres" su saopštili da je i ovim primjerom državno tužilaštvo pokazalo potpunu nezainteresovanost da zaštiti LGBT zajednicu. Cimbalević je dao mnoštvo izjava ovim povodom ali nijednu nije ni on niti bilo ko u LGBT zajednici protumačio onako kako je to uradio zamjenik ODT u Kotoru. *"Bilo je profesionalno da tim povodom neposredno kontaktira samog Cimbalevića i našu organizaciju"* kazali su u ovoj NVO.

Cimbalević je, aprila 2014. godine, v.d. Vrhovnom državnim tužiocu Crne Gore, g. V.V., uputio pritužbu na rad zamjenika Osnovnog državnog tužioca u Kotoru g. Ž.P. zahtijevajući da podnose inicijativu za njegovo razrešenje zbog neurednog vršenja svoje funkcije, vrijeđanja ugleda tužilačke funkcije i organizacije, a posebno zbog nestručnog i nesavjesnog rada".⁶⁵

Prijave zbog najave razbijanja Povorke ponosa u Budvi

"LGBT Forum Progres" kontaktiralo je više građana koji su (in) direktno povezani s određenim navijačkim grupama iz Podgorice, s lokacije "Stara Varoš", "Pejton" i "Baston". Prenijeli su ovoj NVO svoja saznanja da se navodno planira napad na Povorku ponosa u Budvi s većom količinom nabavljenog suzavca. Sa ovom aktivnošću navodno su bili povezani izvjesni S.B. i B.M. Policija je upoznata s ovim saznanjima.

⁶⁴ Izjava Z.Cimbalevića, crnogorskog i međunarodnog LGBT aktiviste, od 19.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁶⁵ Pritužba Z.Cimbalevića podnijeta je v.d. VDT Crne Gore dana 21.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija; Lično saopštenje Cimbalevića dostupno na <http://www.vijesti.me/vijesti/cimbalevic-vuckovic-da-razrijesi-zamjenika-drzavnog-tuzioca-kotoru-clanak-197670>

Ista organizacija zatražila je od Uprave policije da se uzmu u obzir navodi iz javnog saopštenja nevladine organizacije "Udruženje prijatelja i navijača JSD Partizan" iz Budve i da se, tim povodom, obavi konsultacija s tužilaštvom u pogledu postojanja elemenata prekršajnog i krivičnog djela.

U saopštenju ove navijačke NVO je, između ostalog, navedeno: *"Energično se protivimo i osuđujemo ovaj devijantni i izopačeni skup. Sa žaljenjem konstatujemo da se na ovaj način baca mrlja na naš grad i sve porodične vrijednosti i tradiciju koju smo baštinili vjekovima. Budva, kao metropola turizma ne zaslužuje da u jeku turističke sezone bude domaćin i suorganizator ovakve nakaradne manifestacije. Cilj našeg udruženja je promovisanje zdravog, normalnog života sportskog i viteškog duha kao i usmjeravanje djece tradicionalnim vrijednostima porodice, tako da izopačeni naumi homo - brakova kao i usvajanje djece po našem dubokom ubjeđenju, predstavljaju bolesne ideje nastranih stvorenja".*⁶⁶

Parada ponosa u Budvu pokazala veliku mržnju i netrpeljivost prema LGBT zajednici

U Budvi je 24. jula 2013. godine održana prva povorka ponosa u Crnoj Gori pod nazivom "SeaSide Pride".

Prva javna šetnja LGBT zajednice realizovana je pred zidinama Starog grada s namjerom da se u funkciju stavi, kroz konkretan i vidljiv doprinos, prije svega državnih institucija, usvojena nacionalna LGBT politika.⁶⁷

⁶⁶ <http://spisak.me/news/49649/> i <http://www.stormfront.org/forum/t298411-93/>

⁶⁷ Na najavnoj konferenciji za štampu govorili su predstavnici Organizacionog odbora prve Povorka uz prisustvo Ministra za ljudska i manjinska prava i visokih policijskih starešina. Na samom Prajdu u Budvi, učesnicima su se obratili: Stevan Milivojević, tadašnji programski direktor "LGBT Foruma Progres", profesorica Božena Jelušić, Biljana Alković, prva žena iz crnogorske romske i egipćanske populacije koja je diplomirala na državnom Univerzitetu, mr Tea Gorjanc Prelević, direktorka "Akcije za ljudska prava", Sabina Talović, ženska i mirovna aktivistkinja, Ljiljana Raičević, upravnica Sigurne ženske kuće, tadašnji pomoćnik ministra za ljudska i manjinska prava Sabahudin Delić, dr Jovan Kojičić, sekretar Savjeta za zaštitu od diskriminacije Vlade Crne Gore i savjetnik predsjednika Vlade Crne Gore, ambasador Kraljevine Holandije Laurent Stokvis, mr Aleksandar Saša Zeković, član Savjeta za građansku kontrolu rada policije i tadašnji predsjednik Upravnog odbora "LGBT Forum Progres", Zdravko Cimbalević, izvršni direktor LGBT Forum Progres i Danijel Kalezić, predsjednik Upravnog odbora Crnogorske LGBTIQ Asocijacije "Kvir Montenegro".

Ranije zakazana Povorka, maj 2011. godine, je odložena usled nedostatka bezbjednosnih garancija i političke podrške. U međuvremenu Crna Gora je napravila evidentan i uzoran napredak u razvijanju odgovarajućih politika. Manifestovana je snažna politička podrška, na najvišem nivou, ne samo za održavanje povorki ponosa nego za ukupan razvoj ljudskih prava LGBT osoba. Ključna potvrda toga je što je 9. maja 2013. godine usvojena, od strane Vlade Crne Gore, Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori. To je istorijski važan dokument koji se fokusira na istinsku jednakost i ravnopravnost LGBT osoba i dugoročno unapređenje društvenog prihvatanja LGBT osoba.⁶⁸

Intencija ove knjige je da se objektivno predstavljaju slučajevi nasilja i diskriminacije nad LGBT zajednicom kao i odnos pravosuđa, policije i drugih državnih institucija. Zato ćemo se u nastavku isključivo fokusirati na činjenice u vezi toga i predstaviti Informaciju o preduzetim mjerama i radnjama Uprave policije povodom prvog javnog okupljanja LGBT zajednice 24. jula 2013. godine u Budvi.

Zdravko Cimbalević, tadašnji direktor "LGBT Foruma Progres" i predsjednik Organizacionog odbora Pride-a, Upravi policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore je podnio prijavu javnog okupljanja LGBT zajednice, za 24. jul 2013. godine u Budvi, ispred Starog grada, sa alternativnom opcijom unutar Starog grada, na nekom od trgova.

Tim povodom Uprava policije je formirala Operativni štab sa zadatkom da pripremi i realizuje bezbjedno održavanje javnog okupljanja. Na osnovu procjena Operativnog štaba, ovo javno okupljanje je ocijenjeno kao skup sa najvećim stepenom bezbjednosnog rizika.

Na bezbjedno održavanje Povorke ponosa bilo je angažovano 446 uniformisanih i operativnih službenika Uprave policije kao i 5 članova Operativnog štaba.

Policijski službenici su tokom trajanja Parade konstantnom intervencijom i upotrebom sredstava prinude, štitili učesnike manifestacije tako što su potiskivali agresivna lica i spriječavali pokušaje napada.

Organizovano, pripadnici LGBT zajednice su u 12.15 sati, otpočeli sa šetnjom, utvrđenom maršutom od Starog Grada Budva do restorana „Dona kod Nikole”, šetališnom stazom pored mora. Šetnje

⁶⁸ Organizator prvog crnogorskog Pride-a, NVO "LGBT Forum Progres", javno je saopštio da Pride-om posebno promovišu i testiraju sledeće oblasti nacionalne LGBT politike: "Sprovođenje zakona", "Kulturne promjene, bezbjednost i društveno prihvatanje LGBT osoba", "Međunarodna LGBT politika" i "Ekonomski razvoj i LGBT turizam". Nacionalna LGBT politika dostupna na http://media.lgbtprogres.me/2013/11/strategija_cg-7.pdf

je nastavljena šetališnom stazom od Stare autobuske stanice, ulicom Slovenska obala, ispred restorana „Sole mio”, „Palma”, „Hemingvey”, „Dimigana” do hotela „Mogren” odnosno platoa ispred Starog grada, gdje je bila postavljena bina za obraćanje i punkt za dijeljenje informativno, obrazovnog i promotivnog materijala.

Na navedenom lokalitetu koji je predstavljao maršutu kretanja, bilo je okupljeno oko 2.000 građana od čega je njih oko 500 bilo sa aktivnim agresivnim ponašanjem. Oni su nepristojnim povcima, bacanjem različitih predmeta (flaše, stolice, kamenice, dimne bombe itd) i konstantnim pokušajima da ostvare fizički kontakt sa učesnicima Parade, pokušali, više puta, da spriječe kretanje učesnika i uopšte održavanje manifestacije po planu, posebno ispred ugostiteljskih objekata „Hemingvey”, „Dimigana” i „Mogren”. Agresivna aktivnost ovih građana bila je konstantna za vrijeme cjelokupne šetnje, što je od policijskih službenika zahtijevalo da upotrijebe sredstva prinude, u odnosu na više osoba, u više različitih grupa.⁶⁹

Program organizatora javnog okupljanja je oko 13.45 sati bezbjedno okončan.

Dvije LGBT osobe, članovi „LGBT Foruma Progres” tokom trajanja javnog okupljanja, zadobila su lakše tjelesne povrede od predmeta bačenih iz mase. Njima je medicinska pomoć pružena u službi Hitne medicinske pomoći u Budvi.

Nakon završetka manifestacije, policijski službenici su učesnicima Parade omogućili napuštanje mjesta održavanja na bezbjedan način tako što su organizovali i obezbjeđivali njihov transport morskim putem do doka na plaži Miločer, odnosno nakon toga do hotela „Splendid”, radi daljih programskih aktivnosti - svečanog prijema.

Policijski službenici Centra bezbjednosti (CB) Budva, su preduzimajući intezivne mjere i radnje, u zajedničkoj aktivnosti sa drugim centrima bezbjednosti, identifikovali 32 lica za koje se sumnja, da su počinila delikte tokom Parade ponosa. Osnovano se sumnja, da su ove osobe, među kojima je i šest maloljetnih, tokom održavanja Parade ponosa, narušile javni red i mir u većem obimu svojim nepristojnim ponašanjem, grubim vrijeđanjem, vikom i skandiranjem.

Službenici CB Budva su Područnom organu za prekršaje podnijeli zahtijev za pokretanje prekršajnog postupka protiv 32 osobe, zbog osnovane sumnje da su počinili prekršaj iz člana 5. Zakona o javnom redu i miru (nepristojno ili bezobzirno ponašanje). Protiv tri osobe Po-

⁶⁹ <http://www.rferl.org/media/video/25056453.html>

dručnom organu za prekršaje podnijet je zahtijev za pokretanje prekršajnog postupka, zbog osnovane sumnje da su počinili prekršaj iz člana 5 i člana 7. stav 2 ovog Zakona (neprikladno ili bezobzirno ponašanje i grubo vrijeđanje ili naročito drsko, bestidno ili uvrijedljivo ponašanje) a protiv jednog lica zbog sumnje da je počinio prekršaj iz člana 11. Zakona (ometanje ili omalovažavanje službenog lica u vršenju službene radnje).

Dana 9. avgusta 2013. godine zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka podnijeti su protiv R.G. (1989) iz Plava, M.K. (1991) i Š.Š. (1996, obojica iz Budve, zbog počinjenih prekršaja iz člana 5. i člana 7. stav 2 Zakona o javnom redu i miru.

CB Budva je 13. avgusta 2013. godine podnijela protiv N.A. (1994) i M.K. (1997), obojica sa Cetinja, zahtjeve za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 5. i člana 7. Zakona o javnom redu i miru, protiv S.Č. (1994) iz Nikšića, zbog počinjenog prekršaja iz člana 5. Zakona o javnom redu i miru i protiv N.P. (1990), iz Podgorice, zbog počinjenog prekršaja iz člana 11. Zakona o javnom redu i miru.

Policija je organizatora Pride u Budvi informisala da je dana 14. avgusta 2013. godine CB Budva podnio ukupno 13 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i to protiv sledećih osoba: D.Ć. (1987), R.L. (1997), A.H. (1995) i A.H. (1991), svi iz Berana, R.Š. (1984) iz Rožaja, G.M. (1991) iz Nikšića, N.B. (1983) iz Podgorice, D.I. (1996) i M.C. (1997), obojica iz Cetinja, i D.O. (1986), N.K. (1993), V.Š. (1997) i J. (1992), svi iz Budve, zbog počinjenog prekršaja iz člana 5. Zakona o javnom redu i miru.

Dana 20. avgusta 2013. godine CB Budva podnio je 12 zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka i to protiv sledećih osoba: S.K. (1964), D.L. (1979), M.T. (1953), Z.Č. (1971), A.L. (1975), D.B. (1988), S.B. (1967), R.V. (1952) i V.V. (1978), svi iz Budve, zatim protiv B.M. (1985) iz Berana, S.T. (1965) iz Podgorice i M.M. (1954) iz Bara zbog počinjenog prekršaja iz člana 5. Zakona o javnom redu i miru.

Do 7. aprila 2014. godine 23 osobe su oglašene krivom od čega je 19 osoba kažnjeno novčanom kaznom, trojici maloljetnika izrečene su vaspitne mjere (dva lica «ukor» i jedno lice «pojačan nadzor od strane roditelja u trajanju od 1 godine»), dok su 4 lica oslobođene krivice zbog nedostatka dokaza, među kojima je i jedan maloljetnik. Protiv ostalih 6 lica u toku je prekršajni postupak.

Građanima R.L. (1997), M.K. (1991), G.M. (1991), S.K. (1964), i B.M. (1985), zbog neprikladnog ponašanja, vikanja i skandiranja te

pokazivanja srednjeg prsta prema LGBT osobama, izrečena je novčana kazna, svima, od po 50 eura uz dodatnih 30 eura zbog troškova postupka.

Dana 23. decembra 2013. godine, A.L. (1975), iz Budve, zbog nepristojnog ponašanja, vikanja i skandiranja i hvatanja za genitalije prema LGBT osobama izrečena je novčana kazna od 70 eura i dodatnih 30 eura zbog troškova postupka. Zbog istog prekršaja Z.Č. (1971) izrečena je kazna od 50 eura i 30 eura na ime troškova postupka.

N.K. (1993), dana 9. decembra 2013. godine, zbog nepristojnog ponašanja, vikanja i skandiranja prema LGBT osobama izrečena je novčana kazna od po 50 eura i dodatnih 30 eura zbog troškova postupka.

A.H. iz Berana je, dana 30. oktobra 2013. godine, izrečena novčana kazna od 50 eura uz dodatnih 30 eura na ime troškova postupka. Istog dana, sa istim novčanim iznosom kažnjeni su M..T. (1953), D.B. (1988) i V.V. (1978), svi iz Budve.

R.Š. (1984), iz Rožaja, S.Č. (1994) iz Nikšića i S.B. (1967), iz Budve, dana 5. decembra 2013. godine, izrečene su novčane kazne od 50 eura uz dodatnih 30 eura na ime troškova postupka a u slučaju S.Č. izrečena je novčana kazna od 100 eura i 30 eura na ime troškova postupka. I u njegovom slučaju je, kao opis učinjenog prekršaja, navedeno da se nepristojno ponašao, da je vikao i skandirao te pokazao srednji prst prema LGBT osobama.

I.J. (1992), iz Budve, N.A. (1994), sa Cetinja, i S.T. (1965), iz Podgorice, dana 25. oktobra 2013. godine, izrečene su novčane kazne od po 50 eura uz dodatnih 30 eura na ime troškova postupka. Istog dana R.V. je kažnjen sa novčanih iznosom od 70 eura uz dodatnih 30 eura na ime troškova postupka. Za D.L. (1979) iz Budve, u Informaciji Vijeća za prekršaje nije precizirano donijeto rešenje u pogledu izrečene kazne. Samo je navedeno da je prekršajni postupak okončan 25. oktobra 2013. godine.

Pred Područnim organom za prekršaje krivice su oslobođene sledeće osobe: D.O.(1986) iz Budve, R.G. (1989) iz Plava, N.B. (1983) iz Podgorice i D.I. (1997) sa Cetinja.

Izrečena je i vaspitna mjera "ukor" sledećim maloljetnim osobama; Đ.Đ. (1996) i V.Š. (1997) iz Budve i M.K. (1997) iz Nikšića.⁷⁰

Pred Područnim organom za prekršaje, prema policijskoj informaciji iz aprila 2014. godine, postupak je još uvijek u toku protiv ovih

⁷⁰ Roditelji malodobnog Đ.Đ. dužni su platiti troškove postupka u iznosu od 30 eura; Informacija Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

osoba: N.P. (1990) iz Podgorice, D.Ć. (1987) iz Berana, A.H. (1991) iz Berana, M.T. (1953) iz Budve i M.M. (1954) iz Bara, dok je predmet protiv maloljetnog M.C. (1997) iz Cetinja ustupljen Područnom organu za prekršaje Herceg Novi. Do aprila 2014. nije pružena informacija o ishodu postupka protiv M.C.

Na kraju treba istaći da je Povorka ponosa u Budvi bezbjedno i organizaciono bila veoma izazovan događaj. Organizator, "LGBT Forum Progres", je izričito zahtijevao da se obzirom na ciljeve manifestacije, veličinu grada i činjenicu da je u toku ljetnja sezona ne pristupa zatvaranju saobraćajnica, ugostiteljskih objekata i ograničava sloboda kretanja bilo kom građaninu Budve, turisti ili posjetiocu.⁷¹

A.T. prijetio Cimbaleviću

Izvjeshi A.T. prijetio je smrću, 24. jula 2013. godine, Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem direktoru NVO "LGBT Forum Progres" zbog čega je ova NVO prijavila policiji.

Predstavnik "LGBT Forum Progres" tek je 7. novembra 2013. godine, nakon više od tri mjeseca, pozvan da u Stanici policije za javni red i mir pruži dodatna obavještenja u vezi ove prijave.⁷²

Uprava policije, aprila 2014., obavijestila je ovu NVO da je obavljen razgovor sa A.T. (1995) o čemu je sačinjen zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina. Dalje, kaže se u informaciji da su policijski službenici CB Nikšić kompletne spise predmeta dostavili zamjeniku ODT u Nikšiću g. Ž.P. koji je naložio policiji da stupi u kontakt sa Zdravkom Cimbalevićem. ODT je naložio da Cimbalević po povratku u Crnu Goru pristupi u službene prostorije gdje je potrebno s njim obaviti razgovor na okolnosti navedene prijave i o tome sačiniti zapisnik gdje imenovani treba da se izjasni da li se zbog navedenih poruka osjetio ugroženim za svoju bezbjednost.⁷³

⁷¹ Za detaljnije informacije o samom toku budvanskog Pride pogledati ovaj tekst: <http://www.vijesti.me/vijesti/oko-500-ljudi-napadalo-povorku-20-ak-povrijeđenih-clanak-140562>

⁷² Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina od 07.11.2013. godine potpisao je ovlašćeni policijski službenik M.P.; LGBT FP Dokumentacija

⁷³ Prema riječima S.M., direktora NVO "LGBT Forum Progres" predmetna prijava je podnijeta 12.08.2013. a prve radnje ODT je izvršio dana 13.12.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Cimbaljeviću zabranio kretanje, LGBT zajednici prijetio napadom

Tadašnji direktor nevladine organizacije (NVO) "LGBT Forum Progres" Zdravko Cimbaljević primio je, nakon održane Povorke ponosa u Budvi, uznemirujuću i prijetecu poruku od njemu nepoznate osobe koju je, kasnije, policija identifikovala.

Ova osoba poslala mu je poruku: *"Jesi li normalan, zašto ovo radiš??? Jesi li svjestan posledica? Upamti ovo dobro... Centrom Podgorice nećeš moći proći... Čujem da ste u dobroj saradnji sa MUP-om hahaha, nemaju oni dovoljno lisica za nas, koliko mi imamo molotovljevih koktela za Vas... Vidimo se u oktobru!!!"*.

Policiji je podnijeta prijava. Iz policije je povratno informisano da je identifikovala V.M. iz Podgorice protiv kojeg je podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 8. Zakona o javnom redu i miru.⁷⁴

ODT u Podgorici, zamjenici ODT g. I.P. i gospođa A.R., izjasnilo se, povodom ove prijave, da nema elementa krivičnog djela.

Ista osoba javnosti je poznata i po nekim drugim incidentim situacijama o čemu je pisala štampa.⁷⁵

Prijetio da će napasti i kidnapovati LGBT aktivistu

NVO "LGBT Forum Progres" prijavio je policiji N.M. (1989) sa Cetinja zato što je putem "Facebook" stranice ove NVO prijetio tadašnjem njenom direktoru. On je napisao: *"Čekamo te izrode! Cimbaljeviću bićeš napadnut a možda i otet. Čuvaj živu glavu dok si još na vrijeme!"*.

On je u pisanoj izjavi priznao slanje uvredljivih i pisanih izjava. Po osnovu naredbe Osnovnog suda na Cetinju izvršen je pretres njegovog stana iz kojeg je uzet telefonski uređaj sa kojeg su poruke poslate.

Po nalogu ODT u Cetinju, upućen je telegram Centru bezbjednosti Podgorica u vezi uzimanja dopunske izjave od oštećenog Zdravka Cimbaljevića, kako bi bilo moguće izvršiti kvalifikaciju djela.

⁷⁴ UP br. 03-405 od 12.11.2013. godine: LGBT FP Dokumentacija

⁷⁵ <http://www.vijesti.me/vijesti/bomba-soliteru-uzbunila-stanare-clanak-187071> i <http://www.vijesti.me/vijesti/milickovic-osumnjicen-da-je-postavio-bombu-ispred-svog-stana-clanak-187255>

Prema obavještenju Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine, protiv N.M. je pokrenut prekršajni postupak, PP 1427/13-1, dana 31. oktobra 2013. godine. "Prema izjavi sudije gospođe N.P. odluka po zahtjevu još nije donijeta jer se spisi nalaze na vještačenju kod vještaka g. P.B" stoji u Informaciji Vijeća za prekršaje Crne Gore dostavljenoj NVO "LGBT Forum Progres".

N.L. prijetio Cimbaleviću

Izvjesci N.L. je, dana 26. jula 2013. godine, prijetio Zdravku Cimbaleviću. U porukama koje mu je uputio N.L. navodi da treba "*pobiti sve pedere*" i da "*će mu lobanju otvoriti*" zbog čega ga je Cimbalević prijavio policiji.

S.Mi. prijavljen zbog vrijeđanja

Izvjesci S.Mi. pisao je Zdravku Cimbaleviću, nakon održane prve crnogorske parade, jula 2013. godine, uvredljive i uznemirujuće poruke: "*Jebo ti pas mater zbog ovoga danas pederčiću jedan šta iznosiš na ulice lijepe Crne Gore kretenu jedan glupi. Taj kamen što te je udario u stomak bolje da te udario u glavu malo da te osvijesti. Zašto vašu ljubav pokazujete na ulice? To radite u vaše stanove, đe će naša djeca da gaze vi šetate pedere, lezbejke. Svi su te se odrekli jedan ne bio, i samo da ti kažem, jebo ti pas majkiu ćelonja tupavi*". Isti je prijavljen policiji.

Prijave protiv nekoliko građana Cetinja zbog prijetnji LGBT zajednici

Protiv D.L. (1987) sa Cetinja NVO "LGBT Forum Progres" podnijela je nekoliko prijava zbog prijetnji i govora mržnje prema LGBT osobama na mreži "Facebook".

On je između ostalog ostavio poruku "Čekamo vas" sa video sadržajem koji govori o nasilju nad LGBT osobama a LGBT osobe nazivao "bolesnicima" i "nenormalnim ljudima" kojima treba napraviti "koktel party".

Cetinjska policija protiv D.L. je podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7. stav 1 Zakona o javnom redu

i miru. Prema izjavi sudije gospođe S.J. postupak je u toku.⁷⁶

A.R. sa Cetinja (1994) slao je uvredljive poruke tadašnjem direktoru "LGBT Forum Progres" zbog čega ga je ova NVO prijavila policiji. On je, između ostalog, u privatnoj poruci Zdravku Cimbaleviću napisao "*Dam ti kitu da se poigraš malo*". Policija je saopštila da je A.R. priznao slanje uvredljivih poruka i najavila da će protiv njega biti podniet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.

Prijava je podnijeta i protiv V.B. (1992) koji je prijetio tadašnjem direktoru NVO "LGBT Forum Progres". Policija je saopštila da je utvrdila autentičnost njegovog profila ali da isti nije priznao izvršenje prekršaja.

Policiji je zbog prijetnji i uvreda prijavljen M.M. za kojeg je cetinjska policija saopštila da nije mogla utvrditi identitet. To je demantovao Tim za praćenje govora mržnje istučući da je profil M.M. i dalje aktivan i da sadrži niz elemenata za uspješnu identifikaciju i procesuiranje.

Policiji je zbog uvreda prijavljen i L.M. sa Cetinja ali je policija saopštila da nije uspjela ustanoviti njegov identitet. U Timu za praćenje govora mržnje ističu suprotno i tvrde da profil L.M. na društvenoj mreži "FB" sadrži dovoljno ličnih podataka za identifikaciju.

Policiji je prijavljen i I.G. sa Cetinja koji je Zdravku Cimbaleviću, dugogodišnjem lideru LGBT zajednice, prijetio smrću, nekoliko puta. Cetinjska policija je saopštila da nije uspjela identifikovati ovu osobu pa se iz tih razloga obratila NCB Interpolu Podgorica kojem je upućen zahtjev za utvrđivanje broja IP adrese. Profil I.G. je, tvrde u Progresu, svakodnevno i dalje aktivan.

Policiji je prijavljen i V.B. sa Cetinja koji je Cimbaleviću slao privatne, uznemirujuće, poruke.

A.Đ. i Al.Đ. prijavljeni zbog govora mržnje

Zbog govora mržnje prema LGBT zajednici nevladina organizacija (NVO) "LGBT Forum Progres" podnijela je prijavu protiv Al.Đ. iz Podgorice i A.Đ., iz Berana.

A.Đ. (1972), iz Berana, je komentarišući fotografiju s upravo održane prve crnogorske povorke ponosa u Budvi na profilu novinark D.K. iz Podgorice između ostalog napisao, obraćajući se Al.Đ.: "*Ha-*

⁷⁶ Informacija Vijeća za prekršaje Crne Gore iz aprila 2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

haha, brate moj dobri a da predložimo do godine da s njima prošetaju i pedofili, nekrofilii, ovi što vole seks sa životinjama itd, pa i oni imaju svoja prava na seksualno opredelenje. Bolesno i bezobrazno. Raspalite po meni svi zaštitnici ljudskih prava ali da bi zaštitio budućnost djeci ja bi ovo sve pobio bez trunke savjesti. To su veće štetočine po čovječanstvo nego recimo komarci, zlatice i razne vrste štetočina koje čovjek nemilice uništava”.

A.Đ. je takođe napisao, obraćajući se jednom od govornika na budvanskoj povorci ponosa, koji se nalazio na objavljenoj fotografiji: *“Slušaj Zekoviću. Evo mene slobodno tužite a ako hoćete zovite i na neku debatu nije problem, ali mene je sramota što nosiš ime Aleksandar. Drugo toliko ste postali bezobrazni da to više nije podnošljivo. Niko vas nikad nije niđe ugrožavao, niste bili maltretirani, mogli ste da se zaposlite normalno, da učite škole, sve ste mogli što i drugi. A onda ste počeli neke Parade Ponosa. Kakav vam je tu ponos života ti objasni mi? Jebite se bre vi koliko hoćete dok vam se guzica ne rascvjeta meni ne smeta ali nemoj djecu da nam kvarite i na sva zvona zvonite kako je to ispravno i normalno. Zašto vi dajete sebi za pravo da govorite da je to ispravno a nama uskraćujete pravo da imamo suprotno mišljenje iako je ogromna većina na našoj strani?”.*

A.Đ. obraćajući se ponovo Zekoviću napisao je: *“Aleksandar Makedonski, Ahil i svi ostali koje pokušavate da predstavite kao pedere su bili veliki ratnici a to ne mogu da budu muškarci sa viškom ženskih hormona. Drugo gejevi su homoseksualci muškarci koji imaju jahte, vile, debele bankovne račune... Vi ostali ste obične pederčine. Izvoli tuži me za ove uvrede”.*

A.Đ. je takođe napisao: *“A što se tiče homofobije pa normalno da ću sa sve većim vašim eksponiranjem da budem sve više homofobičan jer se osjećam ugroženim. Homofobija gotovo da nije ni postojala dok vi niste počeli da tražite neka vaša navodno ugrožena prava. Homofobiju vi podstičete i mržnju vi rasplamsavate je li vam to jasno? A pošto ste LGBT populacija je li gospodine Zekoviću tebi normalan transeksualizam? Da neko ko je rođen kao muškarac mijenja pol hirurškim i neprirodnim putem??? Da li je to normalno!!!!???? Izvini na ugrožavanju prava takvih osoba ali je za mene to bolesno”.*

A.Đ. se i neposredno, privatno, obratio Zekoviću sledećom porukom *“I ako se ne slažem sa onime sto radiš jer smatram da je to nepotrebno eksponiranje i privlačenje pažnje a samim tim i mržnje, ipak moram da ti se izvinim, jer je jedna osoba, neću joj reći ime jer sma-*

*tram da nije bitno, koja je meni mnogo draga i koju poštujem objasnila da si dobra osoba. Pozdrav i još jednom se izvinjavam na neprijatnosti koje su moji komentari izazvali i što se mene tiče ti lično nećeš više doživjeti slične stvari. Pozdrav”.*⁷⁷

Druga prijavljena osoba Al.Đ.: je napisao “*Živimo u policijskoj državi u kojoj su bagra na vlasti i pederi u dubokoj simbiozi, znači spremni su sve da nas zgaze da dođu do cilja. Bagru štiti murija, gejeve štiti murija... tako da imam pitanje za zaštitnika ljudskih prava. Ko štiti običan i normalan svijet od dvije navedene grupe koje su pod zaštitom policije?*”. Al.Đ. je i dodao: “*Kad bolje razmislim onda mislim da se većina slaže sa mnom kad kažem da je prirodno samo ono što je prirodno dok je sve ostalo neprirodno. A LGBT svakako nije nešto što je prirodno*”.

Centar bezbjednosti Berane protiv A.Đ. je podnio prekršajnu prijavu po osnovu člana 7. st.1 a u vezi sa članom 4. st. 2 Zakona o javnom redu i miru. Dana 19. februara 2014. godine, pred Područnim organom za prekršaje Berane, A.Đ. je izrečena opomena uz plaćanje troškova postupka u iznosu od 10 eura.

Al.Đ. je i narednih sedmica, i pored čestih upozorenja, intenzivno nastavio sa homofobičnim istupima.

Na “Facebook” zvaničnom profilu NVO “LGBT Forum Progres” on je napisao: “*Naravno da bi valjalo Hitlera klonirati upravo zbog ovih nakaradnih bolesnika i onih koji ih podržavaju. B..... (navedeno je ime poznatog crnogorskog književnika), kažeš nekome da ne zaslužuje đecu dok podržavaš one koji istu iz poznatog razloga ne mogu da imaju ali bi da usvajaju tuđu i da ih uče izopačenim vrijednostima. Ma da mi je da budem samo 10 minuta Hitler*”. I zbog ovog je dodatno prijavljen policiji.

Policija je aprila 2014., obavijestila NVO “LGBT Forum Progres” da su protiv Al.Đ., protiv kojih je ova NVO podnijela dvije prijave, ponijeti zahtjevi za vođenje prekršajnog postupka.

Zahtjev za vođenje prekršajnog postupka protiv Al.Đ., zbog prijave od 24. jula 2013. godine, podnijet je 14. novembra 2013. godine.⁷⁸ Postupak pred Područnim organom za prekršaje, prema informaciji Vijeća za prekršaje, april 2014., je i dalje u toku.

Takođe, Uprava policije je informisala da je povodom druge prijave protiv Al.Đ. iz Podgorice, iz septembra 2013., podnijet zahtjev

⁷⁷ Privatna poruka A.Đ. od 25.07.2013. godine koju je A.S.Z. dostavio “LGBT Forumu Progres” zbog eventualnog povlačenja prijave protiv istog; LGBT Forum Progres Dokumentacija

⁷⁸ Up br. 03-420 od 14.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

za pokretanje prekršajnog postupka po članu 7 st.1 Zakona o javnom redu i miru.⁷⁹

Zamjenici ODT u Podgorici g. I.P. i gđa A.R. upoznali su se s predmetom i ocijenili da nema elemenata krivičnog djela.

T.S. smatra da treba, zbog progona LGBT osoba, klonirati Hitlera

Upravi policiji MUP Crne Gore prijavljena je i gospođa T.S. koja je aktivno podržala govor mržnje prema LGBT osobama, Ona je podržala pojedince koji su, kasnije, i prekršajno procesuirani upravo zbog uvredljivih komentara i reafirmisala je stavove koje su oni zastupali.

Ona je napisala više različitih komentara koje ovdje sve navodimo: *“Valjalo bi Hitlera klonirati... B..... - zamislite Bog je želio da imam decu i dao mi je, jer ja kao tradicionalna Crnogorka poštujem vrijednost porodice kao institucije, a ne bolesnike i degenerične genetske mutante. Što se tiče da na vrijeme “vaspitam” decu, to bih od srca preporučila vama. Od srca vam želim da vam sin (ukoliko ga imate) dovede zeta, a šćerka (ukoliko je imate) da vam dovede snahu. A vama želim da uživete sa svojim unučićima, koji će iz toga braka da se rode”* (1).

“Al.Đ. je moj brat Liberal i dok je bilo nas normalnih, nikada niko od vaše populacije nije bio marginalizovan, a svako ko je bio protiv vas bio je i moj krvnik...Što se tiče tvog izbora, ja bih kad bih morala da biram prije izabrala Hitlera, nego ove bolesnike. Pozdrav E....!!!!” (2)

“I molim te E.... da ne upoređuješ časni islamski narod sa kojim dijelimo zajedničku kuću sa ovim bolesnim degenericima!!!!.” (3).

I A.B. prizivao Hitlera

Izvjesci A.B., koji je ponosno istakao da je pripadnik manjinskog naroda, povodom održane Povorke ponosa u Budvi na zvaničnoj stranici NVO “LGBT Forum Progres” je napisao *“Svaka čast onom Hitleru, treba vas je sve pobiti, pi, i vaši roditelji vas ne mogu gledati”*. Komentar je dokumentovan i prijavljen policiji.

⁷⁹ Up br. 03-409 od 12.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Prijava protiv Z.R. iz Budve zbog promovisanja Hitlera

“LGBT Forum Progres” prijavio je policiji i Z.R. iz Budve koji je, prema navodima, na profilu ove organizacije slavio i promovisao Hitlera.

Policija je uzela izjavu od Z.R. i formirani predmet dostavila, na ocjenu i odlučivanje, nadležnom državnom tužiocu.

Izvjesci Z.R., između ostalog, u svojoj izjavi je pojasnio da nije promovisao Hitlera u smislu “*nacističkih progona*” već “*već na to da je takve ljude (LGBT) slao na prinudni rad radi prevaspitanja*”. Naglasio je da je on “*učio je u školi da je homoseksualnost jedna vrsta bolesti*”, da “*nema ništa lično protiv LGBT osoba*” ali da je “*patrijarhalno vaspitan, tako vaspitava i svoju djecu*”, te ne želi “*da mu niko nameće svoje mišljenje*”.

ODT U Kotoru je ustanovio da u porukama ima uvredljivog sadržaja ali ne i bića elemenata krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.⁸⁰

Prema informaciji Vrhovnog državnog tužioca, kraj aprila 2014. godine, pruženo je obavještenje da je ODT u Kotoru “*utvrdilo da su poruke uvredljive sadržine, ali Facebook stranica nije propisana kao javno mjesto u smislu Zakona o javnom redu i miru*”.⁸¹

Prijava protiv N.J. iz Podgorice zbog promovisanja Hitlera

“LGBT Forum Progres” prijavio je policiji N.J. koji je, tadašnjem direktoru ove organizacije Zdravku Cimbaleviću uputio sledeću poruku: “*Zlatio se Hitler majku ti jebeme pedersku*”.

Policija je informisala da je protiv N.J. podniet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7. stav 1 Zakona o javnom redu i miru.⁸² Dana 11. februara 2014. godine donosena je odluka o novčanoj kazni protiv N.J. u iznosu od 100 eura i troškovi postupka u iznosu od 25 eura.⁸³

U konkretnom slučaju zamjenici ODT u Podgorici g. I.P. i gđa A.R. upoznali su se s predmetom i ocijenili da nema elemenata krivičnog djela.

⁸⁰ Obavještenje Ktr. broj 250/13 zamjenice ODT u Kotoru gospođe T.Č.D. od 28.10.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁸¹ Obavještenje v.d.VDT g. V.V. NVO “LGBT Forum Progres” TU.br. 251/14 od 25.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁸² UP br. 03-409 od 12.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁸³ Informacija Vijeća za prekršaje Crne Gore iz aprila 2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

Navijačke grupe prijetile LGBT organizacijama

Sa profila "Paranormalan PFK" nekoliko LGBT grupa i više LGBT osoba primilo je sredinom avgusta 2013. godine više prijatećih i uznemiravajućih poruka što je prijavljeno policiji.

Aprila 2014. godine policija je saopštila da nije mogla identifikovati ko stoji iza ovog profila kao i da je isti ugašen.

R.Đ. bi rado, da može, oživio Hitlera

Policiji je prijavljen i R.Đ. koji se obratio NVO "LGBT Forum Progres". On je napisao: *"Da mi je oživjeti Hitlera zbog vas, Cigana i Jevreja. Bože, daj još jednog da liši ovu planetu bolesti i pederluka i lezbijanstva!"*.

Ug.T. iz Plava uznemiravao i vrijeđao Cimbalevića

Izvjeshni Ug.T. iz Plava uznemiravao je i vrijeđao, privatnim porukama, Zdravka Cimbalevića, tadašnjeg izvršnog direktora nevladine organizacije "LGBT Forum Progres" zbog čega je ovaj prijavio policiji.

Između ostalog Ug.T. je napisao: *"E pederu jedan sve ti pederu jebem, bolestan si čoveče, idi leči se, ako treba napravićemo neki fond, za lečenje pедера kao što si ti, šta ti vidiš u muškarcu pederu jedan, idi na lečenje, a ja cu se moliti Gospodu, idi okupite se ti i tvoje kolege pederi, pa pod Ostrog na lečenje, samo Bog da vam pomogne i oprostii!!!"*.

Plavska policija informisala je bivšeg direktora "LGBT Forum Progres" da je nakon prijema njegove prijave preduzela odgovarajuće radnje i nakon priznanja prijavljenog Ug.T. (1998) protiv istog je, 7. novembra 2013. godine, podnijeta prekršajna prijava i zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka kod Područnog organa za prekršaje Plav po članu 7. stav 1. Zakona o javnom redu i miru.⁸⁴

U provedenom postupku od strane Područnog organa za prekršaje Berane izrečena mu je vaspitna mjera pojačani nadzor od strane roditelja. Odluka je postala pravosnažna 26. januara 2014. godine.⁸⁵

⁸⁴ Obavještenje rukovodioca JB Plav g. Dž.Š. broj 05-850/13-2150 od 07.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁸⁵ Informacija Vijeća za prekršaje Crne Gore o konačnom ishodu prekršajnih predmeta po osnovu prijava LGBT Forum Progres od aprila 2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

Ug.T. iz Plava prijetio Cimbaleviću i sa lažnog profila

Cimbalević je, dana 17. avgusta 2013. godine, policiji prijavio izvjesnog M.F. koji ga je uznemiravao privatnim porukama.

Između ostalog ovaj je napisao: *“E budalo jedna pederska. Ti si bolestan i ti tvoji jarani samo što to ne znate ali ne brinite se. Ako treba napravićemo fond za liječenje homoseksualnosti i prvo Vas vodimo pod Ostrog, da se „pročistite“ Sotone. Pardon, zaboravio sam da napomenem i tebe i tvoje jarane sataniste, ateiste, sve koji boluju. Jesi li me čuo?!”*

Policija je saopštila, aprila 2014., da ovu osobu nije uspjela identifikovati.

Tim za praćenje govora mržnje na Internetu NVO “LGBT Forum Progres” ustanovio je da se radi o Ug.T. iz Plava koji je, povodom drugih prijetnji Cimbaleviću, sa svog autentičnog profila, već prekršajno procesuiran. O tim saznanjima, zajedno sa dokazima, je upoznata policija.

Vlasnik servisa predlaže “uklanjanje” LGBT osoba

“LGBT Forum Progres” podnio je crnogorskoj policiji prijavu protiv Servisa za pranje tepiha i etisona “Green Clean” sa sjedištem u Tivtu čije je ovlašćeni radnik/vlasnik na društvenoj mreži “Facebook” objavio sledeći komentar vezan za homoseksualnost a u toku debate o upravo održanoj Povorci ponosa: *“I kod životinja postoji takav feler (misli se na homoseksualnost) pa stočar takvo grlo ukloni... Možda je to rješenje a?”*.

Vlasnik ove firme V.Š. je pozvan u službene prostorije policije i izjavio je *“da ima profil na „Facebok“ ali samo kao reklama njegove firme”*.

Tim za praćenje govora mržnje ove NVO iskazao je sumnju u profesionalnost policije u ovom slučaju.

Zamjenik ODT u Kotoru se izjasnio da u njegovim radnjama nema elemenata krivičnog djela.

An.P. iz Budve LGBT osobama želi smrt

Upravi policije MUP Crne Gore podnijeta je prijava protiv An.P. zato što je uputio uznemirajuću poruku LGBT zajednici. On je, u poruci, poslatoj LGBT aktivisti, napisao: *“Od srca i svih ostalih organa ti želim smrt. Tebi, i svim ljudima sličnim tebi širom Crne Gore i svijeta. Želim da vas na toj vašoj paradi srama poklopi neki cunami i svi se zajedno podavite. Ako se to ne desi, želim ti sve najgore u životu i tebi i ostatku tvojih pedera. Prije svega zato što ste pičke plaćeničke i bolesne, sa vašim pederskim stavovima i promjenama polova. Ne znam kako možete da živite sa kurcem u guzicu, i da vas ni rođena familija ne voli. I pose-rem vam se u vašu borbu za prava vaša pederska. Niko vam ne brani da se jebete u prkno po vaših kuća, ali nema potrebe po ulica. Pozdrav iz Budve, grada koji je uvijek bio i biće oličenje porodične tradicije. Mrš”.*

Aktivnosti pojedinih barskih navijača

“LGBT Forum Progres” registrovao je na području Bara djelovanje jedne navijačke skupine čiji su članovi organizovano navodili LGBT osobe planirajući njihovo prebijanje. Ove aktivnosti pojedinih navijača registrovane su nakon održavanja prve povorke ponosa u Budvi. Podgorički preduzetnik Ž.S. prijavio je ovoj NVO da je preko Interneta stupio u kontakt s jednim mladićem. Nakon kraćeg dopisivanja dogovorili su susret u Baru. Uz mladića sačekala ga je cijela grupa navijača od kojih ga je spasilo posjedovanje pištolja. O ovom slučaju informisana je policija i prijavljen izvjesni D.S. iz Sutomora kojeg policija nije uspjela identifikovati. Njegov profil je i dalje aktivan na mreži “Facebook” ali s vrlo malo dostupnih podataka.

A.M. iz Rožaja prijetio da će zaklati gay osobu

NVO “LGBT Forum Progres” prijavio je policiji A.M. iz Rožaja zato što je je preko društvene mreže “Facebook”, jula 2013. godine, prijetio N.B., članu “LGBT Foruma Progres”, i obećao mu “rezanje vrata” i njegovo “klanje”.

Predstavnik LGBT Foruma Progres je tek početkom novembra 2013. godine pozvan u Stanicu kriminalističke policije. Ovlašćenom

policijском službeniku Đ.P. dao je dodatne tražene informacije. Precizirao je da se o radi o neeksponiranom članu organizacije koji strahuje da svjedoči jer i lično poznaje prijavljenu osobu. Zbog nedostatka povjerenja da će stvarno biti zaštićen odustao je od prijave.⁸⁶

Vrhovno državno tužilaštvo, informisalo je krajem aprila 2014. godine, da je Osnovno državno tužilaštvo (ODT) u Rožajama imalo je u radu predmet Ktr. br. 1015/13. protiv A.M., zbog osnova sumnje da je izvršio krivično djelo - ugrožavanje sigurnosti iz člana 168. Krivičnog zakonika, na način što je preko Facebook profila izvjesnom Nikoli, pripadniku LGBT populacije, uputio prijetnju: *“Nikola spremi se malo za rezanje vrata, za ovu riječ se kolje, majku ti pedersku jebem”*.

Postupajući po zahtjevu tužilaštva, policija je u izviđaju prikupila obavještenja od zaposlene osobe u “LGBT Forumu Progres”, koji je izjavio da N.B. ne želi da podnese prijavu protiv navedenog lica, pri tom ne dajući bliže podatke o identitetu oštećenog, čije je saslušanje u svojstvu svjedoka – oštećenog neophodno radi utvrđivanja elementa bića prijavljenog krivičnog djela. Izviđaj ODT rožaje u ovoj krivičnoj stvari je u toku.⁸⁷

Članu ove NVO N.B. prijetio je i izvjesni “Miške Bog Otac”, heavy metalac iz Podgorice, ali ga policija nije uspjela identifikovati i pored činjenice da se na njegovom profilu nalazi veći broj vidljivih fotografija i podataka.

B.M. iz Bara LGBT osobe naziva degenericima koji nanose više zla od minulog bombardovanja

NVO “LGBT Forum Progres” policiji je prijavila građanku B.M. iz Bara koja je putem mreže “Facebook”, krajem jula 2013. godine, vrijeđala LGBT osobe.

Ona je na stranici posvećenj protiv Povorke ponosa postavila komentar: *“Očigledno da je sve više bolesnih i degenerisanih... Ali ja kao roditelj od takvih ljudi ne mogu da okrenem glavu. Njima je potrebna pomoć... I sve dok takve ljude vidim kao ozbiljno bolesne mogu da prihvatim njihovo ponašanje... Odavno smo mi potrcali da tom Zapadu otvorimo svoja vrata za sve gadosti koje su oni nametali kao civilizacij-*

⁸⁶ Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina od 04.11.2013. godine; MUP Crne Gore, CB Podgorica, Odjeljenje kriminalističke policije; LGBT Forum Progres Dokumentacija

⁸⁷ Informacija VDT TU. broj 251/14 od 25.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

ski napredak... Kasno smo shvatili da su one bombe, (Nato intervencijaj u bivšoj SRJ - primjedba urednika), nanijele mnogo manje zla od ove pogani što nam se ovuda šeta.. Nažalost!"

Centar bezbjednosti Bar je saopštio da nije uspio identifikovati ovu građanku što je demantovao "Progresov" Tim za praćenje govora mržnje na Internetu tvrdnjom da profil, gospođe B.M. iz Bara, je aktivan, i sadrži mnoštvo elemenata za uspješnu identifikaciju i procesuiranje.

Prijava protiv Đ.M. iz Herceg Novog

Nevladina organizacija "LGBT Forum Progres" crnogorskoj policiji podnijela je prijavu protiv Đ.M. iz Herceg Novog, navodnog bioenergetičara i iscjelitelja, koji je na zvaničnoj stranici ove organizacije, na društvenoj mreži "Facebook", homoseksualce nazivao bolesnicima i zagovarao "izolaciju" LGBT osoba "na svaki mogući način" kako se "zaraza ne bi širila". On je između ostalog napisao "Vi koji "razumijete" i volite ove bolesnike, nemojte nas ubjeđivat', da ih i mi moramo voljet ili nam spočitavat kako ih mrzimo. Niti ih mrzimo niti ih volimo, mi ih žalimo, zbog njihove bolesti, jer svako ko je bolestan je za žaljenje. Ovima na žalost lijeka nema, ali da se zaraza ne bi širila, treba ih izolovati na svaki mogući način".

Prema podacima iz policije, april 2014., operativnim provjerama na terenu i mreži "Facebook" ovlašćeni policijski službenik Centra bezbjednosti Herceg Novi je saslušao ovu osobu, uzeo izjavu i kompletne spise predmeta dostavio na ocjenu i odlučivanje zamjenici Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Herceg Novom gospođi N.P.

ODT se izjasnilo da u konkretnim radnjama imenovanog nema elemenata krivičnog djela.

U informaciji Vrhovnog državnog tužilaštva, kraj aprila 2014. godine, navodi se da je ODT u Herceg Novom prikupilo obavještenja od Đ.M. Interesantan je, zbog objektivnog sagledavanja ukupne prakse nadležnih organa, sledeći navod: "*Ocjenom prijave i prikupljenih obavještenja utvrdilo je da se u radnjama navedenih lica ne sadrže elementi bića krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti. Takođe, utvrđeno je da nema elemenata bića prekršaja iz Zakona o javnom redu i miru, jer oficijelna Facebook stranica nije propisana kao javno mjesto na kojem je moguće izvršiti neki od prekršaja javnog reda i mira*".⁸⁸

⁸⁸ Informacija VDT, koju je potpisao v.d. VDT g. V.V., br. 251/14 za zamjenika direktora "LGBT FP" g. D.A. od 25.04.2014. godine; strana 1; LGBT FP Dokumentacija

Prijave protiv više osoba zbog govora mržnje

Nevladina organizacija "LGBT Forum Progres" podnijela je više, pojedinačnih, prijava Upravi policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore zbog govora mržnje i najava nasilja prema LGBT zajednici.

Prijave su podnijete protiv B.V. iz Berana, D.L. iz Tivta, D.A. iz Podgorice, B.B. iz Nikšića, B. V. iz Podgorice i E.P. iz Rožaja. Prijave su podnijete i protiv Đ.P. i E.H., čiji profili, na društvenoj mreži "Facebook", više nisu aktivni. U slučaju prijave protiv E.H. Osnovno državno tužilaštvo u Pljevljima, preko Uprave policije, CB Pljevlja, prikupilo je potrebna obavještenja. Ocjenom prikupljenih podataka i obavještenja od E.H. ovo ODT je utvrdilo da ne postoji osnovana sumnja da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti.

Prijava je podnijeta i protiv B.Ba. iz Podgorice kao i protiv Al.R. koji je pozvao na nasilje i ubijanje "pedera".

Prijava je podnijeta i protiv I.R. iz Podgorice, koji je vrijeđao i prijetio LGBT osobama povodom najavljene Povorke ponosa u Podgorici. Povodom ove prijave, policija je obavijestila ovu organizaciju da je protiv I.R. podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7. st.1 Zakona o javnom redu i miru.⁸⁹ Prema obavještenju Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine, postupak protiv I.R. je u toku.

Policiji je, dana 7. jula 2013. godine, prijavljena A.L. koja je na "Facebook" grupi "Podgoričke legende", na postu protiv održavanja Povorke ponosa u Budvi, postavila komentar: "*Bebe nek' se rađaju poruka je Severa, nećemo da Crna Gora bude zemlja pedera. Borba protiv pedera dužnost je i Juga, nećemo da Crnom Gorom vlada bela kuga. Podgoricom krv će liti gej parade neće biti!!! Ako ti se toliko sviđaju pederi idi i podrži ih, pa ćete i ti i oni dobit' po nosu*".

Izvjesci I.B., radnik iz Podgorice, prijavljen je policiji zato što je javno tvrdio da su LGBT osobe "smrdljive" i "bolesne" i da im treba medicinska stručna pomoć. Tvrdio je i da LGBT osobe treba da ostanu na miru "normalan narod da živi kako treba". Policija je informisala da je protiv I.B. podnešen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7. st.1 Zakona o javnom redu i miru.⁹⁰ U konkretnom slučaju zamjenici ODT u Podgorici, g. I.P. i gđa A.R., upoznali su se s predmetom i ocijenili da nema elemenata krivičnog djela.

⁸⁹ Up. br. 03-423 od 14.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁹⁰ UP br. 03-405 od 12.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Prijava zbog govora mržnje, putem mreže "Facebook" podnijeta je i protiv izvjesnog L.Đ. iz Nikšića kao i protiv pomorca M.Pe. iz Herceg Novog.

Za M.Pe. službenici policije CB Herceg Novi informisali su, povodom predmetne prijave, da se nalazi na plovidbi i da nije dostupan do povratka, narednih pola godine. Zamjenica ODT gospođa N.P. se izjasnila da u konkretnim radnjama imenovanog M.Pe. nema elemenata krivičnog djela. U Informaciji Vrhovnog državnog tužilaštva, kraj aprila 2014. godine, je navedeno takođe da "nema *elemenata bića prekršaja iz Zakona o javnom redu i miru, jer oficijelna Facebook stranica nije propisana kao javno mjesto na kojem je moguće izvršiti neki od prekršaja javnog reda i mira*".⁹¹

Prijava je policiji podnijeta i protiv malodobnog N.B. iz Budve, učenika tamošnje Srednje škole. Maloljetni N.B. u izjavi nadležnom tužiocu, je naveo da je dana 31. avgusta 2013. godine, oko 14. sati, ušao na društvenu mrežu "Facebook" i na početnoj strani njegovog profila pojavila se ikona NVO "LGBT Forum Progres" sa fotografijama policije sa gej parade u Budvi. Vidio je da ispod mnogi korisnici daju svoje komentare, pa je i on odlučio da se sa svojim komentarom "malo našali" a "inače ne podržava to što gospoda iz LGBT rade", naročito to "što stavljaju svoju propagandu na društvenu mrežu koja je dostupna i osobama mlađima od njega". Nadležno tužilaštvo je nakon ovih navoda, što je interesantno, preciziralo "U kritično vrijeme N.B. je imao 15 godina" Nadležni državni tužilac je odlučio da ovu prijavu, odnosno formirani predmet, treba arhivirati. ⁹²Dodatno, Vrhovno državno tužilaštvo, krajem aprila 2014. godine, obavijestilo je NVO "LGBT Forum Progres" da je, povodom ovog predmeta, ODT u Kotoru "*utvrdilo da su poruke uvredljive sadržine, ali Facebook stranica nije propisana kao javno mjesto u smislu Zakona o javnom redu i miru*".⁹³

Prijava je zbog vrijeđanja i omalovažavanja LGBT zajednice podnijeta i protiv O.P. iz Nikšića, nastanjenog u Podgorici, kao i protiv O.S., malodobne osobe iz Berana, koji je privatnim porukama, vrijeđao tadašnjeg direktora "LGBT Foruma Progres" Zdravka Cimbalevića.

⁹¹ Informacija VDT, koju je potpisao vršilac dužnosti Vrhovnog državnog tužioca g. V.V., br. 251/14 za zamjenika direktora "LGBT FP" g. D.A. od 25.04.2014. godine; strana 1; LGBT FP Dokumentacija

⁹² Obavještenje zamjenice ODT u Kotoru gospođe T.Č.D. Ktr. broj 250/13 od 28.10.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

⁹³ Obavještenje v.d.VDT g. V.V. zamjeniku direktora NVO "LGBT Forum Progres" g. D.A., TU.br. 251/14 od 25.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

Protiv O.P. policija je podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po članu 7. st.1 Zakona o javnom redu i miru dok su zamjenici ODT u Podgorici, g. I.P. i gđa A.R., ocijenili da nema elemenata krivičnog djela.⁹⁴ Prema obavještenju Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine, postupak protiv O.P. je i dalje u toku.

Prijava policiji je podnijeta i protiv S.B. koji je LGBT osobama prijetio citirajući vjerske knjige.

An.R. iz Podgorice prijavljen zato što je pozivao na nasilje prema LGBT osobama. Policija je saopštila da nije mogla ustanoviti njegov identitet što je snažno demantovao Progresov Tim za praćenje govora mržnje na Internetu. Prema navodima policije nacionalnom birou Interpola Podgorica upućen je zahtjev za utvrđivanje broja IP adrese za ovaj nalog.

Policiji je prijavljen i B.D. koji je privatnim porukama uznemiravao i vrijeđao Cimbalevića, kao i B.A., zvani "Baka", iz Nikšića, navijač FK "Čelik" i Bo.A. koji ga je vrijeđao i psovao.

I.M. sa Cetinja poručio je Cimbaleviću da će "*Beograd biti smiješan ako pokušate doći na Cetinje, pederčine*". Prijava je podnijeta, 10. oktobra 2013. godine, i protiv Z.M. (1992), iz Nikšića, studenta Prirodno-matematičkog fakulteta u Podgorici, koji je najavljivao prebijanje učesnika podgoričke Povorke ponosa.

Policiji su prijavljeni L.B., iz Podgorice, koji je na "Facebook" stranici NVO "LGBT Forum Progres" objavio da homoseksualne osobe "*treba klati i ubijati*", kao i Ma.K. i M.D. koji su vrijeđali LGBT osobe.

Zbog objavljivanja uvredljivih komentara, na "Facebook" stranici člana LGBT zajednice, policiji je prijavljen B.B.

Maloljetne osobe prednjače u govoru mržnje

NVO "LGBT Forum Progres" policiji je podnijela prijavu protiv D.M. iz Podgorice. On je Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem lideru ove NVO, uputio sledeću poruku: "*Pičko jedna pederska u usta ti se izašerem. Gej parade nikad neće biti. Ne znam kako samo možeš da se trpaš sa muškarcem pored ovoliko devojaka i to sad treba da bude okej sjutra moje dijete to da vidi i on to da radi e pa neće. Smrt pederima. Pakao te čeka!*" Osoba je identifikovana ali policija je nije procesuirala po ovoj prijavi. Uprava policije MUP Crne Gore obavijestila je da je

⁹⁴ UP br.03-407 od 12.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

ovaj maloljetnik procesuiran po prekršaju zbog nenajavljene protestne šetnje protiv LGBT osoba.

Maloljetni M.R. prijetio je LGBT osobama i najavljivao nasilje protiv njih. Zbog svojih navoda dva puta je prijavljen policiji. Uprava policije MUP Crne Gore saopštila je, aprila 2014., da ovo lice nije bilo moguće identifikovati. Tim za praćenje govora mržnje NVO "LGBT Forum Progres" demantovao je ovaj navod policije.

Policija nije uspjela identifikovati ni maloljetnog Z.K. iz Podgorice koji je prijavljen zbog govora mržnje i nasilja prema LGBT osobama.

Učenik Elektrotehničke škole M.K. pisao je, povodom održane Povorke ponosa u Budvi, Zdravku Cimbaleviću: *"Viđi ja protiv teme nemam ništa ja sam mlad još ali vi ste tražili ovo danas. I budite sigurni da ću u oktobru biti da spriječim ovu takozvanu paradu, jer ne želim da za 10-20 godina moram mislit je li mi đevojka lezbejka ili nije toliko od mene znaj da te čekam, da spriječim proširivanje ovog virusa!!!!"*. Policija nije uspjela identifikovati ovu osobu iako je njen profil na mreži "FB" aktivan.

Učenik škole "Štampar Makarije" A.M. povodom održane Povorke u Budvi pisao je LGBT aktivisti *"Pederu u Podgoricu ako pokušate što jebaćemo vam mater. Jadan za rođenu majku si mrtav. Žao mi je kakvog je izroda rodila ali ti to znaš. Znači batine ćeš dobit! Široka vam Evropa! Mrš ne govorim to ja nego svaki normalan Crnogorac a nema priče no ćete videti"*. Policija je informisala da ovo lice nije uspjela identifikovati što prema navodima Tima za praćenje govora mržnje ne odgovara činjeničnom stanju.

Tim za praćenje govora mržnje na Internetu i medijskim portalima NVO "LGBT Forum Progres" uputio je niz inicijativa i predloga prema Ministarstvu prosvjete kako bi se unaprijedila pažnja prema postojanju svih vrsta nasilja u školama i kako bi se posvetila značajnija briga prema maloljetnicima koji se opredjeljuju za govor mržnje i nasilje. Te inicijative, kažu u ovoj NVO, Ministarstvo prosvjete nije prihvatilo iako nisu zahtijevale nikakve troškove.

LGBT zajednica, više puta, je javno iskazala zabrinutost što se ignoriše postojanje ozbiljne homofobije kod učeničke populacije i što je, prema navodima, potpuno zapostavljen rad maloljetnicima koji promovišu, podstiču i učestvuju u nasilju protiv LGBT osoba.

Prijava protiv V.D. iz Berana

NVO "LGBT Forum Progres" podnio je prijavu policiji protiv V.D. iz Berana zato što je vrijeđao i prijetio LGBT zajednici.

On je na profilu ove organizacije, na mreži "Facebook" napisao, između ostalog, : *"Bog je stvorio Adama i Evu, ne Adama i Steva!!! Majku vam jebem! Cekaćemo vas!"*. Uz ovu, ista osoba je postavilo još dvije poruke: *"Mi samo hoćemo da vas bijemo!!! Cekamo vas u svim gradovima Crne Gore, pošto je onaj peder rekao da ćete kroz gradove Crne Gore da šetate!"* kao i post, napisan velikim slovima, : *"Smrt pederima"*.

Povodom predmetne prijave, nakon skoro četiri mjeseca, nadležno Osnovno državno tužilaštvo u Beranama informisalo je ovu organizaciju da "shodno odredbama iz člana 65 stav 1 zakona o postupanju prema maloljetnicima u krivičnom postupku" da je odbačena krivična prijava zbog ugrožavanja sigurnosti iz člana 168. stav 1 Krivičnog zakonika Crne Gore.⁹⁵

Uprava policije MUP Crne Gore - Centar bezbjednosti Berane informisao je "LGBT Forum Progres" da je protiv V.D. (1999), učenika završnog razreda Osnovne škole "Vuk Karadžić" u Beranama, podnijeta prijava za prekršaj po osnovu člana 7. st.1 a u vezi sa članom 4. st. 2 Zakona o javnom redu i miru.⁹⁶ U provedenom postupku od strane Područnog organa za prekršaje Berane, dana 19. februara 2014. godine, izrečena mu je vaspitna mjera ukor.

Prijava zbog ismijavanja LGBT zajednice

"LGBT Forum Progres" podnio je prijavu policiji protiv L.J. i D. R. iz Podgorice koji su javno prepoznatljivim osobama iz LGBT zajednice, pojedinačno, slali istovjetne privatne prijeteće i poruke sa sadržajima koji ismijavaju LGBT zajednicu.

⁹⁵ Informaciju ODT Berane KTM br. 19/2013 od 15.11.2013. godine potpisuje zamjenica tužioca gospođa J.M.; LGBT FP Dokumentacija

⁹⁶ Član 4 Zakona o JRM: "Član 4 Prekršaji kojima se narušava javni red i mir su radnje kojima se na nedozvoljen način remeti mir, rad ili normalan način života građana, stvaranja nemira, neraspoloženja, uznemirenost ili ometa kretanje građana na ulicama i drugim javnim mjestima ili ometa ostvarivanje njihovih prava i obaveza, vrijeđa moral, ometa rad državnih organa i službenih lica u vršenju ovlašćenja, ugrožava opšta bezbjednost ljudi i imovine, kao i druge radnje utvrđene ovim zakonom. Prekršaji kojima se narušava javni red i mir, u smislu stava 1 ovog člana, su i radnje učinjene posredstvom elektronskih komunikacionih mreža".

Dodatno, D.R. je, pored učešća u organizovanom maltretiranju i uznemiravanju LGBT osoba, kroz svoje komentare javno veličao nacizam i promovisao antisemitizam.

Uprava policije MUP Crne Gore, saopštila je, aprila 2014., da su prijave proslijeđene, na dalji postupak, Stanici kriminalističke policije - Jedinici kriminalističke policije za suzbijanje maloljetničke delikvencije CB Podgorica.

Dalje je ova NVO informisana da je utvrđeno da L.J. nije identifikovan dok je za D.R., prema navodima policije, "istekao zakonski rok za podnošenje prekršajne prijave".⁹⁷

"LGBT Forum Progres" je ocijenio da je do isteka roka došlo isključivo zbog neblagovremenog preduzimanja službenih radnji od strane policije.

Maloljetnik prijetio LGBT osobama

Policiji je podnijeta prijava protiv malodobnog M.L., učenika Srednje ekonomske škole zbog prijetnji LGBT zajednici zbog zakazane Povorke ponosa u Podgorici.

Uprava policije MUP informisala je, aprila 2014., da Jedinica za suzbijanje maloljetničke delikvencije nije uspjela identifikovati ovu osobu. Internet Tim "LGBT Forum Progres" s druge strane tvrdi da je profil ove osobe i dalje aktivan i da sadrži dovoljno mogućnosti za uspješnu identifikaciju.

Maloljetnik prijetio bombom

Maloljetni L.M., iz Podgorice, uputio je niz prijetnji i uvreda LGBT zajednici preko zvanične grupe LGBT Forum Progres, na društvenoj mreži "Facebook" zbog čega ga je ova organizacija prijavila policiji.

Protiv njega su podnijete dvije prijave.

On je, u uoči podgoričke Povorke ponosa, vrijeđao i omalovažavao LGBT zajednicu i tvrdeći da je u parku, gdje je predviđeno okupljanje učesnika Povorke, navodno postavljena bomba.

⁹⁷ Informacija Uprave policije Sektora policije opšte nadležnosti, Odsjek za javni red i mir, broj 46/1 od 15.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

Prijave protiv L.K. iz Nikšića

Izvjeshni L.K. iz Nikšića učestalo je prijetio Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem direktoru "LGBT Foruma Progres" zbog čega je, ova organizacija, u svega nekoliko sedmica, protiv ove osobe podnijela tri prijave.⁹⁸ Osim što mu je često vrijeđao porodicu i roditelje, provocirao ga zbog njegovog onemogućenog dolaska u Nikšić ova osoba mu je prijetila i smrću.

Aprila 2014. godine policija je informisala da ovu osobu nije bilo moguće identifikovati.

Tim NVO "LGBT Forum Progres" koji prati govor mržnje na Internetu tvrdi da se radi o autentičnom profilu i da je moguće izvršiti procesuiranje ove osobe.

Vrhovno državno tužilaštvo, krajem aprila 2014., informisalo je ovu NVO da je izviđaj po ovom predmetu u toku.

Prijava protiv navijača I.M. iz Nikšića

Policiji je prijavljen, nakon održane Povorke u Budvi, navijač I.M. iz Nikšića. On je uzmemiravao Zdravka Cimbalevića, tadašnjeg lidera NVO "LGBT Forum Progres".

Jedna od poruka koje je uputio glasi ovako: *"Bio jednom jedan Zdravko peder. Jednostavno je rođen s tim. Bio je bolestan svi su mu okrenuli leđa. Otac ga je otjerao od kuće... Pomoć je potražio u Beogradu kao većina pederčina... I počeo je javno da priznaje da je gej sto smatram da je vrlo hrabro. Zatim je počeo da potencira da pederi staju gradom i javno pokazuju svoje opredjeljenje. I to je i radio jer smradovi iz Evrope stoje iza njega i nakon niza parada došao je u Crnu Goru i održao mini paradu u Budvi. Zatim je vrlo hrabro prošetao kroz Glavni grad sa 3 hiljade policajaca.. I Zdravko je srećan ispunio je svoj cilj, polako se pakuje i ide s društvom za Beograd. Na putu do aerodroma, auto se iznenada zapalilo, kočnice su otkazale, jednostavno Zdravkov drug nije imao kontrolu nad vozilom. Završavaju u betonski stub kraj puta... U dnevnim novinama tužne vijesti pod nazivom "Tragično preminuli organizatori gej parade"... Baš dirljiva priča. Naježio sam se..."*

⁹⁸ Prijave protiv L.K. iz Nikšića policiji su podnijete 12.08.2013. i 01.09.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Kotorani M.La. i Sl.Su. iz Kotora prijetili Cimbaleviću i LGBT osobama

Građani M.La. i Sl.Su., obojica iz Kotora, vrijeđali su i prijetili Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem direktoru NVO "LGBT Forum Progres" ("*Pičko jedna, raspala, peder gradom neće šetati*") i ("*Pederčino jedna, sutra nećeš biti živ*") zbog čega su, 17. avgusta 2013. godine, prijavljeni policiji.

Kompletni spisi predmeta, za ova lica, Uprava policije MUP je dostavila zamjeniku Osnovnog državnog tužioca u Kotoru radi preduzimanja daljih radnji.

Prijava protiv Ž.I. iz Berana

"LGBT Forum Progres" podnio je prijavu policiji protiv Ž.I. iz Berana koji je preko svog drugog, lažnog, profila i imena (Ljanmi Rey) prijetio, čak i silovanjem, Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem direktoru ove organizacije.

Cimbaleviću obećao Nož ponosa

Izvjesci L.J. iz Podgorice prijetio je privatnim porukama Zdravku Cimbaleviću zbog čega ga je "LGBT Forum Progres" prijavio policiji. On je napisao "*Nesrećo jedna ako te još jednom vidim ima da te pogodi, ne kamen ponosa, već nož ponosa jeli ti jasno bolesniku. Ko te radio otac ili majka*".

Ubrzo pošto ga je Cimbalević obavijestio da je njegovu poruku prosljedio policiji ovaj je ugasio profil što je ustanovila i sama policija.

Učenik prijetio LGBT aktivisti

Učenik završnog razreda Osnovne škole "Bajo Jojić" u Andrijevici A.M. (2000) slao je, jula 2013. godine, prijeteće i uvredljive poruke Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem direktoru "LGBT Foruma Progres" zbog čega je prijavljen policiji.

Centar bezbjednosti Berane protiv ovog učenika podnio je prekršajnu prijavu po osnovu člana 7. stav 1 Zakona o javnom redu i miru.

U provedenom postupku od strane Područnog organa za prekršaje Berane, dana 19. februara 2014. godine, izrečena mu je vaspitna mjera ukor.

Prijava protiv M.M. iz Andrijevice

M.M. iz Andrijevice vrijeđao je i prijetio članovima LGBT zajednice preko stranice nevladine organizacije “LGBT Forum Progres” na mreži “Facebook” zbog čega je prijavljen policiji.

On je LGBT osobe nazvao “*bolesnim govnicima*”, “*bolesnicima*”, “*smrdljivim ušima*” i napisao da će se “*posrati*” na sve njih.

Cimbaljeviću prijetio prebijanjem

Osoba koja se na mreži “Facebook” posjeduje profil pod imenom M.C. slao je, dana 24. avgusta 2013. godine, privatne poruke tadašnjem direktoru NVO “LGBT Forum Progres” zbog čega ga je ova organizacija prijavila policiji.

On je u upućenim porukama Cimbaljeviću prijetio da će ga *prebiti*, nazvao “*smradom raspalim*” i tvrdio da “*sve pedere treba zapaliti*”.

Policija je tek 7. novembra 2013. godine (skoro dva mjeseca po Cimbaljevićevom napuštanju zemlje) zatražila dodatna pojašnjenja. Tražena obavještenje je tog dana, u Stanici policije za javni red i mir CB Podgorica, pružio novoimenovani direktor “LGBT Forum Progres”.⁹⁹

Uprava policije, aprila 2014. godine, obavijestila je ovu NVO da je utvrđen identitet osobe koja stoji iz ovog profila i da se radi o R.R. (1991) kao i da je sa njim obavljen razgovor o čemu je sačinjen zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina. Dalje, kaže se u informaciji da su policijski službenici CB Nikšić kompletne spise predmeta dostavili zamjeniku ODT u Nikšiću g. Ž.P. koji je naložio policiji da stupi u kontakt sa Zdravkom Cimbaljevićem.

ODT je naložio da Cimbaljević po povratku u Crnu Goru pristupi u službene prostorije gdje je potrebno s njim obaviti razgovor na okolnosti navedene prijave i o tome sačiniti zapisnik gdje imenovani treba da se izjasni da li se zbog navedenih poruka osjetio ugroženim za svoju bezbjednost.¹⁰⁰

Policijski službenici CB Nikšić su o svim preduzetim mjerama i radnjama obavijestili službenike CB Podgorica, dopisom od 17. decembra 2013. godine, kao i sa nalogom zamjenika ODT u vezi predu-

⁹⁹ Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina S.M. potpisao je ovlašćeni policijski službenik M.P. od 7.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁰⁰ Prema riječima direktora NVO “LGBT Forum Progres” S.M. prijava je podnijeta 28.08.2013. godine a radnje opisane u slučaju zamjenik ODT je naložio tek 13.12.2013.; LGBT FP Dokumentacija

zimanja službenih mjera i radnji prema Cimbaleviću koji je se trenutno ne nalazi na teritoriji Crne Gore.

Prijave protiv više stranih državljana

Crnogorskoj policiji prijavljeno je nekoliko desetina građana, uglavnom iz Srbije, koji su putem mreže "Facebook" i neposredno, slanjem poruka, prijetili članovima različitih LGBT organizacija.

Izvjeshni D.B. prijetio je, krajem jula 2013. godine, da će zaklati Zdravka Cimbalevića, tadašnjeg direktora NVO "LGBT Forum Progres". On mu je poslao privatnu poruku sadržine "*Pederu, zaklaćemo te kad tad*". Policija je, aprila 2014., obavijestila da je "nemoguće identifikovati - lice iz Srbije".

Takođe, B.M., prepoznat po četničkom djelovanju po mreži "Facebook", prijavljen je zbog vrijeđanja Cimbalevića i njegove porodice. Policija je saopštila da je lice nemoguće identifikovati i da se radi o osobi iz Kosovske Mitrovice, Kosovo.

Izvjeshni B.S. često je postavljao uvredljive sadržaje na profilu NVO "LGBT Forum Progres" a tadašnjem direktoru ove organizacije slao je uvredljive poruke. Između ostalih "*Nije to homofobija nego homoteror od homoseksualne manjine nad heteroseksualnom većinom. Zdravko, ti si, kako vidim, glavni peder Crne Gore. Jeli ti bilo teško da dobiješ takvu titulu. Jesi li ga mnogo primio ili si ga mnogim dao*". Policija je ustanovila da se radi o licu iz Srbije, iz Čačka, i da nije moguće dalje procesuiranje.

V.D. i S.J. vrijeđali su LGBT osobe zbog čega su, pojedinačno, prijavljeni policiji. Ustanovljeno je da ga nije moguće identifikovati i da se radi o osobama iz Beograda, odnosno iz Požarevca. Srbija. Slično je i sa prijavljenim V.M.

M.A., D.M. i G.M. su, individualno, prijavljeni policiji jer su vrijeđali LGBT zajednicu i zagovarali potrebu hospitalizacije i liječanja svih LGBT osoba. Policija je, aprila 2014. godine, saopštila da ove osobe nije moguće identifikovati jer se radi o osobama iz Srbije.

D.Ž., pristalica pokreta "Obraz", slao je više prijetećih poruka smrću Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem lideru "LGBT Foruma Progres". Policija je saopštila da ove osobe nema u evidenciji građana Crne Gore.

Policija nije uspjela identifikovati M.M. protiv kojeg je podnijeta prijava zbog vrijeđanja i najave nasilja prema LGBT zajednici. M.M., iz

Srbije, širio je homofobne muzičke sadržaje putem profila ove organizacije.

Prijava je podnijeta protiv B.P. koji je zagovarao ubijanje LGBT osoba. Policija je saopštila da je B.P. iz Sarajeva, BiH.

Policiji je zbog uznemiravanja prijavljen i V.E., takođe iz Srbije.

Cimbaljeviću prijetio kamenovanjem

Izvjeshni M.K. iz Nikšića prijetio je Zdravku Cimbaljeviću, tadašnjem direktoru NVO "LGBT Forum Progres", zbog čega je ova organizacija prijavila policiji. On je Cimbaljeviću uputio više poruka prijeteće i uvredljive sadržine. Osim što mu je psovao "*majku pedersku*", nazvao ga "*glibavom pederčinom*" on je napisao "*Ima da te kamenujemo kad dođeš u Nikšić*".

Prijava protiv Mi.P. iz Tivta

Izvjeshni Mi.P. postavio je sledeći komentar na stranici nevladine organizacije (NVO) "LGBT Forum Progres": "*Razumijem sve na ovom svijetu: lopove, dilere, perverznojake, ubice, narkomane itd ali pedere ne mogu da svatim nikako. Pored toliko lijepih žena oni se guze između sebe kao stoka. Još su ponosni na to...Cimbaljeviću jebem ti mater i tebi i tvojoj kampanji, ne može se od vas ostat' ni na FB....*".

Internet tim za praćenja govora mržnje ove NVO podnio je prijavu protiv ove osobe.

Operativnim provjerama na terenu i mreži "Facebook" ovlašćeni policijski službenici Odjeljenja bezbjednosti Tivat su ustanovili da se lice Mi.P. navodno nalazi, radno angažovan, na brodu.

Prijava zbog psovanja LGBT osoba

Izvjeshni M.J. iz Berana prijavljen je policiji zato što je putem društvene mreže "Facebook" psovao LGBT osobe.

On je na profilu nevladine organizacije "LGBT Forum Progres" napisao "*Jebo vi pas majku*".

Prijava je zbog govora mržnje podnijeta i protiv B.V. iz Berana.

Zamjenik Osnovnog državnog tužioca u Beranama g. V.Đ. pod-

nio je prekršajnu prijavu protiv B.V. i M.J. iz Berana po osnovu člana 7. st. 1 a u vezi sa članom 4. stav 2. Zakona o javnom redu i miru.

Izvršni direktor LGBT Foruma Progres, koji je bio pozvan da svjedoči u prekršajnom postupku protiv ovog građanina, zatražio je odlaganje svjedočenja zbog službenog putovanja van zemlje.¹⁰¹

Odlučujući po zahtjevu, Područni organ za prekršaje je dana 6. februara 2014. godine, donio rešenje, PP.br.1224/2013, kojim se okrivljeni B.V. i M.J. opomenuti za navedeni prekršaj uz plaćanje po 30 eura za troškove postupka.

Na navedeno rješenje ODT Berane je Vijeću za prekršaje Crne Gore u Podgorici dana 14. januara 2014. godine izjavilo žalbu zbog bitnih povreda odredbi prekršajnog postupka iz člana 204. stav 1 tačka 10 i povrede materijalnog prava - član 205 stav 1 tačka 1 Zakona o prekršajima. Vijeće za prekršaje Crne Gore odlučujući po žalbi tužilaštva, ukinulo rješenje i vratilo na ponovno odlučivanje. Područni organ za prekršaje u Beranama donio rešenje, PP.br.1224/2013 od 06. februara 2014. godine, kojim su okrivljeni B.V. i M.J. oglašeni krivim i izrečena im je mjera opomena.

Prijava protiv M.L. iz Bara

Internet tim za praćenje govora mržnje NVO "LGBT Forum Progres" podnio je prijavu, 1. septembra 2013. godine, policiji protiv M.L. zbog komentara na profilu ove NVO na mreži "Facebook".

On je napisao *"Jebem li vam majku bolesnu da Bog da se od raka raspadali prokleti homosi i lezbače raspale"*.

Uprava policije MUP Crne Gore, informisala je aprila 2014. godine, da su od nevedene osobe policijski službenici CB uzeli izjavu na okolnosti iz prijave i da je ista izjavila da se njeni komentari *"ne odnosi na bilo kakav vid prijetnji već da je navedene komentare doživio kao jedan vid šale"*.

Važno je istaći da je prijava u CB Bar primljena 17. septembra 2013. godine a da je da mišljenje nadležnog ODT u Baru, povodom pritužbe, traženo nakon sedam mjeseci, tačnije 9. aprila 2014. godine. U NVO "LGBT Forum Progres" ističu da je ovo mišljenje traženo nakon što je počeo pritisak ove NVO zbog uočenog neprofesionalnog postu-

¹⁰¹ Molba S.M. sudiji Područnog organa za prekršaje Berane gospođi B.P. u predmetu broj 1224/2013; LGBT FP Dokumentacija

panja. Tužilac se izjasnio da je posrijedi uvreda i da nema elemenata krivičnog djela ugrožavanja bezbjednosti.¹⁰²

Prijava protiv J.J. iz Mojkovca

Izvjesci J.J., porijeklom iz Mojkovca, vrijeđao je i ponižavao LGBT osobe, i na neprikladan način govorio o njihovom identitetu na mreži "Facebook". Zbog komentara, s početka septembra 2013. godine, on je prijavljen policiji.

J.J. je između ostalog napisao *"Nek izvade muškost javno i duvaju jedan drugom to bi im više cijenio i onda bi se znalo da su kuronje a ovako samo obične pederčine jadnici"* i na vrlo primitivan način je polemisao s članovima LGBT zajednice.

Lu.P. vrijeđao i prijetio Cimbaleviću

Policiji je prijavljen izvjesci Lu.P. koji je identifikovan od strane članova LGBT zajednice a prijeteće poruke je slao sa lažnog profila na mreži "Facebook" koji više nije aktivan.

Naime, on je, dana 5. septembra 2013. godine, poslao uvredljive i prijeteće poruke tadašnjem direktoru NVO "LGBT Forum Progres" Zdravku Cimbaleviću.

Poruku prenosimo integralno, onako kako je i dostavljana, u prijavi, policiji: *"Ćao družo Zdravko, ja sam isto homoseksualac i vrlo mi je teško u ovakvoj sredini punoj iskompleksiranih ljudi. Još od malena sam primjetio da sam drugačiji, nisu me zanimale djevojke uvijek su me zanimali muškarci poput tebe! Veoma si hrabar, istrajan i pun sebe. Možeš li mi pomoći, kako da to iznesem u javnost da svi znaju. Moje ime je M.D., imam 21 godinu, živim u Podgorici i veoma sam sklon muškarcima lijepim kao ti"*.

Lu.P. je zatim Cimbalevića pitao: *"Jel' se ovakopederčine muvaju sve ti jebem! Mrtvu ti majku jebem. Da Bog da ti se kurac osušio, sestru ti jebem (ako je imaš), rak ti u guzicu sidašu bazdeljavi... Govno pišljivo nabijem te na kurac!!! Jebeš tamo đe ne treba, ko ti je tio dozvolio, kurac ću ti otkinuti!! Majke ti se najbem, jebem ti sve mrtvo i živo"*.

¹⁰² Dopis ODT Bar g.M.M. VDT TU br. 89/14 od 26.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

Konačno, poslao je još jednu poruku ove sadržine: *“Jebem ti sve mrtvo i živo jesi čuo, da Bog da ti rak izio kurac, ubiću te jel ti jasno mali?”*

Prijava protiv Jo.Jo. iz Budve

Upravi policije MUP Crne Gore prijavljen je izvjesni Jo.Jo. iz Budve čiji je profil i dalje aktivan i sadrži dosta elemenata za uspješnu identifikaciju.

Jo.Jo je na stranici posvećenoj ismijavanju LGBT turista povodom organizovanog dolaska u luku Kotor on je napisao: *“Žalosno je što se uradi od ponosne Crne Gore. Posta crna da crnja ne može biti, da jedni gologuzi nazivaju sebe ponosom. Treba da se ugledaju na životinje jer bolje poznaju zakon prirode od njih. Da Bog da jedan cunami pa da vječno budu sa ovim našim. Amin”*

Prijava protiv N.P. iz Čanja

Izvjesni N.P. iz Čanja, opština Bar, prijavljen je policiji zato što je na profilu nevladine organizacije “LGBT Forum Progres”, na društvenoj mreži “Facebook” napisao ovaj komentar: *“Majku vam jebem u pičku, jebem li vam sestre govornari, šta ima da se šetate, jebem li vam majku vašu bolesnu. Aj mrš iz Crne Gore jebem li vam sve žensko u familiju bolesnici jedni!!!!!!”*.

Uprava policije MUP Crne Gore, informisala je, aprila 2014. godine podnosioca pritužbe, da je od nevedene osobe uzela izjavu na okolnosti iz prijave i da je ista izjavila da se njeni komentari *“ne odnosi na bilo kakav vid prijatni već da je navedene komentare doživio kao jedan vid šale”*.

Informacija ODT u Baru, koja je preko Vrhovnog državnog tužioca dostavljena NVO “LGBT Forum Progres”, istakla je nove detalje neprofesionalnog postupanja policije. Naime, Centar bezbjednosti Bar tek je 9. aprila 2014. godine od dežurne zamjenice ODT u Baru, gospođe S.Š., zatražio mišljenje u vezi ove prijave. Tužilac je našao da u radnjama ove osobe nema elemenata krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti.¹⁰³

¹⁰³ Dopis ODT u Baru g. M.M. Vrhovnom državnom tužilaštvu TU broj 89/14 od 26.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

M.K. tražila Cimbalevićevo pokajanje

Građanka M. K. privatnim pisanjem je uznemiravala Zdravka Cimbalevića, tadašnjeg direktora NVO "LGBT Forum Progres" zbog čega je, 17. avgusta 2014. godine, prijavljena policiji.

Ona je, između ostalog, napisala: *"Svi ljudi su rođeni isti i svako bira put. To da ste vi drugačiji nije istina, samo oćete da pravite ruglo od ove zemlje. Reci mi, kad bi svi bili pederi, koliko bi ova zemlja trajala? Bio bi nam kraj. Idi u crkvu i pokaj se. Veliki je Bog, on sve prašta samo uz pokajanje! Sodoma i Gomora su uništene jer se dešava isto što i danas. Ja te molim da razmisliš o tome, i ako odlučiš da se pokaješ, slobodno zovi za pomoć"*.

Uprkos brojnim fotografijama i ličnim podacima na "Facebook" mreži policija je aprila 2014. godine, informisala "LGBT Forum Progres" da ovu građanku nije bilo moguće identifikovati.

Prijava protiv anti LGBT grupe i njenih članova

"LGBT Forum Progres" policiji je prijavio postojanje i djelovanje grupe na mreži "Facebook" pod nazivom "Anti LGBT Crna Gora".¹⁰⁴

Putem grupe objavljeno je više homofobičnih sadržaja kao i umrlica za Zdravka Cimbalevića. U trenutku prijavljivanja, ova grupa brojala je oko 70 članova, a aprila 2014. godine, kada je stigla zvanična policijska informacija o radnjama preduzetim povodom prijave protiv ove grupe, ona broji preko 200 članova.

Uprava policije MUP, aprila 2014. godine, informisala je da nije uspjela identifikovati administratora ove grupe.

"LGBT Forum Progres" prijavio je gospođu I.Š.J. koja je u ovoj grupi, čija je članica, napisala, početkom jula 2013. godine, da je "protiv Gay Parade" i da "protiv Parade imamo motike, kamenje i bengalke". Povodom ove prijave nadležno Osnovno državno tužilaštvo se izjasnilo, prema informaciji Uprave policije, sredina aprila 2014., da nema elemenata krivičnog djela niti prekršaja.

Policiji je prijavljen M.P. iz Bara koji je na "Facebook" grupi "Anti LGBT Crna Gora", dana 4. jula 2013. godine, postavio komentar: "Tre-

¹⁰⁴ <http://antilgbtcrnagoraa.blogspot.com>; "Ovaj blog/sajt je neprofitabilna organizacija koja se zalaže za očuvanje i njegovanje tradicionalnih životnih i moralnih vrijednosti, očuvanje vjere i opstanak, i obezbjeđivanje zdrave budućnosti za našu decu. Borba za zdravu našu Crnu Goru ne prestaje!";

ba poubijati i proćerati sve pederćine i slične u EU.... Odakle su i došli". Centar bezbjednosti Bar, aprila 2013., informisao je "LGBT Forum Progres" da ovu osobu navodno nije bilo moguće identifikovati. Tim za praćenje govora mržnje na Internetu, povodom ovih navoda, objasnio je da je profil M.P. i dalje aktivan i da sadrži niz mogućnosti za uspješnu identifikaciju.

Policiji je prijavljen i G.K., porijeklom iz Bara, sa prebivalištem u Beogradu, Srbija, koji je na ovoj stranici objavio komentar: "*Udrite ta govna pederska. Ne dozvolite da nam obraz okinu od sramote... Bruka za sve nas šta nam vlast radi, jebali ih pederi u usta i dupe*". Centar bezbjednosti Bar je saopštio da nije uspio identifikovati ovu osobu i pored činjenice, prema navodima NVO, da njegov profil sadrži dovoljno mogućnosti za to.

M.J. iz Podgorice prijetio da će ubiti LGBT osobe

Tim "LGBT Foruma Progres" za praćenje govora mržnje na Internetu prijavio je policiji M.J. iz Podgorice zato što je prijetio da će "ubiti" i "zaklati" homoseksualce tvrdeći da su to "bolesni ljudi koji ne treba da žive" čime je kod LGBT osoba izazvao ozbiljne osjećaje ugroženosti.

On je na "Facebook"-u, na postu namijenjenom ruganju i ometanju organizovanja Povorke ponosa, mirnog okupljanja LGBT osoba u Crnoj Gori, sredinom septembra 2013. godine, postavio sledeći komentar: "Ubićemo pedere, zaklaćemo te bolesne ljude što ne treba da žive".

Uprava policije je informisala ovu organizacija, sredinom aprila 2014. godine, da je protiv M.J. podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 8. Zakona o javnom redu i miru.¹⁰⁵ Prema obavještenju Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine, postupak protiv M.J. je u toku.

U konkretnom slučaju zamjenici ODT u Podgorici, g. I.P. i gđa A.R., upoznali su se s predmetom i ocijenili da nema elemenata krivičnog djela.

¹⁰⁵ Up. br. 03-424 od 14.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Prijava protiv M.S. iz Budve

“LGBT Forum Progres” podnio je prijavu policiji protiv M.S. iz Budve koji je na stranici ove organizacije iznio niz navodno uvredljivih komentara.

On je, prema navodima iz prijave u koju smo imali uvid, naveo da nekoliko stotina homoseksualaca u Kotoru niko nije ni prstom takao. On je savjetovao da se više ne organizuju “parade srama i bolesti” i optužio LGBT osobe da uzimaju “lijepe pare za pederluk”.

Ovo je među rijetkim prijavama o kojoj se blagovremeno izjasnilo nadležno Osnovno državno tužilaštvo (ODT).

M.S. je u svojoj izjavi, iz spisa predmeta koje je Uprava policije MUP formirala po predstavkama “LGBT Foruma Progres”, naveo: *“Na zidu mog profila na društvenoj mreži “Facebook” pojavilo se obavještenje NVO „LGBT Forum Progres“ na kom je bio klip sa održane gej parade u Budvi. Nisam učestvovao na paradi, niti podržavam nasilje, ali me je iziritirala objava koju sam vidio na svom zidu. Htio sam da iznesem svoj stav i mišljenje da ne podržavam nasilje, a da takođe ne podržavam ni paradu. Naglasio sam da u Kotoru turiste, koji se izjašnjavaju kao homoseksualci, niko nije dirao. Smatram da je parada nametanje nečega što nije u našoj tradiciji, pa sam zato napisao da je to parada srama i bolesti, a takvima bi smatrao i parade koje bi eventualno organizovali heteroseksualci. Lično mislim da LGBT uzimaju dobar novac zbog propagiranja svoje seksualne orijentacije. Smatram da je homoseksualnost bolest i imam pravo na svoje mišljenje. Nisam želio da nikoga vrijeđam, ugrozim ili mu prijetim, samo sam iznio svoj stav i mišljenje, i izvinjavam se ako sam time nekoga uvrijedio ili ugrozio”*.¹⁰⁶

ODT u Kotoru tokom postupka je utvrdilo da se radi o porukama uvredljivog sadržaja ali da u istima nema elemenata bića krivičnog djela ugrožavanja sigurnosti ili nekog drugog krivičnog djela za koje se gonjenje preduzima po službenoj dužnosti. *“Naime, stoji u mišljenju zamjenice osnovnog državnog tuđioce gospođe T.Č.D, u ovim porukama nije bilo sadržanih direktnih prijetnji protiv bilo kojeg člana NVO, ili LGBT populacije, pa će se u radnjama lica koj su postavila iste ne ostvaruju svi bitni elementi bića niti jednog krivičnog djela za koje se goni po službenoj dužnosti, pa predmet arhivirati”*.¹⁰⁷

¹⁰⁶ Obavještenje ODT u Kotoru Ktr.broj 250/13 od 28.10.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁰⁷ Isto.

Dodatno, prema informaciji Vrhovnog državnog tužioca, kraj aprila 2014. godine, pruženo je obavještenje da je ODT u Kotoru *“utvrdilo da su poruke uvredljive sadržine, ali Facebook stranica nije propisana kao javno mjesto u smislu Zakona o javnom redu i miru”*.¹⁰⁸

Navijač D.J. prijetio Cimbaleviću

Građanin D.J. iz Podgorice vrijeđao je i prijetio Zdravku Cimbaleviću, najavljujući nasilje na podgoričkoj Povorci ponosa.

Policija je, aprila je 2014. godine, povratno informisala da ovo lice nije bilo moguće identifikovati sa čim se ne slaže podnosilac pri-tužbe, NVO “LGBT Forum Progres”, tvrdeći da, u prijavi i na profilu ove osobe, postoji dovoljno elemenata za uspješnu identifikaciju.

Odustali od organizovanja parade u Kotoru

Zdravko Cimbalević, izvršni direktor nevladine organizacije “LGBT Forum Progres”, na panelu posvećenom bezbjednosti LGBT zajednice, izjavio je da je ta NVO morala odustati od planiranog “Boka Bay Pride” za 26. avgust 2013. godine u Kotoru. Povorka ponosa planirana je da se poklopi s dolaskom kruzera sa gay turistima istog dana u luku Kotor.¹⁰⁹

On je naveo da nijedan organ, koji na to ima pravo, po sopstvenoj inicijativi i službenoj dužnosti nije reagovao zbog nasilja, mržnje, diskriminacije i povrede ravnopravnosti u Budvi. Izostale su, kazao je on, i pritužbe zbog diskriminacije i ponižavajućeg tretmana, posebno protiv vlasnika pojedinih ugostiteljskih objekata i vjerskih službenika. On je kazao da su njihovim radnjama građani poniženi i tretirani van ljudskog dostojanstva. *“Zapravo njihovim radnjama učesnici Povorke su tretirani kao insekti, štetočine i demoni. Niko nije reagovao”*. On je dodao da odnos državnog tužilaštva, u slučaju prve Povorke ponosa, i događaja nakon nje, može da dovede u pitanje organizaciju svih ostalih najavljenih javnih okupljanja. *“Iz svih ovih razloga rukovodstvo Progres je odustalo od namjere da u Kotoru održi Povorku ponosa -*

¹⁰⁸ Obavještenje v.d.VDT g. V.V. NVO “LGBT Forum Progres” TU.br. 251/14 od 25.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁰⁹ Okrugli sto o implementaciji nacionalne LGBT politike organizovan je u Upravi za kadrove Vlade Crne Gore dana 26. avgusta 2013. godine.

Boka Bay Pride.¹¹⁰ “Zbog nepreduzetih sankcija prema nasilnicima na Povorci, i neposredno nakon nje, nismo smjeli ući u rizik ozbiljnog ugrožavanja sigurnosti učesnika Povorke i stranih turista. Sankcionisanje kršenja ljudskih prava i zakona ove zemlje ima za cilj da se takve radnje ne ponavljaju i preventivnu djeluju prema svima koji razmišljaju o nasilju. Takva poruka je izostala”. On je dodao da dugoročno ekstremnu mržnju i nasilje prema LGBT osobama nije moguće spriječiti vođenjem prekršajnih postupaka kao i da dosadašnja praksa pokazuje da se nasilje istih osoba prema LGBT osobama ponavlja i da im Vijeće za prekršaje smanjuje novčane kazne po prvobitnim rešenjima. “To su loše poruke” zaključio je on.

Povodom dolaska kruzera predstavnike kompanije, kabineta predsjednika Vlade Crne Gore i NVO “LGBT Forum Progres” primio je potpredsjednik opštine Kotor. Visoki predstavnici crnogorske policije, savjetnik predsjednika Vlade Crne Gore i Cimbaljević su takođe posjetili sami brod.

Prebijen tokom kućne posjete

Član LGBT zajednice R.B. iz Podgorice prijavio je policiji i nevladinoj organizaciji “LGBT Forum Progres” incident koji se desio 30 avgusta 2013. godine.

On je tog dana, prema navodima iz prijave, posjetio svoju drugaricu. U toku njihovog razgovora iznenada se u sobu pojavio njen suprug I.Š. koji je nasrnuo na njega. Dok ga je tukao govorio mu je “*pederčino*”. R.B. kaže da je drugarica pokušala da ga zaštiti postavljajući se između njih. “*Pošto je nju savladao prišao je i meni i udario me pesnicom, nakon čega me je uhvatio za vrat da me davi. Jednom rukom me je držao za vrat a drugom me udario u glavu. Čitavo vrijeme dok me je udario vikao je “pederčino” i prijetio mi*”. R.B. je napomenuo da mu je I.Š. od ranije prijetio da će ga prebiti zbog “*njegove seksualne orijentacije*”.

¹¹⁰

<http://www.pobjeda.me/2013/08/27/predstavljena-strategija-za-unapredenje-kvaliteta-zivota-lgbt-osoba-jednak-tretman-i-bezbjednost-za-sve>

Pa.S. iz Nikšića prijetio da zaklati Cimballevića

Nevladina organizacija "LGBT forum Progres" policiji je prijavila Pa.S. iz Nikšića zato što je privatnim prijetećim porukama uznemiravao tadašnjeg direktora ove NVO Zdravka Cimballevića.

Pa.S. je poslao ovu poruku: "*Dođi u Nikšić da te koljemo, pederčino odvratna... Smrt te čeka, nemaš de*".

Njegov profil i dalje aktivan sadrži elemente za uspješnu identifikaciju.

Prijave protiv više osoba zbog najave nasilja prema gay turistima

Tim za praćenje govora mržnje na Internetu prijavio je dana 26. avgusta 2013. godine izvjesnog M.O. iz Nikšića koji je na svom profilu ismijavao dolazak kruzera sa gay posjetiocima u Kotor. On je napisao komentar da je "*Crna Gora zbog pedera postala jebena država*" i da bi on lično sve pedere "*zapalio*".

Povodom ove prijave predstavnik "LGBT Foruma Progres" je tek početkom novembra pozvan u Stanicu policije za javni red i mir kako bi pružio dodatne potrebne informacije.¹¹¹ Istom prilikom predstavnik "LGBT Foruma Progres" je napravio propust na način što je izjavio da se ove poruke odnose na Zdravka Cimballevića a ne na LGBT zajednicu u cjelini.

Uprava policije, aprila 2014. godine, obavijestila je ovu NVO da je sa građaninom M.O. (1979) iz Nikšića obavljen razgovor o čemu je sačinjen zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina. Policijski službenici CB Nikšić kompletne spise predmeta dostavili su zamjeniku ODT u Nikšiću g. Ž.P. koji je naložio policiji da stupi u kontakt sa Zdravkom Cimballevićem iako on nema predmetne veze s ovim slučajem.

Izvjesni P.S. iz Bara, takođe prijavljen policiji, razrađivao je plan potapanja LGBT osoba kako se "*gamad ne bi širila*". Prilikom postupanja po instrukcionom telegramu službenici CB Bar nisu uspjeli identifikovati ovu osobu..

Povodom neprimjerenih kvalifikacija i prijetnji na račun LGBT zajednice policiji je prijavljen i R.A., iz Podgorice, koji je LGBT osobe nazivao "*poremećenim i bolesnim paćenicama kojih se gadi*". Za ovog

¹¹¹ Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina od 7.11.2013. godine, potpisa ovlašćeni policijski službenik M.P.; LGBT FP Dokumentacija

građanina, koji je prijavljen 28. avgusta 2013. godine, Uprava policije je informisala, aprila 2014. godine, da ove osobe nema u evidenciji građana i da je nije bilo moguće identifikovati. Tim "LGBT Forum Progres" saopštio je da je profil i dalje aktivan, da ga prati preko 2.500 ljudi, i da sadrži elemente dovoljne za identifikaciju.

Policiji je prijavljen i R.M. koji je putem "Facebook"-a zagovarao bombaški napad na LGBT osobe i gay posjetioce Kotora. Povodom ove prijave nadležno Osnovno državno tužilaštvo se izjasnilo da nema elemenata krivičnog djela niti prekršaja.

Prijavljen je i R.Š., iz Podgorice, koji je napisao da su LGBT turisti "*bolesti koje gade crnogorske vode i teritorije*" i poručio im "*da idu da se liječe*". Uprava policije, podnosioca prijave, NVO "LGBT Forum Progres", obavijestila je da je protiv R.Š. podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7. stav 1. Zakona o javnom redu i miru. Prema informaciji Vijeća za prekršaje Crne Gore, iz aprila 2014. godine, postupak protiv R.Š. je u toku.

Izvjescni R.K., zvan Raja, je predlagao da se "*govna pobiju*". U slučaju R.K. policija je, aprila 2014. godine, obavijestila "LGBT Forum Progres" da se radi o osobi nastanjenoj u Sjedinjenim Američkim Državama.

Zbog prijetnji bacanja bombe policiji je prijavljen i Se.M. iz Bara. Uprava policije MUP Crne Gore, informisala je aprila 2014. godine, da je od nevedene osobe uzela izjavu na okolnosti iz prijave i da je ista izjavila da se njeni komentari "*nisu predstavljali vid prijetnje već da su navedeni komentari jedan vid šale*".

Protiv dolaska gay kruzera u kotorsku luku bio je izvjesni T.P. To je za njega bila sramota za grad i pozvao je građane da ustanu, ne dozvole da se gay turisti iskrcaju i "opogane" grad. On je prijavljen policiji ali je Uprava policije MUP Crne Gore, aprila 2014. godine, informisala NVO "LGBT Forum Progres" da ovu osobu nije bilo moguće identifikovati.

Policija je saopštila da nije bilo moguće identifikovati ni prijavljenog Đ.V., iz Podgorice, Tim za praćenje govora mržnje na Internetu u konkretnom slučaju tvrdi suprotno. Protiv ove osobe podnijete su dvije prijave. Na jednom od komenatra Đ.V. je napisao: "*Nikad nećete biti slobodni niti ćete šetati po našem gradu pederčine bolesne izopačene*".

Građanin B.R. zvan "Boća" prijavljen je, 28. avgusta 2013. godine, policiji zbog govora mržnje i najave nasilje prema LGBT turistima koji su doputovali u Kotor. Policija je aprila 2014. godine informisa-

la NVO "LGBT Forum Progres" da navedenu osobu nije bilo moguće identifikovati. Tim za praćenje govora mržnje na Internetu "LGBT Forum Progres" smatrao je da policija ima sve potrebne elemente za uspješnu identifikaciju i eventualno procesuiranje ove osobe.

Policija nije uspjela identifikovati K.C. koji je vrijeđao LGBT osobe i njihovo postojanje u Crnoj Gori. Na sprovedene radnje policije u konkretnom slučaju Tim za praćenje govora mržnje nije imao prigovora.

Izvjesci S.Đ. je neprimjereno govorio o LGBT osobama i njihovom životu u Crnoj Gori zbog čega je, krajem avgusta 2013., prijavljen crnogorskoj policiji. Aprila 2014. godine Uprava policije je povratno informisala da ovu osobu nije moguće identifikovati i da je nema u evidenciji građana. U Internet Timu LGBT Forum Progres za praćenje govora mržnje ističu da je moguće ustanoviti identitet ove osobe.

Prijava je podnijeta i protiv izvjesnog L.Š. iz Berana koji je takođe objavio neprimjerene, i za LGBT osobe, uvredljive sadržaje. Policija je, što je bilo neprijatno iznenađujuće za Tim za praćenje govora mržnje, utvrdila da se radi o učeniku drugog razreda Osnovne škole "Vladislav Korać", rođenom 2006. godine. Centar bezbjednosti Berane je informisao da je protiv ovog maloljetnog lica podnijeta prekršajna prijava iz člana 7. stav 1 a u vezi sa članom 4. Zakona o javnom redu i miru. Postupak je obustavljen jer se radilo o osobi mlađoj od 14 godina.

Gospođa Lj.G. iz Budve prijavljena je policiji zato što je pri objavljivanju informacije o dolasku kruzera na mreži "Facebook" tvrdila da "Crnogorci pripremaju doček kao u Budvi" i da nije sigurna da će brod uploviti. Centar bezbjednosti Budva je informisao da su spisi predmeta, broj PU 02-6/13-748, prosljeđeni na ocjenu i odlučivanje ODT u Kotoru dana 18. oktobra 2013. godine, skoro dva mjeseca po podnošenju prijave.

Policiji su prijavljeni B.M., B.Đ. i D.P. zbog vrijeđanja LGBT osoba kao i protiv izvjesnog D.M. koji je tvrdio da LGBT osobama ne treba dozvoliti da izlaze iz kuće.

Upravi policiji je prijavljen i M.T. koji je povodom organizovane posjete LGBT turista napisao: "*Kotor je trenutno najveće leglo zaraze. Kad govna odu dovesti sto više popova da osveštaju cijeli grad!*". Osnovno državno tužilaštvo u Pljevljima, preko Uprave policije, CB Pljevlja, prikupilo je potrebna obavještenja. Ocjenom prikupljenih podataka i obavještenja M.T. ovo ODT je utvrdilo da ne postoji osnovana sumnja da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti.

Policiji je prijavljen i I.L., iz Podgorice, koji je zagovarao potapanje LGBT turista i napade na njih kao i Ž.R., iz Bijelog Polja. Ovaj poslednji, inače stariji gospodin, je napisao *“Treba ih jebat da ih bude više, treba govna pobit”*.

D.K. iz Bijelog Polja vrijeđao LGBT osobe

D.K., zvani “Koro”, iz Bijelog Polja prijavljen je policiji zbog vrijeđanja LGBT osoba. On je na društvenoj mreži “Facebook” objavio ovaj komentar: *“Kada sam 2000-te, s jednog predivnog kruzera, na Carnival Ecstasy u Majamiju gledao ove pederčine po informacijama bilo ih je 1.800 koji su zakupili brod na mjesec dana. Pitao sam se da li je kapetan Carnival Ecstasy-ja ugrožen? Da li pederčine mogu da ga siluju? Ugroze posadu ili brod? Pitao sam se kako posada Carnival Ecstasy može da gleda sve te gadosti što pederi rade a da ironija bude još veća baš je brod bio za nepušače. Sa ogromnim znakom i natpisom “No smoking ship”. I evo sada pедера na kruzerima u Kotoru... Taj globalni projekat neplodnosti i rata žena i muškaraca uzima stravične mahove”*.

Protiv D.K. podnijeta je još jedna prijava policiji zato što je na tekstu povodom dolaska kruzera sa LGBT turistima u luku Kotor napisao da *“sva govna treba pobit”*.

Prijava protiv N.B. iz Budve

“LGBT Forum Progres” policiji je prijavio mladića N.B. iz Nikšića, nastanjenog u Budvi, zbog prijetnji LGBT osobama. Mladić je prema navodima iz prijave prijetio da će bejzbol palicom prebijati LGBT osobe.

Prijave zbog vrijeđanja Cimbalevića

“LGBT Forum Progres” policiji je prijavio građanina N.B. zvanog Džeko iz Bara koji je privatnim porukama prijetio Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem lideru ove nevladine organizacije.

N.B. je Cimbaleviću napisao *“da sve pedere treba nabiti na kolic, neomašćeni, kad već vole da imaju stvari u dupetima”*.

Policiji je objasnio da su njegovi komentari stvar šale i za razliku od brojnih drugih, koji su posegnuli za govorom mržnje, ovaj mladić se pisanim putem izvinio rukovodstvu NVO "LGBT Forum Progres": *"Prije svega, želim da se izvinim zbog mog uvredljivog komentara. Drugo, morate da shvatite da će uvek ovako biti. Ja lično, protiv pripadnika LGBT populacije nemam ništa, al moje mišljenje je da paradiranjem sebi donosite samo još više zla i više mržnje. Još jednom se izvinjavam zbog mog komentara, i molim da i vašim članovima iz Bara uputite moje iskreno izvinjenje. Ovim putem želim da Vam dam moju riječ, ukoliko je posle svega možete smatrati za časnu, da je moje izvinjenje iskreno i da će sadržaji mog profila koji su usmjereni na posprdavanje biti uklonjeni. Moje obraćanje vama je proisteklo iz želje da ispravim svoje greške i da, ako ikako mogu, dam do znanja da sam uvidio da moji postupci nisu bili, da se blago izrazim pošteno, obzirom da sebe smatram osobom koja podržava različitosti u ovom svijetu, tako da sam svojim uvredljivim komentarima porekao sve što smatram da jesam. Znam da posle onoga što sam rekao i učinio teško da ću promijeniti vaše mišljenje o meni, ali ću svakako promijeniti svoj način ponašanja. Uostalom, poznajem par ljudi koji su pripadnici LGBT populacije i nikada mi ništa nazao nisu učinili, niti će mi učiniti, tako da nisam fer ispao prema njima, a ni prema ostalima. Još jednom upućujem svoje izvinjenje, i želim Vam sve najbolje u ostvarenju svojih ciljeva".*¹¹²

Povodom ove prijave, primljene sredinom septembra 2013. godine, policija, konkretno CB Bar, nadležnog tužioca je konsultovao, tražio mišljenje, tek 9. aprila 2014. godine.

Prijava zbog vrijeđanja Cimbalevića podnijeta je i protiv Sr.M. i Ma.S. iz Tivta. koji su službenicima OB Tivat izjavili da ne posjeduju profil na mreži "Facebook". Tim za praćenje govora mržnje na Internu NVO "LGBT Forum Progres" nesporno je utvrdio da osoba koja je svojevremeno prijavljena pod identitetom Sr. M. i dalje ima isti, i dalje aktivni, profil.

Prijava protiv M.A. iz Podgorice

Protiv građanke M.A. iz Podgorice, policiji je podnijeta prijava zato što je slala uznemirujuće i prijeteće poruke Zdravku Cimbaleviću, u tom trenutku vidno eksponiran po organizovanju prve crnogorske Povorke ponosa. Između ostalog ova djevojka mu je napisala, u privatnim porukama, : *"Grob ti se propa jebiguzu jedan mrtvi, daboga te majka*

¹¹² Pisano izvinjenje građana N.B. od 02.09.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

kukom po Morači tražila. Svi ti u kuću plakali samo ti pop pjeva jebem li ti majku pedersku. U usta ti se poserem. Da je sreće pa da vas sve propale kurcem neko udavi dabogda”.

Centar bezbjednosti Bar zakazao pri prekršajnomprocesuiranju nasilja

Policiji je prijavljen izvjesni D.S. iz Bara koji je LGBT osobe nazivao “sektašima i bezbožnicima” čiju će najavljenju šetnju u Podgorici spriječiti “*svim sredstvima*”. Policija je saopštila da ovu osobu nije uspjela identifikovati dok su iz Tima za praćenje govora mržnje saopštili da profil više nije aktivan.

Policiji je prijavljen i M.Š. zbog vrijeđanja LGBT osoba. On je policiji negirao vezu s profilom s kojeg su poslate neprimjerene poruke a sami profil je ubrzo ugašen.

Građanin D.K. iz Bara zalagao se da se LGBT osobama “*ne dozvole nikakva prava*” te da neće da mu djeca odrastaju i gledaju “*pederčine kako se šetaju i drže za ruke ili da sjede na klup*”. Policiji je, pošto je pozvan da da izjavu u vezi okolnosti prijave saopštio da se “šalio” ali nije osporio da on stoji iza tih komentara.

Policija je prihvatila šalu kao objašnjenje i za prijetnju mladića A.E. iz Bara postavljenu na “Facebook” stranici nevladine organizacije “Varvari”. On je, 2. jula 2013. godine, napisao “*Na kolac pedere strpat i zapalit*”. I on je policiji priznao autentičnost svojih postova.

V.V. iz Bara takođe je prijetio Cimbaleviću smatrajući ga odgovornim za dolazak kruzera sa gay turistima u luku Kotor. Policija u Baru je prihvatila obrazloženje od V.V. da je posrijedi šala a on je inače priznao da je autor tih komentara.

M.R., pomorac iz Bara, neposredno se obratio Zdravku Cimbaleviću, povodom dolaska kruzera s LGBT turistima u Luku Kotor, avgusta 2013. godine. Tom prilikom poslao mu je poruku: “*Nesrećni momče vidim da ti se sprema jedan grupni sex, eto dobićeš što si tražio, mi smo takve kao što si ti gađali kršima da ne glibamo ruke. Cimbalević Crnogorac, a peder, ja znam Cimbaleviće – nisu bili pederi, što je to sa tobom momče i niko te ne mrzi nego si bolestan, nije lijepo da žvačeš penise, i da ti ga stavljaju u guzu, ada ti si muško jadan, što si peder? – “TO NIJE FINO”.* M.R. je prilikom davanja izjave u Stanici policije izjavio da je “sve to bila šala”.

V.N. je preko "Facebook" stranice "LGBT Foruma Progres" iznio "argumente" zbog kojih se homoseksualci ne mogu "smatrati normalnim" osobama. U izjavi, povodom podnijete prijave, policiji priznao je da je autor komentara ali je naveo da njima nije imao ništa ozbiljno da kaže već da se "šalio".

Timovi LGBT Foruma Progres za praćenje govora mržnje i prijetnji protiv LGBT osoba registrovali su komentar M.A., iz Bara, iz lokalne Službe zaštite i spašavanja, na stranici namjenjenoj ruganju i ometanju mirnih okupljanja LGBT osoba u Crnoj Gori. On je objavio sledeće: "*Samo po kratkom postupku, kvrc! Metak u lubanju pa nek pasu travu*". Policiji je priznao da je to uradio ali je za njega to bila "šala" što su uvažili policijski službenici Centra bezbjednosti Bar.

D.P. iz Bara je preko stranice "Stop gej paradi u Budvi" vrijeđao LGBT zajednicu. Policiji u Baru je priznao da je autor komentara ali da to po njemu nije bilo ništa ozbiljno već šala što su prihvatili nadležni u CB Bar kao i lokalni ODT.

Za nabijanje na kolac LGBT osoba bio je i A.T., automobilista iz Bara koji je, uz to, LGBT osobe nazvao "ološem" i fukarom". Policiji je priznao da je objavio komentar na stranici na kojoj je publikovana umrlica za Zdravka Cimbalevića i naveo da je to bila šala. Policija je i to uvažila.

Za barsku policiju, i nadležnog tužioca, šalio se i M.B., koji je povodom dolaska kruzera s LGBT turistima u luku Kotor, imao "razrađen" plan: "*Dva minobacača 120 mm, 20 zolja, lagano potapanje, ubijanje, davljenje pederčića, trandži, bjelosvjetskih kurvi. Bože, potopi gamad*".

Za policijske službenike CB Bar šalio se i D.L. koji je na podrugljiv način oplakivao i žalio Zdravka Cimbalevića čija je čitulja, umrlica, izašla uoči budvanske povorke Ponosa.

Sredinom aprila 2014. godine izvršni direktor "LGBT Forum Progres" obratio se direktoru Uprave policije MUP Crne Gore i upoznao ga da snažno povjerenje, između LGBT zajednice i rukovodstva MUP i Uprave policije, nije prenijeto na sve lokalne organizacione jedinice. Ova NVO je kao negativno ekstreman istakla primjer Centra bezbjednosti Bar. Zato je podnijeta pritužba i zatraženo da direktor policije naloži opsežnu provjeru primjene policijskih ovlašćenja zbog sumnje da je u slučaju prijave koje se odnose građane iz opštine Bar došlo do ozbiljnih opstrukcija i neadekvatne primjene policijskih ovlašćenja.

Ova NVO je primijetila da samo u CB Bar nijedna prijava, koju je podnijela ova NVO, nije dalje procesuirana podnošenjem zahtjeva za pokretanje prekršajnog postupka. To nije zabilježeno u drugim CB.

Takođe za ovu NVO je bilo indikativno da su gotovo svi građani, koji su pristupili u službene prostorije policije, kako bi dali izjavu na okolnosti iz prijave, priznali da su autori uvredljivih i prijetećih poruka i gotovo su, opet, svi naveli da je u pitanju šala. To nije zabilježeno u drugim CB, tvrde u ovoj NVO.

Za značajan broj profila, koji su priloženi uz prijavu, uključujući i fotografije, policijski službenici CB Bar su saopštili da nisu mogli identifikovati osobe iako s druge strane timovi ove organizacije tvrde da je najveći broj tih profila aktivan i da navodno sadrže dovoljno elemenata za identifikaciju.

“LGBT Forum Progres” je iskazao otvorenu sumnju da u konkretnom slučaju postupajući policijski službenici nisu adekvatno, i s dovoljno profesionalne pažnje, pristupili datim prijavama niti su profesionalno primjenjivali Zakon o javnom redu i miru posebno članove 7., 8. i 10., svi u vezi sa članom 4.

Direktor policije je pozvan da obrati pažnju na praksu iz drugih centara i odjeljenja bezbjednosti uz naglasak da ova NVO sumnja da su postupajući službenici dali određenu vrstu instrukcije osobama koje su pozvali u stanicu policije povodom govora mržnje.

Za provjeru osnovanosti njenih navoda ova NVO je pozvala direktora policije da njegovi saradnici i Odjeljenje za unutrašnju kontrolu policije “savjesno, ali i pažljivo konsultuju dokument Uprave policije MUP-a Crne Gore Sektor policije opšte nadležnosti Odjek za javni red i mir broj 46/1, od 15.04.2014. godine, i u tom kontekstu uporede postupanje policijskih službenika CB Podgorica ili CB Berane sa CB Bar”.

Povodom registrovanih propusta izvršni direktor “LGBT Forum Progres” Stevan Milivojević sa saradnicima, poslednjeg dana aprila 2014. godine, posjetio je CB Bar. Tom prilikom je upriličen tematski sastanak kao dio dogovorene komunikacije po otkazivanju performansa „Govor mržnje nije šala”.¹¹³ Diskutovano je o uočenim propustima pri postupanju policijskih službenika po predmetnim slučajevima prijatnji i govora mržnje upućenih ka LGBT zajednici u 2013. godini. Delegaciji “LGBT Forum Progres” je obezbjeđen uvid u dokumentaciju koja prati sporne slučajeve. Sastanak je fokusirao konstruktivno prevazilaženje

¹¹³ Sastanku su prisustvovali rukovodilac Odsjeka za javni red i mir Uprave policije MUP Crne Gore g.D.M., inspektorka više klase u Odsjeku za javni red i mir gđa Lj.G., rukovodilac CB Bar g. M.R. i dr J.K., savjetnik Predsjednika Vlade Crne Gore za ljudska prava i zaštitu od diskriminacije i koordinator Nacionalnog Tima za praćenje implementacije vladine LGBT Strategije; Službena zabilješka LGBT FP Dokumentacija..

uočenih problema, uspostavljanje mehanizama pomoću kojih će se spriječiti dalje ponavljanje propusta kao i jačanje međusobne komunikacije u cilju što kvalitetnijeg procesuiranja govora mržnje i remećenja javnog reda i miru na štetu pripadnika LGBT zajednice i načina izvještavanja o njima.

Povodom registrovanih propusta bio je zakazan LGBT performans u Baru koji će biti kasnije predstavljen.

M.J. iz Bara najavio otvaranje glava LGBT osoba a Cimbaleviću obećao da će se za njega lično pobrinuti

Policiji je prijavljena nepoznata osoba ali čije je profil, naziv ovdje ne navodimo, sadržao dosta elemenata za identifikaciju. Ova osoba je Zdravku Cimbaleviću, organizatoru budvanskog Pride-a, uputila određene prijetnje i uvrede. Jedna od poruka je glasila: *“Cimbaleviću niko vam ne brani da se heftate u bulju koliko god vam drago ali Vama je to malo pa biste i djecu da vaspitavate da budu bolesni kao što ste i vi. Zato ćemo glave da vam otvorimo na tom skupu a za tvoju ću lično ja da se pobrinem vjeruj mi!!!!”*.

Policija je uspjela identifikovati ovu osobu. Radi se o M.J. iz Bara, članu Narodnog pokreta “Dinara Drina Dunav”. On je policiji, u izjavi, naveo da prijetnje nisu “ozbiljne” nego su “proizvod šale”.

Zamjenica Osnovnog državnog tužioca u Baru gospođa S.Š. policiju je informisala, i pored činjenice što joj je poznato da on nije u zemlji, da je neophodno saslušati Cimbalevića “kako bi se mogla u potpunosti izjasniti o eventualnom postojanju krivičnog djela”.

U NVO “LGBT Forum Progres” iskazali su potpuno razočarenje i nezadovoljstvo ovakvim postupkom ODT u Baru u ovom i svim drugim slučajevima prijavljenim povodom nasilja, najave nasilja i govora mržnje od juna 2013. godine do aprila 2014. godine. Po pitanju svih, podnijetih prijava, ODT se izjasnilo da nema bilo kojeg krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti. Takođe, i Centar bezbjednosti Bar, za razliku od drugih organizacionih jedinica Uprave policije MUP Crne Gore, što potvrđuje i sadržaj ove knjige, nije pristupio prekršajnom procesuiranju nijedne prijavljene osobe.

I.Ć. iz Nikšića je smatrao da LGBT osobe treba nabiti za kolac

Policiji je prijavljen I.Ć. iz Nikšića zato što je putem mreže "Facebook" prijetio, uznemiravao i izazvao strah kod LGBT osoba. Između ostalog I.Ć. je napisao da homoseksualce *"treba smao dobro izjebati o motorom šegom pod punim gasom"*. Pošto je upozoren zbog izražavnaja od strane volonterke Tima za praćenje govora mržnje na Internet, I.Ć. je dodatno napisao: *"Pa nijesam ja ovo napisao da bi vama, umobolnima, bilo prijatno čitati. Treba vas sve na kolac nabiti"*.

Poveća grupa mladića skandirala "Smrt pederima" i "ubij, ubij, pедера"

Organizatori Povorke ponosa u Budvi, su, po sugestiji policije, privremeno napustili zemlju. Međutim jedan dio osoblja je ostao u Podgorici zbog redovnog funkcionisanja organizacije i "LGBT Skloništa" u kojem je bilo u nekoliko štićenika.

Iz bezbjednosnih razloga, kancelarije su zatvorene a osoblje i štićenici iz Skloništa su se smjestili kod Aleksandra Saše Zekovića, člana Savjeta za građansku kontrolu rada policije i tadašnjeg predsjednika Upravnog odbora NVO "LGBT Forum Progres", smatrajući da su tu sigurni.

Dana 3. avgusta 2013. godine LGBT aktivista je, u blizini zgrade, sačekao članicu "LGBT Foruma Progres". "Kada sam stigla, grupa mladića išla je iza nas dobacujući nam razne pogrdne komentare" Najčešće su kolegi govorili pederu" kazala je LGBT aktivistkinja S.V.

Iste noći, nakon dva sata, negdje oko 23.30h, ista grupa mladića, njih oko 15tak, uzrasta od 18 do 25 godina starosti, se okupila na parkingu ispred zgrade, i jednim glasom skandirala „Zekoviću pederu“, „Smrt Pederima“, „Ubij, ubij, ubij pедера“.

Okupljanje i ponašanje ove grupe je prijavljeno policiji.

Procjena bezbjednosnih rizika

Tokom Povorke ponosa, ali i nakon nje, posebno događaji u gradskoj marini, pri evakuaciji, i ispred hotela "Splendid", nakon evakuacije, manifestovano je prilično nasilje i upućene su veoma ozbiljne

prijetnje po pitanju dalje bezbjednosti vodećih ličnosti iz organizacije Povorke.

Odmah po održavanju Prve povorke ponosa u Crnoj Gori organizator iste, "LGBT Forum Progres", zatražio je procjenu bezbjednosnih rizika, između ostalih, i za članove svog rukovodstva i pojedine govornike s budvanskog Pride-a.¹¹⁴

Obavještenje o procjeni lične sigurnosti Uprava policije je, početkom avgusta 2013. godine, uputila poštom.¹¹⁵

U informaciji između ostalog stoji: "U ovom trenutku, nadležne službe, ne raspolažu podacima koji bi ukazivali na postojanje potencijalnih prijetnji po bezbjednost članova LGBT Forum Progres".

Pojašnjeno je da su nadležne bezbjednosne službe preduzele konkretne aktivnosti na prikupljanju podataka koji bi mogli biti od značaja za procjenu lične ugroženosti za sve tražene osobe.

"LGBT Forum Progres" je odmah, po prijemu obavještenja, doveo u pitanje validnost preduzetih radnji i tim povodom pismeno protestovao kod direktora Uprave policije. Od njega je zatraženo je da naloži provjeru ove ocjene i preduzetih radnji u konkretnom slučaju kao i da se detaljno objasni značenje konkretne ocjene.¹¹⁶

Direktor policije je informisan da, između ostalog, tadašnji predsjednik Upravnog odbora "LGBT Forum Progres", inače član Savjeta za građansku kontrolu rada policije, mr Aleksandar Saša Zeković, povodom izrade predmetne procjene, nije imao nijedan kontakt s nadležnim bezbjednosnim službama već je, upravo na osnovu policijske preporuke prema cijeloj organizaciji, dana 29. jula 2013. godine, u popodnevnim satima, napustio zemlju u koju se vratio tek 11. avgusta 2013. godine. Odgovor, koji uključuje i Zekovića, upućen je prije njegovog povratka što znači da radnje koje su navodno i u vezi njega preduzete su sasvim bez osnova osnova.

Odmah nakon održane Povorke ponosa "LGBT Forum Progres" je zatvorio službene kancelarije i rad LGBT Skloništa. Tri žrtve iz istog i

¹¹⁴ Procjena bezbjednosnog rizika tražena je za tadašnje rukovodstvo LGBT Forum Progres - Zekovića, bivšeg predsjednika Upravnog odbora, Cimbalevića, bivšeg izvršnog direktora i Miliivojevića, tada programskog direktora a sada izvršnog direktora LGBT Forum Progres kao i za Božanu Jelušić, jedinu građanku Budve koja je javno podržala i govorila na budvanskom Prajdu; Komunikacija s Upravom policije MUP Crne Gore od 23-25.07.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹¹⁵ Obavještenje direktora Uprave policije MUP Crne Gore Slavka Stojanovića tadašnjem izvršnom direktoru NVO "LGBT Forum Progres" Zdravku Cimbaleviću 01/3 Broj: 007/13-42887 od 01.08. 2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹¹⁶ Obraćanje tadašnjeg direktora LGBT FP Z.Cimbalevića direktoru UP MUP S.Stojanoviću od 19.08.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

tadašnji programski direktor S.M., smjestili su se u stan koju je koristio Zeković. U organizaciji je ocijenjeno da su tamo svi izolovani i bezbjedni. Međutim, povećana grupa mladića, njih oko 15-tak, u dva navrata, se okupila ispred Zekovićevog stana i skandirala vrlo neprimjerene i prijetne riječi.

Takođe, Zekoviću je povećana grupa lica, u budvanskoj marini, tokom evakuacije učesnika Povorke, u prisustvu policije, ozbiljno prijetila. Među njima je prednjačio izvjesni B.R. koji mu je obećao da će ga lišiti života i da nikada više neće moći doći u Budvu. Slično je ponovio i izvjesni M.M., iz lokalnog boksterskog kluba, prilikom Zekovićevog izlaska iz autobusa ispred hotela "Splendid", nakon izvršene evakuacije. Policija je Zekovića uputila da podnese privatnu prijavu protiv M.M. što je ovaj odbio da učini.

"LGBT Forum Progres", u obraćanju čelnicima policije, zatražio je pojašnjenje na kojim su tačno lokacijama članovi rukovodstva zapravo sigurni. "Da li samo u svom domu, što za Zekovića nije bio slučaj, i u kancelariji? Da li su Zeković, Cimbalević i Milivojević bezbjedni ako se odluče, iz različitih razloga, da pođu i prošetaju centrom Nikšića, Cetinja, Bara ili Budve".

Direktor Uprave policije nije nikada pružio traženo izjašnjenje.

Iz ovih razloga upućen je i zahtjev za odobrenje nabavke vatrenog oružja.

Rukovodstvo "LGBT Foruma Progres" zatražilo odobrenje za nabavku oružja

Tadašnji direktor "LGBT Forum Progres", u ime nekoliko članova rukovodstva organizacije, je podnio nadležnom Ministarstvu unutrašnjih poslova Crne Gore zahtjev za odobrenje nabavke vatrenog oružja.¹¹⁷

U zahtjevu koju je potpisao Cimbalević između ostalog stoji:

"Pretpostavljamo da članstvo u lovačkoj ili streljačkoj organizaciji kao i odsluženje vojnog roka nijesu uslov za dobijanje traženog odobrenja jer se radi o osobama koje su u Crnoj Gori svojevremeno

¹¹⁷ U ime "LGBT Foruma Progres" ovaj zahtjev ministru unutrašnjih poslova Crne Gore mr R.K. je uputio i potpisao Zdravko Cimbalević; Zahtjev se odnosio na mr A.S.Z., člana Savjeta za građansku kontrolu rada policije i tadašnjeg predsjednika Upravnog odbora LGBT Foruma Progres, Z.C., tadašnjeg izvršnog direktora i S.M., tadašnjeg programskog direktora organizacije; LGBT FP Dokumentacija.

inicirale i vodile kampanju ukidanja vojne obaveze i promovisanja ideje i koncepta prigovora savjesti. Napominjemo da se radi punoljetnim osobama, poslovno i zdrastveno sposobnim kojima su poznati propisi koji uređuju ovu materiju. Nijesmo osuđivani za krivična djela sa elementom nasilja, niti se protiv nas vodi krivični postupak po službenoj dužnosti. Nijesmo kažnjavani ni za prekršaje niti se protiv nas vodi neki prekršajni postupak. Napominjemo dodatno da nijesmo osuđivani niti je protiv nas pokrenut postupak za krivična djela protiv ustavnog uređenja i bezbjednosti Crne Gore, protiv čovječnosti i drugih dobara zaštićenih međunarodnim pravom, protiv života i tijela, imovine, kao i za druga krivična djela sa elementima nasilja, koristoljublja ili niskih pobuda. Nikada prije podnošenja ovog zahtjeva za izdavanje odobrenja za nabavku oružja, nijesmo kažnjavani niti je protiv nekog od nas pokrenut postupak za prekršaje protiv javnog reda i mira po bilo kojem osnovu” - stoji u podnijetom zahtjevu.

“Oružje na bilo koji način nećemo zloupotrijebiti niti postoje okolnosti koje bi na to opravdano ukazale. Smatramo da, shodno zakonu, postoji, u našem slučaju, opravdan razlog za nabavku oružja, jer je naša lična bezbjednost svakodnevno ugrožena, da je vrlo često toliko ugrožena da je za našu bezbjednost potrebno oružje, te da zbog prirode posla i okolnosti u kojima se obavlja naš ukupni angažman postoji potreba za nabavkom oružja, posebno zato što se aktivnostima i mjerama organa bezbjednosti ne bi mogla obezbijediti potrebna zaštita niti se ona obezbjeđuje. Svakodnevno smo izloženi brutalnostima, prijetnjama, ponižavanju i gubljenju elementarnog dostojanstva. Sloboda kretanja nam je krajnje ograničena i nismo u situaciji poći bilo gdje van Podgorice odnosno konkretnije stambenih prostora i kancelarije u kojoj radimo” stoji na kraju zahtjeva.

Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore nikada nije pružilo povratnu informaciju povodom ovog zahtjeva.

Mladići uzvikivali “Ubij, ubij, ubije pedera”

Dana 12. avgusta 2013. godine trojica članova “LGBT Foruma progres” sa gostom iz inostranstva su izašli na piće. Nakon boravka u kafiću “Berlin” odlučili su da pođu u drugi dio grada. Krenuli su preko pješačkog “Moskovskog mosta”.

Oko 22.30 sat, na samom početku mosta, susreli su se s grupom mladića, uglavnom 20-to godišnjaka, od kojih je jedan dobacio:

“Kresta mi, evo ga Cimbaljević peder”. Nakon toga su glasno skandirali *“Ubij, ubij, ubij, pederaaaa”*.

“Odlučili smo da ne reagujemo kako ne bismo pogoršali situaciju” naveo je u prijavi policiji jedan od prisutnih LGBT aktivista.

“Nakon održavanja Povorke Ponosa u Budvi, ovakvi incidenti, prijetnje i uvrede su se drastično povećale. Brinemo za našu sigurnost, te se nadamo da ćete po ovom i po ostalim prijavljenim slučajevima postupiti hitno i da ćete nas obavjestiti o preduzetim radnjama” navedeno je u prijavi NVO “LGBT Forum Progres”.

Prijava protiv bravara Ž.S. iz Herceg Novog

Nevladina organizacija (NVO) “LGBT Forum Progres” podnijela je prijavu policiji protiv bravara Ž.S. iz Herceg Novog zato što je putem “Facebook” stranice ove NVO vrijeđao LGBT zajednicu i, kroz religiozan pristup, zagovarao smrt i nestanak LGBT osoba.

Prema podacima iz policije, april 2014., operativnim provjerama na terenu i mreži “Facebook” ovlašćeni policijski službenik Centra bezbjednosti Herceg Novi je saslušao ovo lice, uzeo izjavu i kompletne spise predmeta dostavio na ocjenu i odlučivanje zamjenici Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Herceg Novom gospođi N.P.

ODT se izjasnilo da u konkretnim radnjama imenovanog nema elemenata krivičnog djela.

Interesantan je, zbog sagledavanja ukupne prakse nadležnih organa, ovaj navod iz Informacije Vrhovnog državnog tužilaštva, kraj aprila 2014. godine, : *“Ocjenom prijave i prikupljenih obavještenja utvrdilo je da se u radnjama navedenih lica ne sadrže elementi bića krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti. Takođe, utvrđeno je da nema elemenata bića prekršaja iz Zakona o javnom redu i miru, jer oficijelna Facebook stranica nije propisana kao javno mjesto na kojem je moguće izvršiti neki od prekršaja javnog reda i mira”*.¹¹⁸

¹¹⁸ Informacija VDT, koju je potpisao vršilac dužnosti Vrhovnog državnog tužioca g. V.V., br. 251/14 za zamjenika direktora “LGBT FP” g. D.A. od 25.04.2014. godine; strana 1; LGBT FP Dokumentacija

Napadnut zbog svilene marame oko vrata

Nakon budvanske povorke ponosa aktivističke LGBT grupe registrovale su povećano nasilje nad članovima LGBT zajednice.

Građanin Z.J. napadnut je u Nikšiću dana 6. avgusta 2013. godine, u lokalu "Jazz". Nekim gostima je smetao način njegovog odijevanja i svilena marana, "u više boja", koju je nosio oko vrata. Nazvali su ga "pederčinom" i napali ga.

Z.J. je ljekarska pomoć ukazana u Medicinskom centru Nikšić, gdje je konstatovano da je zadobio lakše tjelesne povrede.

"LGBT Forum Progres" je slučaj prijavio policiji.

Ovaj građanin je osjetio pojačani strah za kretanje i život u gradu, kako zbog incidenta, a posebno po saznanju da se napadači dodatno raspituju za njega.

Službenici Ministarstva unutrašnjih poslova – Uprave policije, Centra bezbjednosti Nikšić su Područnom organu za prekršaje u Nikšiću, nakon konsultacija sa zamjenikom Osnovnog državnog tužioca u Nikšiću, podnijeli su, dana 17. septembra 2013. godine, zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv Z.D. (32) iz Nikšića, zbog osnovane sumnje da je, na štetu Z.J. iz Nikšića, počinio prekršaj iz člana 10 stav 2 Zakona o javnom redu i miru - fizički napad.

Z.D. je, nakon sprovedenog prekršajnog postupka u Područnom organu za prekršaje u Nikšiću, kažnjen novčanom kaznom u iznosu od 350 eura.¹¹⁹

Prijava protiv M.S. iz Podgorice

Zdravko Cimbalević, tadašnji direktor nevladine organizacije "LGBT Forum Progres", podnio je prijavu policiji protiv građanina M.S. iz Podgorice zbog vrijeđanja i omalovažavanja.

M.S. je privatno pisao Cimbaleviću i tom prilikom ga psovao, nazivao "bolesnikom", "stokom" i "majmunom pederskim". Tražio je od Cimbalevića da prestane s javnim radom i djelovanjem kako ga njegova djeca više ne bi gledala na FB i u medijima. Kazao je i da će Cimbalevića prijaviti što svojim postojanjem i djelovanjem ugrožava njegova prava.

¹¹⁹ Informacija Uprave policije MUP Crne Gore od 29.04.2014; LGBT FP Dokumentacija

Lj.S. iz Spuža misli da treba pretući Cimbaljevića

Upravi policiji prijavljen je Lj.S. iz Spuža zato što je početkom jula 2013. godine putem mreže "Facebook", sa svog profila, prijetio Zdravku Cimbaljeviću, direktoru NVO "LGBT Forum Progres" i drugima iz ove organizacije.

On je napisao sledeće: *"Treba pretući ovog Cimbaljevića da mu ne pada na pamet više nikada da se šepuri ni u Vasojeviće kad ode i one iz njegovog okruženja. Tako treba i u stan im uč pa bejzboldkama po njemu i njemu sličnima, prije i poslije mitinga, sasvim svejedno, i sve one koje se tamo pojave, paliti im ima auta, uništavati imovinu i sve tako redom".*

On je ujedno pozvao sve navijačke grupe u zemlji da se udruže protiv NVO "LGBT Forum Progres".

Prijava protiv M.S. iz Spuža

Nevladina organizacija (NVO) "LGBT Forum Progres" prijavila je policiji M.S. iz Spuža koji je na profilu ove NVO objavio sledeći komentar: *"Pi ne daj Bože, daleko od svijeta, pomoz Bože da pedersku sotonu izvuku iz grešnika koje je zavatila... Treba ih skinuti gole pa sve jednjom židunom po guzici dako im bi izagnali to iz guzice majku im pedersku. Kuku tim roditeljima što im obraz okidoše, preci im se po grobu okreću od muke kad vide što im potomci rade..."*

Policija je, aprila 2014., informisala ovu NVO da je protiv M.S. podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7 stav 1 Zakona o javnom redu i miru.¹²⁰

U konkretnom slučaju zamjenici ODT u Podgorici g. I.P. i gđa A.R. upoznali su se s predmetom i ocijenili da nema elemenata krivičnog djela.

Slučaj vrijeđanja Zekovića

Nevladina organizacija "LGBT Forum Progres" podnijela je prijavu protiv nepoznatog građanina koji je dana 21. avgusta 2013. godine, u večernjim satima, ispred tržnog centra "Delta City" u Podgorici

¹²⁰ UP br. 03-418 od 13.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

psovao, vrijeđao i omalovažavao mr Aleksandra Sašu Zekovića, člana Savjeta za građansku kontrolu rada policije.

Građanin koji je vozio automobil marke Golf IV, sive metalik boje, registarskih oznaka PGTD3++ više puta je prošao pored Zekovića, upućujući mu psovke i nazivajući ga “Pederu”.

Zeković je nekoliko puta pokušavao da priđe automobilu s namjerom da ga pita o zašto ga psuje i vrijeđa ali je ovaj uporno bježao automobilom, s upaljena četiri žmigavca, i stalno se vraćao.

Zeković je bio jedan od govornika na budvanskoj Povorci ponosa i u javnosti je prepoznat po zaštiti ljudskih prava LGBT osoba.

“LGBT Forum Progres” je informisan da je policija uspjela identifikovati osobu koja je koristila opisano vozilo te noći ali je Zeković, u međuvremenu, odbio komunikaciju s državnim tužilaštvom u znak solidarnosti prema NVO “LGBT Forum Progres” zbog neprimjerenog ukupnog odnosa državnih tužilaca prema govoru mržnje i nasilju nad LGBT osobama zbog čega je i dugogodišnji lider LGBT zajednice Zdravko Cimbalević emigrirao iz zemlje.

Prema informaciji policije, iz aprila 2014., Uprava policije je 16. oktobra 2013. godine podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka protiv A.K. iz Tuzi po osnovu člana 7. st.1 Zakona o javnom redu i miru.¹²¹

U istoj policijskoj informaciji navedeno je da se povodom konkretnom slučaju gospođa A.R., zamjenica ODT u Podorici, izjasnila da nema elemenata krivičnog djela.

Cimbaleviću prijetili i nakon njegovog odlaska iz zemlje

“LGBT Forum Progres” podnio je prijavu protiv više osoba koji su na neprimjeren način, uz najavu nastavka nasilja i mržnje prema LGBT zajednici, komentarisali odluku Zdravka Cimbalevića, dugogodišnjeg lidera crnogorske LGBT zajednice, da napusti Crnu Goru zbog nedovoljne bezbjednosti i pružene zaštite.

Među prijavljenima je K.P. iz Bara, porijeklom iz Bijelog Polja.

Uprava policije MUP Crne Gore, informisala je aprila 2014. godine, da je od nevedene osobe uzela izjavu na okolnosti iz prijave i da je ista izjavila da se njeni komentari *“ne odnosi na bilo kakav vid prijetnji već da je navedene komentare doživio kao jedan vid šale”*.

¹²¹ UP. br. 03-357 od 16.10.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

I povodom ove prijave ova NVO je registrovala neblagovremeno postupanje policije. ODT u Baru pozvano je tek 9. aprila 2014. godine da se izjasni o elementima krivičnog djela. Osnovni državni tužilac u Baru g. M.M. ocijenio je da radnje prijavljene osobe predstavljaju uvredu a ne krivično djelo ugrožavanje sigurnosti.¹²²

Zbog prijetnji Z.C., članu LGBT zajednici, koji se nalazi u egzilu u Kanadi, "LGBT Forum Progres" podnio je prijavu policiji protiv N.G. iz Berana.

N.G. je između ostalog prijetio da će "pobiti" Cimbaljevićevu porodicu te da će im zapaliti kuću: "*Znas kako ću kuću da ti palim sa apetitom a ti slobodno ovo objavi u novine da ću i tebe i sve da vas pobijem ka goveda*".

Policija je ustanovila da se radi o učeniku N.G. (1996), iz sela Budimlja, protiv kojeg je podniet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 8. Zakona o javnom redu i miru. Od strane Područnog organa za prekršaje istom je izrečena vaspitna mjera ukor.

Prijava protiv M.R. iz Berana

Internet tim za praćenje govora mržnje NVO "LGBT Forum Progres" podnio je prijavu policiji protiv građanina M.R., nezaposlenog građanina iz Berana, zbog komentara na profilu ove NVO na mreži "Facebook".

On je, povodom dolaska gay kruzera u Luku Kotor, napisao: "*Odalji Bože, normalni ljudi i porodice nestaju, a boleštinja se vozi kruzerima, ... Vrlo bitna informacija!*".

Zamjenica Osnovnog državnog tužioca (ODT) u Beranama infomisala je ovu NVO da je shodno članu 271 st.2 ZKP ovo tužilaštvo dana 17. oktobra 2013. godine odbacilo krivičnu prijavu protiv ovog lica jer u radnjama osumnjičenog nema elemenata bića prijavljenog krivičnog djela.¹²³

Centar bezbjednosti Berane protiv ove osobe podnio je prekršajnu prijavu po osnovu člana 7. a u vezi sa članom 4. Zakona o javnom redu i miru. U sprovedenom postupku od strane Područnog organa za prekršaje Berane saopštena mu je sankcija opomena uz plaćanje troškova postupka u iznosu od 10 eura.

¹²² Dopis ODT Bar VDT TU br. 89/14 od 26.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija.

¹²³ Obavještenje zamjenice ODT Berane gospođe J.M. KT broj 241/2013 i Rješenje o odbacivanju krivične prijave od 06.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Protestno okupljanje protiv LGBT zajednice

Krajem septembra 2013. godine u Podgorici više desetina, uglavnom maloljetnih, osoba organizovalo je u centru grada okupljanje usmjereno protiv LGBT zajednice. Tom prilikom saopšteno je niz prijetećih i uvredljivih poruka usmjerenih protiv ravnopravnosti, tolerancije i poštovanja ljudskih prava LGBT osoba.

Tim povodom nevladina organizacija (NVO) "LGBT Forum Progres" podnio je prijavu Centru bezbjednosti Podgorica i zatražio detaljniju informaciju o incidentu i preduzetim radnjama.¹²⁴

Uprava policije Ministarstva unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore informisala je "LGBT Forum Progres" da se dana 27.09.2013. godine oko 20.00h u centru grada na Trgu Republike okupio veći broj građana koji su nosili protestni materijal upućen protiv LGBT zajednice. Izdvojila se grupa maloljetnika koja je iz centra grada krenula šetnjom ulicom Slobode i tom prilikom su iskazali snažno negodovanje prema LGBT populaciji.¹²⁵

Održani skup inače nije bio najavljen MUP.

Službenici Uprave policije su, po prijavi da je došlo do okupljanja većeg broja osoba u centru grada, izašli na lice mjesta i obezbjeđivali učesnike protesne šetnje, kako bi se omogućilo nesmetano odvijanje saobraćaja i kako ne bi došlo do narušavanje javnog reda i mira do završetka skupa. Navedeni događaj je zabilježen i sačinjena je video i foto dokumentacija.

Službenici Jedinice Kriminalističke policije za suzbijanje maloljetničke delikvencije su pregledom video zapisa i uvidom u fotodokumentaciju identifikovali devet maloljetnih osoba - učesnika protestnog skupa, koje su službenici CB Podgorica evidentirali u ranijem periodu po osnovu drugih događaja.

U službenim prostorijama CB Podgorica prikupljena su obavještenja u svojstvu građanina od maloljetnih osoba, u prisustvu njihovih zakonskih zastupnika. Nadležni tužilac za maloljetnike u Podgorici A.N. se izjasnila da predmetni događaj ne sadrži elemente bića nijednog krivičnog dijela koje se goni po službenoj dužnosti i sugerisala pokretanje prekršajnog postupka.

¹²⁴ Prijava NVO "LGBT Forum Progres", koju je potpisao izvršni direktor Stevan Milivojević, broj 01/3-08/13-62643 od 28.09.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹²⁵ Informacija o preduzetim radnjama i mjerama Uprave policije povodom većeg okupljanja građana koji su nosili protestni materijal upućen protiv LGBT zajednice 01/3 broj 08/13-62643/2 od 9.10.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Policija je u nastavku rada na slučaju, dana 7. oktobra 2013. godine, prikupila i dodatna obavještenja od predstavnika "LGBT Forum Progres".

Konačno, Jedinica za suzbijanje maloljetničke delikvencije CB Podgorica, podnijela je prijavu protiv ukupno devet maloljetnih lica Područnom organu za prekršaje u Podgorici, u redovnom postupku, zbog počinjenog prekršaja iz člana 8. Zakona o javnom redu i miru. Prekršajna prijava je podnijeta protiv devet maloljetnih osoba i to: P.K., L.DŽ, L.J., D.M., B.Z., P.Š., F.M., L.D. i L.L. zato što su izazvali osjećaj ugroženosti LGBT osoba i prijetili da će napasti njihov život i život njima bliskih lica na način što su istovremeno u glas kao grupa uzvikivali i više puta ponovili prijeteeće riječi.¹²⁶

Prema obavještenju Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine, postupak protiv ovih osoba je u toku.

ODT u Podgorici se i u ovom slučaju izjasnio da nema elementa krivičnog djela.

NVO "LGBT Forum Progres" izrazio je potpuno zadovoljstvo ukupnim odnosom i pristupom crnogorske policije prema zaštiti LGBT zajednice. Blagovremeno preduzimanje službenih mjera važni su za prevenciju mogućeg nasilja na predstojećoj Povorci ponosa u Podgorici ocijenili su u ovoj NVO.

Ova NVO, u svom javnom saopštenju povodom prekršajnog precesuiranja devet maloljetnika, saopštila je da "činjenica da se radi o maloljetnim osobama govori koliko je neprihvatanje LGBT zajednice izražen i društveno ozbiljan problem". "Neprihvatljivo je da se, izuzev nekoliko uglednih NVO, nije oglasio ministar prosvjete, roditeljske i nastavničke strukture i Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore" ocijenjeno je iz "LGBT Forum Progres".¹²⁷

Prijava protiv navijača M.F. iz Podgorice

Navijača M.F. zvanog "Miro" iz Podgorice, NVO "LGBT Forum Progres" prijavila je policiji zbog najave nasilja prema učesnicima Povorke ponosa u Podgorici.

¹²⁶ UP br. 03-378 od 23.10.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹²⁷ Saopštenje NVO "LGBT Forum Progres" pod nazivom "Prevencija nasilja važna za zaštitu LGBT zajednice" od 11.10.2013. godine; Dostupno na www.lgbtprogres.me

On je na mreži "Facebook" postavio sledeći komentar: *"Evo sad čuh Parade ponosa će biti u Podgorici. Ajmo svi da se udružimo da im se najebemo majki, da ih bijemo majku im pedersku jebem"*.

Aprila 2014. godine, policija je informisala da je protiv M.F. podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, zbog prijave iz septembra iste godine, po osnovu člana 7. stav 1 Zakona o javnom redu i miru dok su se, u konkretnom slučaju, zamjenici ODT u Podgorici, g. I.P. i gđa A.R., izjasnili da nema elemenata krivičnog djela.¹²⁸

Dječak se povrijedio testirajući eksploziv

Dnevna novina "Pobjeda" prenijela je informaciju da se maloljetni M.V. iz Podgorice, povrijedio testirajući eksplozivnu materiju koju je pripremio da baci na učesnike Povorke ponosa u Podgorici.¹²⁹

Petnaestogodišnji dječak je primljen u bolnicu s opekotinama po tijelu nastalim kada se zapalila materija koju je napravio s namjerom da je aktivira na Povorci ponosa u Podgorici održanoj 20. oktobra 2013. godine.

Od M.V. je u prisustvu roditelja uzeta izjava. Smještu koju je koristio policija je poslala na vještačenje u Forenzički centar Uprave policije MUP Crne Gore.

Dan uoči Povorke ponosa fizički napadnut LGBT aktivista

Istaknuti član LGBT zajednice i NVO "LGBT Forum Progres" verbalno pa fizički je napadnut ispred tržnog centra "Mall of Montenegro" u Podgorici dana 19. oktobra 2013. godine.

"LGBT Forum Progres" je saopštio da su njihovog člana napala trojica nepoznatih mladića na raskrsnici u blizini ovog tržnog centra dok je čekao da pređe ulicu.

"Pederčino, jesi li ti peder", obratila su mu se trojica mladića, na šta im je on, prema saopštenju ove NVO, rekao da odstuje i da ga ostave na miru. Nakon što se okrenuo, snažno je udaren u potiljak, a napadači su pobjegli.

¹²⁸ UP br. 03-422 od 14.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹²⁹ <http://www.pobjeda.me/2013/10/20/djecak-pripremio-eksploziv-za-gej-paradu-pa-zavrrio-u-bolnici>

Napadnuti je, potom, pošao u policiju da prijavi napad.

Uprava policije je javno saočtila da njeni službenici nastoje da identifikuju osobe koje su vrijeđale i napale člana ove NVO.

“LGBT Forum Progres” je podsjetio javnost da skoro mjesec dana proziva ministra prosvjete, roditeljske i nastavničke strukture i udruženja, kao i instituciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda da se oglase povodom povećanja homofobičnog nasilja mladih prema LGBT zajednici i uključe se u borbu protiv ove pojave. “Ne mogu se bez njihove podrške homofobijom i zločinom iz mržnje iskučivo baviti nevladine organizacije i policija. Njihovo ćutanje postalo je opasno i sramotno”, ocjenio je “LGBT Forum Progres” i dodao da je današnji napad “posledica njihovog ignorisanja i nezainteresovanosti”.

“LGBT Forum Progres” apelovao je, povodom napada, na roditelje Crne Gore, “da pokažu više roditeljske brige i pažnje prema svojoj ali i solidarnost prema drugoj djeci”. “Posebno je važno da osiguraju da njihova djeca sutra ne budu među protivnicima podgoričke Povorke ponosa”.¹³⁰

Nakon Povorke ponosa u Podgorici prekršajno procesuirano 17 osoba

Povorka Ponosa u Podgorici, prva u Glavnom gradu, održana je 20. oktobra 2013. godine. pod nazivom “Montenegro Pride 2013”.

Organizator javnog okupljanja bila je nevladina organizacija (NVO) Crnogorska LGBTIQ Asocijacija “Kvir Montenegro”. Slogan povorke bio je “Crna Gora Ponosno”, a logo šetnje brkovi.¹³¹

NVO “Kvir Montenegro” je najavila da će se povorke ponosa organizovati svake godine kako bi se postigle dugoročne promjene, otklanjale predrasuda a građani uvidjeli da “LGBT osobe nisu onakvim kakvim ih predstavljaju homofobi”.

Za više detalja o pripremama same Povorke pogledati informacije s najavne konferencije za štampu.¹³²

¹³⁰ <http://www.vijesti.me/vijesti/podgorica-napadnut-clan-lgbt-zajednice-lgbt-foruma-progres-clanak-155657>

¹³¹ G. Danijel Kalezić, predsjednik Upravnog odbora Crnogorske LGBTIQ asocijacije “Kvir Montenegro” medijima, na najavnoj press konferenciji, oktobar 2013, je objasnio odluku o izboru obilježja. “Brkovi nijesu izabrani slučajno. Oni su istorijski simbol ponosa, junaštva, dio tradicije i identiteta Crne Gore, ali u ovom kontekstu oni su simbol koji razbija predrasude ko ima pravo na njih”.

¹³² <http://www.vijesti.me/vijesti/ispred-vlade-paradi-ponosa-numanovic-kojic-clanak-155528>

Uprava policije je, ovim povodom, formirala Operativni štab, koji je svakodnevno prikupljao, obrađivao i klasifikovao sve relevantne informacije i podatke s terena. Samo javno okupljanje je ocijenjeno kao skup sa najvećim stepenom bezbjednosnog rizika.

Operativni štab je, rukovođen sopstvenim iskustvima sa ranije Povorke ponosa u Budvi i iskustvima policija drugih država, definisao osnovne prioritetne aktivnosti policijskih struktura. Intenzivno su prikupljana operativna saznanja i podaci i vršena kontinuirana analiza svih bezbjednosnih rizika i izazova. Plan Operativnog štaba je podrazumijevao konkretne aktivnosti za vrijeme prije, tokom i nakon održavanja Povorke ponosa, uključujući i plan evakuacije učesnika.

Operativni štab je bio i u stalnoj komunikaciji sa predstavnicima NVO "Kvir Montenegro", kako bi se i sa te strane doprinijelo bezbjednom odvijanju javnog skupa. Uprava policije je pohvalila pristup ove NVO čiju su predstavnici uvažili sve izdate preporuke.

Operativni štab je, što je izuzetno pohvalno, radi zajedničkog djelovanja i efikasnog preduzimanja procesnih radnji imao i sastanke sa predstavnicima Područnog organa za prekršaje i Osnovnog državnog tužilaštva u Podgorici. Posredstvom Misije Organizacije za evropsku bezbjednost i saradnju organizovani su i sastanci sa posmatračkom misijom ODIHR, uoči i nakon održavanja ovog javnog okupljanja.

Operativni štab je, na osnovu relevantnih saznanja, očekivao nasilničko, destruktivno i rušilačko ponašanje navijačkih grupa iz različitih sredina Crne Gore. Takođe, raspolagalo se i informacijama o ostvarivanju komunikacije putem društvenih mreža i upućivanju poziva navijačima fudbalskih klubova iz Srbije, radi njihovog organizovanog dolaska u Podgoricu u vrijeme održavanja Povorke ponosa. S tim u vezi, naložene su pojačane mjere i aktivnosti na graničnim prelazima, kao i kontrola i identifikacija tih osoba. Policija je posjedovala relevantna saznanja da se, pored sportskih navijača, organizovano grupišu i učenici srednjih škola. Oni su, prema saznanjima, posebno bili aktivni u pozivanju na pružanje otpora održavanju povorki ponosa u Crnoj Gori. Operativni štab je, shodno raspoloživim informacijama, donio odluku o inteziviranju aktivnosti u svim centrima i odjeljenjima bezbjednosti Uprave policije, radi identifikovanja potencijalnih izgređenika. U tom smislu su obavljani razgovori sa značajnim brojem osoba, radi balgovremenog ukazivanja na posledice njihovog eventualnog nasilnog i destruktivnog ponašanja.

Predstavnici političkog subjekta "Srpska lista", dva dana uoči održavanja Povorke ponosa, koja je blagovremeno bila prijavljena još prije nekoliko mjeseci, Centru bezbjednosti Podgorica podnijeli prijavu za održavanje javnog okupljanja. Održavanje skupa "Srpska lista" je zabranjeno iz bezbjednosnih razloga ali i zbog proceduralne činjenice da prijava nije podnijeta na vrijeme.¹³³

Informacije kojima je raspolagao Operativni štab Uprave policije MUP Crne Gore ukazale su na to da će izvjesno doći do narušavanja javnog reda i mira u većem obimu. Očekivala se upotreba fizičke snage i nasilničkog ponašanja protivnika Povorke, što je moglo da vodi do narušavanja sigurnosti građana i pripadnika policije. Takođe se očekivalo da se neredi tog dana mogu proširiti i na teritoriju čitavog grada, što je moglo da predstavlja direktnu opasnost po sigurnost građana i na drugim lokacijama u Podgorici, njihovu i imovinu pravnih subjekata, kao i imovinu Glavnog grada Podgorica.

Sveukupne aktivnosti koje je planirao i sproveo Operativni štab Uprave policije obezbijedile su da održavanje Povorke ponosa, 20. oktobra 2013. godine, protekne na bezbjedan i uspješan način, uz profesionalno postupanje policijskih službenika. Na mjestu održavanja Povorke ponosa, tokom trajanja ove manifestacije, kao i u periodu prije i nakon nje, nije bilo ni jednog incidenta. Organizator podgoričke Povorke ponosa, NVO "Kvir Montenegro", kao i organizator budvanskog Pride-a, NVO "LGBT Forum Progres", pohvalili su i ocijenili najboljim ocjenama ukupan pristup policije, postupanje i primjenu policijskih ovlašćenja.

Službenici Uprave policije MUP Crne Gore su blagovremeno i profesionalno sprovedi koordinirane aktivnosti, kojima su u kratkom roku uspostavili narušeni javni red i mir na desetak lokacija u Podgorici.

Uprava policije je informisala da je bezbjedonosna situacija prije, tokom i poslije održavanja Povorke je, uzimajući u obzir navedene incidente, bila na zadovoljavajućem nivou, zahvaljujući pravovremenom reagovanju policijskih službenika.

Policijski službenici su prije početka Povorke ponosa preduzeli preventivne aktivnosti, tokom kojih su od više osoba, na više lokacija u gradu, oduzeli nedozvoljene materije i predmete (molotovljeve koktele, benzin, metalne šipke, cigle, dimne bombe) kojima je, da su bili upotrijebljeni, mogla biti značajno ugrožena bezbjednost ne samo učesnika Povorke već građana uopšte.

¹³³ Crnogorski zakon o javnom okupljanjima nalaže da se skup mora prijaviti najkasnije pet dana prije njegovog održavanja.

Policija je štitila pristup Povorci ponosa dok su huliganske grupe, čiji su pripadnici uglavnom bili maskirani, konstantnim napadima, pokušavali da dođu do lokacije gdje se održavalo javno okupljanje LGBT zajednice. Nisu uspjeli pokušaji tih grupa da probiju policijske kordone na desetak lokacija u gradu. Spriječeni su i u pokušaju da se, nakon toga, obračunaju sa policijskim službenicima. Shodno zakonskim uslovima policijski službenici su upotrijebili sredstva prinude - fizičku snagu, službenu palicu i hemijska sredstva.

Učesnici Povorke ponosa, pod nazivom „Montenegro Pride 2013” sa slaganom “Crna Gora ponosno”, u organizaciji NVO “Kvir Montenegro”, okupili su se oko 10 sati u blizini hotela “Crna Gora - Hilton”. Šetnja je započeta u 11 sati utvrđenom maršutom - preko mosta “Blaža Jovanovića” do bivše zgrade Vlade i nazad. Javno okupljanje je završeno oko 12.30 sati nakon izlaganja govornika kod spomenika Kralju Nikoli. Nakon toga, učesnici Povorke i novinske ekipe su evakuisani na bezbjedan način i transportovani do unaprijed određene sigurne lokacije.

Oko 2.000 policijskih službenika je na dan održavanja Povorke ponosa bilo angažovano na poslovima i zadacima radi bezbjednog odvijanja ove manifestacije. Procjenjuje se da je bilo oko 1.500 lica protivnika Povorke, koja su izazvali incidente ili pokušali i imali namjeru da naruše javni red i mir u većem obimu.

Tom prilikom, od dejstva molotovljevih koktela i bacanjem kamenica, povrijeđen je 21 policijski službenik, od kojih je jedan zadobio teške tjelesne povrede.

U Javnu zdravstvenu ustanovu “Klinički centar Crne Gore” tog dana se javila jedna povrijeđena osoba, a za koje se sumnja da pripada jednoj od grupa koje su napale policijske službenike.

Policijski službenici su na dan održavanja Povorke ponosa u prostorije CB Podgorica priveli 60 osoba (39 punoljetnih i 21 maloljetnu osobu). Narednih dana privedeno je još deset osoba.

O preduzetim mjerama i radnjama obaviješten je Osnovni državni tužilac u Podgorici, koji se izjasnio da u radnjama i postupcima privedenih osoba nema elemenata bića krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.

Nadležni tužilac se izjasnio da se u radnjama i postupcima 17 privedenih osoba, među kojima su tri maloljetnika, stiču elementi prekršaja, tako da je protiv tih lica, 20. i 21. oktobra 2013. godine, Područnom organu za prekršaje u Podgorici podnijet zahtjev za pokretanje

prekršajnog postupka, zbog osnovane sumnje da su počinila prekršaje iz Zakona o javnom redu i miru - vrijeđanje ili drsko ponašanje na javnom mjestu (član 7.) i ometanje ili omalovažavanje službenog lica u vršenju službene radnje (član 11.).

Protiv V.L. podniet je zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7. stav 1 zakona o javnom redu i miru zbog drskog ponašanja prema učesnicima Povorke ponosa.¹³⁴ Zbog prekršaja iz člana 7. stav 2 istog Zakona zahtjevi za pokretanje prekršajnog postupka podnietu su protiv N.V. i D.K., zato što su kamnicama gađali službeno vozilo Uprave policije.¹³⁵ Ovi postupci, prema informaciji Vijeća za prekršaje Crne Gore, iz aprila 2014. godine, su u toku.

Zahtjev prema Područnom organu za prekršaje podniet je i protiv Mi.M. zbog prekršaja iz člana 11. stav 1. Zakona o javnom redu i miru zato što je odbio da postupi po naređenju ovlašćenog policijskog službenika Posebne jedinice policije Podgorica o udaljavanju s određenog prostora ali i zbog omalovažavanja.¹³⁶ Područni organ za prekršaje Podgorica donio je rešenje, PP broj 12615/13-12, dana 27. januara 2014. godine kojim je Mi.M. izrečena novčana kazna u iznosu od 300 eura i troškovi postupka u iznosu od 25 eura.

Zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka, zbog kamenovanja policijskog vozila, po osnovu člana 11. stav 2 Zakona o javnom redu i miru, podniet je protiv osoba: L.D., D.D, D.J.,Z.M., I.K., S.V. i D.R.¹³⁷ Oslobođajuću odluka, dana 27. januara 2014. godine, Područni organ za prekršaje Podgorica je donio za L.D., D.J., D.D., Z.M. i I.K.¹³⁸

Po istom osnovu, i zbog istog razloga, zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka podniet je protiv N.P. i Z.S. (UP broj 03-374 od 20. oktobra 2013. godine). Isti su, rešenjem Područnog organa za prekršaje Podgorica, PP broj 12617/13-17, dana 27. januara 2014. godine oslobođeni od odgovornosti usled nedostatka dokaza.

Zbog gađanja kamenicama službenog policijskog vozila prekršajno su procesuirani J.V., Lj.J. i N.G, svi iz Podgorice, po osnovu člana 11. stav 2 Zakona o javnom redu i miru.¹³⁹ Postupci protiv ovih osoba, prema informaciji Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine, su i dalje u toku.

¹³⁴ Zahtjev UP broj 03-370 od 20.10.2013. godine

¹³⁵ Zahtjev UP broj 03-371 od 20.10.2013. godine

¹³⁶ Zahtjev UP broj 03-372 od 20.10.2013. godine.

¹³⁷ Zahtjev UP broj 03-373 od 20.10.2013. godine

¹³⁸ Informacija, iz aprila 2014. godine, Vijeća za prekršaje Crne Gore; LGBT FP Dokumentacija

¹³⁹ Zahtjev UP broj 03-375 od 20.10.2013. godine

N.A. prekršajno je procesuiran i povodom aktivnosti na podgoričkoj Povorki ponosa. Postupak protiv njega, po osnovu člana 11. stav 2. Zakona o javnom redu i miru je u toku. On je, ranije, prekršajno kažnjen zbog nereda na budvanskom Pride-u.

Policija je saopštila da je neposredno nakon održanog podgoričkog Pride-a, zbog daljeg procesuiranja, pristupila identifikovanju ostalih osoba koje su izazvale incidente, povrijedile policijske službenike ali i prouzrokovale materijalnu štetu na objektima i mobilijaru.¹⁴⁰

Prijava zbog prijetnji novinarki “Vijesti”

Policiji je prijavljen građanin S.S. koji je putem mreže “Facebook” prijetio novinarki nezavisnog dnevnika “Vijesti” D.K. koja je po službenom zadatku pratila i podržala podgoričku Povorku ponosa 20. oktobra 2013. godine.

On je u privatnoj poruci ovoj novinarki napisao *“Ponosna Crna Gora, svaka vam čast, jebem ti majku, nećeš ga šetat gradom, bacićemo te u Moraču, lezbejko jedna posrana!!! Neće niko da te j.... Normalno da neće. Pogledaj se kakva si, raspadaš se”*.

Ucjenjivanje LGBT osoba

NVO “LGBT Forum Progres” registrovao je nekoliko primjera ucjenjivanja starijih LGBT osoba. Pored slučaja iz decembra 2012. godine kada je tridesetogodišnji I.D. iz Nikšića iznudio novac od starijeg uglednog člana LGBT zajednice u oktobru 2013. godine registrovan je još jedan slučaj.¹⁴¹

Mlađi član LGBT zajednice ucjenjivao je stariju osobu sa crnogorskog primorja da će, ukoliko mu ne da traženi novac, njegovu porodicu upoznati, putem napravljenog video snimka, o njegovoj stvarnoj seksualnoj orijentaciji. Kako su se prijetnje nastavile, i nakon datog novca, žrtva se obratila za pomoć ovoj NVO i članu Savjeta za građansku kontrolu rada policije Aleksandru Saši Zekoviću.

¹⁴⁰ Za detaljnije informacije o samom toku podgoričkog Pride-a pogledati ovaj tekst: <http://www.vijesti.me/vijesti/poslije-parade-privedeno-60-huligana-ulicama-mirno-clanak-155901>

¹⁴¹ Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 102; Dostupno na www.lgbtprogres.me

Odmah je stupljeno u kontakt s mladićem koji je pribjegao ovakvim radnjama i upozoren je na krivičnu odgovornost i riješenost žrtve da ukoliko se takvi postupci nastave slučaj prijavi policiji i tužilaštvu. Takođe mu je predočeno da takvi pristupi štete izgradnji povjerenja i solidarnosti unutar LGBT zajednice.

Mladić je iskazao žaljenje zbog takve komunikacije i pristupa i prestao s ranijim postupcima.

LGBT aktivisti napadnuti u Kolašinu

Nakon završenih regionalnih konsultacija članova LGBT zajednice sa sjevera zemlje u Kolašinu su, sredinom oktobra 2013. godine, u centru grada, u bašti kafića "Langolo", napadnuta četiri člana "LGBT Foruma Progres".

Nepoznati građanin, mladić, u alkoholisanom stanju, više puta je prolazio pored stola za kojim su sjedjeli i uznemiravao ih. Vikao je "Pederi" a obraćao se, glasno, i prolaznicima duž šetališta. On je pokazivao prstom ka njihovom stolu i govorio "Pederi su došli u grad".

Jedan od prisutnih članova "LGBT Foruma Progres", mr Aleksandar Saša Zeković, tadašnji predsjednik Upravnog odbora, kontaktirao je sjedište policije a potom i Ispostavu policije u Kolašinu. Upoznao ih je sa situacijom i zamolio da pošalju patrolu kako bi se preventivno djelovalo jer je sve ukazivalo da će se desiti incident.

Dobacivanje pripitog mladića se nastavilo i po dolasku patrole koja se locirala na šetalištu. Policija je mladića upozorila na ponašanje.

Kada su aktivisti odlučili da ustanu dobacivanje se nastavilo. Zeković im je tada prišao i pitao *"Izvinite momci, zašto vam smeta da mi tu sjedimo, u čemu je problem?"*.

Mladić je pokušao da fizički nasrne na Zekovića obraćajući mu se riječima *"Što hoćeš ti, majku ti jebem, idite, šetajte odavde"*. Fizički nasrtaj je spriječila prisutna policija.

Nakon incidenta članovi Progresu su u Stanici policije podnijeli prijavu protiv mladića koji je ranije bio angažovan kao policijski službenik.

Zeković je kasnije odbio komunikaciju s nadležnim tužiocem zbog, kako je objasnio, ukupnog lošeg odnosa tužilačke organizacije prema nasilju nad LGBT zajednicom dok ostale osobe ovim povodom nisu kontaktirane.

Uprava policije MUP Crne Gore informisala je ovu NVO da je Odjeljenje bezbjednosti Kolašin protiv M.L. (1989) podnijelo prekršajnu prijavu po osnovu člana 7. stav 1. Zakona o javnom redu i miru. Prema obavještenju Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine, postupak protiv M.L. je u toku.

Poziv roditeljima da budu uz svoju, LGBT, djecu

U Kolašinu je 12. i 13. oktobra 2013. godine održan Regionalni konsultativni sastanak rukovodstva "LGBT Foruma Progres" i članova LGBT zajednice sa sjevera zemlje posvećen daljem razvoju LGBT zajednice.

Posebno je ocijenjeno da je ponovno održavanje Povorke ponosa učinilo da LGBT zajednica, bude na svim mjestima, izložena pojačanom pritisku i nasilju.

To se dešava na ulici ali i u porodicama o čemu je posebno diskutovano na fokus grupama tokom sastanka. Tokom radionica kreiran je i javni poziv roditeljima LGBT osoba da snažnije i s punom roditeljskom odgovornošću stanu u zaštitu svoje djece. Poziv je upućen roditeljima putem medija ali i dostavljen na više stotina adresa uključujući Ministarstvo prosvjete, vodeće nacionalne obrazovne ustanove, instituciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i nevladinim organizacijama koje rade s roditeljima, djecom, učenicima ili se generalno zalažu za promociju ljudskih prava i sloboda.

Ovdje integralno prenosimo javni poziv Roditeljima LGBT djece i omladine posebno zbog slučajeva koji su već ili će kasnije biti predstavljeni:

"LGBT osobe u Crnoj Gori žive u stalnom strahu da će zbog svoje seksualne orijentacije i rodnog identiteta, biti odbačene od porodice a zatim suočene sa bezbjednosnim i egzistencijalnim problemima i rizicima.

Od ključne je važnosti da LGBT osobe podršku, razumijevanje i zaštitu imaju u porodici, od svojih roditelja. Civilno društvo, policija i pravosuđe igraju značajnu ulogu u promovisanju tolerancije, prevencije i sankcionisanja nasilja nad LGBT osobama. Ipak podrška i zaštita roditelja za svaku LGBT osobu, posebno za djecu i mlade, je primarna.

Privlačnost prema istom polu kod mladih LGBT osoba nije stvar njihovog izbora ili stila života već osjećaj da je to prirodno stanje i sa-

stavni dio ličnosti. To se ne može promijeniti. Niti je dobro da ih neko prisiljava na promjenu takve vrste. Sve što traže jeste da okruženje, prije svega porodica, poštuje njihove osjećaje i prihvati kompletnu ličnost.

Zato, roditelji LGBT osoba u Crnoj Gori, preuzmite potpunu roditeljsku odgovornost. Zaustavite, prije svega vi, patnju i stradanje vaše djece koja su drugačijeg identiteta od onog što vi želite. Vaša djeca, zbog činjenice što su LGBT osobe, žive u užasnom strahu i suočavaju se s nasiljem, etiketiranjem, osuđivanjem, ponižavanjem, ismijavanjem okoline. Vaša djeca strahuju da će izgubiti vašu ljubav, podršku i zaštitu. Vaša su djeca prisiljena, zapostavljajući sebe, da vas učine srećnim i ispunjenim. Čine sve što mogu da svoje roditelje i reputaciju porodice ne ugroze istinom o sebi. Osjećaju stid i ne žele nanijeti bol i sramotu bilo kome, posebno ne vama. Pokušavaju da se uklope u nametnute obrasce ponašanja. Vrijeme je da to zaustavite. Pozivamo vas da vam napokon postane bitna budućnost i sreća vašeg djeteta a ne da držite do stavova i osuda okoline. Nije ničega vrijedno žrtvovanje odnosa sa svojim djetetom. Taj gubitak vam neće nadoknaditi homofobično društvo do kojeg vam je stalo. To što je vaše dijete LGBT osoba ne umanjuje nijedan kvalitet i ljepotu ljudskog bića kojeg ste upravo vi podarili ovom svijetu. To su vaša djeca na koju trebate biti ponosni!

Zato stanite odlučnije u zaštitu vaše djece. Pružite im podršku i zaštitu u porodici. To je najvažnije. Zaštite ih, kao i svim drugim prilikama, od agresivne okoline. Podržite bolji život vašeg djeteta. Imaćete punu podršku i pomoć svih državnih institucija kao i nevladinih organizacija.

Pozivamo roditelje LGBT osoba da uspostave kontakt i saradnju sa nevladinom organizacijom "LGBT Forum Progres". Pozivamo roditelje da posjete naše psihološke radionice i savjetovalište koje funkcionise u sklopu LGBT skloništa.

"LGBT Forum Progres" može pomoći prevazilaženje i razumijevanje izazova i teškoća koji se odnose na prihvatanje punog identiteta njihove djece. Suština je da svaki roditelj svoje dijete prihvati sa njegovom seksualnošću, i da ga posmatra, prihvati i podrži kao ličnost. U većini naših porodica nema ni minimalnog razumijevanja prema LGBT osobama. Zato je važan zajednički rad da se prevaziđu sve teškoće, otpori, dramatične situacije kako bi se djeci konačno pružila puna podrška i zaštita i očuvala svaka porodica. Roditelji LGBT osoba nisu usamljeni. Putem programa "LGBT Forum Progres" mogu da se povežu s drugim roditeljima i da uče iz njihovog iskustva".¹⁴²

¹⁴² Dostupno na <https://www.roditelji.me/blog/2013/10/14/progres-poziva-roditelje-da-zastite-svoju-lgbt-djecu-i-podrze-ih/>

Pojačan govor mržnje putem uličnih grafita

Od pokretanja rada prve LGBT organizacije u zemlji i javnog deklarisanja LGBT osoba povećao se broj grafita, u svim opštinama Crne Gore, usmjerenih protiv LGBT zajednice, njene ravnopravnosti, bezbjednosti ali i društvene prihvaćenosti.

Ranijih godina dominirali su grafiti s govorom mržnje prema etničkim i vjerskim manjinama, posebno prema Hrvatima, Albancima, Romima i građanima islamske vjeroispovijesti.

Autori ove knjige podržavaju forme ulične umjetnosti ali je neprihvatljivo postojanje društveno neosvijesćenih grafita, posebno onih s govorom mržnje prema bilo kome.

LGBT organizacije javno su više puta pozvale lokalne administracije da preduzmu potrebne radnje povodom uklanjanja svih neprihvatljivih grafita. Uz to "LGBT Forum Progres" je predložio gradskim vlastima Podgorice donošenje lokalne odluke o obaveznoj upotrebi takozvanih antigrafitnih boja i sredstava kako bi čišćenje javnih fasada u budućnosti postalo jednostavnije i jeftinije. Javne vlasti nikada nisu reagovalе ovim povodom ali jesu, što je pohvalno, posebno nakon prozivke iz diplomatskih krugova, nakon pojave šovinističkih i fašističkih grafita protiv etničkih i vjerskih manjina koji su brzo uklonjeni.¹⁴³

Aktivisti_kinje NVO "LGBT Forum Progres" i "Crnogorske alternativne kulture", u sklopu zajedničkog programa "Vidimo različite" uklanjali su grafite u Podgorici koji su pozivali na nasilje nad LGBT zajednicom.¹⁴⁴

Govor mržnje prema LGBT zajednici preko zidnih grafita posebno se intenzivirao nakon održavanje prve crnogorske povorke ponosa u Budvi (jul 2013) i uoči Povorke ponosa u Podgorici (oktobar 2013).

Pripadnica LGBT zajednice I.R. iz Podgorice predložila je da Ministarstvo za ljudska i manjinska prava pokrene inicijativu kod Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore u cilju izdavanja preporuke, prema svim lokalnim i državnim organima, o donošenju odluke

¹⁴³ U periodu od 2012-14 Ambasada Bosne i Hercegovine u Crnoj Gori nekoliko puta je zatražila odgovarajuću intervenciju lokalnih vlasti Glavnog grada Podgorica i opštine Pljevlja zbog postojanja neprimjerenih grafita.

¹⁴⁴ Između ostalih aktivnosti, prema kazivanju jednog od učesnika akcije, S.S., grafiti poput "Ubi pедера" su ispravljani na način što je dopisano slovo "lj" pa je grafit glasilo "Ljubi pедера".

o obaveznoj upotrebi takozvanih antigrafitnih boja i sredstava kako bi uklanjanje neprimjerenih grafitna, bilo koje vrste, postalo brže i jeftinije.¹⁴⁵

“LGBT Forum Progres” informisan je, krajem decembra 2012. da je ODT u Podgorici, povodom krivične prijave NVO “Juventas”, protiv nepoznatih autora grafitna, formiran predmet u ovom tužilaštvu, Ktr. br. 1128/12, i isti se nalazi u fazi prikupljanja potrebnih obavještenja.¹⁴⁶

Marta 2014. godine, ista NVO je informisana, iz crnogorskog Vrhovnog državnog tužilaštva, povodom krivične prijave NVO “Juventas”, protiv nepoznatih autora grafitna, zbog krivičnog djela rasna i druga diskriminacija, iz člana 443 st.1 Krivičnog zakonika, da je formiran predmet Ktn br. 305/11-2, i policiji je kao organu otkrivanja učinilaca krivičnih djela, dat nalog u cilju utvrđivanja identiteta i pronalaženja izvršioca ovog krivičnog djela.

NVO “LGBT Forum Progres” dana 18. aprila 2014. godine policiji je podnio prijavu protiv nepoznatih osoba koji su u ulici Jovana Tomaševića u Podgorici napisali grafit “*Muslimani liče na pedere*”. Krajem aprila Upravi policije MUP Crne Gore prijavu je, istim povodom, podnijela i NVO “Akcija za ljudska prava”.

“LGBT Forum Progres” policiji je prijavio i grafite preko kojih je širena mržnja prema Pravoslavnoj crkvi i njenom sveštenstvu.

Isprebijan srednjoškolac učesnik Povorke ponosa

A.D., član delegacije NVO “LGBT Forum Progres” na drugoj crnogorskoj Povorci ponosa održanoj u Podgorici 20. oktobra 2013. godine isprebijan je od strane 20-tak mladića u blizini zgrade u kojoj stanuje.

A.D. je 18-godišnji mladić, koji nije LGBT osoba, i jedini podgorički srednjoškolac koji je javno prisustvovao i podržao Prajd.

Iz hitne službe je upućen u Urgentni centar gdje su konstato-vane lakše tjelesne povrede. Tokom pregleda, i kasnije u policiji, pri

¹⁴⁵ Predlog je, I.R., uputila na osnovu javnog poziva zainteresovanoj javnosti ovog državnog organa i Nacionalnog Tima za koordinaciju praćenja implementacije LGBT Strategije da predloži aktivnosti za implementaciju navedene Strategije u 2014. godini. Poziv je objavljen dana 05.03.2014. godine i dostupan je na ovom linku: <http://www.mmp.gov.me/vijesti/136158/Poziv-Ministarstva-za-ljudska-i-manjinska-prava-zainteresovanoj-javnosti.html>

¹⁴⁶ Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 96-7; Dostupno na www.lgbtprogres.me

podnošenju prijave, u pratnji A.D. je bio predstavnik "LGBT Foruma Progres".

Odmah po prijavljenom napadu sa A.D. i predstavnicima policije razgovorao je savjetnik predsjednika Vlade Crne Gore i sekretar Savjeta za zaštitu od diskriminacije dr Jovan Kojičić.

Policija je u konkretnom slučaju pokazala punu profesionalnost i efikasnost. Osim konsultovanja Osnovnog državnog tužioca (ODT), brzo su se u slučaj uključili linijski inspektori za maloljetničku delikvenciju, koji su pristupili identifikaciji osoba iz događaja.¹⁴⁷

Uprava policije obavijestila je ovu NVO da je s napadom na A.D., zbog njegove javne podrške LGBT zajednici, upoznata zamjenica ODT u Podgorici, gospođa A.N., koja je kvalifikovala krivično djelo nasilničko ponašanje, član 399. Krivičnog zakonika, pa je krivična prijava podnijeta protiv B.V. i S.V., maloljetnih osoba iz Podgorice.¹⁴⁸

NVO "LGBT Forum Progres" inicirao je kod ministra prosvjete u Vladi Crne Gore prijem učenika A.D. ili posjetu istom i njegovoj porodici, tokom oporavka. Inicijativa od strane ministra nije realizovana.

Omladinski LGBT aktivista napadnut u centru Podgorice

Dana 22. oktobra 2013. godine u blizi Sahat kule, u centru Podgorice, grupa mladića je vrijeđala omladinskog LGBT aktivistu. Dok je slučajno prolazio pored njih obratili su mu se više puta riječima "Pederčino jedna, majku ti jebemo, smrt pederima, ubićemo te".

U namjeri da ne izaziva konflikt mladić je samo ćutao i nastavio svoje kretanje.

Kako se nastavili da viču i dobacuju mu, mladić je odlučio da se skloni u dvorište kafane koja se nalazi uz restoran "Pod valat" u ulici Petra Prlje.

Dok se približavao dvorištu kafane pored njega su, dosta brzo, na motoru, prošla dva mladića, od kojih ga je jedan pljunuo i uzviknuo „Pederu“.

Ostali mladići, koji su stajali kod restorana „Pod Volat“, nastavila su da dobacuju.

Mladić je pozvao policiju i na lice mjesta odlučio da sačeka njihov dolazak.

"Bilo mi je jako neprijatno. Osjećao sam se poniženim u odnosu na sve druge građane koji su bili prisutni bilo na ulici, bilo na terasi ugostiteljskog objekta. Porazno je dodatno što ih niko nije opomenuo zbog

¹⁴⁷ <http://www.vijesti.me/vijesti/uhapseno-petoro-mladica-koji-su-tukli-srednjoskolca-koji-je-podrzao-paradu-clanak-156147>

¹⁴⁸ Krivična prijava KU broj 842/13 podnijeta je 22.10.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

takvog ponašanja ali očigledno i da oni nisu imali smjelosti da dalje nastupe prema meni u samom objektu. Na programima samopomoći LGBT osobama učimo i dajemo praktične savjete kako izbjeći konflikte i teže posljedice” pojasnio je mladić prilikom rada na ovoj knjizi.

Policija je stigla nakon desetak minuta. Legitimisali su mladića koji ih je pozvao za pomoć. Na lice mjesta se okupila druga grupa momaka iz koje je više puta, dok je mladi LGBT aktivista razgovarao s policajcem, dobacivano “Pederčino”.

Policija ga je odvezla s te lokacije kući.

“LGBT Forum Progres” je članova drugih LGBT organizacija iz Stare Varoši saznao da su omladinskog LGBT aktivistu napali i vrijeđali Đ.V., S.B., B.M. i G.T., svi iz Stare Varoši, o čemu je pisanim putem obaviještena policija.

Omladinski LGBT aktivista saslušan je u svojstvu svjedoka, dana 10. decembra 2013. godine od strane zamjenika Osnovnog državnog tužioca u Podgorici u predmetu formiranom zbog osnovane sumnje da je izvršeno krivično djelo za koje se goni po službenoj dužnosti.¹⁴⁹ Prema informaciji v.d. Vrhovnog državnog tužioca g. V.V., kraj aprila 2014. godine, predmet se i dalje nalazi u fazi izviđaja.¹⁵⁰

Za E.Č. tolerancija prema LGBT osobama je promocija smrtno bolesti

NVO “LGBT Forum Progres” podnio je prijavu policiji protiv građanina E.Č. iz Pljevalja zato što je putem mreže “Facebook”, na profilu ove organizacije, objavio sadržaj s elementima govora mržnje ali i predrasudama vezanim za istopolnu ljubav. On se snažno založio protiv tolerancije prema gay osobama karakterišući to kao promociju smrtno bolesti. Uz ljubavi dva muškarca, po njemu, jedino može proizici bolest (AIDS) i to, po njemu, nema nikakve veze s mirom, ljubavlju i tolerancijom.

Prijava protiv V.Čo. iz Pljevalja

Policiji je podnijeta prijava protiv V.Čo. iz Pljevalja zato što je putem mreže “Facebook” prijetio LGBT zajednici. On je između osta-

¹⁴⁹ Zapisnik o saslušanju svjedoka koji je potpisao zamjenik ODT Podgorica g. Z.V. broj Ktr.br 1304/13 od 10.12.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁵⁰ Informacija VDT TU. br. 251/14 od 25.04.2014. godine za zamjenika direktora LGBT FP g. D.A.; strana 3 ; LGBT FP Dokumentacija

log napisao da sve LGBT osobe treba na "lomaču spaliti" i uputio više uvreda i kvalifikacija na račun LGBT zajednice.

LGBT zajednica za dijalog sa Crkvom

Povodom učestalog oglašavanja predstavnika Pravoslavne Crkve povodom javnih okupljanja LGBT zajednice izvršni direktor nevladine organizacije "LGBT Forum Progres", Stevan Milivojević, obratio se, aktivističkim pismom, mitropolitu g. Amfilohiju. U njemu je, navedeno:

"Hrišćanstvo i Pravoslavna crkva opstaju i traju hiljadama godina. To su vrijednosti koje zaslužuju odgovornost i poštovanje. Poštujem Pravoslavnu crkvu. Poštujem i one koji u njeno ime govore. Neću ništa reći, u ovom otvorenom pismu, što bi ste Vi, ili javnost, mogli shvatiti kao uvredu, nepoštovanje ili miješanje u unutrašnje stvari Crkve i njenu viševjekovnu dogmu. Imam stav ali nisam kompetentan da na tom nivou s Vama vodim razgovor. Mislim da to nije moj posao niti na to imam pravo".

"Ali, Vaše Preosveštenstvo, nastavio je Milivojević u aktivističkom pismu, imam pravo da govorim o društvenom aktivizmu. Ja sam aktivista za ljudska prava. To je moj posao i ovozemaljska misija. Svojevoljno, pri razumu, i bez uticaja lobija, iz potrebe da pomognem drugima i sebi, podržao sam borbu za društvenu prihvaćenost LGBT osoba".

"Taj proces traje, intenzivno, već nekoliko decenija. Ugroženost je i dalje prisutna ali napredak je svakodnevan. Ugroženost se ogleda i u tome što se homoseksualnost, nekada iz neznanja, više iz namjere, namjerno poistovjećuje sa zločinom. To mora prestati. Mora prestati i pristup koji za potvrdu pobožnosti podrazumijeva i zahtijeva negativan stav i odbacivanje društvenog aktivizma. Sami Isus Hrist je bio društveni aktivista. Sveti Petar Cetinjski se uz vjerska, vojna i državna pitanja bavio i društvenim aktivizmom, tipičnim za to vrijeme, - širenjem mira i ljubavi među braćom. Društveni aktivista bio je i sveti Sava, utemeljivač Pravoslavne crkve u Srba. Svi oni su pomagali ugroženima" zaključio je Milivojević u obraćanju mitropolitu Pravoslavne crkve.

"Od malena pripadam, na različite načine, ugroženima. Od rođenja u Kninu. Od četiri godine kada sam postao izbjeglica do danas kada sam LGBT aktivista. Zato Vas molim ne otežavajte ako već niste u prilici da pomognete. A uvjeren sam da itekako možete doprinijeti

razumijevanju i miru” kazao je Milivojević i nastavio: “Razumijem pastirsku potrebu da budete oprezni, da brinete. Ali, nisam siguran da je opravdana i potrebna tolika rezervisanost i odbojnost Crkve prema nevladinim organizacijama koje su odigrale i igraju, odlučujuću ulogu, u demokratizaciji zemlje i unapređenju svih ljudskih prava. Dugoročno nije dobra, niti opravdana, tolika odbojnost Crkve prema društvenom aktivizmu i brojnim društvenim pitanjima, među kojima je itekako važna bezbjednost i siguran život LGBT osoba. Iz Crkve trebamo glasove mira i nenasilja. Tu je važna mudrost onih koji govore u ime Crkve”.

“Crkva je imala važnu istorijsku ulogu. Njena današnja društvena uloga je izuzetna i nikako se ne smije potcjenjivati i marginalizovati. Crkva je, htio to neko priznati ili ne, dio, pluralizma. Ne treba sve iz modernog pluralističkog društva odbaciti i proglasiti nehrišćanskim, antihrišćanskim, zapadnjačkim, prokomunističkim. Sabornost i koncept pluralističkog društva ne smiju i ne trebaju biti suprostavljeni. U prosvjećenoj i modernoj liberalno-demokratskoj državi, sekularnoj i državi socijalne pravde, podrazumijeva se važna uloga religijskoj pluralizma u kojem biti LGBT osoba nije, i ne smije biti, nikakva jeres”.

Milivojević je pozvao Crkvu na dijalog i apelovao na Mitropolita “da pozove na mir i na odsustvo nasilja na predstojećoj šetnji onih koji su diskriminirani i ugroženi, a koju organizuje organizacija “Kvir Montenegro”.

Krajem oktobra 2013. godine “LGBT Forum Progres” ostvario je početni kontakt sa pojedinim sveštenicima Mitropolije Crnogorsko - primorske.

“Odlučno saopštavamo da nemamo pretenziju da se na bilo koji način miješamo u unutrašnja pitanja bilo koje vjerske organizacije. Snažno podržavamo univerzalnost i nedjeljivost svih ljudskih prava, uključujući i pravo na vjeru. Takođe, pravo na slobodu okupljanja mora biti omogućeno svima, jednako LGBT zajednici, kao i Pravoslavnoj crkvi” navedeno je u javnom saopštenju ove NVO, od 25. oktobra 2013. godine.

“Brojne LGBT osobe, uključujući njihove roditelje i porodice, su pravoslavni vjernici. Činjenica da su LGBT osobe drugačije seksualne orijentacije ne umanjuje njihovu ljudskost, moralne vrijednosti, pobožnost i privrženost vjeri. LGBT Forum Progres cijeni da nijedan čovjek nema pravo da u ime Boga uskraćuje Božiju ljubav prema bilo kome” saopštili su iz NVO “LGBT Forum Progres”.

Izvršni direktor LGBT Forum Progres Stevan Milivojević je iskazao namjeru i želju da prisustvuje vjerskom obredu i učestvuje u

litiji povodom praznika svetke Petke. “Dobili smo uvjerenje da u slučaju njegovog prisustva niko od sveštenika do samog Mitropolita ga neće uvrijediti, prema njemu imati drugačiji tretman od ostalih građana i da će biti dobro došao na tom skupu” saopštili su iz ove NVO. “Međutim, procjena je da će se na litiji okupiti oko tri hiljade vjernika i da Mitropilija ne može kontrolisati i odgovarati za ponašanje svakog učesnika litije koji bi prisustvo Milivojevića mogli shvatili kao provokaciju”. “Zato je, kaže se na kraju saopštenja, u cilju dijaloga i mira, srečavanja nasilja i provokacija, ma koje vrste, Milivojević je odustao od odlaska”.

Uoči Božića 2014. godine izvršni direktor “LGBT Forum Progres” i Mitropolit g. Amfilohije razmijenili su božićne čestitke.

Ova organizacija vjernicima i svim vjerskim liderima u Crnoj Gori redovno čestita najznačajnije praznike.

“LGBT Forum Progres”, aprila i maja 2014. godine, snažno je osudio govor mržnje prema Srpskoj pravoslavnoj crkvi u Crnoj Gori i policiji podnio krivičnu prijavu zbog grafita putem kojih je širena netrpeljivost. Aktivnost ove NVO izazvala je određene negativne reakcije u javnosti.¹⁵¹

Članovi LGBT zajednice samoinicijativno su prekrečili grafite kojima je vrijeđana Pravoslavna crkva i njeno sveštenstvo, kao i grafite kojima su vrijeđani Muslimani Crne Gore i LGBT zajednica.

Prijave protiv V. Ča. iz Budve

V.Ča. iz Budve na “Facebook” stranicu nevladine organizacije “LGBT Forum Progres” objavio je nekoliko puta komentar “Ubij, zakolji, da peder ne postoji” zbog čega je prijavljen policiji.

Spisi predmeta (br. PU 02-6/13-851), prema informaciji CB Budva, su tek 9. dedembra 2013. godine proslijeđeni ODT Kotor na ocjenu i mišljenje.

Vrhovno državno tužilaštvo informisalo je “LGBT Forum Progres”, krajem aprila 2014. godine, da kod ODT u Nikšiću teče izviđaj po prijavi protiv V.Ča., iz Budve, zbog krivičnog djela - ugrožavanje sigurnosti iz člana 168. stav 1. Krivičnog zakonika. Tužilaštvo je infor-

¹⁵¹ <http://portalanalitika.me/drustvo/vijesti/144805-lgbt-forum-progres-osuuje-govor-mrnje-prema-spc>, <http://portalanalitika.me/drustvo/vijesti/144933-milivojevi-sa-domiem-sam-uvijek-imao-pouzdanu-i-kvalitetnu-komunikaciju>; [http://portalanalitika.me/drustvo/vijesti/145048-cimbaljevi-nadam-se-da-u-lgbt-forumu-znaju-to-rade-a-licemjerstvo-je-i-na-strani-crkve-politiera-i-drave](http://portalanalitika.me/drustvo/vijesti/145048-cimbaljevi-nadam-se-da-u-lgbt-forumu-znaju-to-rade-a-licemjerstvo-je-i-na-strani-crkve-politiera-i-drave;);

misalo da je podnosiocu prijave u dva navrata dostavljan je poziv radi saslušanja u svojstvu svjedoka – oštećenog, kojima se nije odazivao. Izviđaj u predmetu je u toku.

Prijava protiv F.S. zbog vrijeđanja LGBT aktiviste

NVO “LGBT Forum Progres” podnio je prijavu policiji protiv građanina F.S. iz Podgorice zbog vrijeđanja i drskog ponašanja prema Zdravku Cimbaleviću, tadašnjem direktoru ove NVO.

Policija je informisala, aprila 2014., da je protiv F.S. podnešen zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7 stav 1 Zakona o javnom redu i miru.¹⁵²

Istom je od strane Područnog organa za prekršaje u Podgorici rješenjem PP br. 14019/13-20 od 28. januara 2014. godine izrečena novčana kazna u iznosu od 150 eura i plaćanje troškova postupka u iznosu od 25 eura.

U konkretnom slučaju zamjenici ODT u Podgorici, g. I.P. i gđa A.R., upoznali su se s predmetom i izjasnili da nema elemenata krivičnog djela.

Zdrastveni službenici širili homofobiju

“LGBT Forum Progres” podnio je crnogorskom ministru zdravlja pritužbu protiv M.M.M. i B.S., zapošljenih u Javnoj zdravstvenoj ustanovi “Klinički centar Crne Gore” zbog govora mržnje na zvaničnom, “Facebook”, profilu ove nevladine organizacije (NVO).

Internet tim “LGBT Foruma Progres”, koji godinama prati govor mržnje na različitim mrežama i portalima, komunicirao je s ovim građanima pokušavajući doprinijeti njihovom korektnijem pristupu. Kako se to nije desilo ova NVO je, protiv navedenih osoba, prijave podnijela Ministarstvu zdravlja, Kliničkom centru Crne Gore (KCCG) i Zaštitniku prava pacijenata ove zdravstvene ustanove.¹⁵³

U ovoj NVO su izrazili očekivanje “da u javnom zdravstvu rade odgovorne i profesionalne osobe posvećene medicinskoj etici, pravilima rada zdravstvenih ustanova i zdravstvenim zakonima”.

¹⁵² UP br. 03-411 od 12.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁵³ Pritužbe datirane na 08.09.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Gospođa M.M.M, između ostalog, pod punom identitetom, na zvaničnoj stranici "LGBT Foruma Progres" objavila je sljedeće: *"U četiri zida radite što hoćete...ali neću da mi djeca gledaju ta sranja na ulici!!! Ponos je PORODICA (tata,majka,djeca) i nemam pojma odakle vam ideja da svoju šetnju nazivate paradom ponosa. To je grijeh, bolest..a bolest je svačija pa nađite dobre doktore da vas liječe!"*.

Monitorica J.K., iz Tima "LGBT Forum Progres" za praćanje govora mržnje na Internetu, istakla je da se cijeli Tim trudio da sa gospođom M.M.M. vodi primjeren razgovor. "Postojala je namjera da se izbjegne procesuiranje, pomogne pravilnije razumijevanje ljudskih prava LGBT osoba i pristupi korekciji ponašanja" - kazala je ona. Međutim ova zdrastvena radnica je i dalje nastavila s objavljivanjem neprimjerenih komentara. Pošto je izvjesni M.M. napisao da *"Srbija nije zemlja pedera"* gospođa M.M.M. je dodala *"kao ni CRNA GORA"*. iskazala je u daljem javljanju, žaljenje prema LGBT osobama ističući sljedeće: *"Tuga Božija, dokle smo stigli....da se ja pitam mjesto bi im bilo u bolnici, mada mislim da ih ni tamo ne bi primili ;-)"*.

Članica Tima (monitorica) J.K., koja je pratila njeno pisanje, gđi M.M.M. je skrenula pažnju da se "LGBT Forum Progres" nada da kao zdrastvena radnica ne zastupa ove stavove u sistemu javnog zdrastva i da bi to moglo biti zabrinjavajuće. Na to je ona odgovorila: *"Da i ja bih se zabrinula, ukoliko bih bila na vašem mjestu:-):-) xexexexexe..a sad zbilja nemam više vremena baviti se ovim glupostima, ionako ste me iskreno nasmejali...SVE NAJBOLJE ZELIM;-)"*. Opet joj je skrenuta pažnja da će pratiti koliko se njene prijetnje mogu i ostvariti. Na to je prijavljena osoba napisala: *"Hehehehehehehehehehehehehehehehehe, samo vi krenite da paradirate. Ja ću da vas PODRŽIM....!"*.

Komunikacija se i dalje, s njene strane, neprimjerenost nastavila. Monitori govora mržnje, članovi Progresovog tima, ponovo su skrenuli pažnju da bi joj jednom zbog svega ovoga moglo biti i žao. Gđa M.M.M. se tome smijala i kazala *"CRNA GOROOO, dokle si stigla...bolje da te nema!"*. Tim koji je radio na slučaju, iznenađen produbljanjem pristupa, pitao je gđu M.M.M. da li je zaista zdrastvena radnica, zapošljena u KCCG, na što je ova napisala *"Ne. Ja sam u tom poslu strogo AMATERSKI:-):-)"*.

Ubrzo se oglasio i gospodin B.S. koji je potvrdio da mu je gđa M.M.M. koleginica, te da i on radi, "igrom slučaja", u istoj zdrastvenoj ustanovi. Napisao je da je *"homoseksualnost bolest"* i da to *"potvrđuju šifrnici koji se koriste u Kliničkom centru"*.¹⁵⁴

¹⁵⁴ Protiv B.S. podnijeta je i prijava Upravi policije MUP Crne Gore.

NVO "LGBT Forum Progres" zatražio je, od Ministra zdravlja i uprave KCCG, pokretanje odgovarajućih postupaka protiv ovih osoba zbog nanošenja ozbiljne štete kredibilitetu vodeće nacionalne zdravstvene ustanove.

"LGBT Forum Progres", dostupno na www.lgbtprogres.me, obavijestio je javnost o podnijetim prijavama i ocijenio da se "javnim istupima ovih osoba ozbiljno narušava koncept zdravstvene njege i urušava zdravstvena zaštita svih korisnika zdravstvenih usluga". "Njihov rad isključivo mora biti vođen naučnim, stručnim i etičkim principima a javni istupi, ove vrste, suprotni su važećim zakonima, etičkim kodeksima i i strateškim razvojnim dokumentima" - zaključuje, u javnom saopštenju, "LGBT Forum Progres".

Nakon obavještanja javnosti i zdravstvenih ustanova o ovom incidentu, putem službene adrese "LGBT Foruma Progres", obratio se prijavljeni zdravstveni radnik g. B.S. On je u svom obraćanju kazao "*Povodom Vaše tužbe zbog govora mržnje, želio bih da se izvinim svima koji su se osjetili uvrijeđenim. Nisam imao namjeru nikoga da uvrijedim. Još jednom se izvinjavam svima! B.S.*"¹⁵⁵

Ministar zdravlja proslijedio je pritužbu ove NVO direktoru KCCG i od njega zatražio da mu u što kraćem roku dostavi svoj stav povodom pritužbe i informiše o radnjama koje je preduzeo.¹⁵⁶ Ministar zdravlja je inače o tome informisan tek nakon protoka perioda od sedam mjeseci.

Direktor KCCG obavijestio je "LGBT Forum Progres" da je uviđom i provjerom u kadrovsku evidenciju Službe za kadrovske i pravne poslove ustanovio da su navedene osobe, M.M.M. i B.S., zapošljene u toj zdravstvenoj ustanovi.¹⁵⁷ Službeno je potvrđeno da je u toku prikupljanje izjava od navedenih osoba i da će podnosilac pritužbe o daljem postupanju biti obaviješten.

Zaštitnik prava pacijenata KCCG obavijestio je LGBT Forum Progres da je "analizom pritužbe zaključio da se radi o problemu koji se odnosi na komunikaciju na društvenim mrežama osoba koje se predstavljaju kao radnici KCCG, a u kojoj ima elemenata diskriminacije pripadnika LGBT populacije". Kako nije bilo prigovora na odnos prema nekom konkretnom pacijentu Zaštitnik prava pacijenata KCCG

¹⁵⁵ Obraćanje zdravstvenog radnika B.S. od 09.09.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁵⁶ Dopis ministra zdravlja prof.dr Miodraga Radunovića broj 08-280/2013 od 09.09.2013. godine direktoru KCCG dr Milanu Mijoviću; LGBT FP Dokumentacija

¹⁵⁷ Dopis direktora KCCG dr Milana Mijovića, broj 03/01-13650 od 12.09.2013. godine, izvršnom direktoru LGBT Foruma Progres Zdravku Cimballejiću; LGBT FP Dokumentacija

nije vidio osnov za svoje angažovanje u konkretnom slučaju. "Ipak sam, kazao je on u odgovoru na pritužbu, reagovao dopisom prema menadžmentu KCCG i dobio informaciju da ste već uputili mail slične sadržine i na tu adresu, te da je uvidom u kadrovsku evidenciju utvrđeno da su pomenute osobe zaposlene u KCCG i da su već preduzete određene pravne radnje o kojima ste pismeno obaviješteni".¹⁵⁸

Novinarka dnevne novine "Dan" interesovala se kod menadžmenta KCCG za radni status prijavljenih radnika ali i za status same prijave ove NVO. Iz Uprave KCG pružena je neistinita informisana da "LGBT Forum Progres" nije uputio bilo kakvu pritužbu.

Direktor KCCG od prozvanih zdravstvenih radnika je zatražio pismeno izjašnjenje.¹⁵⁹

U svojoj izjavi radnik B.S. je napisao da je sporni komentar postavio "u svojstvu građanina Crne Gore" i "van radnog vremena", "ne izražavajući i ne predstavljajući stavove KCCG u kome sam zapošljen". B.S. je dodao da se koristio Ustavom zagarantovanim pravom na slobodno izražavanje i da objavljeni sporni komentar predstavlja "lični stav formiran na osnovu životnog i naučnog iskustva u vezi sa pojavom homoseksualizma". U svojoj izjavi direktoru KCCG, S.B. je napisao "shvatajući svoju grešku, a imajući u vidu osudu javnosti, pripadnika LGBT populacije i LGBT Forum Progres, koristim i ovu priliku da se još jednom duboko izvinim zbog objavljenog komentara koji sam već uklonio sa svog Facebook profila u cilju ispravljanja svoje greške".¹⁶⁰

Druga prijavljena radnica u službenoj zabilješci gospođa M.M.M., koja je sačinjena u prostorijama KCCG dana 28.03.2014. godine, u prisustvu pomoćnice direktora za pravne i kadrovske poslove gospođe G.F., saopštila je da je riječ o "ličnom stavu koji nema dodira sa profesijom koju obavljam i ustanovom u kojoj radim". Dodala je da je u toku njen navodni sudski spor sa LGBT Forumom Progres.¹⁶¹

Uprava policije MUP Crne Gore informisala je "LGBT Forum Progres" da je povodom prijave ove NVO, protiv gospođe M.M.M. podnijet

¹⁵⁸ Dopis dr Aleksandra Babovića, zaštitnika prava pacijenata KCCG izvršnom direktoru LGBT Forum Progres Zdravku Cimbaleviću od 13.09.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁵⁹ Dopis direktora KCCG dr Milana Mijovića broj 03/01-13497 i broj 03/01-13497/1 od 10.09.2013. godine upućen B.S., radniku Klinike za onkologiju i radioterapiju i M.M.M., radnici Jedinice za novorođenčad Klinike za ginekologiju i akušerstvo; LGBT FP Dokumentacija

¹⁶⁰ Izjava S.B. upućena direktoru KCCG dr M.M. broj 03/01-13497/2 od 11.09.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁶¹ Službena zabilješka od 28.03.2014. godine koju su potpisale M.M.M. i pomoćnica direktora KCCG za pravne i kadrovske poslove; LGBT FP Dokumentacija

zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 7. stav 1 Zakona o javnom redu i miru dok su se zamjenici ODT u Podgorici, g. I.P. i gospođa A.R., izjasnili da nema elemenata krivičnog djela.¹⁶²

Prema obavještenju Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine, postupak protiv gospođe M.M.M. je i dalje u toku.

“LGBT Forum Progres” obratio se ministru zdravlja upoznavajući ga sa praksom u vezi sa povredama Etičkog kodeksa državnih službenika i namještenika. Istom prilikom zatražio je preciznu informaciju o konačnom ishodu podnijetih prijava i objašnjenje zašto je izostao zvaničan odgovor o tome punih sedam mjeseci.¹⁶³

Dodatno NVO “LGBT Forum Progres” od Ministra zdravlja je zatražila provjeru postupanja Uprave KCCG. Ministar je pozvan na “hitnost i posvećenost u postupanju jer će od ishoda tog odnosa zavisi svaka dalja participacija ove organizacije u implementaciji vladine LGBT politike”.¹⁶⁴

Početkom aprila 2014. godine ova NVO se ponovo obratila ministru zdravlja. Istaknuto je da je “nesporna činjenica da je on starješina državnog organa u čijoj je nadležnosti vođenje politika u sistemu zdrastva” i “da u skladu s tim ima pravo i obavezu da zatraži uvid u izvještaj svih javnih zdravstvenih ustanova, uključujući i izvještaj o postupanju po pritužbama”. “Kako ovaj izvještaj nikada nije sačinjen već ste samo informisani o početnim koracima, koji su bili samo djelimično preduzeti, (isključivo prema zdravstvenom radniku B.S.), stioji dalje u obraćanju ove NVO, molimo da naložite provjeru zašto je bilo određenih opstrukcija i nepravilnosti pri postupanju po našoj pritužbi od 08./09.09.2013. godine od strane menadžmenta JZU “Klinički centar Crne Gore”.¹⁶⁵

Ova NVO je pozvala ministra zdravlja da iskoristi raspoložive mogućnosti i upozori upravu KCCG zbog predstavljenih nepravilnosti kao i da razmotri mogućnost podnošenja krivične prijave zbog nasavjesnog rada u službi i obavještavanja, o svemu, nadležne inspeksijske Uprave.

U “LGBT Forumu Progres” tvrde da nije pokazana zainteresovanost da se uočeni propusti otklone pa je ova NVO, na predlog izvršnog

¹⁶² UP br. 03-410 od 12.11.2013. godine; Član 7 st.1. Zakona o JRM: “Ko na javnom mjestu vrijeđa drugog ili se drsko ponaša, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 100 eura do 400 eura ili kaznom zatvora do 30 dana”.

¹⁶³ Obračanje izvršnog direktora LGBT Forum Proges S.M. ministru zdravlja od 28.03.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁶⁴ Dopis predsjednika Upravnog odbora, u ostavci, LGBT Forum Progres mr A.S.Z. ministru zdravlja prof. dr M.R. od 28.03.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁶⁵ Dopis predsjednice Upravnog odbora LGBT Forum Progres T.B. ministru zdravlja prof.dr M.R. od 04.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

direktora, i odlukom Upravnog odbora, aprila 2014. godine je raskinula ranije zaključni (2013) Memorandum o razumijevanju i saradnji sa Ministarstvom zdravlja Crne Gore.

Iz Kabineta ministra zdravlja su saopštili da su iznenađeni odlukom o jednostranom raskidu Memoranduma o saradnji *“ali da se u svakom slučaju poštuje dato obavještenje”*. *“Žalimo zbog odluke ali smo sigurni da naša buduća saradnja neće izostati”* navedeno je u odgovoru Kabineta ministra zdravlja povodom pruženog obavještanja ove NVO o odustajanju od zaključenog Memoranduma o saradnji.¹⁶⁶

Maloljetnici lijepili plakate “Dugo smo vas čekali”

Sredinom septembra 2013. godine nepoznate osobe su ulaz u kojem stanuje izvršni direktor NVO “LGBT Forum Progres” S.M. oblijepili plakatama i naljepnicama prijeteće sadržine. Na njima se nalazila zastava LGBT zajednice s fotografijom maskirane osobe s porukom „Dugo smo vas čekali!”

Slučaj je prijavljen policiji i o tome ije izdato javno saopštenje.¹⁶⁷

Uprava policije je uspjela identifikovati izvršioce. Radi se o maloljetnim osobama F.B., P.Š. i T.P., svi iz Podgorice, protiv kojih je podniet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka.¹⁶⁸

Prema obavještenju Vijeća za prekršaje Crne Gore, april 2014. godine, postupak protiv trojice maloljetnika je i dalje u toku.

Nadležno Osnovno državno tužilaštvo u Podgorici izjasnilo se da u konkretnom slučaju nema elementa krivičnog djela.

Mokri konopac za učesnike Povorke ponosa

Su.L. iz Podgorice prijavljena je policiji zato što je na “Facebook” stranici navijačke organizacije “Varvari” zagoavrala da se LGBT osobe, učesnici Povorke ponosa, tuku “mokrim konopcem”.

¹⁶⁶ Pismo iz Kabineta ministra zdravlja, od 22.04.2013., potpisala je gđa S.K.; LGBT FP Dokumentacija

¹⁶⁷ <http://lgbtprogres.me/2013/09/nasilje-ka-lgbt-zah>

¹⁶⁸ UP. broj 03-393 od 06.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Prijavljeni zbog prijetnji i vrijeđanja

Upravi policije MUP Crne Gore prijavljena je D.J. koja je preko zvanične stranice NVO "LGBT Forum Progres", na društvenoj mreži "Facebook", vrijeđala i omalovažavala LGBT osobe. I pored upozorenja da to ne radi ona je nastavila zbog čega je i prijavljena policiji.

Prijava je podnijeta i protiv člana "Ultraša" F.R. iz Podgorice koji je vrijeđao LGBT osobe.

F.B. iz Nikšića prijavljen je policiji zbog širenja sadržaja na mreži "Facebook" kojim je pozivao i podsticao na nasilje nad LGBT osobama ("Ubi, ubi, ubi pedera").

na žalost moramo Vas informisati da je sinoć u noći između 20. na 21. april 2014. godine ponovo napadnut LGBTIQ Socijalni Centar i da su tom prilikom razbijena dupla stakla što je prilična materijalna šteta.

Policiji je prijavljen zbog vrijeđanja LGBT osoba K.C. iz Tivta i M.M. sa Cetinja koji je, između ostalog, LGBT osobe nazvao "*izrodi-ma*" i poručio im da ih "*čeka na Cetinje*".

Prijavljena je i izvjesna Ni.K. iz Beograda, nastanjena u Budvi, koja je vrijeđala LGBT osobe a Zdravku Cimbaleviću je poslala privatnu poruku u kojoj ga je pitala "*jeli ga sramota*" što je "*odvratni, bolesni, peder*".

Policiji je prijavljen i P.M. iz Sutomora, koji je vrijeđao LGBT osobe i tvrdio da im "usta smrde na govna, izmet, fekalije i crijevne parazite 24 časa".

Policiji su prijavljeni S.N. i VI.R. zbog vrijeđenja i prijetnji kao i maloljetni V.V. iz Golubovaca.

Prijava protiv A.F. iz Herceg Novog

Građanin A.F. iz Herceg Novog, nastanjen u Podgorici, preko stranice NVO "LGBT Forum Progres", na društvenoj mreži "Facebook", prijetio je, dana 22. oktobra 2013. godine, LGBT zajednici zbog uspješno održane Povorka ponosa u Podgorici, zbog čega je ova nevladina organizacija dokumentovala njegove navode i podnijela prijavu policiji.

Homofobni ispadi zaštitara u banci

Početak septembra 2013. godine nevladina organizacija "LGBT Forum Progres" podnijela je prijavu izvršnom direktoru CKB i članu Odbora direktora OTP Banke protiv M.L. koji je u ekspozituru CKB na Starom Aerodromu, u Podgorici, bio angažovan na zaštitarskim poslovima.¹⁶⁹

I pored činjenice da je od strane Tima za praćenje govora mržnje upozoren M.L. je nastavio s neprimjerenim komentarima na račun LGBT osoba. Njegove komentare prenosimo u cjelini:

M.L.: *"Pi pederi, bolesnici brukate svoju porodicu, državu, ali ovdje nema ni D od države. Ne bi ga vi meni paradirali pa se jebite dje znate, sram vas bilo"* (1).

M.L.: *"Ja jesam ponos porodice i ove zemlje a šta si ti - izrod porodice i zemlje, kako vas nije sramota? Trujete ovu omladinu smradi jedne, ološi, bolesnici"* (2).

M.L.: *"I ja sam iskren i normalan, sve ovo što kažem je normalno. Zar treba da paradiramo mi koji nismo pederi? Vi se jebite, jašite, ko vam brani samo nemojte da trujete ovu omladinu"*. (3)

Ova NVO je iskazala uvjerenje da će se zbog domaćeg i međunarodnog imidža OTP – CKB grupe, profesionalno odnijeti prema ovom primjeru i povesti računa o zaštitarima angažovanim u poslovnicama banke jer se njihovo ponašanje, bez obzira što nisu direktno uposlenici, može odraziti na kredibilitet banke.

Već 10. septembra 2013. godine, iz CKB su obavijestili da M.L. nije njihov zaposlenik. "Zaposleni koji su ovlašćeni da zastupaju i predstavljaju Banku su definisani našim Statutom i zakonom, i samo oni mogu saopštavati stavove i mišljenja u ime Banke".

Dana 25. oktobra 2013. godine NVO "LGBT Forum Progres" se ponovo interesovao za ishod prijave ali i da li će se, zbog ozbiljnog odnosa prema klijentima banke, među kojima su i LGBT osobe, pri razmatranju dalje poslovno tehničkog odnosa i saradnje sa zaštitarskom agencijom razmatrati i ovo pitanje i iskustvo.

Dana 30. oktobra 2013. godine, nakon dodatnih interesovanja, iz CKB su informisali ovu NVO da su informisali svoje poslovne partnere o ovom prigovoru. "Obzirom da pomenuto lice nije napravilo nikakav prekršaj prilikom obavljanja dužnosti u našoj banci, kao i da se

¹⁶⁹ Prijava upućena g. I.G. od strane direktora NVO "LGBT FP" Z.C. od 09.09.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

prigovor odnosi na njegove aktivnosti van radnog vremena, eventualne sankcije prema tom licu su u nadležnosti njegovog poslodavca. Takođe ponavljamo da je Crnogoska komercijalna banka društveno odgovorna institucija koja vodi računa o zaštiti prava svih lica i podržava suzbijanje diskriminacije po bilo kom osnovu”.¹⁷⁰

Nešto kasnije, građanin Aleksandar Saša Zeković podnio je upravi Crnogorske komercijalne banke u Podgorici prijavu protiv D.P., službenika ove banke, zato što je, zajedno sa svojom ženom, preko zajedničkog profila, putem mreže “Facebook”, plasirao informacije koje su im bile dostupne na osnovu njegove dugodišnje saradnje sa CKB, čiji je bio klijent.

Osim iznošenja podataka o njemu kao klijentu, dvoje supružnika su, preko zajedničkog profila, komentarisali njegove dolaske u banku, izgled i stil oblačenja, kućnog ljubimca, ismijavajući ga kod više stotina članova grupe “Podgoričke legende”. *“Objavljivanje tih informacija podstaklo je brojne ružne komentare i imalo je krajnje neprofesionalnu, populističku i diskreditujuću namjeru, kako bi se podstakla mržnja i negativni istupi”* naveo je u prijavi.

Povod svemu je bilo organizovanje podgoričke Povorke ponosa. Zeković je tih dana imao intenzivne javne istupe u pogledu primjene policijskih ovlašćenja.

Početak novembra 2013. godine, iz Odjeljenja korisničkih servisa CKB, su ustanovili da je osoba sa priloženih fotografija bila službenik banke ali da je s njim radni odnos raskinut 30. juna 2012. godine. Iz banke je saopšteno da će ispitati navode iz prijave i “u obostranom interesu ih razmotriti”. Bilo kakav dalji odgovor iz CKB nije pružen.

Izazivanje nacionalne i vjerske mržnje i netrpeljivosti

Bivši štićenik LGBT Skloništa u Podgorici prijavio je crnogorskoj policiji građanina J.A. koji ga je javno vrijeđao i prozivao zbog njegovog boravka u LGBT Skloništu.

U prijavi policiji ovaj homoseksualac, inače pripadnik manjinskog albanskog naroda, je napisao da nije u redu da bude prozivan, i to neprikladnim podrugljivim imenom, zbog svoje etničke pripadnosti

¹⁷⁰ Odgovor gospođe M.V., Corporate Secretariat Director, od 30.10.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

niti da ga bilo ko na javnim mjestima proziva zbog njegove seksualne orijentacije i rodnog identiteta.

U prijavi je navedeno da se konkretna osoba, vodeći se psihologijom mase, pridružuje u pljuvanju i prijetnjama LGBT zajednici, nastupajući posebno ekstremno možda i u pokušaju da prikrije, pred drugima, svoj istinski identitet i orijentaciju. Dodatno, navedeno je u prijavi, on je prozivao LGBT osobe zbog drugih životnih činjenica u njihovim životima, izlažući ih tako dodatnoj opasnosti.

U prijavi je navedeno da je ova osoba navodno širila i netrpeljivost prema drugima po osnovu njihove nacionalnosti i vjeroispovijesti.

Maksirani mladić na “Youtube” najavljuje nasilje

Dana 15. oktobra 2013. godine izvjesna M.Z. iz Podgorice objavila je komentar i video klip na zvaničnoj “Facebook” stranici Demokratske partije socijalista Crne Gore.

Kako je njen komentar uključio i video poruku pod nazivom “Extrem group - Nećemo Paradu srušićemo Vladu 20.10.2013” koja je sadržala elemente nasilja i ozbiljne prijetnje prema LGBT zajednici odmah je, od strane nevladina organizacija “LGBT Forum Progres”, podnijeta prijava Upravi policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore.

Građanka M.Z. je postavila komentar i sadržaj sledeće sadržine, pri čemu naglašavamo da video snimak više nije dostupan: “M.Z.: *Evo poruka za predstojeću gej paradu, našla sam negdje na youtubeu pa da vam pošaljem, vjerovatno vas interesuje!!!* http://www.youtube.com/watch?v=h4JG_K5UjR0

U video snimku, sa “Youtube” linka, prikazan je maskirani mladić koji se obratio Vladi Crne Gore i crnogorskoj LGBT zajednici eksplicitno najavljujući nasilje: “*Gej parade neće biti, u suprotnom biće krvi, biće lomljenja, biće smrti. U Crnoj Gori nije toga nikad bilo pa neće ni danas. Zna se će se pokazuju emocije, pokazuju se u krevetu, u sobi, iza zatvorenih vrata. Nas ne zanima ko se s kim jebe, i ko će da se ljubi na javnim mjestima. Šaljem jasnu poruku: Gej parada neće biti održana u Crnu Goru!*”

Ovaj video je postavljen na kanalu “Youtube” sa profila “Redhellification”. Tim LGBT Forum Progres tvrdi da iza postavljanja ovog snimka stoji građanin H.E., član navijačke grupe “Varvari”.

Za S.B. Cimbaljević nepoželjan u Crnoj Gori

S.B., iz Bijelog Polja, prijavljen je policiji zbog slanja uznemirujućih poruka protiv tadašnjeg direktora "LGBT Forum Progres" Zdravka Cimbaljevića.

U poruci, poslatoj na mreži "Facebook", on je Cimbaljeviću napisao: *"Bolesniče. Tvog brata poštujem kao kolegu, i zbog njega ti neću reći sve ono što bih ti imao reći. Nemaš šta da tražiš u Crnoj Gori jadan. Ni ti, ni bolesnici poput tebe. Ovo nisu prijetnje niti išta slično tome. Nepoželjan si jado jadni od 99% građana Crne Gore. Idi tamo jado će imaš istomišljenika i će to narod podržava"*.

Neuspjela identifikacija autora prijetnji Cimbaljeviću

Izvjesta J.L. iz Podgorice prijavljena je policiji zbog govora mržnje, vrijeđanja i omalovažavanja Zdravka Cimbaljevića i njegove porodice kao i zbog pozivanja na nasilje na Povorci ponosa. Policija je saopštila da nije uspjela identifikovati ovu osobu uprkos činjenici da su dostavljene brojni podaci dovoljnu za uspješnu i pouzdanu identifikaciju.

Policija nije uspjela identifikovati izvjesnog S.J. koji je privatno uznemiravao i prijetio Zdravka Cimbaljeviću, tadašnjem lideru "LGBT Foruma Progres". Između ostalog ova osoba je psovala Cimbaljevića, njegove roditelje i nazivao ga "nenormalnim". *"Pičko jedna sve ti porckalo, Da Bog da sutra umro, crka pičko jedna mrš! Jutro ne dočeka pederčino jedna"* napisao je S.J. Cimbaljeviću.

Policija nije uspjela identifikovati L.K. koji je sredinom 2013. godine prijetio Z.Cimbaljeviću kao ni J.D. koja ga je vrijeđala.

Policija nije identifikovala izvjesne N.A. i I.J. kao i N.K. i U.P. koji su vrijeđali Cimbaljevića i neprimjereno govorili o njegovom javnom deklarisanju i činjenici da ga se porodica odrekla. U slučaju N.K. i U.P. profil na mreži "Facebook" više nije aktivan.

Policija nije uspjela identifikovati navijača N.I. koji je, privatnim porukama, prijetio ugrožavanjem sigurnosti Zdravka Cimbaljevića. On je napisao poruku *"Zdravo Cimba ne želim da ti se javim sa pravog profila jer ćeš me vidjeti u Podgorici u oktobru. Izvinjavam se što nismo mogli doći sad u Budvi na ovu gej Paradu ali budi siguran dolazimo u Podgoricu sigurno, a onda ćemo da ti se istinski najebemo majke pederčino jedna glupa maloumna, zadnji će ti koraci biti majmune. Po-*

zdrav: Grobari Alcz". Tim za praćenje govora mržnje je potvrdio da je ovaj profil ugašen.

Đ.P. vrijeđao je i prijetio Z.Cimbaljeviću koji ga je prijavio policiji. Policija je aprila 2014. godine informisala da je profil ugašen. U Timu za praćenje govora mržnje na Internetu "LGBT Foruma Progres" tvrde da je profil bio aktivan dva mjeseca nakon podnošenja prijave.

Vrhovno državno tužilaštvo, krajem aprila 2014., obavijestilo je "LGBT Forum Progres" da je Osnovno državno tužilaštvo u Nikšiću imalo u radu prijave protiv tri nepoznata izvršioca.

Nemogućnost identifikacije nasilnika

Izvjeshni B.B. vrijeđao je preko mreže "Facebook" starijeg člana LGBT zajednice komentarišući na njegovim slikama da je homoseksualac. Policija je, aprila 2014. godine, saopštila da ovu osobu nije bilo moguće identifikovati.

Građanin N.Đ. prijetio je i uznemiravao više LGBT osoba zbog čega je prijavljen policiji. Aprila 2014. godine policija je informisala da ovu osobu nije bilo moguće identifikovati. Tim NVO "LGBT Forum Progres" koji prati govor mržnje na Internetu tvrdi da se radi o autentičnom profilu i da je moguće izvršiti procesuiranje ove osobe.

Policiji je prijavljen građanin V.M. iz Podgorice koji je uznemiravao LGBT osobe i slao neprimjerene poruke. On je između ostalog napisao "*Nije Crna Gora pedersko leglo već zemlja junaka i njihovih potomaka. Neće se kurčevi oštrit nego sablje. Će si Njegoše da vidiš što nam rade pederi. Hoće đecu da nam uzmu*". Policija je, aprila 2014. godine, saopštila da ovu osobu nije bilo moguće identifikovati dok Tim NVO "LGBT Forum Progres" za praćenja govora mržnje na Internetu tvrdi suprotno.

Uprava policije MUP Crne Gore, aprila 2014. godine, informisala je NVO "LGBT Forum Progres" da policija nije uspjela identifikovati osobu koja stoji iza profila pod nazivom "Snimanje Fotografisanje" na društvenoj mreži "Facebook". Nepoznata osoba, preko navedenog profila, vrijeđala je i neprimjereno kvalifikovala LGBT osobe. Tim za praćenje govora mržnje na Internetu i medijskim portalima "LGBT foruma Progres" odbacio je ove navode policije i dodatno je policiji dostavio telefonske kontakte osobe protiv koje je podnijeta prijava.

Administrator profila "Crnogorski oglasi" prijavljen je policiji zbog vrijeđanja LGBT zajednice. Uprava policije je informisala, aprila 2014.

godine, da nije bilo moguće ustanoviti identitet ove osobe što su demontovali u Timu za praćenje govora mržnje. Policija nije ustanovila ko stoji iza profila “Lokal patriota” iz Nikšića koji je prijetio LGBT grupama i osobama povodom organizovanja povorki ponosa.

Fudbaler prijetio LGBT aktivisti

Mladi fudbaler sa Konika, L.T.T., vrijeđao je i prijetio, sredinom avgusta 2013. godine, Zdravku Cimbaleviću, lideru LGBT organizacije, zbog čega je prijavljen policiji. Protiv L.T.T. je podnijeto više prijave.

S.Š. iz Plužina prijetio Cimbaleviću

Izvjeshni S.Š. iz Plužina prijavljen je policiji zbog prijetnji smrću Zdravku Cimbaleviću, bivšem direktoru NVO “LGBT Forum Progres”. Podnijeta je krivična prijava zbog ugrožavanja sigurnosti iz člana 168. Krivičnog zakonika.

Vrhovno državno tužilaštvo je, krajem aprila 2014. godine, informisalo ovu NVO da su od Cimbalevića prikupljena dodatna obavještenja i da je postupak izviđaja po ovoj prijavi protiv S.Š. u toku.

Zamjenica Ombudsmana prijavljena zbog diskriminacije

Nevladina organizacija (NVO) “LGBT Forum Progres” podnio je Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore g. Šučku Bakoviću pritužbu zbog navodne diskriminacije od strane njegove zamjenice gospođe N.S.¹⁷¹

Izvršni direktor NVO “LGBT Forum Progres” je postavio na zvaničnoj “Facebook” grupi ove institucije “Djeco pišite Ombudsmanu”, <https://www.facebook.com/groups/289575274455647/?fref=ts>, saopštenje svoje organizacije koje su prenijeli brojni domaći i regionalni mediji, kao i nevladine organizacije za zaštitu dječijih i ljudskih prava.

Saopštenje, koje se vrlo kratko nalazilo na ovoj grupi, predstavljalo je poziv roditeljima da budu podrška svojoj LGBT djeci. Poziv je

¹⁷¹ Pritužba NVO “LGBT Forum Progres” protiv gđe N.S. zamjenice Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore zbog diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta od 16.10.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

kreiran na inicijativu LGBT učenika i psihologa koji rade sa LGBT omladinom i njihovim roditeljima.

Ubrzo nakon postavljanja javni poziv je uklonjen zbog čega je ova NVO tražila pojašnjenje.

Potvrđeno je da ovu "Facebook" grupu zvanično vodi i uređuje Odjeljenje za zaštitu dječijih prava Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore. Takođe zahvaljeno je *"LGBT Forumu Progres" na materijalima koje ova NVO redovno dostavlja a tiču se "maljoljetničke delikvencije, homofobije i nasilja prema LGBT zajednici i zaštiti LGBT djece"*.

Zvanično je objašnjeno da je javni poziv roditeljima LGBT djece izazvao *"određene negativne komentare većinom od strane roditelja članova grupe"* pa je, iz tih razloga, objasnila je zamjenica Ombudsmana za dječija prava, *"tekst ukonjen s grupe kako ne bi izazivao negativne komentare i podsticao govor mržnje"*.

"Članovi naše grupe su većinom djeca osnovnoškolskog uzrasta i ne bismo željeli da ih izložimo budućim ružnim komentarima bez obzira na temu na koju se odnose" kazala je gđa N.S., pojašnjavajući svoj postupak.

Iz institucije Zaštitnika dodali su i sledeće: *"Teme koje se odnose na nasilje ili neprihvatanje LGBT populacije, kao i uvođenje ove teme u obrazovanje su, nažalost još uvijek neprihvaćene od jednog dijela naših građanja i samim tim osjetljive"*. *"Ukoliko želimo da radimo na osvješćivanju građana i djece moramo osmisliti način da ovakve teme budu djeci prezentovane suptilno i na način koji je prilagođen djeci"* objasnila je gđa N.S., zamjenica crnogorskog Ombudsmana za dječija prava.

Prije podnošenja pritužbe sa zamjenicom Ombudsmana za dječija prava vođena je intenzivna prepiska.

"LGBT Forumu Progres" je posebno bilo stalo da se ne desi kompromitacija jednog veoma ozbiljnog projekta u sklopu kojeg je i pokrenuta ova "Facebook" grupa kao i da se sačuva izgrađeni kredibilitet ove institucije u LGBT zajednici i javnosti u cjelini.

Međutim, gospođa N.S. je, tvrde u ovoj NVO, odbila da pristupi bilo kakvom korektivnom ponašanju. Ona nije iskazala ni žaljenje ni izvinjenje zbog učinjenog postupka. Dodatno, propustila je priliku, da na samoj "Facebook" grupi koju uređuje i vodi, a s koje je sklonila sporno saopštenje, objasni svoj postupak uklanjanja LGBT sadržaja, promoviše značaj tolerancije prema LGBT zajednici ili da postavi bar ono što se trudila da objasni, u neposrednoj prepisci, direktoru NVO "LGBT Forum Progres".¹⁷²

¹⁷² Intervju sa izvršnim direktorom NVO "LGBT Forum Progres" od 11.04.2014. godine.

U "LGBT Forumu Progres" su bili uvjereni da je "*posrijedi loša namjera, nepoznavanje materije i diskriminatorni postupak*" i zato su istakli da je "*poziv roditeljima upućen u skladu sa međunarodnom praksom i rešenjima koje direktno promovišu odobreni i trenutno važeći školski udžbenici u Crnoj Gori*".

"Umjesto brisanja negativnih komentara uklonjen je naš sadržaj. Mislimo da je to štetan postupak koji članovi LGBT zajednice, posebno LGBT omladina, vide kao diskriminaciju" stoji, između ostalog, u pritužbi ove NVO.

Ovu NVO kontaktirao je i F.K., učenik Gimnazije "Slobodan Ške-rović" u Podgorici, i sam član grupe "Djeco pišite Ombudsmanu", koji je u uklanjanju sadržaja takođe prepoznao diskriminaciju. Diskriminaciju je prepoznao i u datom objašnjenju čime su povrijeđena prava LGBT djece u odnosu na drugu djecu i mlade. On se neposredno obratio Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore:

"Gay sam i nadam se da me niko od vas koji radite u kancelariji Zaštitnika ljudskih prava zbog toga neće nauditi, posebno ne pred mojom porodicom i u javnosti. Pred bližim okruženjem ne krijem svoju orijentaciju. Za nju zna i moja majka. Zbog poštovnja i ljubavi prema njoj idem na sve moguće programe promjene orijentacije za koje ona vjeruje da će mi pomoći. Tako je već dvije godine, ali ništa nije pomoglo. Nije pomogao ni odlazak kod paroha, popa, koji je takođe željela majka. Pratim redovno vašu stranicu posvećenu djeci u koju valjda i ja, kao gay osoba, spadam. Pratio sam to lično i preko NVO "LGBT Forum Progres" u čijoj sam omladinskoj grupi i korisnik Savjetovališta. Postupak da se ukloni poziv Progresu našim roditeljima da nas više zaštite je užasan i loš. To nije nimalo lijepo. Posebno što biste trebali da vodite računa o svoj djeci pa i djeci koja jesu LGBT osobe. To nije nikakva sramota što mi postojimo pa zato i ne trebate da sklanjate materijal koji bi mogao da nam pomogne. Umjesto da ga i sami reklamirate i širite i podržite vi ga uklanjate. Čak čujem da ste razmišljali da protiv Progresu podnosete prijave zbog objavljivanja tog sadržaja. Zašto? Šta je u tome loše? To je u našem interesu. Nećete valjda ovo sve ignorisati i praviti se kao da se nije ništa desilo. Tražimo da povedete postupak i kaznite one koji su ovo krivi. Bez toga nema ni povjerenja u vas".¹⁷³

"LGBT Forum Progres" u svojoj pritužbi je ostao pri tvrdnji da je ovim učinjena diskriminacija a da su LGBT djeca, mladi i osobe uopšte neravnopravno tretirane. To je dodatno potvrđeno, tvrde u ovoj NVO, kroz prepisku sa zamjenicom Zaštitnika koja je sastavni dio dokaznog materijala koji prati podnijetu pritužbu.

¹⁷³ Pritužba učenika podgoričke gimnazije F.K. upućena je Ombudsmanu g. Š.B. dana 7.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Dodatno, Tim "LGBT Foruma Progres", od podnošenja prijave svakodnevno je pratio objave na ovoj "Facebook" grupi. Članice Tima tvrde da je sporno saopštenje bilo u skladu sa misijom ove grupe i istovjetno sadržajima koji su postavljali drugi članovi grupe ili, još češće, osobe profesionalno zaposlene u ovoj instituciji.

Postupak zamjenice Ombudsmana, tvrde u "LGBT Forumu Progres", dodatno diskvalifikuje činjenica da je za nju sporno saopštenje objavljeno na portalu Udruženja roditelja Crne Gore kao i da je sadržajno i metodološki ono istovjetno sadržaju koji promoviše udžbenik "Zdravi stilovi života" koji je u zvaničnoj upotrebi u crnogorskom osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju.¹⁷⁴

O podnošenja pritužbe ova NVO je prema instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda uputila čitav niz urgencija na koje nije odgovoreno čime dodatno ova pritužba dobija na značaju a postupak institucije u cjelini zabrinjava.

Interesovanja odnosno urgencije povodom podnijete pritužbe od 16. oktobra 2013. godine upućene su: dana 26. novembra 2013. godine a zatim dana 05. februara 2014. godine.¹⁷⁵

Kako Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore u dopisu od 10. februara 2014. godine¹⁷⁶ nije ni jednom riječju pomenuo radnje preduzete povodom pritužbe protiv njegove zamjenice (govori se o statusu drugih predmeta) izvršni direktor NVO "LGBT Forum Progres" je istog dana uputio dodatan protest i urgenciju pitajući *"da li ste namjerno, ili ipak slučajno, izostavili jednu od naših najranijih pritužbi koja se odnosi na Vašeg zamjenika gđu N.S.? Molimo Vas, zbog odgovornog i korektnog odnosa, i međusobnog uvažavanja i poštovanja, da bez daljeg odlaganja naložite dopunu informacije koja neće biti na bilo koji način selektivna i neprofesionalna"*.¹⁷⁷

Ova NVO se istim povodom ponovo obratila Zaštitniku g. Bakoviću dana 13. februara 2014. godine tražeći pojašnjenje zašto se uporno odbija pružiti informacija o statusu pritužbe protiv njegove zamjenice zadužene za dječija prava i zašto mjesecima kasne ostale ini-

¹⁷⁴ www.kidshealth.org – Ovaj portal se promoviše u zvanično odobrenom udžbeniku „Zdravi stilovi života“, Grupa autora, izdavač: Zavod za udžbenike nastavna sredstva. Na ovom portalu nalazi se istovjetan poziv roditeljima koji je uputila i navedena NVO.

¹⁷⁵ LGBT FP Dokumentacija

¹⁷⁶ Dopis institucije Zaštitnika broj 03-79/14 od 10.02.2014. godine potpisao je zamjenik Zaštitnika g. P.I.; LGBT FP Dokumentacija

¹⁷⁷ Obraćanje izvršnog direktora LGBT Foruma Progres zamjeniku Zaštitnika P.I. od 10.02.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

cijalne, osnovne radnje, u vezi svih drugih podnijetih pritužbi od strane ove NVO.¹⁷⁸

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore g. Baković konačno se obratio ovoj NVO dana 14.02.2014. godine. Njegovo obraćanje prenosimo u cjelosti:¹⁷⁹

“Dana 05.02.2014. godine, putem e-maila, zatražili ste da Vas obavijestimo o radnjama i mjerama preduzetim po Vašem podnesku od 18.10.2013. godine i naknadnim obraćanjima u vezi tog podneska, koji se odnose na postupanje organizacione jedinice za zaštitu dječijih prava Stručne službe Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i zamjenice Zaštitnika za navedenu oblast, a koje ste označili kao diskriminaciju. Upoznao sam se s navodima iz označenog podneska i povodom toga, prethodno sam slobodan da naglasim, da je u dosadašnjem periodu, institucija Zaštitnika u okviru svojih nadležnosti i dobro uspostavljene saradnje sa NVO “LGBT Forum Progres”, podržala sve aktivnosti koje sprovodi ta organizacija, na afirmaciji i zaštiti prava pripadnika LGBT populacije, te da su sve te naše zajedničke aktivnosti javno i medijski propraćene. Smatram da naši zajednički ciljevi - puna afirmacija prava pripadnika svih ranjivih društvenih grupa, a time i prava pripadnika LGBT populacije koja Vi posebno štite, ne bi trebali da umanje pojedini nespোরазumi koji mogu nastati u međusobnoj komunikaciji u okviru ove naše već dobro uspostavljene saradnje. S tim u vezi, smatram neophodnim da organizujemo zajednički sastanak na kojem bi u otvorenom razgovoru otklonili sve pojedinačne nespоразume koji su predmet Vašeg obraćanja Zaštitniku ali i o nastavku naše dalje dobre uspostavljene saradnje na promociji, unaprjeđenju i zaštiti prava ranjivih kategorija društva, a posebno prava LGBT populacije. U okviru toga, posebno bi razgovarali o vašem viđenju stanja ljudskih prava i sloboda LGBT populacije u Crnoj Gori, vašim iskustvima i praksi u zaštiti prava te populacije i mjerama koje su neophodne radi po-

¹⁷⁸ Pritužbu na postupanje Turističke organizacije Nikšić ova NVO je podnijela dana 13.12.2013. godine a iz institucije su informisali da je tek 07.02.2014. godine, znači nakon dva mjeseca, zatraženo inicijalno izjašnjenje povodom pritužbe. Slično je i sa pritužbom protiv JU Gimnazija Niko Rolović u Baru koja je podnijeta dana 19.12.2013. godine a izjašnjenje ove ustanove Ombudsman je zatražio tek 06.02.2014. godine, aktom broj 30/14. Pritužba ove NVO na postupanje Luke Kotor podnijeta je 23.12.2013. godine a inicijalno izjašnjenje Ombudsmana je zatraženo tek 06.02.2014. godine, aktom broj 19/14. Sva izjašnjenja su zapravo zatražena nakon “Progres”-ove urgencije od 05.02.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁷⁹ Obraćanje Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore g. Š. B. izvršnom direktoru NVO “LGBT Forum Progres” broj: 03-484/14 od 14.02.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

boljšanja njihovog ukupnog položaja u društvu. Informacije o vašim aktivnostima i doprinosu na poboljšanju položaja LGBT populacije u Crnoj Gori, poslužile bi instituciji Zaštitnika u izradi Godišnjeg izvještaja o radu Zaštitnika za 2013. godinu, koji je trenutno u pripremi od strane naše Stručne službe. Predlažem da zajednički sastanak održimo u ponedjeljak, 17. februara 2014. godine, sa početkom u 11 časova u prostorijama naše institucije odnosno u drugom terminu, koji u daljoj neposrednoj komunikaciji, zajednički dogovorimo”.

Izvršni direktor “LGBT Forum Progres” na dopis Zaštitnika ljudskih prava je odgovorio dana 19. februara 2014. godine i prije svega iskazao zadovoljstvo što je Zaštitnik napokon potvrdio da je upoznat s višemjesečnim pokušajima ove NVO da dođe do elementarnih informacija o radnjama preduzetim povodom pritužbe protiv njegove zamjenice zadužene za dječija prava. Direktor NVO “LGBT Forum Progres” je primjetio da *“se ignorisanjem komunikacije s jednom ozbiljnom NVO uz čijnjenicu da se po njenim pritužbama, inicijalne radnje, preduzimaju s ozbiljnim zakašnjenjem, tek nakon nekoliko mjeseci, ne doprinosi dobrom razumijevanju i očuvanju povjerenja koje je ova organizacija generalno gradila prema instituciji Zaštitnika”*. Zaštitnik g. Baković je zamoljen da ovu NVO *“napokon, i bez daljeg odlaganja, službeno informiše o preduzetim radnjama ili da, što je od ranije očekivano, napokon naloži svojoj zamjenici da uputi odgovarajuće žaljenje i izvinjenje kako bi se zatvorilo ovo veoma ozbiljno pitanje”*. “LGBT Forum Progres”, stoji u odgovoru, je pozdravio i prihvatio inicijativu Zaštitnika za razgovorom o daljoj međusobnoj saradnji i stanju ljudskih prava LGBT osoba u Crnoj Gori. S tim u vezi, posebno zbog aktuelnosti izrade izvještaja ove institucije za 2013. godinu, “LGBT Forum Progres” je predložio da g. Baković s timom saradnika, koji se bave ovom problematikom, i onima koji rade na Izvještaju, posjeti, novootvoreni LGBTIQ Socijalni centar i u razgovoru s rukovodstvom i osobljem Centra i LGBT Forum Progres razmjeni sva relevantna iskustva i mišljenja. Direktor ove NVO, na kraju obraćanja, je iskazao uvjerenje *“da se Zaštitnik i on slažu da je prije toga važno zatvoriti pitanje diskriminacije od strane njegove zamjenice gđe N.S”*.¹⁸⁰

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda nije odgovorio na poslednje obraćanje ove organizacije.

“LGBT Forum Progres” je još ranije sa slučajem upoznao jedan broj NVO za zaštitu ljudskih prava. Neke od njih nisu mogle, kako je

¹⁸⁰ Pismo izvršnog direktora “LGBT Forum Progres” S.M. gospodinu g. Š.B., Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore od 19.02.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

objašnjeno, zbog aktuelnih programskih aktivnosti i zajedničkih projekata sa ovom institucijom, uzeti i imati aktivnije učešće povodom ovog slučaja.

Prijava protiv V.K. zbog napada na trans aktivistu u Podgorici

Dana 2. novembra 2013. godine u Staroj varoši, u centru grada, napadnut je trans aktivista L.R. dok se sa svojom djevojkom K.S. i njihovom zajedničkom prijateljicom B.B. kretao u pravcu službenih kancelarija nevladine organizacije (NVO) "LGBT Forum Progres".

U blizini gradskog groblja, on se pozdravio s poznanicima, R.K. i E.S.

Iznenada, iz poslovnog prostora "Pogrebne usluge Lazović" je izašao V.K. koji je trans aktivistu L.R. nekoliko puta odgurnuo i obratio mu se riječima: "*Šta glumiš, neku pederčinu*" i "*Glumiš neku gejšu a*".

Dok se udaljavao V.K. je nastavio da dobacuje posebno s komentarima na račun L.R. rodnog identiteta.

Trans aktivista L.R., koji je i član Upravnog odbora "LGBT Forum Progres", preko ove NVO je podnio odgovarajuću prijavu policiji.

"MediaMont Centar" dozvolio širenje govora mržnje

Članovi LGBT zajednice i studenti sa Fakulteta političkih nauka (FPN) kontaktirali su nevladinu organizaciju (NVO) "LGBT Forum Progres" povodom tekstova objavljenih na portalu <http://medijskapismenostcg.wordpress.com/> u sklopu Škole novinarstva i medijske pismenosti koja je organizovana na ovom Fakultetu.

Navedeni sajt je inicijalno sadržao i logo FPN, a ova visokoškolska institucija je pružila i logističku podršku za održavanje „Škole novinarstva i medijske pismenosti”.

"LGBT Forum Progres" uputio je pritužbu dekanatu FPN i zatražio zvanično izvinjenje autora tekstova, administratora samog sajta te Uprave fakulteta.¹⁸¹

Tekstovi su predstavljali izuzetno homofobične sadržaje koji su se odnosili na održavanje Povorke ponosa u Podgorici. Nakon reagovanja javnosti sporni tekstovi su uklonjeni.

¹⁸¹ Pritužba NVO "LGBT Forum Progres" od 7.11.2013. godine upućena je tadašnjoj dekanici FPN prof.dr S.T.Š., prodekanici za nastavu doc.dr N.R. i prodekanu za razvoj doc.dr B.V. Doc.dr N.R. je navedena i kao jedan od predavača ove Škole; LGBT FP Dokumentacija

Jedan od spornih tekstova imao je i ovaj sadržaj: „Posvećivanje pažnje gej populaciji, i preobilno plasiranje informacija od strane medijskih kuća, kao i očigledna medijska manipulacija koju većina ljudi, nažalost ne shvata, će u budućnosti dovesti do toga da homoseksualce ne shvatamo kao osobe koje imaju socijalni poremećaj nego kao nešto sasvim normalno.“

Drugi tekst s naslovom „Crnogorski ponos: čojstvo i junaštvo na djelu” imao je i ovaj sadržaj stav: “Parada ponosa, uništeni i srozani crnogorski ponos. 21.000 eura štete koju su pričinili „huligani” ili prije bih rekao branioci crnogorskog obraza,...”

Ova NVO je ocijenila, u pritužbi, da ovakvi istupi vrijeđaju i diskriminišu LGBT zajednicu i opravdavaju nasilje i uništavanje imovine u pojedinim djelovima grada prilikom održavanje druge Povorke ponosa u Crnoj Gori, 20. oktobra 2013. godine u Podgorici.

Dekanica FPN prof.dr S.T.Š. obavijestila je NVO “LGBT Forum Progres”, povodom podnijete pritužbe, da je FPN podržao, u najboljoj namjeri, inicijativu NVO “MonteMedia Centar”, radi realizacije projekta, pod nazivom “Škola novinarstva i medijske pismenosti” zbog čega je omogućio korišćenje fakultetskog amfiteatra.¹⁸²

“FPN nije, na bilo koji način, učestvovao u kreiranju sadržaja u okviru Projekta, niti u njihovoj realizaciji, pa ni u definisanju ili iznošenju ideja, stavova, ili informacija u vezi sa Projektom. Tim prije, veoma smo iznenađeni objavljivanjem tekstova na portalu medijskapismenost.wordpress.com, čije stavove i poruke ne dijelimo. Da budemo precizni i jasni – smatramo ih diskriminišućim, nedopustivim i štetnim po više osnova. Zato žalimo zbog svega što se desilo” stoji, između ostalog, u pismu tadašnje dekanice FPN.

“Uvjereni smo da se duh tolerancije prema svim oblicima različitosti, koji svoju realizaciju i afirmaciju imaju u okviru pravnog poretka, osjeća i na FPN, kod nastavničkog kadra, ali i studenata koji su, s ponosom to ističemo, nebrojeno puta potvrdili da su obrazovanje stečeno na ovom Fakultetu dopunili i emancipatorskim potencijalom napredne akademske zajednice” navedeno je dalje u pismu.

Dekanica FPN je infirmisala da je od organizatora Škole novinarstva i medijske pismenosti zatraženo da se javno izjasne ovim povodom, a FPN je LGBT zajednici i NVO “LGBT Forum Progres” uputio izvinjenje i uvjeravanje da želi da otkloni svaku sumnju da stoji iza ovih i sličnih ideja i stavova.

¹⁸² Odgovor na pritužbu dekanata FPN dostavljen je 15.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

“Nastavićemo da pružamo podršku različitim projektima i njihovim realizatorima, sve u cilju doprinosa boljem razumijevanju, prihvatanju različitosti i većem stepenu tolerancije, a vaša je NVO svakako, zaslužuje” stoji na kraju izvinjenja uprave FPN Univerziteta Crne Gore u Podgorici.

“LGBT Forum Progres” pozdravio je veoma odlučan istup FPN i njegove tadašnje dekanice. U javnom saopštenju, izdatom povodom Međunarodnog dana tolerancije, ocijenjeno je da su “potvrđeni demokratski kapaciteti ove akademske institucijne i njena privrženost promociji tolerancije i zaštiti ljudskih prava i sloboda”.¹⁸³

Za razliku od FPN menadžment nevladine organizacije koja je organizovala Školu i dozvolila objavljivanje takvih materijala, od kojih je samo dio uklonjen, nije dala bilo kakvo izvinjenje. Na navedenom portalu organizacije, iza koje navodno stoji izvjesni S.J., objavljeno je kratko obavještenje da objavljeni tekstovi ne održavaju stav članova organizacije niti bilo koga od partnera, već lični stav autora. Sa portala je uklonjen logo FPN.

Pritužba zbog diskriminacije protiv RTV Cetinje

“LGBT Forum Progres” podnio je Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore pritužbu zbog diskriminacije osoba po osnovu njihove starosne dobi od strane lokalnog javnog emitera “Radio i televizija (RTV) Cetinje”.¹⁸⁴

RTV Cetinje je objavila konkurs sledeće sadržine: “*Ako ste mladi, imate želju da radite u elektronskim medijima, prijavite se za saradnika za rad u TV Cetinje. Prijave slati mejlom na: tvčetinje@gmail.com. Molimo Vas da u sadržini mejla napišete kratak CV (ime i prezime, fotografiju, godine, adresu, obrazovanje, zanimanje, iskustvo u radu u medijima, sposobnosti, interesovanja i kontakt telefone)*”.

Konkurs je objavljen u medijima i na društvenoj mreži “Facebook”.

U pritužbi je navedeno da je posrijedi “nerazumno i nepotrebno, zakonski neosnovano, propisivanje starosne dobi i da time dolazi do ozbiljnog isključenja građana_ki starije dobi” i da “konkretnom radnjom

¹⁸³ Dostupno na <http://www.vijesti.me/vijesti/pritužba-zbog-homobofije-sajtu-medijska-pismenost-clanak-160801>

¹⁸⁴ Skupština Prijestonice Cetinje na sjednici održanoj dana 22. avgusta 2011. godine, donijela je Odluku o osnivanju društva sa ograničenom odgovornošću Lokalni javni emiter »Radio i televizija Cetinje«.

dolazi i do podsticanja diskriminacije po osnovu starosne dobi”. Crnogorski Ombudsman je pozvan da kao centralna nacionalna institucija za zaštitu od diskriminacije zaustavi ovakvu praksu i doprinese prestanku diskriminacije od strane Prijestonice Cetinje i javnog emitera čiji je osnivač. “LGBT Forum Progres” zatražio je da RTV Cetinje povuče tekst konkursa, izmijeni ga i uputi javno izvinjenje.¹⁸⁵

U pritužbi je precizirano da je “LGBT Forum Progres” organizacija koja okuplja LGBT osobe i bori se protiv diskriminacije po svim osnovama.

Tadašanja zamjenica Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore ubrzo nakon podnošenja pritužbe povratno je informisala podnosioca da je ova institucija zatražila izjašnjenje RTV Cetinje kao i da je dodatno upućen zahtjev Agenciji za elektronske medije da, u okviru svojih nadležnosti, izvrše nadzor nad radom RTV Cetinje.¹⁸⁶

Nakon ovog puna četiri mjeseca “LGBT Forum Progres” se intenzivno, službenim putem, interesovao za ishod pokrenutog postupka zbog diskriminacije ali je Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore odbio da pruži bilo kakvu informaciju o preduzetim radnjama.¹⁸⁷

Poruke mržnje u LGBT skloništu

Upravnik LGBT Skloništa u Podgorici M.F. podnio je Centru bezbjednosti Podgorica prijavu protiv nepoznatih osoba koje su na zidovima ulaza u kojem se nalazi ovo sklonište ispisali neprimjerene grafite.¹⁸⁸

Neposredno u blizini i u samom liftu bila su napisana dva grafita “*Cimbo sidašu umri*” i “*Pederi umrite*”.

O postojanju grafita obavijestio je F.K., koji je tog dana došao na zakazani razgovor s psihologom u Savjetovalištu koje djeluje u sklopu Skloništa. Upravnik LGBT Skloništa je kontaktirao Kontakt LGBT starješinu

¹⁸⁵ Pritužba NVO “LGBT Forum Progres” koju je potpisao M.F. od 26.11.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija.

¹⁸⁶ Obavještenje zamjenice Zaštitnika gđe M.L. broj 01/560-13 od 5.12.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

¹⁸⁷ U dokumentaciji NVO “LGBT Forum Progres”, u koju smo imali uvid, nalazi se nekoliko urgencija povodom predmetne pritužbe zbog diskriminacije na koju nije pružen odgovor. U ovoj NVO ističu da su zbog navodno neprimjerenog i neprofesionalnog odnosa Ombudsmana bili prinuđeni da povuku jedan broj veoma ozbiljnih pritužbi podnijetih ovoj instituciji u koju je ranije LGBT zajednica njegovala prilično povjerenje.

¹⁸⁸ Prijava od 6.12.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

u Upravi policije MUP Crne Gore S.K. i dobio instrukcije da podnese pisanu prijavu i priloži fotografije.

Zbog negativnog uticaja na posjetioce i korisnike različitih programa LGBT Forum Progres je zamolio domara zgrade da se postara za uklanjanje grafita što je ovaj ubrzo i učinio.

Visoki zatvorski službenik širio homofobiju

Nevladina organizacija (NVO) Crnogorska LGBTIQ Asocijacija „Kvir Montenegro” podnijela je pritužbu protiv M.R., službenika Ministarstva pravde - Zavoda za izvršenje krivičnih sankcija - (ZIKS), raspoređenog na radno mjesto vršilac dužnosti načelnika Kazneno - popravnog doma, zato što je, putem svog profila, na društvenoj mreži “Facebook”, zastupao homofobne stavove, širio govor mržnje, netrpeljivost i podsticao na diskriminaciju LGBT osoba. Pritužba je, između ostalog, podnijeta Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore, Ministarstvu pravde i Etičkom odboru Uprave za kadrove Crne Gore. M.R. je i inače i visoki funkcioner Narodne stranke, koja je decenijama prisutna na crnogorskoj političkoj sceni.

M.R., saopštili su iz ove NVO, je “kontinuirano javno objavljivao homofobične objave na svom profilu na društvenoj mreži Facebook uoči, tokom i nakon održavanja Montenegro Pride-a a što su prenijeli i mediji na sam dan održavanja Povorke Ponosa” (u Podgorici, dana 20. oktobra 2013. godine).¹⁸⁹

Istaknuto je da je M.R. širio neistinite informacije o navodnom plaćanju učešća na povorci ponosa. On je, između ostalog, prema navodima ove NVO, drugu crnogorsku Povorku ponosa nazvao “nasiljem nad moralnom i ljudskom prirodom”, “nasrtajem nad moralnim opredeljenjem većine građana” ali i “agresivnom promocijom abnormalnog seksualnog opredeljenja”.

Ova NVO je ocijenila, u svom javnom saopštenju od 18. novembra 2013. godine, da je M.R. kao državni službenik nanio štetu “dosađašnjim dostignućima i ugledu Vlade Crne Gore” na polju promocije i zaštite ljudskih prava LGBT osoba. Zatražena je disciplinska i druga odgovornost ovog službenika, njegovo izvinjenje ali i brisanje spornih objava.

¹⁸⁹ Dostupno na <http://www.queermontenegro.org/saopstenja/23-prijave-protiv-sluzbenika-ministarstva-pravde-zbog-podstrikivanja-na-diskriminaciju-i-sirenja-mrznje-i-netrpeljivosti-prema-lgbtiq-osobama>

Državni službenik M.R., prema tvrdnjama ove NVO, potvrdio je diskriminatorni pristup kroz svoje medijsko reagovanje na informaciju da su protiv njega podnijete pritužbe. Predsjednik Upravnog odbora ove NVO Danijel Kalezić iskazao je zabrinutost zbog kontinuiranog postupka i činjenice da su LGBT osobe ranjiva grupa čiji položaj dodatno može biti ugrožen, u zatvorskom sistemu, zbog homofobnih izjava njegovih rukovodećih osoba.¹⁹⁰

Etički odbor Crne Gore, nakon detaljnog razmatranja kompletnog predmeta, je dao mišljenje da je M.R. učinio povredu Etičkog kodeksa državnih službenika i namještenika, član 5. stav 2., “na način što je javnim iznošenjem neprimjerenih ličnih stavova o LGBT populaciji, u oktobru 2013. godine, na društvenoj mreži “Facebook” omalovažio i vrijeđao LGBT populaciju i iskazao netrpeljivost prema istoj”.¹⁹¹

U izjašnjenju na navedenu pritužbu, i njenu dopunu, državni službenik M.R. je naveo da je ista neosnovana, te da on kao građanin ima pravo na slobodu izražavanja i da njegovi stavovi o “gay paradi” nemaju negativan uticaj na ugled državnog organa. On je dodao da iznošenjem svojih stavova nije rješavao o pravima i obavezama građana, niti doveo u pitanje princip jednakosti građana, te da se ne može tumačiti da su stavovi iznijeti na privatnom profilu javni stavovi koji se mogu dovesti u vezu sa javnim nastupom. On se u svom izjašnjenju pozvao na Ustav Crne Gore i Evropsku konvenciju o ljudskim pravima i saopštio da predmetnu pritužbu doživljava “*ugrožavanjem zajamčene slobode izražavanja*”.¹⁹²

U obrazloženju mišljenja Etičkog odbora stoji da su objavljeni lični stavovi državnog službenika M.R. o LGBT populaciji uvrijedljive sadržine i namjere omalovažavanja i istima je “prekoračena granica stručnog i kritičkog mišljenja”. Navedeno je da se istima na “nedoličan način vrijeđa LGBT populacija i osuđuje podrška države u organizovanju Povorke”. “M.R. je kao državni službenik ovim neprimjerenim stavovima narušio ugled državnog organa, jer, bez obzira da li se lični stavovi iznose u svojstvu službenika ili građanina, u radno ili van radnog vremena, državni službenik mora voditi računa da isti negativno ne utiču na državni organ” - stoji, između ostalog, u mišljenju Etičkog odbora. Etički odbor je konstatovao da Ustavom Crne Gore i Evropskom

¹⁹⁰ <http://www.queermontenegro.org/saopstenja/27-milan-radovic-potvrdio-diskriminaciju>

¹⁹¹ Mišljenje Etičkog odbora Crne Gore broj 115 od 20.02.2014. godine; Mišljenje je jednoglasno usvojeno na sjednici Etičkog odbora od 14.02.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija.

¹⁹² Isto

konvencijom o ljudskim pravima jeste garantovano pravo na slobodu izražavanja, da sloboda izražavanja nije apsolutna i ocijenioda mora biti "uspostavljena ravnoteža između slobode izražavanja i prava drugog da zaštiti svoju reputaciju".¹⁹³

Predsjednica Etičkog odbora usvojene mišljenje dostavila je podnosiocu pritužbe NVO "Kvir Montenegro", državnom službeniku M.R., Ministru pravde u Vladi Crne Gore i direktoru ZIKS-a.

Ministar pravde, na osnovu 89. Zakona o državnim službenicima i namještenicima, novčno je kaznio navedenog službenika.

Povodom prvog slučaja kažnjavanja državnog službenika zbog govora mržnje ova NVO je ocijenila da je to primjer koji ukazuje "svim državnim službenicima da je homofobija neprihvatljivo, nedozvoljeno, te samim tim i kažnjivo ponašanje".¹⁹⁴

Inače, Zakonom o državnim službenicima i namještenicima, član 82., povreda Etičkog kodeksa prepoznata je kao lakša povreda službene dužnosti.

Prijava protiv A.H. iz Rožaja

Član LGBT zajednice M.F. prijavio je crnogorskoj policiji A.H., medicinsku radnicu, iz Rožaja, koja ga je, preko društvene mreže "Facebook", uzmemiravala, vrijeđala i ismijavala zbog njegove seksualne orijentacije i vidljivog rada za nevladinu organizaciju "LGBT Forum Progress".¹⁹⁵

Uprava policije MUP Crne Gore obavijestila je, aprila 2014., bez drugih detalja, da je prijava na dalje postupanje proslijeđena Odjeljenju bezbjednosti Rožaje.

Pritužba protiv Radija Crne Gore

Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore podnešena je pritužba zbog diskriminacije protiv javnog difuznog servisa "Radio Crne Gore" zbog odbijanja da prima elektronsku poštu koju mu dostavlja

¹⁹³ Mišljenje Etičkog odbora koji je potpisala predsjednica gospođa D. B.; LGBT FP Dokumentacija

¹⁹⁴ Saopštenje NVO, od 24.02.2014. godine, dostupno na <http://www.queermontenegro.org/saopštenja/58-milan-radovic-kaznjen-zbog-homofobije>

¹⁹⁵ Prijava od 24.02.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

nevladina organizacija (NVO) "LGBT Forum Progres".¹⁹⁶

Ova NVO sva svoja saopštenja, stavove i analize dostavlja svim medijima u ali i političkim, sindikalnim, vjerskim i nevladinim organizacijama, institucijama i međunarodnim organizacijama koje prate procese reformi u Crnoj Gori.

U ovoj NVO su istakli da je odnos prema njihovom radu i materijalu koji distribuiraju "*uglavnom profesionalan, korektan i odgovoran*".

"Radio Crne Gore" odnosno njegov program "Radio 98", uglavnom namijenjen mlađoj populaciji, prema navodima iz ove NVO, na jednoj od zvaničnih email adresa odbija da primi elektronsku poštu sa zvanične e-mail adrese pr@lgbtprogres.me koja je namijenjena za medijsku komunikaciju.

Primjetili su da im se zadnjih mjeseci odbija prijem pošte zbog čega su u prijemnu medijsku listu uključili i e-adresu direktora Radija Crne Gore koji poštu redovno prima, i neodbija prijem iste kao što to radi neko odgovorno, a ovoj organizaciji nepoznato, lice, u Redakciji programa "Radio 98" na "Radiju Crne Gore".

NVO "LGBT Forum Progres" je, prema navodima iz pritužbe, kod drugih koji takođe komuniciraju s medijima, provjerila i ustanovila da se njihova elektronska pošta ne blokira i neodbija od strane "Radio 98" programa. Istakli su da su više puta i sami uputili, s drugih adresa, poruke tj. mailove ka navedenoj adresi i one su uredno isporučene i primljene što po njima znači da nisu odbijene i ne nalaze se na tzv. blok listi".

Institucija Zaštitnika je pozvana, da shodno ovlašćenjima, doprinese obustavljanju uočene prakse.

Zaštitnik ljudskih prava i sloboda je pritužbu uzeo u rad. Iz ove institucije su informisali da su zatražili izjašnjenje od navedenog javnog difuznog servisa, aktom broj 01-601/13 od 17. decembra 2013. godine i ponovo aktom (urgencijom) broj 01-601/13 od 31. decembra 2013. godine.¹⁹⁷ Odgovor još uvijek nije dostavljen.

Do 15. aprila 2014. godine Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore nije pružio nijednu dodatnu informaciju.

¹⁹⁶ Pritužba NVO "LGBT Forum Progres" podnijeta je 12.12.2013. godine i u instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore zavedena pod brojem 610/13; LGBT FP Dokumentacija

¹⁹⁷ Obavještenje Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore od 10.02.2014. godine potpisao je zamjenik g. P.I.; LGBT FP Dokumentacija

Pritužba protiv Turističke organizacije Nikšić

Nevladine organizacije “LGBT Forum Progres” i “Institut za razvoj LGBT turizma” u drugoj polovini 2013. godine sprovele su istraživanje o mogućnostima razvoja LGBT turizma u Crnoj Gori. To je bio dio napora civilnog društva u vezi sa monitoringom nacionalne LGBT politike.

Ustanovljen je, između ostalog, Programski odbor za razvoj LGBT turizma s namjerom da odredbe iz Strategije za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori o turizmu budu stavljene u funkciju.¹⁹⁸

Istraživanje ovih NVO je obuhvatilo sve lokalne i nacionalne turističke organizacije, turistička profesionalna udruženja i turističku privredu.

Turistička organizacija (TO) Nikšić je svojim odgovorima direktno najavila diskriminaciju - LGBT zajednice, LGBT osoba i LGBT turističke ponude.

Prema riječima sekretara Programskog odbora za razvoj LGBT turizma D.A. “odgovorna lica TO Nikšić su sasvim jasno istakla da materijal o LGBT ponudi neće na bilo koji način promovirati. Osnovna zadatak funkcija svih turističkih organizacija jeste promocija. Na samom linku ove TO ističe se pohvalni odnos prema pojedinim NVO i sportskim kolektivima¹⁹⁹ ali su, kada je riječ o LGBT tematici i grupama, bili su eksplicitni da neće baš nikakvu saradnju i ne žele da promovišu u sklopu svoje ukupne promocije sadržaja i ono što bi se odnosilo na LGBT zajednicu i LGBT turiste i izletnike, bez obzira da li se radi o domaćim ili stranim licima”.²⁰⁰

Iz ovih razloga sekretar Programskog odbora za LGBT turizam D.A. podnio je, dana 13. decembra 2013. godine, pritužbu zbog diskriminacije Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore.

Cilj podnošenja pritužbe, ocijenjeno je na sjednici ovog Odbora, jeste sprečavanje najavljene prakse a da se TO Nikšić, koja sprovodi javna ovlaštenja i pruža javne usluge, uputi na zakonito i pravdano postupanje prema svima.

Nakon više upućenih urgencija institucija Zaštitnika ljudskih pra-

¹⁹⁸ Strategija je dostupna na ovom linku http://media.lgbtprogres.me/2013/11/strategija_cg-7.pdf

¹⁹⁹ <http://niksic.me/lokalna-uprava/javna-preduzeca-i-ustanove/turisticka-organizacija/>

²⁰⁰ <http://www.pobjeda.me/2013/12/18/pobjeda-objavljuje-istrazivanje-o-razvoju-lgbt-turizma-u-to-niksic-ne-zele-gej-turiste>

va i sloboda Crne Gore (Ombudsman) informisala je da 7. februara 2014. godine upućen inicijalni dopis TO Nikšić da se izjasne o podnijetoj pritužbi.

Ni kasnija interesovanja, u vezi sa ishodom postupka, nisu bila uspješna. Iz ovih razloga ova NVO je, kao i u drugim slučajevima, bila prinuđena da sama traži rešenje za brojne slučajeve neprimjerenog odnosa i diskriminacije prema organizaciji i pripadnicima LGBT zajednice.

NVO "LGBT Forum Progres", u sklopu koje djeluje Programski odbor za razvoj LGBT turizma, u pismenom obraćanju Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore g. Šučku Bakoviću je konstatovao "da je međusobna komunikacija ali i saradnja potpuno nezadovoljavajuća i da se duže do pola godine ne preduzima ništa po pitanju poboljšanja naših prilika zbog kojih smo i bili prinuđeni da Vam se u niz slučajeva obratimo". "Vaš, ili inertan odnos vaših saradnika, nas prosto tjera da se sami snalazimo, kako znamo i umijemo, kako bi smo otklanjali probleme i prevazilazili izazove u kojima se nalazimo" navedeno je u pismu crnogorskom Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore. "Na žalost moramo konstatovati da nam niste bili od bilo kakve pomoći i da nas dodatno dovodite u još otežavajući okolnost zbog ignorisanja naših pritužbi, posebno one koje je prije više od pola godine podnijeta protiv jednog od Vaših Zamjenika".

Ova NVO je instituciju Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore obavijestila da povlači pritužbu podnešenu protiv Turističke organizacije Nikšić.²⁰¹

"LGBT Forum Progres" je uz pomoć i podršku svojih istaknutih članova uspostavio direktnu komunikaciju sa menadžmentom TO Nikšić.

Pojašnjeno je da je odgovore na prvobitni upitnik pružio službenik bez konsultacija sa pretpostavljenima u TO Nikšić. Iskazano je interesovanje da se na sva pitanja ponovo odgovori. Takođe pruženo je i obavještenje da je službenik koji je prvobitno odgovorio na upitnik disciplinski kažnjen i novčano sankcionisan zbog tog propusta.

Takođe direktorka TO Nikšić gospođa D.P. uputila je službeno izvinjenje.²⁰²

²⁰¹ Objašnjeno je da je isključivi razlog povlačenja pritužbe uvjerenje "da obraćanje instituciji ostaje krajnje necjelishodno i iluzorno i što ste povodom konkretne pritužbe prvu radnju činili tek 07.02.2014. godine (skoro dva mjeseca po upućivanju pritužbe a do danas niste informisali o daljem toku radnji)"; Pismeno obavještenje Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore povodom pritužbe broj 22-14 od 13.12.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

²⁰² Službene zabilješke o komunikaciji između LGB T FP i TO Nikšić i uključujući i pismeno izvinjenje TO Nikšić, februar, mart i april 2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

Barska Gimnazija diskriminirala bivšeg učenika

Pred osnovnim sudom u Baru otklonjen je spor između S.M. iz Bara, koji je tužio, zbog diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije, Javnu ustanovu (JU) Gimnazija "Niko Rolović" u Baru i gospođu S.V., pedagoškinju u istoj školi.

Na pripremnom ročištu, održanom dana 21. marta 2014. godine, P.br. 1030/13, između tužioca i tuženih je sklopljeno sudsko poravnanje čime je okončana ova parnica i utvrđeno da je uklanjanjem fotografija, čiji je autor tužilac S.M., povrijeđeno pravo tužioca diskriminacijom po osnovu seksualne orijentacije. Sudskim poravnanjem je zabranjeno tuženima, JU Gimnazija "Niko Rolović" u Baru i gospođi S.V., pedagoškinji u ovoj ustanovi, ponavljanje radnji diskriminacije.²⁰³

Na pripremnom ročištu pred Osnovnim sudom u Baru tužilac S.M. je izložio tužbu i istakao da ostaje u svemu kao u tužbi, postavljenom tužbenom zahtjevu te pri predlozima iz tužbe. Istakao je da mu nije na vrijeme dostavljen odgovor na tužbu pa je zamolio Sud da mu isti dostavi. Konstatovano je da je odgovor na tužbu dostavljen tuženom neposredno na ročištu. U odnosu na sve navode odgovora na tužbu S.M. je istakao da tuženi nisu porekli da su uklonjene fotografije zbog seksualne orijentacije tužioca i da su fotografije vraćene na isto mjesto, ali tek nakon mjesec dana. Ključna je činjenica da su te fotografije uklonjene a do toga uopšte nije smjelo doći. Činjenica da je samim vraćanjem fotografija urađen korektni postupak i priznata ulinjena greška. Tužilac S.M. je zato predložio da se ovaj slučaj razriješi izvinjenjem i da se zaključi sudsko poravnanje.

Zastupnik tuženog I reda, direktorka Gimnazije gospođa M.Đ., na pripremnom ročištu je izložila odgovor na tužbu i istakla da S.M. nije prihvatio neposredni kontakt nakon ovog događaja. Ona je kazala da je on je bio učenik škole i da im je žao zbog svega što se desilo. "Naša namjera nije bila da bilo u čemu izvršimo diskriminaciju prema S.M. i ako smo kod njega izazvali osjećaj diskriminacije mi se izvinjavamo, jer to nije bila naša namjera". Direktorka škole gđa M.Đ. je istakla da kroz ovu školu dnevno prođe 1500 učenika i da te fotografije, koje stoje u školi već pet godina, nisu predstavljale problem. Svaki inventar u školi može da mjenja svoje mjesto pa je tako došlo i do promjene mjesta na kojoj se nalaze te fotografije. "Pedagog je promijenila kancelariju na početku godine, i sređivala je svoju kancelariju i javila se jedna grupa učenika i rekla da im smeta fotografija i da im „bode oči“. Obavljen je

²⁰³ Sudsko poravnanje je zaključeno bez prijetnje, prinude, pravne ili stavne zablude i ima snagu izvršne presude; zapisnik sa pripremnog ročišta od 21.03.2014. godine, sudija g. V.Š.; LGBT FP Dokumentacija

razgovor sa tim učenicima i rečeno im je da ne dozvoljavamo takvo mišljenje. Našem pedagogu su se ove slike svidjele i ona je pitala da li ove slike mogu da se prebace u njenu kancelariju. Ponavljam ako je ovaj čin tužilac doživio kao diskriminaciju mi se ponovo izvinjavamo jer nam to nije bila namjera” kazala je ona na pripremnom ročištu.²⁰⁴

Tužena II reda, pedagoškinja gospođa S.V., izlažila je odgovor na tužbu. Istakla je da ostaje u svemu kao u odgovoru na tužbu s tim što je dodala da priznaje da je to bila njena ideja, “ali da je to bila koincidencija da je u međuvremenu promijenila kancelariju i saopštila direktorici da joj je želja da ta slika bude u njenoj kancelariji jer joj se sviđa”. “Ni u kom slučaju ja nisam razmišljala da ovim postupkom mogu da diskriminujem autora slike, čak naprotiv mislila sam da će se tužiocu kao bivšem učeniku ove škole svidjeti da ja ovu sliku držim u mojoj kancelariji. Ponavljam nikakva namjera nije bila da se ovim postupkom diskriminiše tužilac S.M.”.

Nakon iskaza tužioca i tuženih, tuženi su tužiocu uputili iskreno izvinjenje zbog toga što se usled uklanjanja slika osjetio diskriminisanim a tužilac je istakao da je spreman da odustane od dijela tužbenog zahtjeva koji se odnosi na naknadu štete zbog povrede časti i ugleda u iznosu od 500 eura, kao i od javnog objavljivanja ove sudske odluke, pa su saglasno izjavili spremnost da zaključe sudsko poravnanje ovom sporu.

Shodno tome utvrđeno je postojanje diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i zabranjeno ponavljanje radnji diskriminacije.

Tužba bivšeg učenika:

S.M. iz Bara, tužio je zbog diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije Javnu ustanovu (JU) Gimnazija “Niko Rolović” u Baru i gospođu S.V., pedagoškinju u istoj školi.²⁰⁵

On je u svojoj pritužbi podnijetio Osnovnom sudu u Baru ukazao na povredu Ustava Crne Gore i Zakona o zabrani diskriminacije kao i na povredu antidiskriminatornih odredbi obrazovnih propisa i međunarodnih, ratifikovanih, konvencija.²⁰⁶

²⁰⁴ Zapisnik sa pripremnog ročišta od 21.03.2014. godine, P.br. 1030/13.

²⁰⁵ Pritužba je podnijeta 25.12.2013. godine Osnovnom sudu u Baru; LGBT FP Dokumentacija

²⁰⁶ Kako je Crna Gora donijela Zakon o ratifikaciji Evropske Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, kao i Zakon o ratifikaciji Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima, ponašanje tuženog nije u skladu sa pravilima ova dva dokumenta, koja su obavezujuća za državu potpisnicu. Konkretnim postupkom ozbiljno su dovedeni u pitanje ciljevi obrazovanja u Crnoj Gori i ponašanje tuženih je u suprotnosti sa obrazovnim propisima navodi S.M. u pritužbi.

Učenici, sadašnjih i bivši, kao i nastavni kadar JU Gimnazija "Niko Rolović" u Baru obavijestili su nevladinu organizaciju "LGBT Forum Progres" da su krajem novembra 2013. godine, učenici četvrtog razreda ove Gimnazije, uputili zahtjev pedagoškinji škole gospođi S.V., da se fotografije izložene u školi, svojevremeno urađene od strane S.M., nekadašnjeg učenika Gimnazije „Niko Rolović“ a sada javno eksponiranog pripadnika LGBT zajednice uklone.

Učenici su svoj zahtjev argumentovali činjenicom da je Stevan Milivojević "gej" i te da je to "sramota za gimnaziju". Pedagoškinja škole, gđa S.V., kako bi se spriječilo njihovo uništenje, predložila je učenicima prebacivanje slike u njenu kancelariju. Učenici su prihvatili to rešenje.

Slike su prebačene ali je, prema navodima iz tužbe, sam kompromis prozevo diskriminaciju. Na mjesto gdje je stajala S.M. stavljena je druga fotografija. Slike su godinama krasile hol Gimnazije, i stoji dalje u pritužbi, postale su problematične i neprihvatljive od trenutka kada se javno saznalo za S.M. seksualnu orijentaciju i kada je postao javno i politički eksponiran kao jedan od lidera LGBT zajednice u našoj zemlji.

"Ovaj primjer za našu organizaciju i za LGBT zajednicu u cjelini je posebno zabrinjavajući jer ako smetaju četiri fotografije nekada jednog od najboljih učenika ove škole, koji je i javno eksponirani gay, onda pretpostavljamo kako je težak položaj LGBT učenika i drugih osoba u ovoj školi" navedeno je u pritužbi.

"Školski autoriteti nisu primjereno reagovali pred prvim izazovom diskriminacije i aktivno su doprinijeli nepovoljnijem položaju osoba samo zbog njihove različite (homoseksualne) seksualne orijentacije. Ovakvim postupkom je kompletna LGBT zajednica u Crnoj Gori, koju naša organizacija od 2010. aktivno okuplja i zastupa, stavljena u nepovoljniji položaj u odnosu na sve druge osobe" stoji, između ostalog, u pritužbi.

"Dodatno devalvirajuće po školsku mrežu i praksu jeste činjenica da je gospođa S.V. koautor jednog od udžbenika koji je i pohvaljen od strane stručne javnosti i LGBT zajednice.²⁰⁷ To potvrđuje, ocijenio je tužilac S.M., da su zalaganja za zabranu i zaštitu od diskriminacije više deklarativne nego suštinske prirode. Pored udžbenika neophodno je kreirati pozitivnu i podržavajući školsku atmosferu i praksu a primjer i postupak gospođe S.V., po ocjeni tužioca, ne doprinose tome.

"Naprotiv. On podstiče distancu i obeshrabruje zalaganja za ravnopravnost i vidljivost. Ono što se promovise u odobrenim udžbenicima ne

²⁰⁷ "Crnogorska obrazovna politika i seksualna orijentacija: Zastupljenost LGBT tema u školskim programima i udžbenicima" autor mr A.S.Zekovića; Dostupno na <http://media.lgbtprogres.me/2013/10/lgbt-udzbenici.pdf>

primjenjuje se u svakodnevnoj školskoj praksi. Umjesto da suzbiju diskriminatorne i agresivne najave kod učenika pedagoška služba i uprava škole su su opredijelili za diskriminaciju” navedeno je u tužbi.

Nevladina organizacija “LGBT Forum Progres”, uz pomoć i podršku NVO “LGBTIQ Socijalni Centar” organizovao je situacijsko testiranje diskriminacije u kojem su učestvovali bivši i sadašnji učenici Gimnazije, uglavnom LGBT osobe.

NVO su, pred Sudom, objasnile da je taktika testiranja sastavni dio razvijanja antidiskriminacione prakse koji njeguje antidiskriminacioni pokret u čitavom svijetu. Ove LGBT grupe, kao organizacije za zaštitu ljudskih prava, osposobljavaju kadrove, aktiviste i volontere za ove aktivnosti kako bi se prepoznala, posebno indirektna, diskriminacija, i olakšali kasniji postupci. U tri navrata, različitih datuma, u toku decembra 2013. godine, ustanovljeno je, i dokumentovano, da su iz hola Gimnazije “Niko Rolović” u Baru uklonjene jedino fotografije Stevana Milivojevića i da nije bila osnovana reakcija/tvrđnja tuženih - uprave škole i pedagoškinje gđe S.V. - da su sklonjene sve fotografije zbog pripreme postavke nove izložbe. To nisu bili tačni navodi. To je samo bio izgovor tuženih naveo je S.M. u svojoj tužbi.

Izostala je primjerena i iskrena reakcija koja se očekivala a čiji je izostanak zapravo i motivisao ovu tužbu koja nije bila ni planirana što potvrđuje i pismo S.M. crnogorskom ministru prosvjete.

Kao dokazni materijal S.M. je Sudu priložio: fotografije iz hola gimnazije sa situacionih testiranja obavljenih različitih datuma, Izvještaji o situacijskom testiranju diskriminacije u JU Gimnazija “Niko Rolović” u Baru²⁰⁸, službena zabilješka S.M. povodom predmetnog slučaja²⁰⁹,

²⁰⁸ Situacija testiranja su sprovedena dana 03.-eg, 11.-og i 21.-og decembra 2013. godine; O rezultatima sprovedenih provjera putem pisane i usmene komunikacije zbog daljih postupanja I.Ć. je uredno obavještavala Direkciju LGBT Forum Progres; LGBT FP Dokumentacija

²⁰⁹ “LGBT Forum Progres” je organizacija koja pokušava strpljivo i pažljivo da promoviše i štiti ljudska prava LGBT zajednice. Po saznanju da su negovi radovi uklonjeni iz hola Gimnazije konsultovao se sa Upravnim odborom i, nakon toga, dao instrukciju organizacijskom Odjeljenju za zaštitu od diskriminacije da radi na predmetu. Organizovana je mreža volontera, učenika same Gimnazije i Ekonomске škole, koji su pristupili situacionom testiranju i nesporo utvrdili da je jedino moj rad uklonjen i zamijenjen drugim. “Pokušao sam ostvariti miran i korektan pristup ovom problemu. Na sjednici Savjeta za zaštitu od diskriminacije Vlade Crne Gore, kojim predsjedava predsjednik Vlade, a čiji sam član, uručio sam ministru prosvjete pismeno obavještenje koje je bilo dobronamjerno i konstruktivno. Sjutradan kontiran sam od strane gospođe T.M. koju je ministar zadužio ovim predmetom i koja me je informisala da je slika, zajedno sa svim drugima, uklonjena zbog postavke nove izložbe. Svi u školi znaju da to nije istina i takav pristup me je dodatno uvrijedio. Iz tih razloga vidjevši da ne postoji dobra volja i spremnost da se greška prizna a problem prevaziđe i otkloni odlučio sam se da podnesem privatnu pritužbu a neka organi Progres odluču da li će ići sa kolektivnom tužbom”; Službena zabilješka S.M. o slučaju i komunikaciji s Ministarstvom prosvjete upućena Upravnom odboru ove NVO dana 24.12.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Pismo ministru prosvjete i Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori 2013-2018 a predložio je i saslušanje svjedoka.

Odgovor tuženih strana:

U odgovoru na tužbu gospođa S.V., diplomirana pedagoškinja, je istakla da odbija tužbeni zahtijev uz naglasak da su tužbom povrijeđeni njeni čast i ugled.²¹⁰

Ona je pojasnila da se s kancelarijom preselila s prizemlja na drugi sprat škole i da je tom prilikom zamolila predmetnog nastavnika likovnog vaspitanja da joj pomogne *“oko raspoređivanja slika na zidovima, među kojima ima i učeničkih radova”*. Istakla je da u školi postoji likovna sekcija kao i da se za Dan škole organizuje izložba učeničkih radova. Nakon izložbi neke radove predmetni nastavnik postavi u hol škole ali i u školsku zbornicu i različite kancelarije. Naglasila je da je profesorica likovnog vaspitanja od početka školske godina radila na razmiještanju radova.

“Baš u tom periodu dva učenika iz četvrtog razreda su došli kod mene u kancelariju i rekli kako im jedna slika „bode oči”. Rekli su mi da je to rad S.M. i na moje iznenađenje zašto bi im to smetalo, pitali su me zar ne znam da je on predvodio Paradu”.

Ona je istakla da sa učenicima nije pregovarala niti su učenici govorili da je S.M. sramota za školu: *“Poslije 25 godina radnog iskustva smatram da imam dovoljno autoriteta i znanja da ne moram s učenicima da pregovaram. Rekla sam da ne mogu da se složim sa njihovim stavom i da oni nemaju nikakvo pravo da odlučuju gdje će slike da stoje. Sjećam se da sam govorila i o tome da oni nemaju prava nikoga da osuđuju zbog različitosti, a isto tako sam rekla i lijepo riječi o S.M., kao bivšem učeniku, i o njegovim fotografijama”*.

“Tačno je, nastavlja se u odgovoru na tužbu, to da sam pomenula da profesorica likovnog vaspitanja trenutno raspoređuje slike i da bih jako voljela da te slike budu baš u mojoj kancelariji, i da ćemo se o tome gdje će slika stajati profesorica i ja dogovoriti sa direktoricom, a da oni o tome neće odlučivati”.

Ona je smatrala da je time odbacila tvrdnje tužioca da je s učenicima postignut neki kompromis.

²¹⁰ Odgovor na tužbu bivšeg učenika Gimnazije S.M. gospođe S.V., dipl. pedagoga, od 10.02.2014. godine, P-1030/2014; LGBT FP Dokumentacija

“Tek nakon dan ili dva, kada sam o svemu razmislila, razgovarala sam sa profesoricom likovnog vaspitanja i rekla kako bih voljela da ta slika stoji u mojoj kancelariji. Ni u primisli mi nije bilo da ovim postupkom diskriminišem bilo koga” navela je u obraćanju Sudu tužena pedagoškinja barske Gimnazije.

Pedagoškinja je u odgovoru navela da nije pomišljala da bi radove S.M. uništili ti već drugi učenici pa je i zato procijenila da je najbezbednije da se sliku nađu na zidu njene kancelarije: *“Nakon razgovora sa ovim učenicima, nisam pomišljala ni na to da bi neko od njih oštetiо fotografuije, jer da su to mislili da urade ne bi ni došli kod mene. Ali sam pomislila na to kako u školi prije podne boravi preko 600 učenika Gimnazije i isto, toliko, poslije podne, učenika Ekonomske škole. Kako se još uvijek dosta komentarisalo o Paradi ponosa, smatrala sam dobrom idejom da slika bude na zidu u mojoj kancelariji”*.

Gđa S.V., pedagoškinja u barskoj Gimnaziji, je u odgovoru na tužbu navela da je bila u komunikaciji s gospođicom T.M., savjetnicom u Ministarstvu prosvjete, koju je inače resorni ministar zadužio ovim predmetom. Gđa S.V. je navela da je, iako joj je savjest potpuno mirna, tražila savjet od T.M., savjetnice u Ministarstvu prosvjete, šta da radi”. Navela je u odgovoru na tužbu da je dana 26. decembra 2013. godine od T.M. dobila poruku “da sliku vratimo gdje je i bila”. Odmah je o tome obavijestila direktoricu a sliku su vratile u hol, nakon praznika i čišćenje škole, dana 16. januara 2014. godine. Istog tog dana školu je prema navodima iz odgovora posjetio i Glavni prosvjetni inspektor i “utvrdio da je slika vraćena”.

Gospođa S.V. je navela u odgovoru na tužbu da joj je gospođa T.M., savjetnica u Ministarstvu prosvjete, “posvjedočila” da tužilac nije bio raspoložen ni za kakav razgovor i pojašnjenje.²¹¹²¹²

²¹¹ I u odgovoru direktorke Gimnazije gospođe M.Đ. na tužbu navedeno je da je gospođa T.M., savjetnica u Ministarstvu prosvjete, i nju informisala da od strane tužioca navodno nije bilo dobre volje i spremnosti za razgovorom; LGBT FP Dokumentacija

²¹² S.M. i NVO “LGBT Forum Progres” informisali su dana 27. marta 2014. godine resornog ministra prosvjete da je sudski postupak okončan sudskim poravanjem; “Žao nam je što su Vaši saradnici, koje ste zadužili tim predmetom, zakazali i što je slučaj morao izaći pred Sud. Sve što smo očekivali u decembru 2013. godine na žalost se realizovalo tek prije nekoliko dana pred Sudom. Da li ste Vi lično bili zauzeti drugim poslovima, nedovoljno zainteresovani za problematiku diskriminacije u školskoj mreži ili je posrijedi nedovoljna posvećenost Vaših, zaduženih i postupajućih, saradnika nije na meni da ocjenjujem ali ponavljam, još jednom, svoje žaljenje i razočarenje što ono što se desilo na Sudu nijesmo postigli ranije”; iz obavještenje S.M. ministru prosvjete g. S.S. od 27.03.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

Gđa S.V. se osvrnula i na stav, iz tužbe, o mogućem teškom položaju LGBT učenika i drugih LGBT osoba u školi. *“Tvrdim da škola niti ima pravo da zalazi u nečiju privatnost, niti iko posjeduje podatke o LGBT osobama u školi. Ono u šta sam sigurna je da se u školi njeguje duh uvažavanja i tolerancije i da ne djelimo učenike ni po kakvom osnovu”*.

Gđa S.V. je navela da je vrijeđaju, lično i profesionalno, navodi iz tužbe. U cilju toga ona je detaljno navela brojne reference iz profesionalne karijere.²¹³ Brojni detalji su navedeni kako bi potvrdila svoju suštinsku posvećenost zaštiti ljudskih prava, razvijanju tolerancije i zaštiti od diskriminacije.²¹⁴

U odgovoru na tužbu gđa S.V. je navela: *“Stručnjaci kažu da i oni koji pripadaju marginalizovanim grupama nisu pošteđeni od predrasuda, što znači da pripadnik neke manjinske grupe isto može imati predrasude prema drugim „manjinskim ili većinskim grupama”. Ne znam da li je ova tužba rezultat predrasude, ali ono što znam je da sam nepravедno optužena, da sam povrijeđena i kao čovjek i kao pedagog, a zajedno sa mnom i moja porodica”*.

Na kraju tužbenog odgovora gđa S.V. je navela *“Kao pedagog sa dugogodišnjim radnim iskustvom tvrdim da je moja odluka vaspitno opravdana i da ne predstavlja nikakav oblik niti direktne niti indirektnе diskriminacije”*.

Direktorka škole u odgovoru na pritužbu bivšeg učenika Gimnazije S.M. iznijela je saglasnost sa svim tvrdnjama koje je iznijela u svom odgovoru tužena pedagoškinja kao i da navode tužitelja *“smatra uvredljivim”*.²¹⁵

²¹³ Između ostalog, navela je da je rukovodila svim obukama za izvođenje nastave predmeta “Zdravi stilovi života” kao i da je pet godina bila stručni konsultant na projektu uvođenja predmeta “Zdravi stilovi života” u obrazovni sistem, koji je bio dio aktivnosti velikog projekta Globalnog fonda “Prevencija HIV/AIDS.a, tuberkuloze i malarije”; Iz odgovora na tužbu bivšeg učenika S.M. u parničnom predmetu pred Osnovnim sudom u Baru; LGBT FP Dokumentacija

²¹⁴ “Nacionalni koordinator Crne Gore za Obrazovanje za demokratsko građanstvo i ljudska prava pri Savjetu Evrope me je angažovala da za crnogorske nastavnike građanskog obrazovanja vodim seminar Poštovanje ljudskog dostojanstva u školi i razvoj tolerantne ličnosti. Seminaru su prisustvovali i predstavnici Savjeta Evrope, a kako je projekat realizovan u četiri zemlje, o projektu je napravljen kratki film koji će biti postavljen na zvaničnom sajtu Savjeta Evrope” stoji u odgovoru gđe S.V. na tužbu bivšeg učenika S.M.; LGBT FP Dokumentacija

²¹⁵ Ovo zato što je godinama, prije obavljanja funkcije direktorke i prije toga pomoćnice direktora, bila profesor engleskog jezika, “tako da je imala priliku da sagleda komunikaciju i odnose u školi iz različitih uglova kao i da se u školi njeguje duh tolerancije i uvažavanja na svim nivoima”; Odgovor na tužbu bivšeg učenika S.M. v.d. direktorke škole M.Đ od 10.02.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

Direktorka Gimnazije je u odgovoru na tužbu navela da je svaka obrazovna ustanova autonomna u svom radu i da *“odlukom da slika tužitelja, pored drugih učeničkih radova, krasi zid pedagoga naše škole nismo povrijedili niti počinili bilo kakav oblik diskriminacije”*. Te fotografije su, dodala je ona, kao i drugi učenički radovi, rađeni na likovnoj sekciji i vlasništvo su škole, te škola ima pravo da odlučuje o svom vlasništvu, naglasila je ona.

Vezano za zahtjev nekoliko učenika da se radovi S.M. uklone iz hola škole direktorka škole je istakla *“Ukoliko učenici naprave disciplinske prekršaje u školi se poštuje Pravilnik o izricanju vaspitnih mjera za učenike gimnazije. U ovom slučaju nije se radilo o disciplinskom prekršaju, već o iskazanom stavu. Škola nije podržala neprihvatljiv stav, a sa učenicima je obavljen razgovor”*.

Dodala je da kao rukovodilac obrazovne ustanove prikupljanje dokaza za kojim su posegnule NVO smatra neprihvatljivim kao i da nisu tačni navodi tužioca da se radi o jednom od najboljih učenika.²¹⁶ Kazala je da se tužbom narušava ugled škole i da tužbeni zahtjev u cjelosti osporava i smatra neosnovanim.

Protest ministru unutrašnjih poslova

Nevladina organizacija “LGBTIQ Socijalni Centar” podnijela je, decembra 2013. godine, prijavu za upis nevladinog udruženja u Registar koji vodi Ministarstvo unutrašnjih poslova (MUP) Crne Gore.

Bez obzira na urednost i ispravnost dokumentacije Zakon nalaže dobijanje odgovora u roku od 15 dana. Ukoliko se to ne desi udruženje se ima smatrati registrovanim.

Ova NVO, provjerom kod Pošte Crne Gore, ustanovlila je da je istog dana kada je pošta iz MUP dostavljena na slanje ista i poslata prema krajnjem primaocu. To znači da je službeni akt MUP-a, krajnjem primaocu, poslat nakon skoro mjesec dana.

“Nije u redu da se odgovorni u MUP ponašaju na dati način tim prije što LGBT zajednica ima veliko povjerenje u institucije sistema, i što Crna Gora važi za zemlju u kojoj je maksimalna sloboda udruživanja” navedeno je u protestnom obraćanju ove NVO ministru unutrašnjih poslova.²¹⁷

²¹⁶ “Ovu tvrdnju je lako pobiti uvidom u školsku dokumentaciju” kaže se između ostalog u odgovoru na tužbu bivšeg učenika S.M. vršiteljke dužnosti direktorke škole gospođe M.Đ. od 10.02.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

²¹⁷ Protestno pismo lica ovlašćenog za predstavljanje i zastupanje ministru unutrašnjih poslova g. mr R.K.; LGBTIQ Socijalni centar Dokumentacija

Z.P. prijetio da će ubiti LGBT aktivistu

Početak januara 2014. godine Z.P. je telefonski prijetio LGBT aktivisti F.M. iz Podgorice da će ga “ubiti” ili “će naći ljude da se obračunaju s njim”. Z.P. mu je još rekao “nema pojma s kako se opasnim čovjekom nosi” i “da neće imati glavu na ramenima jer će ga zaklati”. Prijetnje su uredno prijavljene policiji. Na upozorenje da će ga prijaviti policiji Z.P. mu je navodno odgovorio “Ovog puta policija te neće zaštititi i naplatiću ti i ranije prijavljivanje”.

F. M. je prošlog ljeta pomogao policiji pri lociranju i hapšenju Z.P. u Budvi zbog optužbi za privredni kriminal i prevare. Z.P. mu je telefonski prijetio i iz istražnog zatvora.

Pritužba protiv deset državnih organa

Vlada Crne Gore je 9. maja 2013. godine usvojila Strategiju za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori za period 2013 - 2018 godina. Civilno društvo i LGBT zajednica smatraju da je od ključne važnosti da svi subjekti u zemlji budu upoznati s njenim sadržajem, programskim ciljevima i mjerama. Strategija, činjenicom da je zvanično usvojena od strane Vlade, postala je sastavni dio njene politike i sastavni dio politike pojedinalčnih državnih organa.

Detaljnijom provjerom je ustanovljeno, i pored činjenica da se značajan sadržaj ove Strategije odnosi i na oblasti koje svojim radom i mandatom pokrivaju konkretni državni organi, da se ovaj dokument ne nalazi web sajtovima sledećih državnih organa i javnih ustanova: Ministarstvo prosvjete, Zavod za školstvo, Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Školski portal (iza kojeg stoji Ministarstvo prosvjete), Uprava za mlade i sport, Ministarstvo unutrašnjih poslova Crne Gore i Uprava policije MUP Crne Gore, Ministarstvo kulture Crne Gore i Ministarstvo rada i socijalnog staranja. Takođe je ustanovljeno da vladina LGBT Strategija nije dostupna ni na sajtovima nijedne prosvjetne - školske ustanove u zemlji.

Ustanovljeno je, detaljnim pregledom sadržaja, da se na prezentacijama nalaze se svi drugi relevantni zakonski propisi, pravilnici, strategije ali ne i Nacionalna LGBT politika - Strategija za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori. Ta činjenica značajno se održava na kvalitet implementacije ove politike i postizanje ciljeva i rezultata u

oblasti prosvjete, sporta, bezbjednosti, kulture i društvenog prihvatanja, turizma i socijalne zaštite. Time se pokazuje da je LGBT tematika ali i inkluzija LGBT osoba manje važna i spada u sporedno i drugo.

Šef Tima za praćanje implementacije LGBT politike NVO "LGBT Forum Progres" predložio je Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore da naloži službi institucije neposrednu samostalnu provjeru navoda ove NVO i u skladu sa tim izda odgovarajuću ocjenu i preporuku prema navedenim državnim organima i javnim ustanovama kako bi se otklonio postojeći različit tretman.²¹⁸

Iz institucije Zaštitnika informisali su, 10.02.2014. godine, da je postupanje po ovoj pritužbi u toku. Do 15.04.2014. godine od Zaštitnika nije stiglo nijedno drugo obavještenje.

Pritužba zbog odnosa starešine državnog organa

Rukovodstvo nevladine organizacije "LGBT Forum Progres" obratilo se, početkom decembra 2013. godine, direktoru Uprave za sport Vlade Crne Gore predlažući saradnju u oblasti dostupnosti crnogorskog sporta.²¹⁹

Direktor Uprave za mlade i sport uputio je odgovor izvršnom direktoru ove organizacije u kojem je naveo da mu "danas, 10. decembra, ističe mandat v.d. direktora Uprave za mlade i sport". Shodno gore navedenom, zahvaljujući na dosadašnjoj saradnji, zamolio je da se pošta vezane za programske aktivnosti šalje na drugu e-mail adresu, koju je u obraćanju i naveo.²²⁰

Početkom 2014. godine izvršni direktor ove NVO obratio se ponovo direktoru vladine Uprave za mlade i sport. Uz protokolarnu čestitku praznika podsjetio ga je da mu je početkom decembra 2013. godine uputio dopis u vezi zajedničkih aktivnosti i saradnje na koji nije pružen odgovor.

"Niste nam tom prilikom ništa odgovorili povodom predmetnog dopisa i mi smo sa žaljenjem konstatovali činjenicu da se u radu Vlade desio još jedan propust koji se neminovno loše odražava na kontinui-

²¹⁸ Pritužba E.Đ. Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore od 04.01.2014.; LGBT FP Dokumentacija

²¹⁹ Pismo predsjednika UO i izvršnog direktora NVO "LGBT Forum Progres" direktoru vladine Uprave za mlade i sport g. I.V. od 09.12.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

²²⁰ E-mail poruka v.d. direktora Uprave za mlade i sport g. I.V. izvršnom direktoru NVO "LGBT Forum Progres" od 10.12.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

tet, kvalitet i efikasnost u radu važnog državnog organa. Posebno nam je žao što se to desilo jer ste Vi ugledni sportista i od izuzetne je važnosti da resor vode stručni ljudi koji poznaju tematiku i problematiku sporta i mladih” kazao je direktor “LGBT Forum Progres” u ponovnom obraćanju.

“Međutim, navodi se dalje u pismu, provjerom sajta, zbog istraživanja propisa iz oblasti sportske politike, registrovali smo sledeću činjenicu: Dana 11.12.2013. godine potpisali ste dopis broj 01-1546 upućen nacionalnim sportskim savezima. On se nalazi i na ovom linku: <http://www.upravazamladeisport.me/obavještenje-nacionalnim-sportskim-savezima>”

Direktor “LGBT Forum Progres” je zato zatražio pojašnjenje ranijeg odgovora i situacije u kojoj je ovoj NVO dana 10.12. 2013. godine saopšten prestanak mandata i ista upućuje da se obrati drugima u ovom državnom organu a već, sutradan, 11.12. 2013. godine, direktor Uprave za mlade i sport, ista osoba, potpisuje akt upućen sportskim subjektima.

Iz ove NVO su saopštili da im je pojašnjenje važno kako bi se otklonila trenutna sumnja, da je posrijedi različit odnos i tretman i potvrdila eventualna spremnost za saradnjom i izgradnjom partnerstva na polju implementacije nacionalne sportske politike.²²¹

Kako je izostalo traženo pojašnjenje direktor ove organizacije podnio je pritužbu Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore.²²² I pored čestih urgencija ova institucija nikada nije pružila odgovor u vezi sa preduzetim radnjama. Zbog neprofesionalnog odnosa institucije predmetna pritužba je povučena a Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore je upućen, uz obavještenje o tome, i pisani protest.²²³

“LGBT Forum Progres” i Uprava za mlade i sport su samostalno i uspješno prevazišli spor i nesporazume. Uprava za mlade i sport Vlade Crne Gore snažno je podržala i uzela učešće u programu posvećenom razvoju sportskih aktivnosti u LGBT zajednici. U sklopu te definisane saradnje pripremljena je i publikovana zajednička publikacija, prve te vrste u Crnoj Gori posvećena inkluziji LGBT osoba u sportu.

²²¹ Zahtjev za pojašnjenjem direktor NVO “LGBT Forum Progres” uputio je direktoru Uprave za mlade i sport g. I.V. dana 04.01.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

²²² Pritužba instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore od 30.01.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

²²³ “Kancelarija Zaštitnika, bar u našem slučaju, kontinuirano pokazuje ili nedostatke kapaciteta ili volje da se bavi slučajevima diskriminacije vezanim za LGBT populaciju” stoji na kraju obavještenja direktora NVO “LGBT Forum Progres” od 01.04.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

Pristup Uprave za mlade i sport pozitivno je prepoznat i pozdravljen u međunarodnom LGBT sportskom pokretu.²²⁴

Razotkrivali navodnu homoseksualnu orijentaciju poznatih osoba

Sredinom januara 2014. nevladina organizacija "LGBT Forum Progres" prijavila je policiji postojanje grupe na društvenoj mreži "Facebook" pod nazivom "Istina je družje" putem koje su nepoznate osobe širile informacije o navodnim ličnim svojstvima, konkretno seksualnoj orijentaciji i rodnom identitetu, pojedinih javnih ličnosti u Crnoj Gori.²²⁵

Prepoznata je nedobronamjernost da se putem ove grupe, i sadržaja koji su objavljeni, naudi konkretnim osobama o kojima je pisano, da se izlože dodatnoj opasnosti ali i da se pogorša odnos prema LGBT zajednici i pojača nerasploženje prema LGBT osobama navedeno je u prijavi.²²⁶

Ova NVO je, u dva navrata, izvršila i dopunu prijave. Policija je informisana o saznanjima ove NVO o potencijalnoj lokaciji, adresi, administratora ove grupe dostavljajući i prateće fotografije stambenih objekata iz kojih je nepoznata osoba ostvarila pristup mreži te postavljala i širila informacije o navodnim ličnim svojstvima.

U međuvremenu ime grupe je promijenjeno u "Gay Parada".

Prijava grupe je izvršena i prema kompaniji CIRT kako bi se preduzeli dalji koraci za njeno gašenje na ovoj mreži, što je ubrzo i učinjeno.

Pritužba protiv Glavnog prosvjetnog inspektora

Nevladina organizacija (NVO) "LGBT Forum Progres" podnijela je crnogorskom ministru prosvjete pritužbu protiv Glavnog prosvjetnog inspektora zbog njegovog navodno neprofesionalnog i nesavjesnog rada i odbijanja komunikacije s ovom NVO.²²⁷

²²⁴ Knjigu "LGBT Inkluzija u sportu" zajednički su publikovali Crnogorski olimpijski komitet, Uprava za mlade i sport Vlade Crne Gore, EGLSF i "LGBT Forum Progres" uz podršku LGBT projekta Savjeta Evrope; Knjiga je dostupna na <http://www.upravazamladeisport.me/me/sports/biblioteka/lgbt-inkluzija-u-sportu> i http://media.lgbtprogres.me/2011/03/inkluzija-u-sportu_finish.pdf

²²⁵ Među osobama čija je "razotkrivanja" navodna homoseksualna orijentacija bilo je političara, glumaca, sportista, novinara, pjevača, modnih kreatora i manekena.

²²⁶ Prijavu je policiji, ispred NVO "LGBT Forum Progres", podnio E.Đ dana 17. januara 2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

²²⁷ Pritužba koju je potpisao izvršni direktor S.M. upućena je ministru prosvjete Slavoljubu Stijepoviću dana 06.02.2014. godine; LGBT Forum Progres Dokumentacija

Povodom podnošenja pritužbe ova NVO je izdala i javno saopštenje.²²⁸

Kako ni nakon više od dva mjeseca nije bilo odgovarajućeg odgovora ova NVO je, dana 3. aprila 2014. godine, ministru prosvjete uputila urgenciju.

Izvršni direktor "LGBT Foruma Progres" Stevan Milivojević neposredno je ministra prosvjete g. Slavoljuba Stijepovića upoznao sa slučajem diskriminacije u Javnoj ustanovi (JU) Gimnazija "Niko Rlović" u Baru zbog čega je ovaj naložio inspekcijski nadzor.

Izvršni direktor "LGBT Foruma Progres" je informisan da će dana 20.01.2014. godine biti obavljena inspekcija kako bi se utvrdilo činjenično stanje povodom prijavljene diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u ovoj školi. Precizirano je da će to biti nenajavljena inspekcija kako uprava škole ne bi ugrozila vjerodostojnost činjeničnog stanja. Glavni prosvjetni inspektor je najavio da će u najkraćem mogućem roku dostaviti i pisani izvještaj o izvršenom inspekcijskom nadzoru.²²⁹

Glavni prosvjetni inspektor i pored najave nije dostavio izvještaj niti je odgovarao na brojne telefonske pozive iz ove NVO o čemu je, pritužbom, obaviješten ministar prosvjete. Ova NVO je od njega zatražila "da preispita rad, pristup i nivo profesionalizma glavnog prosvjetnog inspektora".

Na ročištu pred Osnovnim sudom u Baru, održano dana 21. marta 2014. godine, u parničnom postupku zbog diskriminacije tužena strana, barska gimnazija i njena pedagoškinja gospođa S.V., između ostalog, pozvali se i na izvršeni inspekcijski nadzor čiji je nalaz/izvještaj ostao dostupan samo jednoj strani a ne i podnosiocu pritužbe po čijoj inicijativi je i vršen taj nadzor.

Pritužba protiv direktora Turističke organizacije Žabljak

Gospođica J.V., članica Programskog odbora za razvoj LGBT turizma, podnijela je pritužbu Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore protiv g. B.N., direktora Turističke organizacije (TO) Žabljak.

Nevladine organizacije "LGBT Forum Progres" i "Institut za LGBT turizam" prateći implementaciju nacionalne LGBT politike u oblasti turizma radile su na istraživanju o mogućnostima razvoja kon-

²²⁸ Dostupno na <http://www.vijesti.me/vijesti/forum-progres-neophodno-provjeriti-rad-glavnog-prosvjetnog-inspektora-clanak-176669>

²²⁹ Službena zabilješka telefonskog razgovora S.M. sa Glavnim prosvjetnim inspektorom prof.dr M.A. od 16.01.2014. godine; LGBT Forum Progres Dokumentacija

cepta LGBT turizma u Crnoj Gori.²³⁰ Istraživanjem su obuhvaćeni svi nacionalni i lokalni akteri turističke politike i privrede.

TO Žabljak, koja pokriva strateški važnu lokaciju za crnogorski turizam, mjesecima je odbijala da uzme učešće u ovom programu. Pored pisane vođena je i intenzivna usmena, telefonska, komunikacija. Poslednji poziv, ostvaren dana 30. januara 2014. godine, pokazao je, prema navodima ovog tijela, da je direktor TO Žabljak navodno dao instrukciju svom osoblju da ne odgovaraju na upitnik o LGBT turizmu.

Transkript telefonskog razgovora, koji je obavljen sa poslovnom sekretaricom direktora TO Žabljak priložen je uz pritužbu instituciji Zaštitnika:

Sekretarica TO Žabljak: „Dobar dan, Turistička organizacija Žabljak, izvolite.“

LGBT FP: „Dobar dan, zovem iz LGBT forum Progresu u vezi upitnika o razvoju LGBT turizma u Crnoj Gori koji vam je dostavljen prije dva mjeseca i na koji još uvijek nismo dobili odgovor.“

Sekretarica TO Žabljak: (obraćajući se nekom u kacerariji) „To je onaj mail što nam je šef rekao da ne odgovaramo,“nastavljajući „da, da, upoznata sam sa tim. Direktor trenutno nije tu i nemamo odgovor na Vaš mail.“

LGBT FP : „Ukoliko ne dobijemo odgovor moraćemo u publikaciji da naglasimo da niste htjeli da izađete u susret, ovaj projekat se privodi kraju i moramo što prije dobiti odgovor ili makar znati da nećete da ga date.“

Sekretarica TO Žabljak: „E pa bolje onda da sačekate njega, ne bih da ispadnem kriva za pogrešnu informaciju, pa pozovite njega sutra on je tu od 9 do 15h.“

LGBT forum progres : „U redu, čujemo se sutra. Prijatno.“

Sa direktorom TO Žabljak nije bilo moguće stupiti u kontakt. Zato je dana 31. januara 2014. godine J.V., članica Programskog odbora za razvoj LGBT turizma, podnijela pritužbu crnogorskom Ombudsmanu.²³¹

Pritužba zbog diskriminacije u školi

Nevladina organizacija “LGBT Forum Progres” podnijela je, 19. decembra 2013. godine, Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore pritužbu zbog diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog

²³⁰ strane 22-3, dostupno na <http://www.mrt.gov.me/biblioteka/strategije>

²³¹ Institucija Zaštitnika je dopisom broj 78/14 od 06.02.2014. godine tražila dopunu pritužbe na postupanje TO Žabljak, od 31.01.2014.godine. Izvršena je tražena dopuna; LGBT FP Dokumentacija

identiteta protiv Javne ustanove Gimnazija "Niko Rolović" u Baru zbog već predstavljenog slučaja S.M.

U ovoj organizaciju su vjerovali, podnošenjem prijave, da ova institucija može pomoći brzom prevaziilaženju uočenog propusta i uspostavljanju kvalitetnije komunikacije.

Međutim i pored brojnih interesovanja i urgencija Zaštitnik ljudskih prava i sloboda je pokazao potpunu nezainteresovanost da pomogne. Tak nakon više urgencija ova institucija je tek 06.02.2014. godine, nakon skoro dva mjeseca, zatražila inicijalno izjašnjenje ove obrazovne ustanove.

U ponovnom protestu i interesovanju prema instituciji Zaštitnika naglašeno je da je riječ o međunarodno važnom slučaju i da neblagovremeno preduzimanje radnji predstavlja ozbiljan i nepopravljiv propust u radu ove institucije.

Konačno, Zaštitnik ljudskih prava i sloboda Crne Gore službeno je obaviješten da zbog "razočaranosti pristupom i odnosom ove institucije" ova NVO povlači i odustaje od pritužbe protiv JU Gimnazija "Niko Rolović" u Baru.²³²

Slučaj navodnog seksualnog uznemiravanja učenika u školi

Viši državni tužilac u Podgorici podnio je krivičnu prijavu protiv P.P., prosvjetnog radnika zapošljenog u osnovnoj školi "Jugoslavija" u Baru, zbog sumnje da je navodno seksualno zlostavljao trinaestogodišnjeg učenika te škole.

Određen mu je 30-dnevni pritvor koji je, prema medijskim navodima, produžen, krajem marta 2014. godine.

Objavljivanje te informacije izazvalo je brojne reakcije javnosti. Posebno su na Internet portalima registrovani brojni negativni komentari na račun LGBT osoba.

Uprava škole se ogradila od slučaja, istakla da P.P. više nije radnik te škole te apelovala na medije da vode računa o pravima i interesima djeteta.

Povodom navoda o uznemiravanju djece u Osnovnoj školi "Jugoslavija" u Baru reagovala je nevladina organizacija (NVO) "LGBT

²³² Obavještenje izvršnog direktora NVO "LGBT Forum Progres" Zaštitniku ljudskih prava i sloboda Crne Gore g. Š.B. od 01.04.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

Forum Progres". Ova NVO osudila je svaki slučaj seksualnog uznemiravanja, zlostavljanja i nasilja, bilo koje vrste, nad djecom. Iskazano je očekivanje da državni organi sprovedu brzu i nepristrasnu istragu i da se osigura efikasna primjena zakona.

U svom javnom saopštenju od 25. februara 2014. godine, ova NVO je saopštila da je prosvjetni nastavnik, kojem se na teret stavlja ovo krivično djelo, tek nakon podnošenja prijave podnio zahtjev za penzijom. "Činjenica da više nije dio školskog sistema ne opravdava javne nastupe školskih autoriteta. Naprotiv. Od školskih vlasti očekujemo da ne bježe od odgovornosti već da učine dodatne napore kako bi naše škole napokon, u svakom mogućem smislu, postale sigurno okruženje za svako dijete" kazali su u ovoj NVO.

"Apelujemo dodatno na školske vlasti, medije i javnost da učine sve što je potrebno kako se ovaj slučaj ne bi zloupotrebjavao za podsticanje netolerancije i mržnje prema LGBT osobama. Zlostavljanje djece nema nikakve veze s seksualnom orijentacijom i rodnim identitetom. Tu užasnu pojavu niko nema pravo dovoditi u bilo kakvu vezu s legitimnim i opravdanom zahtjevom za unapređenjem društvenog prihvatanja LGBT zajednice" - istaknuto je u apelu NVO "LGBT Forum Progres".

Mladić P.R. više puta napao LGBT aktivistu

Građanin P.R. više je puta napao i vrijeđao dvadesettrogišnjeg LGBT aktivistu iz Bara, na studijama u Podgorici, zbog čega ga je NVO "LGBT Forum Progres" prijavila policiji.

U noći između 22. i 23. februara 2014. godine LGBT aktivista je s prijateljima izašao u noćni klub „District“ koji se nalazi u centru Podgorice, u gradskom Stadionu. Njihovom stolu prišao je mladić kojeg je ranije prijavio zbog homofobnog napada na benzinskoj pumpi na Zlatici kao i na ulici dok je šetao.

"Mladić, kasnije identifikovan kao P.R., prišao mi je na izuzetno agresivan način, odgurnuo me i vikao je na mene. Kazao mi je „Znači ođe izlaziš pičko jedna pederska“ i „Dođi ovamo kod nas pederčino“. Uhvatio me je za ruku pokušavajući da me privuče bliže sebi i izvede iz lokala. Moji prijatelji su se umješali, postavili su se između nas kako bi spriječili dalji fizički kontakt. P.R. je nastavio da bude agresivan. Nastavio je i da više uprkos pokušajima mojih prijatelja da ga smire.

Zbog njegove agresivnosti i prijetnji bio sam prinuđen da sa svojim partnerom i prijateljicom napustim lokal. Plašio sam se za sebe i svoje prijatelje te sam izašao iz lokala i pošao kući”.

Povodom incidenta iz februara 2014. u Stanici policije za javni red i mir uzeta su, početkom marta, obavještenja od osoba koja su se nalazila u društvu s LGBT aktivistom.²³³

Svjedok J.P. kazala je policiji da je i pored pokušaja da s njim korektno i ljubazno razgovara P.R. nastavio sa s psovka i prijetnjama. *“Bio je odlučan da će ubiti našeg prijatelja ako ga ne izvedem iz lokala”* navela je ona u izjavi datoj policiji. Svjedok D.R. je policiji kazao da je prijavljeni mladić P.R. tvrdio da *„Neće pederi stajati u isti lokal sa nama“*. *“Uspio sam da iz ruku ovog nasilnika otrgnem svog druga koji je morao napustiti diskoteku kako ne bi i dalje doživljavao neprijatnosti”* kazao je on policiji.

U prijavi podnijetoj policiji naglašeno je da je ovo treći put da isto lice napada ovog LGBT aktivistu a da je motiv činjenica što je ovaj eksponirani član LGBT zajednice. Od policije je zatražena informacija o mogućnostima zabrane prilaska obzirom da se zbog čestih napada ovaj ne osjeća sigurno ni u jednom trenutku.

Policija je informisala ovu NVO da je protiv P.R., dana 8. aprila 2014. godine, podnijela zahtjev za pokretanje prekršajnog postupka po osnovu člana 19. i člana 10. zakona o javnom redu i miru.²³⁴

Prethodno se zamjenica Osnovnog državnog tužioca u Podgorici, gđa A.B., i u ovom slučaju izjasnila da nema elemenata krivičnog djela.

Raniji napad, takođe prijavljen policiji, desio se 12. decembra 2013. godine. LGBT aktivista se s prijateljima vraćao sa privatne zabave u hostelu “Izvor”. Na pumpi “Eko Petrol” je zastao da kupi cigarete. Mladić koji je radio na kasi dočekao ga je na neprijatan način. Umjesto

²³³ Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanina D.R. iz Podgorice potpisao ovlašćeni policijski službenik M.J. od 05.03.2014. godine; Zapisnik o obavještenju prikupljenom od građanke J.P. iz Podgorice potpisao ovlašćeni policijski službenik M.J. od 06.03.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

²³⁴ član 10. Zakona o JRM: “Ko na javnom mjestu podstrekava ili izaziva drugog na tuču, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 150 eura do 1.000 eura ili kaznom zatvora do 30 dana. Ko na javnom mjestu fizički napadne drugog ili se tuče, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 350 eura do 1.000 eura ili kaznom zatvora do 60 dana; član 19 Zakona o JRM: “Ko na javnom mjestu govorom, natpisom, znakom ili na drugi način vrijeđa drugog po osnovu nacionalne, rasne ili vjerske pripadnosti, etničkog porijekla ili drugog ličnog svojstva, kazniće se za prekršaj novčanom kaznom od 250 eura do 1.500 eura ili kaznom zatvora do 60 dana”.

da mu proda tražene cigarete ovaj ga je pitao za njegovo prezime. LGBT aktivista mu je odgovorio i pitao ga zašto ga to pita. Mladi prodavac ga je dodatno pitao „*Jesi li ti peder*”. LGBT aktivista mu je potvrdno odgovorio i pitao zašto je to bitno. Mladić za kasom je kazao „*Imaš sreće što sam noćas na poslu*”. „*Začutao sam i izbjegao konflikt. Platilo sam i izašao. Pri izlasku iz pumpe, isti mladić koji je radio za kasom, pozvao je svog kolegu, koji je u tom trenutku bio u drugoj prostoriji, i kazao mu: „Dođi da vidiš pederčinu” Nisam se obazirao, plašio sam se njegovih daljih postupaka, već sam napustio objekat i ušao u kola*” kazao je LGBT aktivista autorima ove knjige.

Napad na dva člana LGBT zajednice

U centru Podgorice, 1. marta 2014. godine, napadnuta su dva člana LGBT zajednice zbog čega su podnijeli prijavu policiji.

Policija je intervenisala maksimalno brzo i napadača zatekla na lice mjesta. Povrijeđeni članovi LGBT zajednice, od kojih je jedan obilno krvario, taksi vozilom su se prevezili do Urgentnog centra. U Urgentnom centru su profesionalno primljeni i zbrinuti. Nakon što su konstatovane lakše tjelesne povrede, u predjelu glave, policija je napadnute LGBT osobe prevezla do Centra bezbjednosti Podgorica radi uzimanja izjava na okolnosti događaja. Nakon podnošenja odgovarajućih izjava žrtve su samostalno, bez očekivane policijske pratnje i pomoći, otišle svojim kućama.

Iz NVO “LGBT Forum Progres” saopšteno je da je jedna od napadnutih osoba funkcioner ove organizacije.²³⁵

U oštrom saopštenju prozvano je Vrhovno državno tužilaštvo a “politička i demokratska javnost pozvani da izvrše svaki mogući konstruktivni pritisak kako bi se napokon obustavio njihov drugorazredni i diskriminatorni odnos prema LGBT zajednici”.

“Postalo je očigledno, saopštili su iz ove NVO, da koliko je politički pritisak javnosti snažniji i širi prema državnim tužiocima tako oni i kvalitetnije i odgovornije tumače i primjenjuju Krivični zakonik. “S punom argumentacijom tvrdimo da se se prema članovima LGBT zajednice ne primjenjuje jednako kvalitetno i zaštitnički zakon kao što se to radi u slučaju drugih građana, posebno onih koji su politički eksponirani. To najsnažnije potvrđuje odnos tužilaštva prema incidentu Veselin

235

<http://lgbtprogres.me/2014/03/isprebijane-dvije-lgbt-osobe-drzavno-tuzilastvo-ponovo-potvrdilo-neravnopravnost-i-diskriminaciju-lgbt-zajednice>

Pejović - Nebojša Medojević zbog kojeg je tužilac odredio zadržavanje i podnošenje krivične prijave zbog ugrožavanja bezbjednosti. Povodom više stotina prijava LGBT Foruma Progres državno tužilaštvo do sada nikome nije odredilo pritvor niti ga krivično precesuralo zbog povrede ravnopravnosti i konstantnog ugrožavanja bezbjednosti”.²³⁶

Ova NVO je najavila da će ukoliko se ne promijeni odnos tužilaca prema nasilju nad LGBT osobama “obustaviti svoje dalje javne aktivnosti do stvaranja povoljnijeg ambijenta”.

Nakon nekoliko dana jedna osoba je odustala od prijave incidenta u Bokeškoj ulici, ispred ugostiteljskog objekta “Ragina glava”, dok je aktivista u “LGBT Forumu Progres” ostao pri prijavi.

Zamjenik Osnovnog državnog tužioca u Podgorici, g. V.R., koji je upoznat s prijavom, izjasnio je da se protiv I.L., zbog fizičkog napada na S.D. i M.F., podnese krivična prijava zbog nasilničkog ponašanja.²³⁷

Povodom ovog incidenta solidarno je reagovalo više nevladinih organizacija, državnih organa i pojedinaca.²³⁸

Prijava zbog promocije zabrane okupljanja LGBT zajednice

Nevladina organizacija (NVO) “LGBT Forum Progres” dostavila je, prve sedmice marta 2014. godine, Osnovnom državnom tužilaštvu u Podgorici na ocjenu i odlučivanje prijavu zbog medijske promocije zabrane javnih okupljanja LGBT osoba tokom lokalnih izbora u opštini Berane.

Između ostalog, dana 06. marta 2014. godine, na Televiziji Crne Gore, drugi program, u bloku politički marketing, uoči održavanja lokalnih izbora u Beranama, emitovan je politički propagandni spot političkog subjekta “Srpska lista” kojim se direktno najavljuje, uz ostalo, buduća zabrana političkih i drugih javnih okupljanja LGBT zajednice.

Propagandni materijal može se pogledati na: <http://www.youtube.com/watch?v=shGsFXYDCmU>.

²³⁶ <http://www.vijesti.me/vijesti/pejovic-ostaje-pritvoru-tereti-se-ugrozavanje-sigurnosti-clanak-181581>; <http://www.cdm.me/drustvo/hronika/priveden-veselin-pejovic>

²³⁷ KU broj 169/14 od 02.03.2014. godine; LGBT FP Dokumentacija

²³⁸ <http://www.dan.co.me/?nivo=3&rubrika=Povodi&clanak=422906&datum=2014-03-02&naslov=Napadnute%20dvije%20LGBT%20osobe>; <http://www.vijesti.me/vijesti/isi-hra-osudili-napad-clanove-lgbt-zajednice-clanak-183349>; <http://direct.kodex.me:8000/vijesti/drustvo/ministar-numanovic-osudio-napad-na-pripadnike-lgbt-populacije>; <http://www.pobjeda.me/2014/03/02/cimbaljevic-drzava-da-stiti-sve-gradane-podjednako>; <http://www.portalanalitika.me/drustvo/vijesti/136697-ekvista-osudila-napad-na-lgbt-osobe>; <http://cgo-cce.org/2014/03/02/ostrije-suzbijati-nasilje-nad-lgbt-zajednicom/>

Propagandna poruka, zajedno sa ostalim političkim promotivnim materijalom, emitovana je u nekoliko termina svakog dana (četiri puta dnevno).

Kroz navedeni propagandni spot iznosi se otvoreno protivljenje održavanju Povorke ponosa čime se kod javnosti zagovara suspenzija jednog od osnovnih ljudskih prava - prava na slobodu okupljanja i udruživanja i promovišu vrijednosti suprotne konceptu ljudskih prava koje garantuje Ustav Crne Gore.

U reklamnom političkom bloku "Srpske Liste" navodi se sljedeće: "Srbine, ako si protiv NATO pakta, ako si protiv ulaska u Evropsku Uniju koja je priznala Kosovo, *ako si protiv održavanja gej parada*, ako si spreman da braniš srpsku crkvu, ako tražiš političku opciju koja se bori za tvoje radno mjesto i ravnopravnost sa drugima onda je u Beranama tvoj izbor Srpska Lista – Anđelko Bubanja! Zaokruži broj 10 – Srpska Lista – za sve nas!"

NVO "LGBT Forum Progres", u svojoj prijavi, podsjetila je na raniju tužilačku praksu. Ova NVO svojevremeno je podnijela prijavu protiv građanina M.Đ. iz Nikšića, koji je u štampanom mediju "Dnevne novine" dao izjavu pod nazivom "Za tako nešto se dobijaju batine". Osnovno državno tužilaštvo (ODT) pružilo je obavještenje da nije našao elemente krivične ili prekršajne odgovornosti konkretnog građanina već da će se utvrditi odgovornost medija zbog objavljivanja konkretnog sadržaja. Krajem 2012. godine, ODT u Podgorici, informisao je "LGBT Forum Progres" da je Područnom organu za prekršaje u Podgorici podnijet zahtjev za pokretanje prekršajnog postupla protiv okrivljenog pravnog lica, preduzeća "Media Nea", koji je izdavač "Dnevnih novina", i odgovornih osoba u tom pravnom licu, B.D. i S.R.. U sprovedenom postupku oglašeni su krivim i kažnjeni u skladu sa zakonom. Za više detalja konsultovati publikaciju: <http://media.lgbtprogres.me/2011/03/Book-4-web.pdf>

Činjenica da je Radio i Televizija Crne Gore prihvatila i omogućila emitovanje sadržaja političkog subjekta "Srpska Lista", po ocjeni NVO "LGBT Forum Progres", podstiče se diskriminacija LGBT osoba, i što je najvažnije krše programski principi i standardi javnog servisa. Iz tog razloga ova NVO je uputila i predstavku Savjetu RTCG odnosno njegovoj Komisiji za predstavke i prigovore slušalaca i gledalaca.

Crnogorska LGBTIQ Asocijacija „Kvir Montenegro” istim povodom podnijela je dana 27.03.2014. godine pritužbu Ombudsmanu protiv „Srpske liste” zbog podsticanja na diskriminaciju i širenja mržnje pre-

ma LGBT osobama. Iz ove NVO su ukazali da je "Srpska lista", kroz navedeni spot, "direktno kršila osnovna ljudska prava LGBT osoba, podsticala na diskriminaciju i širila mržnju prema LGBT osobama u Crnoj Gori". Osim Zakona o zabrani diskriminacije ova NVO je ukazala na kršenje člana 5. Zakona o političkim partijama, kojim je, između ostalog, propisano da je, zabranjeno djelovanje partije čiji su ciljevi usmjereni protiv „Ustavom zajemčenih ljudskih prava i sloboda, izazivanje i podsticanje nacionalne, rasne, vjerske i druge mržnje ili netrpeljivosti". Ova NVO zatražila je i javno izvinjenje „Srpske liste” svim LGBT osobama u Crnoj Gori. Saopštenje je dostupno na: www.queermontenegro.org.

"LGBT Forum Progres" je, u svom javnom saopštenju, dostupno na www.lgbtprogres.me, podržao podnošenje prijave od strane NVO "Kvir Montenegro", i iskazao žaljenje "što se pojedini politički subjekti u Crnoj Gori opredjeljuju za promociji netolerancije i zagovaraju uskraćivanje prava drugima, čime dodatno otežavaju društveno prihvatanje LGBT osoba". Iz "LGBT Forum Progres" dodatno su pojasnili da se nisu odlučili "za upućivanje pritužbe instituciji Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore iz razloga što se taj mehanizam u praksi pokazao potpuno nedjelotvornim". "Kod Ombudsmana, već duži period, na čekanju se nalazi čitav niz naših protužbi zbog diskriminacije. Zato smo prinuđeni da sami ili sudskim putem tražimo rešenje za brojne nagomilane probleme" istakli su u ovoj NVO.

Buljing prema LGBT učenicima

Desetak učenika srednjih škola tokom školske 2013/14. godine posjećivalo je Psihološko savjetovalište koje je u sklopu nevladine organizacije "LGBT Forum Progres" funkcionisalo uz podršku LGBT projekta Savjeta Evrope.

Psihološku podršku u ovom savjetovalištu koriste i roditelji LGBT učenika što potvrđuje koje povjerenje, u LGBT zajednici, imaju angažovani psiholozi.²³⁹

Učenik Srednje poljoprivredne škole u Baru neposredno se, putem e-maila, obratio za pomoć Upravi policije MUP Crne Gore

²³⁹ Psihološko savjetovalište u NVO "LGBT Forum Progres" vodi psihološkinja Sanja Maraš. Za neposrednu komunikaciju i detalje u vezi sa njenim profesionalnim iskustvom obratiti se na podrska@lgbtprogres.me

tražeći zaštitu i pratnju policajca na putu od kuće do škole i nazad zbog maltretiranja drugih učenika.

Isti učenik je kasnije uzeo učešće u programima NVO "LGBT Forum Progres". Pedagoškinja je, prema navodima koje je podijelio na vršnjačkoj fokus grupi, organizovanoj od strane "LGBT Foruma Progres", kazala da je Crna Gora još uvijek primitivna zemlja i da su predmet maltretiranja i ismijavanja svi, ne samo LGBT osobe. On je rekao da mu je preporučeno da ih ignoriše i ne obraća pažnju na njihova dobacivanja. Pošto su se problemi nastavili on se obratio direktoru obrazovne ustanove. Tek pošto im je on navodno zaprijetio izbacivanjem iz škole stanje se popravilo.

Prenosimo još jedno kazivanje učenika koje je podijelio na jednoj od vršnjačkih radionica: *"Učenik sam Srednje stručne škole "Sergije Stanić" u Podgorici. Čitavo školovanje trpim nasilje i maltretiranje zbog svoje seksualne orijentacije. Svaki incident sam prijavio upravi škole i razrednom starješini ali to nije imalo puno vajde". Sve do skoro. O incidentu, od 27. marta 2014. godine, obavijestio sam razrednog starješinu mog odjeljenja profesora D.V.. Nekoliko učenika mi je uzelo stolicu, tuklo me po licu i tijelu i govorilo mi pogrdne riječi u vezi moje homoseksualne orijentacije. Mislim da je pomoglo da se odnos promijeni tek kad sam kazao da sam član NVO "LGBT Forum Progres". On je pozvao učenike koji su me vrijeđali i tukli i s njima obavio razgovor. O tome je upoznao i upravu školu. S njima je razgovarao pomoćnik direktora škole. Kazao sam da ne želim da se protiv njih pokreće disciplinski postupak u želji da im pružim šansu da se promijeni odnos. Kazao sam da to radim posljednji put. Hoću da pohvalim profesora D.V. za to što je reagovao potpuno korektno prema meni i prema tome što se desilo. Mnogo mi je značilo što me podržava i što imam zaštitu uprave škole. Obavio sam i razgovor sa školskim pedagogom A.L. Rekao sam joj sve isto što i ostalima. Ona mi je rekla "Zašto da pravimo sad cirkus oko toga. Zašto da interveniše "LGBT Forum Progres". Kazala je da trebamo to riješiti u školi jer ću ja uskoro da završim školu, da promijenim okolinu i da se mi nećemo više gledati. Ona, za razliku od prof. D.V., ne podržava moje članstvo u NVO. Pitala me je da me to članstvo nije malo "previše ohrabril". Kazala je da će obaviti razgovor s učenicima iz svađe i da će im reći da se nasilje neće tolerisati. Školski pedagog je možda mislila najbolje ali nije postupala baš kako treba. Meni je samo žao to što ću uskoro da završim školu a za mnom ostaju ostali koji trpe isto što i ja i koji možda nemaju toliko hrabrosti koliko li imam ja"* kazao je ovaj maturant.

U Strategiji za unapređenje kvaliteta života LGBT osoba u Crnoj Gori precizirano je da nije dozvoljeno nasilje, bilo koje vrste, niti diskriminacija u školama kao i da će se raditi na jačanju kapaciteta stručnih službi u srednjim školama za pomoć i podršku LGBT osobama.²⁴⁰

Prijeteća poruka na ulaznim vratima LGBT aktiviste

Roditelji LGBT aktiviste S.K. na ulaznim vratima od svog stana, i ulaza u kojem stanuju, zatekli su, dana 22. aprila 2014. godine, nalipljenu poruku na kojoj je pisalo “S.K. ti si obični gay. Pucaćemo ti u glavu, jebaćemo te kad tad”.

S.K. je prvi crnogorski srednjoškolac, inače punoljetan, koji se u školi otvoreno deklarirao kao homoseksualac.

Nije dobio podršku roditelja da slučaj prijavi policiji. “Oni smatraju, kazao je on, da me policija neće zaštititi i da će se stvari samo pogoršati”.

S.K. je i aktivni član političke partije u ime koje je, zbog tada aktuelnih izbora, bio terenski angažovan u svojoj mjesnoj zajednici.

Nasilje na crnogorskim povorkama ponosa okončano bez krivičnih prijava

Organizovanjem povorki ponosa u Budvi i Podgorici, nevladine organizacije “LGBT Forum Progres” i “Kvir Montenegro”, pokazali su ozbiljnost i riješenost da nastave zastupanje LGBT zajednice i njenog društvenog prihvatanja.

Aktivističke grupe i stručnjaci smatraju da istorijska činjenica o konačnom organizovanju povorki ponosa, i u dalje izuzetno tradicionalističkoj Crnoj Gori, dugoročno, mora ubrzati mentalitetsko sazrijevanje ali i dalji institucionalni razvoj. Za većinu u društvu homoseksualnost je i dalje bolest i moralno je neprihvatljiva.

Povorke ponosa učinile su vidljivim mržnju i nasilje prema LGBT zajednici i prema onima koji se s njom solidarišu.

Prema zvaničnim informacijama Uprave policije nadležni državni tužioci izjasnili su se da u svim podnijetim prijavama nema elemenata krivičnog djela koje se goni po službenoj dužnosti.

²⁴⁰ <http://media.cgo-cce.org/2013/06/1-Strategija-unapredjenja-kvaliteta-zivota-LGBT-osoba-za-period-2013-2018-godine.pdf>

Zbog toga su javno reagovale LGBT grupe i druge nevladine organizacije. Tužilačka organizacija je uglavnom u negativom fokusu pažnje organizacija civilnog društva.

Napadi na LGBTIQ Socijalni centar

Od njegovog otvaranja na "LGBTIQ Socijalni Centar" izvršeno je više napada.²⁴¹ LGBTIQ Socijalni Centar, otvoren uz podršku LGBT projekta Savjeta Evrope, je jedino mjesto u Crnoj Gori u kojem se odvija društveni i zabavni život LGBT zajednice.²⁴²

Napadači su uglavnom bile maloljetne osobe. One su posjetiocima centra upućivale uvredljive riječi a sami objekat su gađali kamepicama, jajima ili su pljuvali po njegovim izlozima. LGBT zajednica je kroz sopstvene donacije radila na postepenom unapređenju bezbjednosti u samom objektu.

Povodom uskršnjih vjerskih praznika centar nije radio upravo iz razloga, kako su objasnili policiji, to ne bi provokativno protumačio, kod ekstremnijih vjernika. Uprava policije je prema navodima odgovornih u NVO "LGBTIQ Socijalni Centar" blagovremeno pisanim putem informisana o strahu da se nešto može dogoditi tokom vjerskih praznika. "Zatražili smo pojačani nadzor ali on nije djelotvorno primijenjen. Patrola je samo s ulice pratila stanje, povremeno prolazeći, zanemarujući činjenicu da lokal ima dvije strane, onu prednju i onu koja zalazi u portun prolaz i da je bilo potrebno neposredno povremeno obilaziti. Napadači su bili maskirani" kazao nam je g.E.Đ., predsjednik ove organizacije. Na prvi dan Uskrsa demolirana su stakla na Centru.

Naporima grupa koje okupljaju LGBT osobe, i samih posjetilaca "LGBTIQ Socijalnog centra", postavljen je video nadzor. Policija je još ranije kazala da je neophodno pojačati javnu rasvjetu u prostoru oko centra. Navodno su tim povodom oni sami pisali nadležnima u administraciji Glavnog grada Podgorica.

Delegacija Evropske unije je zabrinuta Zbog serije napada na "LGBTIQ Socijalni centar" u Podgorici, uključujući i napad maskiranog počinioca u noći između 20. i 21. aprila 2014. godine, Delegacija Evropske unije u Podgorici iskazala je zabrinutost i pozvala nadležne da preduzmu odgovarajuće mjere kako bi spriječili buduće napade.

²⁴¹ Prema riječima g. E.Đ., predsjednika Korisničkog savjeta ove NVO, u periodu od januara do aprila 2014. godine desilo se petnaest napada.

²⁴² http://www.coe.int/t/dg4/lgbt/project/description_EN.asp

“Delegacija će nastaviti da nadgleda poštovanje ljudskih prava, uključujući prava LGBTIQ osoba tokom procesa pristupnih pregovora. Ljudska prava su veoma važan dio pregovaračkog poglavlja 23, posvećenog pravosuđu i osnovnim pravima, u okviru kog je Crna Gora preuzela posebnu posvećenost akcionim planom za to poglavlje” stoji na kraju saopštenja Delegacije EU povodom napada od 21. aprila 2014. godine.²⁴³

Na Dan Evrope, 9. maja 2014. godine, dvojica nepoznatih, nemaskiranih mladića, u toku trajanja zabave u LGBTIQ Socijalnom centru prvo su razbili staklo a potom ubacili dimnu bombu. Jedna je osoba lakše povrijeđana a više desetina je imalo problema sa disajnim putevima te iritacijom kože i očiju. Odmah nakon incidenta, u ranim jutarnjim satima, lokaciju je obišao, sa saradnicima, ministar za ljudska i manjinska prava dr Suad Numanović. Reakcija nekoliko policijskih službenika, koji su obezbjeđivali događaj je sasvim zakazala. Iz tog razloga direktoru policije je 10 maja 2014. godine podnijeta pritužba zbog neadekvatne primjene policijskih ovlašćenja. Istog dana održana je zajednička sjednica rukovodstava nevladinih organizacija “LGBTIQ Socijalni Centar” i “LGBT Forum Progres” kojoj je prisustvovao i zamjenik načelnika Centra bezbjednosti Podgorica.

Policija nije postupala po zahtjevu nevladine organizacije “LGBT Forum Progres” da se uradi procjena bezbjednosnih rizika za nekoliko lokacija na kojima se razmišljalo o otvaranju prvog javnog okupljališta LGBT zajednice. I pored brojnih urgencija policija nije obavila ovaj zadatak. Zbog toga je krajem decembra 2013. godine direktoru policije upućena pritužba i snažan protest zbog takvog odnosa. Izostala je bilo kakva reakcija. Pitanje bezbjednosne procjene lokacije “LGBTIQ Socijalnog centra” aktualizovano je, maja 2014. godine, nakon intenzivnih napada, kamenovanja, demoliranja i bacanja dimne bombe tokom jedne žurke.

Odbijeno osiguranje LGBTIQ Socijalnog Centra

Sa osiguravajućom kućom “Uniq” vođena je intenzivna i korektna komunikacija povodom osiguranja prostora u kojem je smješten prvi “LGBTIQ Socijalni Centar”. Na iznenađenje svih, službenik koji je radio na predmetu, g.M.M., početkom februara 2014. godine, je obavijestio da je odluka Odjeljenja za procjenu rizika da *“lokacija koju treba osigurati, tj. LGBTIQ Socijalni centar, sa sobom nosi preveliki rizik te se*

²⁴³ Dostupno na <http://www.delme.ec.europa.eu/code/navigate.php?id=2668>

ne može napraviti ponuda niti obezbijediti osiguranje". Iz ovih razloga pritužba zbog diskriminacije je podnijeta centrali kompanije "Uniq" u Beču a članovi LGBTIQ zajednice su pozvani da bojkotuju usluge ove osiguravajuće kompanije. Osiguranje je na kraju uspješno završeno, bez ikakvih opstrukcija i odugovlačenja, kod druge kompanije.

Govor mržnje na Internet portalima

O ranijoj praksi crnogorskih medija, posebno portala, i stavovima organizacija civilnog društva, možete se detaljnije upoznati kroz slučaj "*Komentarisanje na portalima crnogorskih medija*" predstavljen u knjizi "*Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse*".²⁴⁴

Opšti je utisak civilnog društva, stručne javnosti i medijske zajednice, da je značajno poboljšan ukupan odnos uredništva i administracije prema problematici govora mržnje kroz komentare na portalima. Neprimjereni grafiti, s elementima govora mržnje i poziva na nasilje, ažurnije se uklanjaju nego ranije, jedinstvena je ocjena svih.

U međuvremenu (u odnosu na 2012. godinu), usvojene su, 2013. godine izmjene i dopune Krivičnog zakonika, koje je inicirala nevladina organizacija "Akcija za ljudska prava" uz široku podršku drugih NVO i istaknutih stručnjaka.

Krajem aprila 2014. godine u Podgorici je, od strane NVO "Juventas", organizovana izuzetno zanimljiva debata pod nazivom „*Deleted by admin(?) - Kako stati na put govoru mržnje?*“.²⁴⁵ Debata je akcentirala pitanja odgovornosti "*za korisnički generisan sadržaj i govor mržnje na internet portalima*".

Crnogorska LGBT zajednica godinama ukazuje da komentari korisnika predstavljaju sastavni dio teksta na koji se odnose i da je do medija da unaprijede praksu tim povodom.

Za razliku od regiona (*slučaj "Gej strejt Alijansa v. dnevne bovine "Press"*) u Crnoj Gori nije do sada bilo presuda zbog diskriminacije putem komentara na portalima.

²⁴⁴ Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, *Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse*, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 39-40;

Dostupno na <http://media.lgbtprogres.me/2011/03/Book-4-web.pdf>

²⁴⁵ Pogledati: http://www.prcentar.me/index.php?option=com_content&view=article&id=2057:deleted-by-admin-kako-stati-na-put-govoru-mrnje&catid=60:ostalo&Itemid=545

Rezultati glasanja na “Eurosong”-u pojačali govor mržnje

Na najvećem globalnom muzičkom takmičenju “Eurosong”²⁴⁶, održanom u Kopenhagenu (Holandija) 10. maja 2014. godine, pobijedio je, kao predstavnik Austrije, *Končita Vurst*, pripadnik LGBT zajednice, umjetnik koji se fokusira na ravnopravnost i borbu protiv diskriminacije. Dominantna reakcija javnosti u Crnoj Gori, tim povodom, potvrdila je sve društvene izazove i teškoće u vezi sa prihvatanjem različitosti.

Na takmičenju je izuzetno zapaženo učestvovao i predstavnik Crne Gore, pjevač *Sergej Četković*. Crna Gora je bila i jedina zemlja iz regiona koja se uspjela kvalifikovati u finale takmičenja.

“Moramo primjetiti da je na svim medijskim portalima i na društvenim mrežama izrazito pojačan govor mržnje, uz najavu nasilja, koji prevazilazi granice dobrog ukusa, slobode izražavanja i nezadovoljstvo zbog ishoda glasanja i plasmana našeg nacionalnog predstavnika. Žalimo što crnogorski predstavnik nije pobijedio ali to nije razlog da javnost opravdava i podstiče i ovako loš položaj i odnos prema domaćoj LGBT zajednici” izjavio je Elmir Đoković, dipl. ing, predsjednik LGBTIQ Socijalnog Centra.

Ista organizacija reagovala je i povodom govora mržnje na stranicama političkih partija. Objasnjeno je, iz direkcija ovih partija, da iza tih stranica stoje njihovi simpatizeri. Zato je NVO “LGBTIQ Socijalni Centar” pozvao političke lidere da *“povedu računa o govoru mržnje i usmjere, u tolerantnijem pravcu, svoje simpatizere i pristalice”*.²⁴⁷

LGBT performans u Baru otkazan

Nevladina organizacija (NVO) “LGBT Forum Progres” zakazala je za 26. april 2014. godine u Baru, ispred sjedišta policije, performans pod nazivom “Govor mržnje nije šala”.

Događaj, najavljen kao prvo javno okupljanje LGBT zajednice na području opštine Bar, je predstavljen kao protest zbog neprofesionalne primjene policijskih ovlašćenja i odnosa Centra bezbjednosti (CB) Bar prema prijavljenim slučajevima govora mržnje.

²⁴⁶ <http://www.eurovision.tv>

²⁴⁷ Saopštenje nevladine organizacije “LGBTIQ Socijalni Centar” od 11.05.2014; Dostupno na <http://www.vijesti.me/vijesti/dokovic-zbog-ishoda-eurosonga-pojacan-govor-mrznje-prema-lgbt-osobama-clanak-208684>

Namjera performansa je bila da blagovremeno upozori, u kontekstu nastupajućih većih javnih okupljanja LGBT zajednice, na posvećenost policije sprovođenju zakona i prevenciji zločina iz mržnje.

Ova NVO registrovala je brojne propusta u postupanju policije zbog čega je podnijela više pritužbi direktoru Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova i zakazala javni protestni performans.

Dan uoči održavanja, u kasnim popodnevnim satima, Uprava policije je izdala saopštenje kojim je javnost obaviještena da je nakon sastanka predstavnika Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova i ove NVO donešena odluka da se LGBT performans otkaže.²⁴⁸

Na sastanku, sazvan na inicijativu policije, predstavnicima "LGBT Forum Progres" predočeno da je procijenjeno da se radi o javnom okupljanju izuzetno visokog rizika, obzirom da bi sasvim izvjesno došlo do remećenja javnog reda i mira u većem obimu. Predstavnici ove NVO su takođe upoznati sa negodovanjem građana Bara zbog remećenja njihove rutine koja je bila neophodna radi pripreme adekvatnog obezbjeđenja ovog skupa. Takođe je konstatovano da bi obezbjeđenje ovog skupa, na kojem je trebalo da bude angažovano 650 policijskih službenika, Upravu policije koštalo oko 30.000 eura, što predstavlja značajna finansijska sredstva koja nisu predviđena budžetom.

Predstavnici "LGBT Forum Progres", prema saopštenju vrha policije, su uvažili prezentovane činjenice, uz zajednički zaključak da će Uprava policije MUP i ova organizacija partnerski raditi na prevenciji budućih propusta kada je prekršajno procesuiranje lica koja upućuju prijetnje LGBT osobama u pitanju. "Ovo posebno iz razloga što je ocijenjeno da mjere upozorenja, koje su službenici CB Bar izrekli osobama koje su identifikovane da su pripadnicima LGBT zajednice prijetile putem mreže "Facebook" nisu bile primjerene situaciji, te da ih je trebalo prekršajno procesuirati" saopštila je crnogorska policija.

"Kako bi ojačali dosadašnju saradnju LGBT zajednice i Uprave policije, rukovodilac Odsjeka za javni red i mir Uprave policije, D.K., i izvršni direktor "LGBT Forum Progres", S.M., posjetiće CB Bar, gdje će sa načelnikom, M.R., i njegovim saradnicima, razgovarati o prevazilaženju pomenutih problema, radi uspostavljanja čvršće saradnje LGBT zajednice i CB-a na lokalnom nivou.

Iz NVO "LGBT Forum Progres" je potvrđeno da su na otkazali javno okupljanje zbog ozbiljne argumentacije koju je ponudila policija.

²⁴⁸

<http://www.mup.gov.me/upravapolicije/vijesti/138113/Performans-otkazan-nakon-sastanka-UPMUP-i-LGBT-Forum-Progres.html>

“Pokušaj organizovanja jednog malog aktivističkog događaja koji sa sobom nosi ovakve zaštitne mjere, posledice i ovu cijenu, govori koliko mora biti poboljšanja društvena pažnja za unapređenje društvenog prihvatanja LGBT osoba. Bezbjednost i sloboda LGBT zajednice nije samo na policiji i ne može zavisiti samo od njenog pristupa već se, bez daljeg odlaganja, moraju pokrenuti promjene i programi u svim oblastima, posebno u obrazovanju, kako bi se počela stvarati pozitivnija klima i uslovi za život LGBT osoba” saopštila je ova NVO.

“Cijenili smo da treba uvažiti sve razloge, posebno činjenicu da je za bezbjedno održavanje jednog običnog aktivističkog performansa u ovoj zemlji neophodno izdvojiti jako puno novca građana Crne Gore, poreskih obveznika kao i nezadovoljstvo građana Bara zbog ograničavanja njihove slobode kretanja. Stav “LGBT Foruma Progres” je inače bio da se zakazano javno okupljanje LGBT zajednice treba održati u redovnim i normalnim prilikama i bez izazivanja neraspoloženja i gnjeva građana i preduzetnika zbog limitiranja njihovih prava i sloboda. Takav pristup smo manifestovali i u slučaju prve crnogorske povorke ponosa u Budvi” navela je ova NVO.

“Cijenim da je ova teška odluka ali da sam se njome odgovorno odnio prema datoj političkoj i ekonomskoj situaciji i da ona neminovno mora osnažiti napore za istinsko popravljjanje položaja LGBT zajednice u Crnoj Gori” saopštio je direktor “LGBT Foruma Progres” Stevan Miličević.

Prosvjetna radnica protiv ravnopravnosti LGBT osoba

Crnogorskom ministru prosvjete podnešena je pritužba protiv gospođe A.Đ., prosvjetne radnice u Srednjoj građevinskoj školi u Podgorici zato što je na času iz predmeta “Biologija”, dana 28. aprila 2014. godine diskriminatorno govorila o istopolnim zajednicama i porodicama.

Na navedenom času profesorica biologije je govorila o genetski prenosivim bolestima i osnivanju porodice, kao i o naslednosti i variranju osobina kod ljudi. Tada se, prema navodima, više učenika iz II-3 razreda, dotakla i LGBT tematike. Profesorica A.Đ. je u vezi pomenute teme homoseksualnosti izjavila: “*Svjесni ste ove priče o homoseksualnosti i oko toga da žele da budu ravnopravni sa „normalnim ljudima“.* Kao prvi razlog protiv toga je što ne mogu da osnuju sami porodicu, koja je osnova produžetka vrste“.

Jedan od učenika je profesoricu pitao “Šta se dešava kada muškarac i žena ne mogu prirodnim putem da imaju djecu”. Profesorica je odgovorila “*da su to ekstremni slučajevi i da u tom slučaju mogu da usvoje dijete*”. Drugi učenik je iznio mišljenje da “i homoseksualci mogu da usvajaju djecu” na što je profesorica, prema navodima, reagovala riječima “*Zamislite kako se osjeća dijete koje odrasta u takvoj sredini*”.²⁴⁹

Od ministra prosvjete je zatraženo da provjeri navode, naloži prosvjetnoj radnici da se izvini zbog iznijetih komentara i pozove je da se u budućnosti, pri izlaganju o ovoj i sličnim temama, drži zvanične obrazovne politike i naučnih činjenica.²⁵⁰

Ista prosvjetna radnica, kroz dopunu pritužbe, prijavljena je Ministarstvu prosvjete zbog predavanja na času iz predmeta “Biologija” dana 30. aprila 2014. godine. Ona je dok je govorila o genetskog uslovljenosti ponašanja čovjeka, na tabli, napisala nekoliko osobina koje odstupaju od “normalnog ponašanja”. Među njima je prepoznala “sklonost ka kriminalu”, “korišćenje alkohola ili droga” i “homoseksualnost”.²⁵¹

Univerzitetski profesor diskriminisao LGBT osobe

Osnovni sud u Podgorici, nakon trogodišnjeg postupka, utvrdio je diskriminatorno postupanje univerzitetskog profesora S.R. iz Podgorice.

Pred Osnovnim sudom u Podgorici, po tužbi nevladinih organizacija “LGBT Forum Progres” i centar “EKVISTA”, vođen je postupak zbog zaštite od diskriminacije protiv univerzitetskog profesora dr S.R.

Tužbu zbog diskriminacije LGBT osoba protiv prof. dr S.R., profesora učiteljskog studija na Filozofskom fakultetu Univerziteta Crne Gore u Nikšiću, podnijeli su, odvojeno Zdravko Cimbalević, tada jedini javno deklarirani homoseksualac u Crnoj Gori, i nevladine organizacije “LGBT Forum Progres” i “Centar za antidiskriminaciju - Ekvista”, obje sa sjedištem u Podgorici.²⁵²

²⁴⁹ Informacija Omladinske grupe “LGBT Forum Progres” od 28.04.2014; LGBT FP Dokumentacija

²⁵⁰ Pritužba NVO “LGBT Forum Progres” upućena, 28.04.2014, ministru prosvjete; LGBT FP Dokumentacija

²⁵¹ Pritužba NVO “LGBT Forum Progres” upućena, 30.04.2014, ministru prosvjete; LGBT FP Dokumentacija

²⁵² Detaljnije o slučaju: Marijana Laković i Aleksandar Saša Zeković, Zastupanje slučajeva diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije u Crnoj Gori: Od načela do prakse, (Podgorica: LGBT Forum Progres i ILGA Europe, 2012) 32-38; Dostupno na www.lgbtprogres.me

Prof. dr S.R., oglasio se, 9. maja 2011. godine, ličnim saopštenjem u dnevnoj novini "Dan", u kojem je, prema ocjeni Cimbaljevića i ovih NVO, iznio niz kvalifikacija i stavova kojima je, prema navodima, otvoreno vrijeđao i ponižavao građane Crne Gore, homoseksualne orijentacije. Prema navodima u tužbama Cimbaljevića i ovih NVO, tuženi, prof. dr S.R., dodatno je ugrozio položaj i prava LGBT osoba podstičući ionako visoku društvenu homofobiju uz ugrožavanje prava na slobodu okupljanja koju je Cimbaljević posebno snažno zagovarao.²⁵³

Sredinom maja 2013. godine presudom je Radonjiću naloženo da više ne ponovi izrečene stavove i isplati troškove postupka u iznosu od 900 eura dok je dnevni list "Dan" dužan da objavi presudu objavi u cijelosti, u roku od 15 dana od pravosnažnosti.²⁵⁴

Tuženi, prof. dr S.R., uložio je žalbu na prvostepenu presudu koju je Viši sud odbio na sjednici Vijeća od 8. aprila 2014. godine.²⁵⁵

Presuda Osnovnog Suda u Podgorici ima istorijski značaj i postala je pravosnažna maja 2014. godine.

Tuženi je, između ostalog, u spornom tekstu, tvrdio da je homoseksualna orijentacija porok a ne, kako tvrdi nauka, ravnopravna seksualna orijentacija: "*Uzroci manifestacija nekih oblika homoseksualnosti su u nepravilnom vaspitanju (zabrana druženja ili stvorena odbojnost prema suprotnom polu), a slabije uslovima života (internati, kasarne, zatvori, sportski kolektivi, brodovi). Zašto onda reklamiramo homoseksualizam pred djecom? Zašto ne tražimo uzroke homoseksualnosti i prikladan način liječenja? Na sve homoseksualce se ne primjenjuju iste metode liječenja. Zašto moramo reklamirati takav porok i nazivati ga paradom ponosa?*"²⁵⁶ Tuženi je dalje naveo: "*Zašto se homoseksualcima ne nudi pomoć da se oslobode pobune, samoće i da pronađu mogućnost lijepog prirodnog i normalnog života*" kao i sledeće: "*Evropa traži da na parade ponosa budu naši funkcioneri. Pa kako da ne! I oni su naš "ponos", izuzimajući ministra ljudskih prava*

²⁵³ Postupak po individualnoj tužbi Cimbaljevića je obustavljen zato što je sudija gospođa D.R. ocijenila da je Cimbaljević odustao od tužbenog zahtjeva zbog svog dvominutnog kašnjenja na pripremnom ročištu. Prema njegovim navodima nikada mu nije pružena mogućnost žalbe na rešenje suda. Molimo da se o ovoj situaciji i navodima NVO "LGBT Forum Progres" upoznate preko preporučenog linka: <http://lgbtprogres.me/2012/04/%C5%BEivot-lgbt-osoba-postaje-nepodno%C5%A1lživ>.

²⁵⁴ Presuda P.br.1882/11 od 17.05.2013. godine; LGBT FP Dokumentacija

²⁵⁵ Obavještenje predsjednika Višeg Suda u Podgorici g. B.S. IV-1 S br 97/14 od 28.04.2014 izvršnom direktoru "LGBT Forum Progres"; LGBT FP Dokumentacija

²⁵⁶ Dnevna novina "Dan", tekst "Parada rujanja crnogorskom ponosu", rubrika "Povodi", strana 11, 09.05.2011. godine.

F.D. Kod nas je homoseksualnost rijetka bolest ili porok ili prekrivena. Na zapadu, čitamo, to je prava epidemija, pa zašto da mi prikrivamo naš ponos. Učesnici parade nemaju adresu, a treba ih dobro zaštititi, jer treba čuvati i njegovati svoj ponos. Pa dobro, demokratski je sve snimati da znamo ko su, ko je naš "ponos" ocjenio je prof. dr S.R.

Prof. dr S.R. u cjelosti je osporio tužbeni zahtjev NVO i Zdravka Cimbaljevića. Prof. dr S.R. je naveo, u svom odgovoru na tužbu, da je došlo do pogrešne interpretacije njegovog članka. Osporio je procesnu legitimaciju tužilaca prema njemu. Naglasio je da je postupao u skladu sa "rezolucijom Savjeta za ljudska prava Ujedinjenih Nacija". S.R. je, u odgovoru na tužbu, pojasnio da njegov članak tretira homoseksualnost sa više aspekata, tradicionalnih i naučnih, i da ne vrijeđa, ni diskriminiše, bilo koga. "*Pravilnim tumačenjem teksta proizilazi da se ta pojava kroz razvoj nauke različito tumačila i navodim sa naučne strane neke od mogućih uzroka nastanka homoseksualnosti*" naveo je on. Dr S.R. je zaključio: "*Kao univerzitetski profesor moja je dužnost da predajem i tumačim studentima određene pojave u društvu (pa i homoseksualnost) i niko nema pravo, van struke, da ulazi u moju stručnost kao profesora i naučnika*".

Zaključci i preporuke

Na osnovu analize slučajeva, detaljno predstavljenih u knjizi, autori studije smatraju da je neophodno nastaviti rad na prikupljanju relevantne građe i činjenica povodom slučajeva govora mržnje i nasilja nad LGBT osobama. Postojanje, i redovno ažuriranje, nacionalne građe o slučajevima govora mržnje, nasilja i diskriminacije nad LGBT osobama od ključne je važnosti za proces društvenog prihvatanja LGBT zajednice u Crnoj Gori. U ovoj fazi istraživačkog rada, kroz analizu više od dvije stotine različitih slučajeva, autori izvode sledeće zaključke i daju preporuke za unapređenje aktuelnog stanja:

1.

U minulom periodu došlo je do izvjesnog unapređenja pretpostavki krivično pravne zaštite LGBT osoba. To je posebno vidljivo kroz usvojene izmjene i dopune Krivičnog zakonika u vezi sa govorom mržnje prema LGBT osobama. Izmjene i dopune Krivičnog zakonika Crne Gore predstavljaju odgovoran odnos države prema preporukama Savjeta Evrope i tekovinama Evropskog suda za ljudska prava.

Međutim, primjećuje se da se u svojoj praksi državni tužioci nedovoljno koriste usvojene izmjene i dopune krivičnih djela.

To posebno zabrinjava LGBT organizacije. Usled potpunog nezadovoljstva postupanjem državnog tužilaštva zemlju je napustio vodeći LGBT aktivista Zdravko Cimbalević.

Potencijalna neefikasna primjena zakonskih ovlašćenja u pogledu sudskih odluka i postupanja policijskih i tužilačkih struktura vlasti, suštinski može ohrabriti homofobične stavove i ponašanja i uskratiti prava ljudi po osnovu njihove seksualne orijentacije i rodnog identiteta. Ovo posebno u dijelu primjene zakonskih ovlašćenja u oblasti krivične odgovornosti i prepoznavanja krivičnih djela "zločin iz mržnje", "povređa ravnopravnosti", "ugrožavanje sigurnosti" i diskriminacija, kod kojih je, eksplicitno prepoznata, kao osnov, seksualna orijentacija i rodni identitet.

Na državnim tužiocima je posebna odgovornost da u narednom periodu, kroz profesionalan rad, dobiju povjerenje LGBT zajednice i doprinesu efikasnosti krivičnog prava i njegovoj preventivnoj funkciji.

Posebno je važno unapređivati kapacitete tužilačkih, policijskih i sudskih vlasti u pogledu razumijevanja i rasuđivanja u vezi sa navedenim krivičnim djelima. Predmetna analiza slučajeva ukazuje da dosadašnja praksa ne tretira odnosno ne kvalifikuje, kao bitan, odlučujući, uslov ovih krivičnih djela to da je bitno da je učinjeno djelo

motivisano predrasudom, odnosno da je učinjeno prema žrtvi ili grupi osoba zbog njegove/njihove stvarne ili pretpostavljene “zastićene karakteristike”, kao što su rasa, religija, nacionalna pripadnost, jezik, seksualna orijentacija ili rodni identitet. Za kvalifikovanje zločina iz mržnje nije uslov da počinitelj djela osjeća mržnju prema žrtvi, već je bitan uslov da je počinjeno djelo motivisano predrasudom, dok opisi i činjenice u predmetnoj analizi upućuju na postojanje elemenata za dublju predmetnu analizu i sagledavanje o postojanju takvog osnova. Analiza uvredljivog sadržaja je od ključne važnosti, posebno pri postupanju nadležnih tužilaca. Takve radnje u najvećem broju slučajeva su izostale.

Vjerujemo da će se kroz sudske postupke, pokrenute na osnovu optužnih predloga nadležnih tužilaca, voditi računa o principu pravednosti i srazmjernosti odnosno da će se kroz pravične postupke osigurati primjeren odgovor na krivična djela.

Preporučujemo nadležnim tužiocima da prate kaznenu politiku sudova, uključujući i prekršaje, te ukoliko je potrebno i kroz žalbe ukažu na blage kazne ukoliko nisu zadovoljni prvostepenom presudom.

Preporučujemo i kontinuirano učešće u obrazovnim sadržajima koji se odnose na zaštitu i unapređenje prava LGBT zajednice kao i da prate međunarodnu i nacionalnu stručnu literaturu o ovoj tematici.

2.

LGBT zajednica i policija već nekoliko godina grade međusobno povjerenje. Od posebne je važnosti nastaviti s izgradnjom odnosa u kojem se LGBT osobe mogu osloniti na policiju, njen profesionalan i uspješan rad, u pogledu prevencije, pružanja potrebne zaštite i efikasnog procesuiranja nasilja iz mržnje.

Važno je osigurati kontinuiran rad uspostavljanog Tima povjerenja Uprave policije Ministarstva unutrašnjih poslova Crne Gore i LGBT zajednice. Posebno je važno nastaviti njegovati jednostavnu komunikaciju unutar tima, oslobođenu birokratije i pritisaka, bilo koje vrste, i razvijati njegovu praktičnost i djelotvornost. Rad ovog Tima osnažiti kroz participaciju predstavnika Nacionalnog Tima za praćenje implementacije LGBT politike i nacionalnih ombudsman tijela - Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Savjeta za građansku kontrolu rada policije.

Potrebno je raditi na jačanju kapaciteta Sektora za javni red i mir Uprave policije, uključujući i sve lokalne stanice policije za javni red i mir. Iako su ohrabrujući napori policije u pogledu procesuiranja slučajeva govora mržnje i prema LGBT osobama i njihovog uzmemi-

ravanja, određeni registrovani propusti ističu da je neophodno, u svim centrima bezbjednosti, unaprijediti kapacitete policijskih službenika za kvalitetniju primjenu Zakona o javnom redu i miru.

U saradnji sa LGBT organizacijama važno je nastaviti praktične programe obuke policijskih službenika, a kako bi se unaprijedilo znanje o senzitivnosti materije i primjeni policijskih ovlašćenja i isto proširilo na veći broj ovlašćenih službenika. Posebno, kao garancija kontinuiteta, kvaliteta i održivosti unapređenja servisa prema građanima i povećanja kulture poštovanja ljudskih prava, neophodno je takve programske sadržaje učiniti dostupnim i obaveznim kroz programe obrazovanja na Policijskoj akademiji. Razumijevanje senzitivnosti materije o statusu i životu LGBT osoba od suštinske je važnosti, naročito u pogledu uspostavljanja i jačanja povjerenja između službenika policije i žrtve.

Postojanje i razvijanje policijske kontakt LGBT mreže potvrđuje riješenost za saradnjom i jačanje povjerenja između policijskih službi i LGBT zajednice na terenu, u svim crnogorskim opštinama. Takav koncept Uprava policije razvija već godinama kroz kontinuiranu saradnju sa LGBT zajednicom i vodeći se najboljim iskustvima policijskih organizacija u Evropi (posebno u Kraljevini Holandiji i Ujedinjenom Kraljevstvu Velike Britanije i Sjeverne Irske), Sjedinjenim Američkim državama i Kanadi. Važno je naglasiti da je čitav proces snažno podržan i od strane samog predsjednika Vlade Crne Gore, što šalje jasnu političku podršku i poruku, da su bezbjednost i poštovanje ljudskih prava i uz povećanje vidljivosti LGBT zajednice vladini prioriteti. Zato, uspostavljenu LGBT kontakt mrežu, u policijskoj organizaciji, učiniti dostupnijom i promovisati je kod LGBT zajednice, posebno u lokalnim sredinama.

Unaprijediti ažurnost menadžmenta Uprave policije i načelnika lokalnih policija u pogledu praćenja slučajeva nasilja nad LGBT osobama i urednog izvještavanja o njima.

3.

U minulom periodu došlo je do unapređenja saradnje između sudske vlasti i LGBT zajednice, kroz zaključivanje memoranduma o saradnji i pokretanje zajedničkih programa. Posebno pozdravljamo podršku Vlade Sjedinjenih Američkih Država osnaživanju pravosudnog sistema u Crnoj Gori kroz koji je, po prvi put, uspostavljena direktna komunikacija i saradnja između Vrhovnog suda Crne Gore i LGBT organizacija.

LGBT zajednica iskazala je veoma odgovoran odnos prema konsolidaciji vladavine prava i promociji nezavisnog i samostalnog

sudstva. Predstavници LGBT zajednice dosledno su poštovali pretpostavku nevinosti svakog pojedinca i na bilo koji način nisu vršili pritisak na rad suda niti su komentarisali aktuelne sudske postupke i nepravosnažne sudske presude.

Rad na daljem unaprijeđenju kapaciteta sudstva, kada je riječ o ljudskim pravima i slobodama lezbejskih, gay, biseksualnih i transrodnih (LGBT) osoba, treba nastaviti. To će neminovno voditi povećanju povjerenja ukupne javnosti, posebno LGBT osoba, u crnogorsko sudstvo i sudsku vlast.

Važno je osigurati urednu, redovnu i konstruktivnu komunikaciju između sudova i LGBT zajednice, i organizacija preko kojih su LGBT osobe organizovane, što podrazumijeva i zakonski osnovan pristup informacijama o sudskim postupcima u kojima učestvuju LGBT osobe ili su isti u vezi s pravom seksualne orijentacije i rodnim identitetom.

Koliko je to moguće potrebno je osigurati ažurnije sudske krivične i parnične postupke kada su u pitanju krivična djela ili zaštita od diskriminacije po osnovu seksualne orijentacije i rodnog identiteta i skratiti vrijeme potrebno za donošenje pravosnažnih odluka.

Međunarodni partneri Crne Gore u procesu pristupanja zemlje Evropskoj uniji i NATO-u, zajedno sa domaćim civilnim društvom, pružili su izuzetnu podršku institucionalnoj izgradnji i snaženju vladavine prava. Cijenimo važnim da se ti naponi nastave. Posebno je važno osmisliti i implementirati kvalitetne i praktične treninge za sudije kao i obezbijediti odgovarajuću stručnu literaturu, uz kreiranje i nacionalnih sadržaja. Podrška prema sudijama, na svim nivoima, između ostalog, uz snažno poštovanje njihove nezavisnosti, treba da ide u pravcu: boljeg razumijevanja izazova u vezi sa društvenim prihvatanjem LGBT osoba, identiteta LGBT zajednice, praktičnog iskustva drugih pravosudnih sistema, slobode izražavanja i govora mržnje u kontekstu standarda Savjeta Evrope, primjene Evropske konvencije za ljudska prava i tumačenja Suda za ljudska prava.

4.

Odstupanja u tumačenju i primjeni zakona ne bi smjela biti takva da se u slučajevima kod kojih postoji isto ili gotovo identično činjenično stanje, donose potpuno različite odluke.

Takvo postupanje proizvodi stanje pravne neravnopravnosti i neizvjesnosti i doprinosi nepovjerenju LGBT zajednice i javnosti u cjelini u nacionalno pravosuđe. Predstavljajući, u knjizi, slučajevi daju ozbiljan prostor za diskusiju o eventualnom postojanju kršenja ustav-

nog načela jednakosti građana pred zakonom. To u budućnosti treba eliminisati.

Ovo što smo naveli jednako se odnosi na područne organe za prekršaje te nadležna osnovna državna tužilaštva i sudove. Uvjereni smo, u tom smislu, da važnu ulogu u ujednačavanju tumačenja zakona i sudske prakse trebaju odigrati Vrhovno državno tužilaštvo, Vijeće za prekršaje Crne Gore i Vrhovni sud Crne Gore.

5.

Policija je, u značajnom broju slučajeva, podnijela prekršajne prijave, uglavnom se pozivajući na Zakon o javnom redu i miru. Važno je istaći da je policija u nizu slučajeva, u kojima se nadležni tužilac izjasnio da nema elemenata prekršaja, odlučila na podnošenje zahtjeva za vođenje prekršajnog postupka. Od posebne je važnosti da policija nastavi da izgrađuje povjerenje kod LGBT zajednice, na svim nivoima, te ohrabruje namjera policije za uspostavljanje jedinstvenog obrasca postupanja na nivou države, da i tamo gdje se nadležni tužilac izjasni da nema elemenata prekršaja, da će policija postupati i podnositi prekršajnu prijavu kako bi se pokazao dodatni senzibilitet i profesionalnost u odnosu na senzitivnost takvih slučajeva, ali i spriječila svaka potencijalna neefikasnost u procesuiranju, kao što je to registrovano kroz analizu predmetnih slučajeva u odnosu na postupanje policije u Baru.

6.

Autori preporučuju dubinsku analizu kako sudskog rasuđivanja (mislimo se na odluke redovnih sudova i rešenja organa za prekršaje, koji će u budućnosti postati dio redovnog sudskog sistema) tako i rasuđivanju, pri ocjeni i odlučivanju, nadležnih tužilaca, u konkretnim slučajevima krivične i prekršajne odgovornosti u pogledu nasilja nad LGBT osobama. Tako bi se moglo analizirati da li su u konkretnim predmetima negirana prava LGBT osoba na slobodan izbor.

Primjećujemo da u nijednom od slučaja nije prepoznat prekršaj u produženom trajanju iako je nekoliko istih građana više puta prekršajno procesuirano zbog prekršaja prema jednoj te ostojoj osobi.

Dominantna društvena percepcija i negativni stavovi u odnosu na homoseksualnost eksplicitno je izražena u svim analiziranim slučajevima predmetne studije. Prenošnje tako uspostavljenih društvenih normi na unutrašnji - mentalni nivo homoseksualnih osoba, doprinosi da se društveni obrazac prenosi (internalizuje) i na unutrašnji - sopstveni doživljaj homoseksualne osobe. To za posledicu ima manju vid-

ljivost LGBT zajednice, odnosno nastajanje unutrašnjeg sukoba u pogledu negativnog odraza homoseksualnosti u društvu, s jedne strane i razvoja homoseksualnog identiteta osobe, s druge strane.

7.

Autori smatraju da je neophodno nastaviti kontinuiranu edukaciju o primjeni Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama, kao i sa upoznavanjem sa stavovima i praksom Evropskog suda za ljudska prava u Strazburu kao i Evropskog suda pravde u Luksemburgu kako bi se unaprijedili kapaciteti tužilaca, sudija, policijskih službenika, advokata i branitelja ljudskih prava u konkretnoj problematici.

Govor mržnje je kompleksna pojava i zahtijeva multidisciplinarnu obradu, posebno zbog mogućnosti ograničavanja slobode govora i čestih manipulacija u tom kontekstu. Zato je važno afirmisati obrazovne inicijative, analize i diskusiju i kvalitetnije se odrediti prema govoru mržnje u praksi, uvažavajući ambijent i okolnosti u kojima se sprovodi borba za ravnopravnost LGBT zajednice. U tom pravcu mogu nam pomoći rezultati napora koje je preduzela organizacija "Article 19".

8.

Registrovane su i ozbiljne teškoće u komunikaciji između LGBT zajednice, organizacija koje je zastupaju, i različitih državnih institucija čiji je, mandat, između ostalog, servisiranje građanskih potreba LGBT osoba i unapređenje njihovog društvenog položaja i prihvatanja.

Primijećeno je da je u jednom broju slučajeva, na žalost, došlo i do ozbiljnog narušavanja međusobnih, institucionalnih, odnosa i komunikacije koja je pažljivo, i s brojnim izazovima, građena godinama. Zato, treba nastaviti s obrazovanjem donosilaca odluka, državnih službenika i namještenika, na svim nivoima, kako bi njihovi kapaciteti i senzibilitet za rad za LGBT zajednicom bio unaprijeđen.

Treba ohrabriti i uspostaviti, više nego ranije, inicijative i pristupe za razvijanje kulture prevazilaženja i razrešenja konflikata i nesporazuma. Takav pristup bi mogao pomoći da se smanji broj primjedbi i pritužbi na rad javnih službi i službenika koji primjenjuju javna ovlašćenja. Tako bi se afirmisao i alternativni način rešavanja nastalih sporova i nesporazuma. Afirmisala bi se intenzivna komunikacija i bolje međusobno upoznavanje. U ranijoj praksi, posebno je izražena konstruktivna uloga i pozitivan doprinos Savjeta za građansku kontrolu rada policije, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda Crne Gore i Savjeta za zaštitu od diskriminacije Vlade Crne Gore. Posebno bi pozitivnu ulogu,

u budućnosti, u pogledu bolje komunikacije i traženja integrativnih rešenja, mogao i trebao da pruži Nacionalni Tim za koordinaciju praćenja implementacije LGBT Strategije i izradu odgovarajućih informacija i izvještaja.²⁵⁷ Zato, treba raditi i na razvoju njegovih kapaciteta jer bi u interesu LGBT zajednice, i grupa, bila praktična funkcija ovog tijela.

Takođe, paralelno s edukacijom zvaničnika, na svim nivoima, i LGBT grupe trebaju nastaviti s razvojem sopstvenih kapaciteta. Posebno u domenu poznavanja funkcionisanja sistema, nadležnosti i donošenja odluka, javnog zastupanja i medijacije.

9.

Kako bi se unaprijedio rad na prikupljanju i razumijevanju relevantne građe i činjenica povodom slučajeva govora mržnje, nasilja i diskriminacije nad LGBT osobama, a u pogledu kreiranja najboljih mehanizama zaštite od diskriminacije LGBT osoba pod okriljem plana na nacionalnom nivou, neophodna je veća saradnja, kontinuirana komunikacija i ažurnija razmjena informacija između nadležnih i postupajućih državnih organa i institucija. Prije svih, policije, Savjeta za građansku kontrolu rada policije, državnih tužilaca, Vijeća za prekršaje Crne Gore, institucije Zaštitnika ljudskih prava i sloboda, sudske vlasti i izvršne vlasti. Ovaj vid redovne komunikacije, uključujući i konsultativni proces sa LGBT zajednicom i njenim organizacijama, mogao bi se voditi pod okriljem Nacionalnog tima zaduženog za praćenje implementacije vladine LGBT Strategije.

10.

Nasilje u školama, po različitim osnovama, postaje sve vidljivije. Svakodnevni govor mržnje i nasilje, diskriminacija i isključivanje, brojni incidenti, otpor postojanju, vidljivosti i javnom djelovanju LGBT zajednice ističu neophodnost snažnijeg doprinosa javnog obrazovanja.

Zabrinjava učešće mladih, posebno iz srednjih škola, u nasilju prema LGBT osobama. Zabrinjava i školska kultura koja probleme LGBT učenika zapostavlja i ismijava.

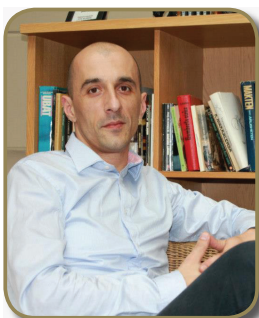
Zato je neophodno uspostaviti odgovarajuće školske inicijative i programe za prevenciju i sprečavanje nasilja bilo koje vrste. Dugoročno, kvalitetni i održivi pristupi u sektoru obrazovanja, uz inovirane školske udžbenike, i aktivnu promociju nacionalne LGBT politike, doprinijeće smanjivanju društvene homofobije i kvalitetnijoj inkluziji LGBT zajednice.

²⁵⁷ http://www.gov.me/naslovna/Savjetodavna_tijela/Savjet_za_zastitu_od_diskriminacije/

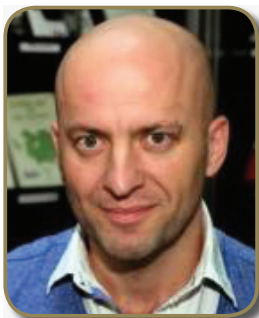
MR.SC. ALEKSANDAR SAŠA ZEKOVIĆ

Član je Savjeta za građansku kontrolu rada policije. Profesionalnim monitoringom policije bavi se od 2000. godine. Koordinirao programima reforme policije i jačanja njenih kapaciteta za komunikaciju i saradnju s manjinskim zajednicama. Bio je član ekspertskih tijela koja su napisala Zakon o slobodama i pravima manjina, prvi državni izvještaj Crne Gore o primjeni Okvirne konvencije Savjeta Evrope za zaštitu manjina kao i vladinu LGBT Strategiju. Bio je istraživač kršenja ljudskih prava u Crnoj Gori, koordinator/istraživač Fonda za humanitarno pravo, programski direktor Centra za građansko obrazovanje, direktor Fondacije za stipendiranje Roma i predsjednik Upravnog odbora "LGBT Forum Progres". Osnivač je i član Upravnog odbora Instituta Alternativa. (Ko)autor je tridesetak stručnih knjiga, analiza i studija kao i dva školska udžbenika.

DR. IUR JOVAN KOJIČIĆ

Savjetnik je predsjednika Vlade Crne Gore za ljudska prava i zaštitu od diskriminacije i koordinator Nacionalnog Tima za koordinaciju praćenja implementacije LGBT Strategije. Doktorirao pravo, kao stipendista Njemačke službe za akademsku razmjenu (DAAD), na Evropskom Univerzitetu Viadrina u Njemačkoj. Završio je i post-doktorat u oblasti ljudskih prava u međunarodnom pravu i relaciji prava u odnosu na društvene promjene (u oblasti diskriminacije) na prestižnom Lund Univerzitetu (odsjek za sociologiju prava) u Lundu, Švedska. Gostujući je naučnik na Vilijams Institutu Pravnog fakulteta Univerziteta u Kaliforniji (UCLA), u Los Anđelesu, Sjedinjene Američke Države. Član je Evropske komisije za pravo seksualne orijentacije (ECSOL) za Crnu Goru.

PREDRAG TOMOVIĆ

Novinar je Radija Slobodna Evropa. Novinarstvom se, profesionalno, bavi od 1999. godine. Počeo je kao novinar Radija "Free Montenegro". Na nezavisnoj radio stanici "Antena M" bio je urednik vijesti a na Televiziji "In" je uređivao informativnu emisiju "Impuls". Od 2009. godine je član Tima Radio Slobodna Evropa, u Pragu i Podgorici. Završio je brojne edukacije iz oblasti žurnalistike i ljudskih prava. Istraživačko novinarstvo specijalizirao je, između ostalog, na Državnom Univerzitetu Arizone (SAD), na "Walter Cronkite" Fakultetu novinarstva i masovnih komunikacija. Uspješno je završio i treninge online i istraživačkog novinarstva u centrali RFE u Pragu. Dobitnik je prve nagrade za istraživačku radio priču u Crnoj Gori 2001. godine. Jedan je od pionira razvoja LGBT turizma u Crnoj Gori - predsjednik je Programskog odbora za turizam u "LGBT Forum Progres" i koautor studije "LGBT turizam u Crnoj Gori: od istraživanja do tržišta". Aktivan je u "LGBT Forumu Progres" i član njegovog Savjetodavnog komiteta.

ISBN 978-9940-635-05-3

9 789940 635053 >